

PROTEGERE ET PRODESSE

XII

Leksykon terminów policyjnych

PROTEGERE ET PRODESSE XII

Leksykon terminów policyjnych

Pod redakcją
Rafała Kochańczyka
i Pawła Mięsiaka

Katowice 2019

Leksykon terminów policyjnych

Praca zbiorowa

Część XII serii „Protegere et Prodesse”

Autorzy haseł:

Maciej Antkowiak, Arkadiusz Arseniuk, Robert Bereszko, Janina Bieniek, Rafał Błoch, Piotr Chmielewski, Aneta Cygan-Domińska, Tomasz Czyłok, Grzegorz Domaradzki, Mirosław Falkiewicz, Grzegorz Filarski, Piotr Galus, Krzysztof Głowacki, Katarzyna Grześkowiak, Jakub Juszcak, Adam Kaliściak, Mirosław Karkocha, Daniel Kasprzycki, Dawid Kądzioła, Robert Klima, Rafał Kochończyk, Jacek Kowalski, Magdalena Kubica, Aleksandra Kukuła, Jakub Lyszczyna, Kamil Malosczyk, Sławomir Manterys, Wojciech Mańka, Anna Mazurkiewicz, Katarzyna Mazur-Niewiedział, Michał Mikołajczyk, Tomasz Mreńca, Tomasz Okopa, Marzena Paślawska, Tomasz Pączkowski, Bartosz Saczka, Kamil Samiczak, Paweł Sitko, Monika Skorek, Katarzyna Skucha, Łukasz Sowisz, Magdalena Szlauer, Bożena Węgrzyn, Andrzej Wilisowski, Anna Witkowska

Redakcja: insp. dr Rafał Kochończyk, Paweł Mięsiak

Recenzja naukowa: dr hab. Paweł Lubiewski – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, dr Aleksandra Wentkowska – Uniwersytet Śląski w Katowicach

Projekt graficzny, korekta, skład i przygotowanie do druku: Paweł Mięsiak

Wydawca: Szkoła Policji w Katowicach

Druk: Drukarnia Kolumb, Chorzów

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2019. Pewne prawa zastrzeżone.

Tekst niniejszej publikacji jest dostępny na licencji Creative Commons – Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne – Na Tych Samych Warunkach (CC-BY-NC-SA) 3.0. Polska. Postanowienia licencji są dostępne pod adresem: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/legalcode>

Monografia zawiera 9,4 arkusza wydawniczego

Publikacja bezpłatna

ISBN 978-83-934380-9-9

Katowice, 2019 r.

Spis treści

Wprowadzenie	15	Balistyka	21
ADR	16	Bariery komunikacyjne	21
AED – automatyczny defibrylator zewnętrzny	16	Beneficjent	21
Afirmacje	16	Bezpieczeństwo wewnętrzne	21
AFIS – Automatyczny System Identyfikacji Daktyloskopijnej	16	Bezpośrednie działania ratownicze	21
Agresja	16	Biegły	22
Akcja policyjna	17	Biometria	22
Akt normatywny	17	Biuletyn KSIP	22
Akt oskarżenia	17	Biuro SIRENE	22
Akty prawa miejscowego	17	Blankietowy przepis	22
Akty prawa wewnętrznego	17	Blok	22
Akty wewnętrzne	18	Bójka	22
Aktywne słuchanie	18	Broń podwójnego działania (samoczynno-samopowtarzalna)	23
Alarmowanie i ostrzeganie	18	Broń samoczynna	23
Alias	18	Broń samopowtarzalna	23
Alimenty	19	Cechy praw człowieka	23
Amunicja strzelecka	19	Cedula patrolowa	23
Analizator wydechu	19	CEK – Centralna Ewidencja Kierowców	23
Apelacja	19	Cel oględzin ogólnoorientacyjnych	23
AS – spust antystresowy	19	Celowanie	23
Asertywność	19	CEP – Centralna Ewidencja Pojazdów	23
Asysta (postępowanie egzekucyjne)	19	Charakter terrorystyczny przestępstwa	24
ATP – konwencja ATP	20	Cheiloskopia	24
AWGŁ – automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących	20	Chemiczne środki obezwładniające	24
Autoprezentacja	20	Choroba niedokrwienna serca	24
AVPU – ocena przytomności	20	Community policing	24
Awaria broni	20	Cudza rzecz ruchoma	25
Awaria techniczna	20	Cudzoziemiec	25
Azyl	20	Cukrzyca	25
		Cykl przemocy	25
		Czyn	25

Czyn karalny	25	Drzewa lub krzewy stanowiące zadrzewienie przydrożne lub ochronne	31
Czyn niedozwolony	25	Duosimpleks	31
Czyn nierządny	26	Dupleks	31
Czyn zabroniony	26	Duszenie	32
Czynna napaść na funkcjonariusza	26	Dyrektwy UE	32
Czynności po użyciu broni palnej	26	Dyskryminacja	32
Czynności przed użyciem broni palnej	27	Dyskryminacja bezpośrednia	32
Czynności służbowe	27	Dyskryminacja pośrednia	32
Czynności wyjaśniające	27	Dyskryminacja pozytywna	33
Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia	27	Dyspozycja	33
Czynności zawodowe	27	Dyspozytor	33
Daktyl	28	Dyżurny jednostki	33
Daktyloskopia	28	Działania porządkowe	33
Dane radiowe	28	Działanie społeczne	34
DA – <i>double action</i>	28	Dzielnicowy	34
DAO – <i>double action only</i>	28	Dziennik urzędowy	34
Data wszczęcia postępowania administracyjnego	28	Dziennik Ustaw	34
Decyzja administracyjna	28	Dźwignia łokciowa	34
Decyzja UE	28	Dźwignia łokciowo-barkowa	34
Demoralizacja	29	Dźwignia nadgarstkowa	35
DMC – dopuszczalna masa całkowita	29	e-AD	35
Dobra osobiste człowieka	29	Efekt halo (efekt aureoli)	35
Dobrowolne poddanie się odpowiedzialności	29	Egzekutor	35
Dokonanie	29	Eksport towarów	35
Dokument	29	Ekstradycja	35
Dokument (w znaczeniu kryminalistycznym)	29	Elementy formalne pisma procesowego	35
Dokument stwierdzający tożsamość osoby	29	ENA – europejski nakaz aresztowania	35
Dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej	30	Etap oględzin kontrolnych	36
Dokument zawierający obowiązek wypłaty kapitału, odsetek, udziału w zyskach	30	ETDiE	36
Dokumenty uprawniające do przeszukania	30	Etos	36
Doprowadzenie osoby	30	Etyka/etyka zawodowa	36
Doręczenie	30	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	36
Dostarczanie napoju alkoholowego	30	Europejski Fundusz Społeczny	36
Dostawa wewnątrzspółnotowa	31	Europol	37
Dowody rzeczowe	31	Fałsz intelektualny	37
Dowód	31	Fałsz materialny	37
Dowód osobisty	31	Fałszywe oskarżenie	37
Dowód rzeczowy	31	Fałszywy alarm	37
Drażnienie zwierząt	31	Faza dynamiczna oględzin	37
		Faza statyczna oględzin	38
		Finansowy organ postępowania przygotowawczego	38
		Firmanctwo	38

Fonoskopia	38	Interwencja policyjna	45
Foreign fighter	38	Istotne naruszenie prywatności	45
Forma stadialna czynu zabronionego	38	Jazda pod wpływem środka odurzającego	45
Forma zjawiskowa	38	Kaftan bezpieczeństwa	46
Funkcja publiczna	38	Kajdanki	46
Funkcjonariusz publiczny (w myśl k.k.)	38	Kaliber	46
GENOM	39	Kanał radiowy	46
Gołe duszenie	39	Kara dyscyplinarna	46
Granat	39	Kara porządkowa	46
Granice wewnętrzne	39	Karabinek	46
Granice zewnętrzne	39	Kask zabezpieczający	46
Granit	40	Katastrofa naturalna	46
Groźba	40	Kategorie rzeczy poszukiwanych	47
Groźba bezprawna	40	KCIK – Krajowe Centrum	
Groźba karalna	40	Informacji Kryminalnych	47
Gwałt, zgwałcenie	40	Kierownik do spraw bezpieczeństwa	47
Haker	40	KMPT – Krajowy Mechanizm Prewencyjny Tortur	47
Handel ludźmi	41	KMZB – Krajowa Mapa	
Hierarchia źródeł powszechnie		Zagrożeń Bezpieczeństwa	48
obowiązującego prawa w Polsce	41	Kolczatka drogowa	48
Hiperglikemia	41	Kolizja drogowa	48
Hipotermia	41	Komisja do zbadania	
Hipoteza	41	zaskarżonego orzeczenia	48
Humanitarne traktowanie zwierząt	41	Kompensata	48
Immisja	42	Komunikacja interpersonalna	48
Immunitet	42	Komunikacja pozawerbalna	48
Immunitet formalny	42	Komunikacja werbalna	49
Immunitet materialny	42	Konfrontacja	49
Import towarów	42	Konieczność bezzwłocznego	
Impreza masowa	42	uśmiercenia zwierzęcia	49
Impreza masowa podwyższonego ryzyka	43	Konstytucja	49
Informacja zwrotna	43	Konstytucyjny organ	
Inicjatywa ustawodawcza	43	Rzeczypospolitej Polskiej	49
Inna czynność seksualna	43	Kontrola niejawna	49
Inny pojazd niż mechaniczny	43	Kontrola osobista	49
Instytucja audytowa	44	Kontrola treści korespondencji	49
Instytucja pośrednicząca	44	Kontrola zawartości przesyłek	50
Instytucja użyteczności publicznej	44	Konwencja o Ochronie Praw Człowieka	
Instytucja wdrażająca	44	i Podstawowych Wolności	50
Instytucja zarządzająca	44	Konwojent	50
Instytucje upoważnione		Konwój	50
z mocy ustawy do legitymowania	44	Koń służbowy	50
Interesy finansowe Unii Europejskiej	45	Kopnięcie okrężne	50
Interpol	45	Korupcja	50
		Korupcja biała	50

Korupcja czarna	51	Metoda dośrodkowa oględzin	58
Korupcja szara	51	Metoda obiektywna oględzin	58
Korzyść majątkowa	51	Metoda odśrodkowa oględzin	58
Kradzież	51	Metoda subiektywna oględzin	58
Kradzież dokumentu tożsamości	51	MI – Meldunek Informacyjny	58
Kradzież rozbójnicza	51	Miejsca objęte zakazem palenia	58
Kradzież z włamaniem	51	Miejsce dostępne dla publiczności	59
KRK – Krajowy Rejestr Karny	52	Miejsce niebezpieczne	59
Krótkotrwały zabór pojazdu	52	Miejsce publiczne	59
KRS – Krajowy Rejestr Sądowy	52	Miejsce zagrożone	59
Kryminalistyka	53	Miejsce zdarzenia	59
Kryptonim	53	Mienie wielkiej wartości	59
Krytyka prasowa	53	Mienie znacznej wartości	59
Księga nierzetelna	53	Mikroślady	59
Księga wadliwa	53	Mir domowy	59
KSI – Krajowy System Informatyczny	53	Młodociany sprawca	60
KSIP – Krajowy System Informacyjny Policji	53	MMC – maksymalna masa całkowita	60
KSWiA – Krajowa Sieć Współdziałania i Alarmowania	54	Motywacja zasługująca na szczególne potępienie	60
Kuplerstwo	54	Mowa nienawiści	60
KWS – Konwencja Wykonawcza do układu z Schengen	54	MTN – mobilny terminal noszony	60
Legitymowanie	54	MTP – mobilny terminal przewoźny	60
Linia celowania	54	Muszka	60
Linia celownicza	54	Myślenie biegunowe	60
Linia ognia	54	Nabój	60
Linia strzału	55	Nabywanie wewnątrzspółnotowe	60
Linie patroli	55	Nabywanie mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia	61
Linie posterunków	55	Nadużycie finansowe	61
Link (linkowanie, odsyłacz) w SIS II	55	Nadzwyczajne środki zaskarżenia	61
Łańcuch dyskryminacyjny	55	Nagana	61
Łańcuch przeżycia	55	Nagroda roczna	61
Łańcuch ratunkowy	55	Najbliższa okolica punktu sprzedaży napojów alkoholowych	61
Łapownictwo bierne	56	Nakazane środki ostrożności przy trzymaniu zwierząt	62
Łapownictwo czynne	56	Nakłanianie do spożywania alkoholu	62
Małoletni	56	Należyta ostrożność	62
Mały podatnik	56	Napad padaczkowy	62
Mandat karny gotówkowy	56	Napis	62
Mandat karny kredytowany	57	Napój alkoholowy	62
Mandat karny zaoczny	57	Narkomania	62
Maskowanie	57	Narkotyki	62
Materiały wybuchowe	57	Naruszenie dyscypliny służbowej	63
Mechanoskopia	57		
Mediacja	57		

Narzędzie szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	63	Obwiniony	68
Narzucanie się	63	Obwiniony w postępowaniu dyscyplinarnym	68
Natarczywe zebranie	63	Oczywista omyłka pisarska	68
Natarczywość	63	Odmowa wszczęcia	68
Nawoływanie do popełnienia przestępstwa	63	Odmrożenia	68
Negocjacje policyjne	63	Odprawa do służby	68
Nepotyzm	64	Odrzut broni	68
NGRM-P – nieetatowa grupa rozpoznania minersko-pirotechnicznego	64	Odstąpienie od ukarania w postępowaniu dyscyplinarnym	68
Niebezpieczny przedmiot	64	Odtwarzanie wyglądu człowieka	68
Niebieska karta (procedura)	64	Odwołanie	68
Niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publicznego	64	Odwołanie rzecznika dyscyplinarnego	69
Niefinansowy organ postępowania przygotowawczego	64	Odwołanie w postępowaniu dyscyplinarnym	69
Niektóre przestępstwa komputerowe w polskim Kodeksie karnym	64	Ogłędziny	69
Nieletni	65	Ogłędziny ogólnoorientacyjne	69
Nieobyczajny wybryk	65	Ogłędziny osób żywych	69
Nieprzestrzeganie zasad etyki zawodowej	65	Ogłędziny rzeczy	69
Nieprzyzwoity: rysunek, ogłoszenie, napis, słowa	65	Ogłędziny szczegółowe	70
Nietykalność	65	Ogłędziny zwłok i ich otwarcie	70
Nietykalność cielesna funkcjonariusza publicznego	65	Ogłoszenie	70
Niewłaściwe zachowanie się funkcjonariusza	66	Ogłoszanie zwierzęcia	70
Niewolnictwo	66	Okazanie	70
Niszczenie dokumentu	66	Okoliczności niebezpieczne dla zdrowia człowieka	70
Niszczenie roślinności	66	Okrutne metody w chowie lub hodowli zwierząt	70
Niszczenie rzeczy	66	Okrutne traktowanie zwierząt	70
Noe.net – Centralna Baza Danych Osób Pozbawionych Wolności	66	OLAF – Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych	70
Norma prawna	66	Omdlenie	71
Notatnik służbowy	66	Omega	71
Nowatorski wyrób tytoniowy	66	Oparzenie	71
Obchód	67	Opatrunek osłaniający	71
Obcowanie płciowe z nieletnim	67	Opatrunek stabilizująco-mocujący	71
Obezwładnienie	67	Opatrunek trójwarstwowy (wilgotny lub foliowy)	71
Obniżenie stopnia	67	Opatrunek uciskowy	72
Obowiązek alimentacyjny	67	Opatrunek wentylowy (zastawkowy)	72
Obrona konieczna	67	Operacja policyjna	72
Obrońca	67	Operator	72
Obrońca w postępowaniu dyscyplinarnym	67	Operator zgłoszeń alarmowych	72
		Opinie (zalecenia) UE	72
		Organ administracji publicznej	72

Organ jednostek samorządu terytorialnego	72	Pałka służbowa	78
Organ ochrony bezpieczeństwa, porządku publicznego	73	Państwo trzecie	78
Organ państwowy	73	Papieros	78
Organizacja społeczna	73	Papieros elektroniczny	79
Organizator imprezy masowej	73	Parafraza	79
Organy ochrony zdrowia	73	Pas obywatelski	79
Organy procesowe	74	Paserstwo	79
Orzeczenie	74	Paserstwo nieumyślne	79
Oskarżyciel posiłkowy	74	Paserstwo umyślne	79
Oskarżyciel publiczny	74	Patologia społeczna	79
Osmologia	74	PdOZ – pomieszczenia dla osób zatrzymanych	79
Osoba bezradna	75	Pełnoletni	80
Osoba konwojowana	75	Pełnomocnik	80
Osoba najbliższa	75	Pełnomocnik strony postępowania administracyjnego	80
Osoba nieporadna za względu na jej stan psychiczny lub fizyczny	75	Perspektywa finansowa (wieloletnie ramy finansowe)	80
Osoba o nieustalonej tożsamości	75	PESEL	80
Osoba podejrzana	75	PID – policyjna izba dziecka	81
Osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia	75	Pielęgnacja zwierząt	81
Osoba podejrzewana (policyjnie)	75	Pierwsza pomoc	81
Osoba pozostająca w stosunku zależności	76	Pierwsze wrażenie	81
Osoba przybrana do pomocy funkcjonariuszowi	76	Pies służbowy	81
Osoba uzależniona	76	Pistolet maszynowy	81
Osoba w stosunku zależności	76	Plecakowy miotacz substancji łzawiących	81
Osoba wymagająca szczególnego nadzoru	76	Płatnik	82
Osoba zaginiona	76	Płoszenie zwierząt	82
Osoba zagrożona uzależnieniem	77	Płyny eksploatacyjne	82
Osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie	77	Pobicie	82
Osobowe źródło dowodu	77	Pochwalanie popełnienie przestępstwa	82
Ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku	77	Pociski niepenetracyjne	82
Oszukańcze zebranie	77	Poczucie zagrożenia	82
Oszustwo i paserstwo komputerowe	77	Podatnik	82
Otoskopia	78	Podejrzany	82
Otwarte przyrządy celownicze	78	Podmiot pośredniczący	83
OZW – ostre zespoły wieńcowe	78	Podmiot przestępstwa	83
Pad	78	Podmiot wykroczenia	83
Padaczka (łac. epilepsja)	78	Pododdział zwarty	83
Palarnia	78	Podrabianie dokumentu	83
Palinologia	78	Podrabianie pieniędzy	83
		Podrzut broni	83
		Podstępne doprowadzenie do obcowania płciowego	84
		Podtopienie	84

Podwładny	84	Prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie	91
Podżeganie	84	Prawo	91
Pojazd inny niż mechaniczny	84	Prawo administracyjne formalne (postępowanie administracyjne)	91
Pojazd mechaniczny	84	Prawo administracyjne materialne	92
Pojazd służbowy	84	Prawo cywilne formalne (prawo postępowania cywilnego)	92
Pojazd uprzywilejowany	85	Prawo cywilne materialne	92
Pokrzywdzony	85	Prawo formalne	92
Policja	85	Prawo karne materialne	92
Policja Granatowa	85	Prawo majątkowe	93
Polska Karta Praw Ofiary	85	Prawo materialne	93
Pomaganie w ukryciu mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia	86	Prawo pierwotne	93
Pomaganie w zbyciu mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia	86	Prawo Unii Europejskiej (Prawo Wspólnot Europejskich)	93
Pomiar	86	Prawo wtórne	93
Pomoc (postępowanie egzekucyjne)	86	Prawo wykroczeń formalne	94
Pomocnictwo	86	Prawo wykroczeń materialne	94
Pomocnik dyżurnego	86	Preambuła	94
Pomocnik organów procesowych	86	Prekursor	94
Poplecznictwo	87	Prenegocjacje	94
Porażenie prądem elektrycznym	87	Prewencyjne użycie środków przymusu bezpośredniego	95
Poręczenie	87	Prezentowanie treści pornograficznych	95
Poruczenie czynności	88	Prędkość początkowa pocisku	95
Postanowienie	88	PRIM – Policyjny Rejestr Imprez Masowych	95
Postawa strzelecka	88	Procedura zawieszenia poboru akcyzy	95
Posterunek (miejsce pełnienia służby)	88	Proces karny	95
Posterunek Policji	88	Proces karny (prawo karne procesowe)	95
Postępowanie (czynności) sprawdzające	88	Producent	96
Postępowanie (czynności) w niezbędnym zakresie	88	Profilaktyka	96
Postępowanie administracyjne	88	Projekt	96
Postępowanie mandatowe	88	Prokuratura	96
Postępowanie nakazowe w sprawach o wykroczenia	89	Promocja napojów alkoholowych	96
Postępowanie w sprawach o wykroczenia	89	Proponować	96
Poszukiwanie rzeczy	89	Prowadzenie pojazdu	96
Pościg	90	Prowokacja	97
Pościg transgraniczny	90	Przeciążanie zwierząt	97
Potwierdzenie zwrotne	90	Przedmiot ochrony	97
Powszechna Deklaracja Praw Człowieka	90	Przedmiot opodatkowania	97
Pozbawienie wolności	90	Przedmioty do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej	97
Poziom bezpieczeństwa	90	Przedsięwzięcie czynności	97
Pozycja bezpieczna	90		
PR – public relations	91		
Prawa człowieka	91		

Przedstawiciel (reprezentant) stron procesowych	97	Rażące zaniedbanie zwierząt	104
Przeglądanie akt postępowania dyscyplinarnego	98	RDO – Rejestr Dowodów Osobistych	104
Przekroczenie uprawnień przez funkcjonariusza	98	Rejon odpowiedzialności	104
Przełożony	98	Rejon służbowy	104
Przełożony dyscyplinarny	98	Reklama napojów alkoholowych	104
Przemoc w rodzinie	98	Resuscytacja	105
Przemoc wobec osoby	99	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (CPR)	105
Przepis prawny	99	RGZ-86 – ręczny granatnik zintegrowany	105
Przerabianie dokumentu	99	Ręka wiodąca	105
Przerabianie pieniędzy	99	Ręka wspomagająca	105
Przesłanki dodatnie	99	RMG – ręczny miotacz gazu	105
Przesłanki ujemne	100	RMP – ręczny miernik prędkości	105
Przesłuchanie	100	RMP – ręczny miotacz pieprzu	105
Przestępstwa podobne	100	Rozbój	105
Przestępstwa z nienawiści	100	Rozkaz	106
Przestępstwo	100	Rozmowa dyscyplinująca	106
Przestępstwo o charakterze terrorystycznym	100	Rozpijanie małoletniego	106
Przestępstwo skarbowe	100	Rozporządzenia UE	106
Przestępstwo z Kodeksu karnego	101	Rozporządzenie	106
Przeszukanie	101	Rozporządzenie z mocą ustawy	107
Przeszukanie osoby	101	Rozpowszechnianie treści pornograficznych	107
Przewinienie dyscyplinarne	101	RPO – Rzecznik Praw Obywatelskich	107
Przewód sądowy	101	Ruch lądowy	107
Przygotowanie czynu zabronionego	102	Ruch powietrzny	107
Przyjęcie korzyści majątkowej lub osobistej	102	Ruch wahadłowy	108
Przyjmowanie mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia	102	Ruch wodny	108
Przymus bezpośredni	102	RWGŁ – ręczna wyrzutnia granatów łzawiących	108
Przymus bezwzględny	102	Rygor natychmiastowej wykonalności	108
Przymus względny	102	Rysunek	108
Przywłaszczenie	102	Rzecz cudza przedstawiająca wartość niemajątkową	108
Przywrócenie stanu istniejącego przed zagrożeniem	103	Rzecz ruchoma	108
PSTD – policyjna sieć transmisji danych	103	Rzecznik dyscyplinarny	109
PTSD – zespół stresu pourazowego	103	Rzecznik interesu społecznego (publicznego)	109
Publiczne działanie	103	Rzut	109
Punkt celowania	103	Samokontrola emocji	109
Punkt trafienia (uderzenia)	103	Sankcja	109
Puszczanie w obieg	103	SEWiK – System Ewidencji Wypadków i Kolizji	109
Rana	104	Siatka obozwardniająca	109
Raport dyscyplinarny	104	Siedem złotych pytań	109
		Silne wzburzenie usprawiedliwione okolicznościami	109

Siła fizyczna	110	Stopień społecznej szkodliwości czynu	116
Simpleks	110	Stres	116
SA – <i>single action</i>	110	Stręczycielstwo	116
SIO – System Informacji Operacyjnych	110	Strona podmiotowa	116
SIS – System Informacyjny Schengen	110	Strona postępowania administracyjnego	117
Skarga	110	Strona przedmiotowa	117
Skazanie bez przeprowadzenia rozprawy	111	Strony procesowe	117
Skład podatkowy	111	Strzał	117
Skłanianie do żebrania	111	Strzelania dynamiczne	117
Skręcenie	111	Strzelania przygotowawcze	117
SLO – stała linia odniesienia	111	Strzelania statyczne	117
Słowa nieprzyswoite	111	Strzelania sytuacyjne	117
Służba informacyjna	111	Strzelania szybkie	117
Służba patrolowa	111	Substancja psychotropowa	117
Służba porządkowa	112	Sutenerstwo	117
SPO – stały punkt odniesienia	112	Swawola	118
Społeczny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie	112	SWD – System Wspomagania Dowodzenia	118
SPP – System Poszukiwawczy Policji	112	Sygnal radiowy	118
Sprawca	112	Sygnal selektywnego wywołania	118
Sprawca kierowniczy	112	System motywacyjny	118
Sprawca polecający	113	System zarządzania kryzysowego	118
Sprawca wykroczenia	113	Sytuacja kryzysowa	118
Sprawdzenie osoby (czynność podobna do przeszukania)	113	Szczególna kontrola	118
Sprawdzenie tożsamości	113	Szczególne okrucieństwo	119
Sprawozdanie dyscyplinarne	114	Szczególne okrucieństwo wobec zwierząt	119
Sprawstwo	114	Szczególne udręczenie	119
Sprawstwo kierownicze	114	Szczególne uprawnienia i obowiązki	119
Sprawstwo polecające	114	Szczucie psem człowieka	119
Sprawstwo równoległe	114	Szkoda w wielkich rozmiarach	119
Sprzeciw	114	Sztab (zarządzanie kryzysowe)	119
Sprzeniewierzenie	114	Szybkostrzelność	119
Sprzęt i środki wspomagające i zabezpieczające	114	Ślady	119
Stalking	115	Ślady biologiczne	120
Stan nietrzeźwości	115	Śmierć człowieka	120
Stan po użyciu alkoholu	115	ŚPB – środki przymusu bezpośredniego	120
Stan wyższej konieczności	115	Środek obezwładniający	120
Stanowisko kierowania	115	Środek odurzający	120
Stany gotowości	115	Środek zastępczy	121
Statek wodny	115	Środki egzystencji	121
Staza taktyczna (opaska uciskowa)	116	Środki pirotechniczne o właściwościach ogluszających lub oślniewających	121
Stereotyp	116	Środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód	121
Stopnie alarmowe w Policji	116	Środki przymusu	121

Środki wzmocnienia	121	Udostępnianie przedmiotów mających charakter pornograficzny	127
Środki zaskarżenia	122	UFG – Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	127
Świadczenie usług	122	Uгода administracyjna	127
Świadectwo wzorcowania	122	Ujęcie osoby	127
Świadek anonimowy (incognito)	122	Ukrycie dokumentu	127
Świadek koronny	122	Ułga podatkowa	127
Świadek przybrany	122	Ułatwianie spożycia napoju alkoholowego	128
Świadek w znaczeniu potocznym	122	Umieszczać	128
Świadek w znaczeniu procesowym	122	Umorzenie postępowania administracyjnego	128
Tabliczka znamionowa	123	Umowy międzynarodowe	128
Tachograf – tacho	123	UGŁ – uniwersalny granat łzawiący	128
Tajemnica bankowa	123	Uporczywe nękanie	129
Tajemnica skarbowa	123	Upośledzenie umysłowe	129
Tajemnica ubezpieczeniowa	123	Uprawomocnienie orzeczenia	129
Taktyka interwencyjna	123	Uprzedzenie	129
Technika „krojenie tortu”	123	Urządzenia ostrzegawcze	129
Techniki interwencyjne	124	Urządzenia zabezpieczające	129
Teren przeznaczony do użytku publicznego	124	Urządzenie rejestrujące	129
Termin instrukcyjny	124	Usiłowanie nieudolne	129
Termin prekluzyjny	124	Usiłowanie udolne	130
Termin w postępowaniu administracyjnym	124	Ustawa	130
Termin zawity	124	Usunięcie dokumentu	130
Termoskopia	124	Usuwanie oznaki umorzenia	130
Terroryzm	124	Uszczerbek na zdrowiu	130
Tonięcie	125	Uszkodzenie roślinności	131
Tor lotu pocisku	125	Uszkodzenie dokumentu	131
Tortury	125	Uszkodzenie rzeczy	131
Tożsamość alias	125	Utonięcie	131
Tożsamość niepotwierdzona	125	Utrata przytomności (nieprzytomność)	131
Tożsamość przywłaszczona	125	Uwięzi	131
Trasa patrolowa	125	Użycie specjalne broni	131
Traseologia	125	Użycie środków przymusu bezpośredniego	132
Trzymanie	125	Używanie przerobionego lub podrobionego dokumentu jako autentyczny	132
TWI – <i>tread wear indicator</i>	126	Używanie słów nieprzyzwoitych	132
Tymczasowe zajęcie mienia ruchomego	126	Vacatio legis	132
Tyraliera policyjna	126	ViaTOLL	132
Tytoń	126	VIES	132
Ubojnia	126	VR – wideorejestrator	132
Ucisk	126	Walizka specjalistyczna	133
Uczestnicy postępowania w sprawach o wykroczenie	126	Walizka śledcza	133
Uczynienie dokumentu bezużytecznym	126	Warunki użycia broni palnej	133
Uczynienie rzeczy niezdatną do użytku	126		
Udar cieplny	127		

Ważne obiekty, urządzenia lub obszary	133	Wypadek	140
Wersja kryminalistyczna	133	Wyrób akcyzowy	140
Wezwanie	133	Występek o charakterze chuligańskim	140
Wiarygodność mówcy (wyznaczniki wiarygodności)	134	Wytrych	140
Wiktymizacja	134	Wywiad osobopoznawczy	140
Wina	134	Wywiad SAMPLE	141
Wizerunek	134	Wywiad środowiskowy	141
Wizerunek (w przepisach prawa)	135	Wywołanie zgorszenia	142
Władza rodzicielska	135	Wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe	142
Własność	135	Wyzyskanie błędnego przeświadczenia osoby	142
Właściwe warunki bytowania zwierząt	135	Wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania	142
Wniosek dowodowy	135	Wyższy przełożony dyscyplinarny	142
Wniosek o ukaranie	135	Wznowienie postępowania dyscyplinarnego	142
Wodne środki obezwładniające	136	Zabezpieczenie imprezy masowej	143
Wolność słowa	136	Zabezpieczenie majątkowe	143
Wpływ społeczny	136	Zabezpieczenie miejsca zdarzenia	143
Wprowadzenie do obrotu	136	Zabezpieczenie prewencyjne	143
Wprowadzenie w błąd	136	Zablokowanie broni	143
Wspólna polityka rolna	136	Zabójstwo	143
Współprawstwo	137	Zabór	143
Wszczęcie postępowania administracyjnego	137	Zaburzenia czynności psychicznych (zaburzenia psychiczne)	143
Wybryk	137	Zachowanie terminu	144
Wyciąg z danych radiowych	137	Zacięcie broni	144
Wydalenie ze służby	137	Zadławienie	144
Wydarzenie nadzwyczajne (w służbie konwojowej)	137	Zaginięcie osoby	144
Wydatek kwalifikowany	137	Zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania	144
Wykładnia autentyczna	137	Zakazy podmiotowe użycia ŚPB	144
Wykładnia doktrynalna (naukowa)	138	Zakazy użycia broni palnej	145
Wykładnia funkcjonalna (celowościowa)	138	Zakłócenie porządku publicznego	145
Wykładnia językowa	138	Zakłócenie spoczynku nocnego	145
Wykładnia legalna	138	Zakłócenie spokoju publicznego	145
Wykładnia prawa	138	Zakończenie czynności dowodowych	145
Wykorzystanie broni palnej	139	Zamach	145
Wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego	139	Zamach bezpośredni	145
Wykroczenie	139	Zamach bezprawny	145
Wykroczenie skarbowe	139	Zaniechanie	146
Wyłączenie organu administracji publicznej	139	Zanieczyszczanie miejsc dostępnych dla publiczności	146
Wyłączenie pracownika	139	Zanieczyszczenie drogi publicznej	146
Wyłączenie przełożonego dyscyplinarnego	139		
Wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego	140		
Wymuszenie rozbójnicze	140		

Zanurzenie	146	Zbicie	152
Zaostrzenie wymiaru kary	146	Zbiegowisko publiczne	152
Zapora	146	Zdarzenie	152
Zapoznanie obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego	146	Zdarzenie kryzysowe	152
Zarejestrowany odbiorca	147	Zdarzenie o charakterze terrorystycznym	152
Zarządzanie kryzysowe	147	Zeznawanie nieprawdy	153
Zasada celowości	147	Zgłoszenie o zdarzeniu	153
Zasada czynnego udziału stron	147	Zgoda dysponenta dobrem	153
Zasada dwuinstancyjności	147	Zgromadzenie	153
Zasada informowania stron	147	Zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem	153
Zasada łączenia środków	147	Złagodzenie wymiaru kary	153
Zasada minimalizacji szkody (zasada szkody minimalnej)	148	Złamanie	153
Zasada niezbędności	148	Złośliwość	153
Zasada pisemności	148	Zmuszanie	153
Zasada pogłębiania zaufania obywateli	148	Znak turystyczny	154
Zasada Potta	148	Znaki akcyzy	154
Zasada prawdy obiektywnej	148	Znęcanie się fizyczne	154
Zasada praworządności	148	Znęcanie się psychiczne	154
Zasada przekonywania	149	Znieważenie funkcjonariusza publicznego	154
Zasada szczególnej ostrożności	149	Zwichnięcie	154
Zasada szybkości i prostoty postępowania	149	Zwierzęta bezdomne	155
Zasada trwałości decyzji	149	Zwierzęta domowe	155
Zasada ugodowego załatwiania spraw	149	Zwierzęta wolno żyjące	155
Zasady postępowania administracyjnego	149	Zwierzęta wykorzystywane do celów specjalnych	155
Zasłona	149	Zwrot podatkowy	155
Zastępca dyżurnego	149	Zwyczaj	155
Zastępstwo w procesie	150	Zwyczajne środki zaskarżenia	155
Zaśmiecanie miejsc dostępnych dla publiczności	150	Zwykłe środki ostrożności przy trzymaniu zwierząt	155
Zaświadczenie	150	Źródła prawa (system źródeł prawa)	155
Zatajenie prawdy	150	Źródła prawa Unii Europejskiej	156
Zatarcie kary dyscyplinarnej	150	Zebranie	156
Zatrzymanie osoby	150	Żołnierz	156
Zatrzymanie rzeczy	151	Żywopłot przydrożny	156
Zatwierdzenie przeszukania	151	Bibliografia	157
Zatwierdzenie zatrzymania rzeczy	151		
Zawał mięśnia sercowego	151		
Zawiadomienie o niepopelnionym przestępstwie	151		
Zawieszenie postępowania	151		
Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego	152		
Zażalenie	152		

Wprowadzenie

Właściwa realizacja zadań wyznaczonych przez ustawodawcę wymaga od policjantów przyswojenia specjalistycznej wiedzy. Intencją autorów leksykonu było zaprezentowanie w prostej, przejrzystej formie treści, które przybliżają pojęcia i terminy funkcjonujące w różnych obszarach działalności Policji. Przygotowany materiał może być wykorzystywany zarówno podczas procesu nauczania, jak też w ramach doskonalenia zawodowego. Treści leksykonu obejmują między innymi zagadnienia związane z prawem karnym, karnym procesowym, postępowania w sprawach o wykroczenia, ruchu drogowego, a także zagadnieniami z taktyki i techniki interwencji oraz profilaktyki. Bezpośrednim odbiorcą tej pozycji są funkcjonariusze szkolenia zawodowego podstawowego oraz szkoleń specjalistycznych

w pionie prewencji realizowanych w ośrodkach szkoleniowych Policji.

Oddana do rąk Czytelników pozycja może także być wykorzystana zarówno przez nauczycieli, jak też uczniów bardzo popularnych w ostatnich latach klas mundurowych, zwłaszcza o profilu policyjnym. Oczywiście, katalog ewentualnych odbiorców nie jest zamknięty i może być poszerzony o wszystkich tych, którzy chcą pogłębić swoją wiedzę o działalności największej w naszym kraju formacji, która dba o bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Wielkie podziękowania należą się wszystkim tym, dzięki którym ta publikacja powstała, zwłaszcza że została ona wydana w roku setnej rocznicy powstania Policji Państwowej oraz 20-lecia istnienia Szkoły Policji w Katowicach.

insp. dr Rafał Kochańczyk

A

ADR

(fr. L'Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route) – międzynarodowa konwencja dotycząca drogowego przewozu towarów i ładunków niebezpiecznych, sporządzona w Genewie dnia 30 września 1957 r. Składa się z umowy właściwej oraz z załączników A i B, będących jej integralną częścią. Umowa właściwa określa stosunki prawne między uczestniczącymi państwami, natomiast załączniki zawierają przepisy regulujące w szerokim zakresie warunki przewozu poszczególnych materiałów niebezpiecznych w międzynarodowym transporcie samochodowym. (260)

AED – automatyczny defibrylator zewnętrzny

Skrót ten tłumaczy się na język polski jako automatyczny defibrylator zewnętrzny. W rzeczywistości skrót AED zaczerpnięty został z języka angielskiego: *automated external defibrillator* i oznacza:

- **zautomatyzowany** – sterowany komputerowo, według zaprogramowanego algorytmu, który potrafi wykryć zagrażający życiu zbyt szybki rytm serca (migotanie komór serca – VF) i poinformować ratownika sygnałem głosowym i świetlnym o konieczności defibrylacji,
- **zewnętrzny**, czyli działający za pomocą samoprzylepnych elektrod na skórze klatki piersiowej poszkodowanego,
- **defibrylator**, a więc urządzenie wysyłające specjalnie opracowany impuls prądu stałego przez elektrody do serca,

powodując tym samym powrót normalnego rytmu serca.

Defibrylacja to zadziaływanie impulsem prądu stałego na włókna mięśnia sercowego. Skutkiem defibrylacji jest wywołanie równoczesnego skurczu wszystkich „migoczących” włókien mięśnia sercowego i przerwanie migotania na około 5 sekund. W tym czasie istnieje szansa na ponowne podjęcie pracy komórek układu bódźcoprzewodzącego serca i powrót prawidłowego rytmu. (157)

Afirmacje

W psychologii zdania wpływające na poziom samoakceptacji. Stosowanie afirmacji polega zazwyczaj na powtarzaniu pozytywnych twierdzeń na temat własnej osoby, co ma prowadzić do identyfikacji z ich treścią. Afirmacja wykorzystuje mechanizm autosugestii i medytacji w celu wzmacniania poczucia akceptacji u osoby ją stosującej. (248)

AFIS – Automatyczny System Identyfikacji Daktyloskopijnej

Automatyczny System Identyfikacji Daktyloskopijnej (skrót od ang. Automated Fingerprint Identification System) służący do gromadzenia i przeszukiwania obrazów linii papilarnych palców rąk i dłoni pobranych od osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa oraz niezidentyfikowanych śladów linii papilarnych (N.N.) zabezpieczonych na miejscach przestępstw w celu szybkiej identyfikacji osoby. W AFIS zrealizować można wszystkie porównania kart daktyloskopijnych i śladów linii papilarnych. (382)

Agresja

Agresja jest działaniem intencjonalnym, ukierunkowanym na zranienie lub sprawienie bólu. Może ona przybrać formę

werbalną (słowną) lub fizyczną. Jako podstawowe przyczyny agresji wskazywane są czynniki biologiczne takie jak: testosteron, alkohol, ból i dyskomfort oraz frustracja. Badania dowodzą, że już sama obecność bodźca wyzwalającego agresję, czyli przedmiotu kojarzonego potocznie z agresją, prowadzi do wzrostu prawdopodobieństwa wystąpienia zachowań agresywnych. Podstawową funkcją agresji jest atak lub obrona. Wśród czynników hamujących agresję eksperci wymieniają: obecność autorytetu (fizycznego lub moralnego), lęk przed karą, uwzględnienie intencji innych osób, skłonność do przyjmowania odpowiedzialności za swoje czyny, własne doświadczenia, zinternalizowane (uwewnętrznione) sumienie oraz tak zwane emocje kontrolujące: wstyd i poczucie winy. (2)

Akcja policyjna

Zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych podejmowanych w celu zapobieżenia lub likwidacji zdarzenia kryzysowego, a z jego rodzaju i towarzyszących okoliczności wynika, że nie jest możliwe podjęcie skutecznych działań przy użyciu lub wykorzystaniu sił i środków pozostających aktualnie w dyspozycji jednostki Policji właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzenia kryzysowego. (381)

Akt normatywny

Dokument ustanowiony przez uprawniony organ państwa w określonej formie (np. ustawa, rozporządzenie, uchwała, zarządzenie) i trybie zawierającym w swojej treści normy prawne, które regulują jakiś obszar stosunków społecznych. (114)

Akt oskarżenia

Jako warunek uruchomienia stadium postępowania jurysdykcyjnego jest to skierowany do sądu wniosek uprawnionego oskarżyciela o stwierdzenie winy oskarżonego w popełnieniu określonego przestępstwa i wyciągnięcie stąd odpowiednich konsekwencji prawno-karnych. Jest on pismem procesowym, które oprócz warunków ogólnych każdego tego rodzaju pisma, spełniać musi także szczególne wymogi formalne określone w Kodeksie postępowania karnego. Wyróżnić można zwykłe akty oskarżenia, które sporządza się w sprawach podlegających rozpoznaniu w trybie zwykłym oraz w których oskarżyciel posiłkowy wnosi własny akt oskarżenia o czyn ścigany z oskarżenia publicznego, a także szczególne akty oskarżenia, tj. w postępowaniu uproszczonym oraz akt oskarżenia oskarżyciela prywatnego w postępowaniu w sprawach z oskarżenia prywatnego. (111)

Akty prawa miejscowego

Akty prawa miejscowego są źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Akty prawa miejscowego są stanowione przez organy samorządu terytorialnego, tj. sejmik województwa, radę powiatową, zarząd powiatu, radę gminy, zarząd gminy, a także przez terenowe organy administracji rządowej, tj. wojewodę i organy administracji niespospolonej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie. (252); (283)

Akty prawa wewnętrznego

Są to dokumenty wydawane przez kompetentne organy w określonej formie, tj. zarządzenia, uchwały i inne. Obowiązują one

jedynie jednostki organizacyjne podległe organom wydającym ten akt normatywny. Najistotniejszym jest fakt, że nie mogą one stanowić podstawy decyzji jednostkowych wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów. Mogą to być m.in. zarządzenia i uchwały podejmowane przez Radę Ministrów. Funkcjonariusze Policji często spotykają się z tego typu aktami wewnętrznymi, które regulują między innymi kwestie związane z wykonywanymi przez nich obowiązkami czy też dotyczą organizacji służby w Policji. (253)

Akty wewnętrzne

Akty o charakterze wewnętrznym to „zarządzenia” wydawane przez prezydenta, prezesa Rady Ministrów i ministrów oraz „uchwały” podejmowane przez Radę Ministrów. Omawiane zarządzenia i uchwały obowiązują tylko jednostki organizacyjne podległe wspomnianym tu organom państwa. Mogą być one wydawane wyłącznie „na podstawie ustawy” i nie mogą stanowić podstawy decyzji jednostkowych „wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów”. Choć w przedstawionym tu rozumieniu nie mają one prawotwórczego charakteru, podlegają kontroli z punktu widzenia ich zgodności z powszechnie obowiązującym prawem. Znajdują się one najniżej w hierarchii źródeł prawa. Mowa o nich jest w art. 93 Konstytucji. Z artykułu tego jasno wynika, że tego typu akty powinny być zgodne ze wszystkimi aktami prawa powszechnie obowiązującego. (210)

Aktywne słuchanie

Słuchanie z zaakcentowaną uwagą, podczas którego staramy się bezsłownie zakomunikować swojemu rozmówcy, że słuchamy

go z zainteresowaniem i uwagą. Słuchając czyjejs wypowiedzi rejestrujemy nie tylko słuchem wypowiediane zdania, ale także rejestrujemy uczuciowe elementy, więc oprócz treści wypowiedzi słownej odbieramy bezsłowne sygnały przeżywania rozmówcy. (298)

Alarmowanie i ostrzeżenie

Jeden z zakresów podejmowania działań w fazie reagowania podczas wykonywania zadań w sytuacjach kryzysowych. W zakresie alarmowania i ostrzeżenia o zagrożeniach kierownicy jednostek organizacyjnych Policji zapewniają w szczególności wykonywanie następujących zadań:

- przekazywanie informacji i komunikatów o zagrożeniach poprzez policyjne systemy łączności oraz inne urządzenia techniczne;
- uzyskiwanie, przetwarzanie i przekazywanie informacji o zaistniałej sytuacji kryzysowej na potrzeby kierowania, dowodzenia i współdziałania;
- udostępnianie policyjnych systemów i środków łączności innym organom i służbom ratowniczym na potrzeby kierowania działaniami tych organów i służb, w szczególności w celu przekazywania informacji o zagrożeniach albo przeciwdziałania sytuacji kryzysowej, przy czym udostępnianie systemów i środków łączności następuje z zachowaniem zasady, że są one obsługiwane przez funkcjonariuszy lub pracowników Policji. (386)

Alias

Tożsamość przybrana, którą posługuje się osoba znana pod innymi tożsamościami. (257)

Alimenty

Rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie jego kosztów utrzymania i wychowania. Poza powyższym wypadkiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku. (21)

Amunicja strzelecka

Są to naboje do broni palnej, a także granaty ręczne i nasadkowe oraz granaty do granatników. (293)

Analizator wydechu

Urządzenie elektroniczne dokonujące pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu metodą spektrometrii w podczerwieni lub utleniania elektrochemicznego. (275)

Apelacja

Z jęz. łacińskiego *appellatio* – odwołanie. Jeden ze zwyczajnych środków zaskarżenia będący środkiem odwoławczym przysługujący stronom postępowania od wyroku sądu pierwszej instancji, chyba że ustawa stanowi inaczej. Terminem apelacja określa się też system kontroli odwoławczej.

Policja może wnosić apelację od całości lub części wyroku sądu pierwszej instancji. Można ją wnieść zarówno na korzyść jak i na niekorzyść obwinionego. Przesłanki dopuszczalności oraz tryb wniesienia apelacji określają przepisy art. 104 § 1 k.p.w. i art. 438 k.p.k., recypowanego do postępowania w sprawach o wykroczenia na mocy art. 109 § 2 k.p.w. Apelacja nie może dotyczyć wyłącznie uzasadnienia wyroku. (111)

AS – spust antystresowy

Zasada jego działania polega na zapobieganiu niezamierzonemu odruchowemu ściągnięciu spustu w sytuacjach stresowych. Dzięki długiej drodze spustu (14 mm) do oddania pierwszego strzału, niezamierzone oddawanie go jest niemal wykluczone. (293)

Asertywność

Umiejętność wyrażania własnych praw oraz poglądów bez naruszania praw i poglądów drugiej osoby. Dopuszczenie do głosu swoich zainteresowań, twójego zdania, swoich potrzeb, pragnień i opinii w odpowiedni dla kontekstu sposób. (244)

Asysta (postępowanie egzekucyjne)

Udzielenie wsparcia organowi egzekucyjnemu i egzekutorowi przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych przez właściwe ze względu na miejsce prowadzenia egzekucji:

- organy Policji – w obrębie budynków zajmowanych przez Policję,
- organy Straży Granicznej – w obrębie budynków zajmowanych przez Straż Graniczną.

Polega na umożliwieniu przeprowadzania czynności egzekucyjnych organowi egzekucyjnemu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do miejsca, w którym mają one być wykonywane, porządku w miejscu przeprowadzania egzekucji administracyjnej, osobistego bezpieczeństwa organowi egzekucyjnemu i egzekutorowi, w razie potrzeby – na uzasadnione żądanie organu egzekucyjnego i egzekutora – niezbędnej pomocy w zastosowaniu środków egzekucji administracyjnej. (273)

ATP – konwencja ATP

Międzynarodowa umowa dotycząca przewozu towarów, artykułów spożywczych szybko psujących się, a także odnosząca się do specjalnych środków transportu dopasowanych do tych przewozów. Sporządzono ją w Genewie we wrześniu 1970 r. Weszła ona w życie w sześć lat później. Polska ratyfikowała konwencję w 1984 r. (308)

AWGł – automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących

Urządzenie polskiej konstrukcji służące do miotania granatów łzawiących na odległość do 200 m. (162)

Autoprezentacja

Autoprezentacja jest zbiorem cech fizycznych i osobowościowych, które są oceniane w kontaktach z innymi. Należą do nich między innymi: sposób zachowania, wygląd fizyczny, wzrost, budowa ciała, ubiór, makijaż oraz biżuteria i wszelkiego rodzaju dodatki. Określają one sposób bycia i charakter. Autoprezentacja to manipulacja wrażeniem jakie wywieramy na innych. Oceniamy atrakcyjność danej osoby – to, czy można jej zaufać i ją polubić, jej kompetencje i agresywność w ciągu jednej dziesiątej sekundy od momentu jej ujrzenia. Gdy te pierwsze wrażenia się uformują, zwykle okazują się bardziej trwałe i z czasem się wzmacniają. Szybka ocena jest najważniejszą częścią pierwszego wrażenia, jednak następuje tak szybko, że nie ma możliwości by zareagować w momencie jej dokonywania. Albert Mehrabian w swoich badaniach wyróżnił siedem elementów, na które człowiek zwraca uwagę, poznając kogoś. Są to: rasa, płeć, wiek, wzrost, wyraz twarzy, oczy i włosy, ubranie, ruchy i postawa. (269)

AVPU – ocena przytomności

Schemat kolejno ocenianych reakcji na bodźce zewnętrzne, stosowany w celu oceny stanu przytomności poszkodowanego. Stosowane w niej litery oznaczają:

- A (Alert) – przytomny, skupia uwagę,
- V (Verbal) – reaguje na polecenia głosowe,
- P (Pain) – reaguje na bodźce bólowe,
- U (Unresponsive) – nieprzytomny, nie reaguje na żadne bodźce.

Schemat AVPU jest stosowany we wstępnej ocenie stanu przytomności – czy jest zachowana przytomność. Jest pierwszym elementem badania przedmiotowego w stanach zagrożenia życia, poprzedzającym ocenę czynności życiowych (ABC) i szybkie badanie urazowe. Stosowany przez osoby udzielające pierwszej pomocy, kwalifikowanej pierwszej pomocy i pomocy medycznej. (120)

Awaria broni

Niesprawność broni uniemożliwiająca dalsze strzelanie, niemożliwa do usunięcia przez strzelającego. W takim wypadku broń należy zdać do rusznikarza. (293)

Awaria techniczna

Rozumie się przez to gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości. (316)

Azyl

Miejsce odosobnienia, ucieczki, schronienia. Każdy człowiek ma prawo ubiegać się o azyl i korzystać z niego w innym kraju w razie prześladowania. Nie można powoływać się na to prawo w przypadku ścigania wszczętego rzeczywiście z powodu

popęłnienia przestępstwa pospolitego lub czynu sprzecznego z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych. (398)

B

Balistyka

To badanie broni palnej, dotyczące ręcznej broni strzeleckiej oraz broni myśliwskiej i własnej konstrukcji. Ciężka broń strzelecka, chociaż rzadko, jest również przedmiotem badań kryminalistycznych. Identyfikację w odniesieniu do broni palnej można podzielić na grupową i indywidualną. W pierwszym przypadku na podstawie zabezpieczonych części naboju, jak: łuski, pociski, przybitki, siekańce itp. Określa się grupę egzemplarza broni (system, wzór, model), z jakich mogą one pochodzić. W drugim przypadku na podstawie cech indywidualnych znajdujących się na tych elementach można konkretnie określić egzemplarz broni, z jakiego oddano strzał. Ustalenie rany wlotowej i wylotowej, toru i kierunku lotu pocisku oraz odległość, z jakiej oddano strzał. (166)

Barierzy komunikacyjne

Mogą wpływać negatywnie na proces porozumiewania się, powodować wycofanie się rozmówcy z rozmowy, przyjęcie postawy obronnej, biernej lub agresywnej. Bariery komunikacyjną może być ocenianie, osądzanie, nieumiejętne krytykowanie, atakowanie i obrażanie rozmówcy, uogólnianie, stawianie własnych diagnoz, udzielanie „dobrych rad”, straszenie, rozkazywanie, zarzucanie pytaniami, gadulstwo, odwracanie uwagi rozmówcy od jego kłopotów,

brak zainteresowania, unikanie kontaktu wzrokowego, brak wspólnego, zrozumiałego dla rozmówcy języka, negatywny stosunek do rozmówcy, niewłaściwe miejsce i czas rozmowy, przekazywanie sprzecznych komunikatów przez ciało, również chwalebnie wprawiające w zakłopotanie, krępujące komplementowanie. (297)

Beneficjent

Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizująca projekty finansowane z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu. (345)

Bezpieczeństwo wewnętrzne

To taki stan, w którym ogółowi obywateli indywidualnie nieoznaczonemu, żyjącemu w państwie i społeczeństwie, nie grozi żadne niebezpieczeństwo, i to niezależnie od tego, jakie byłyby jego źródła. Ochrona tego bezpieczeństwa należy do państwa, które określa granice bezpieczeństwa i określa to, co zakłóca lub może utrudniać normalne funkcjonowanie państwa. (412)

Bezpośrednie działania ratownicze

Jeden z zakresów podejmowania działań w fazie reagowania podczas wykonywania zadań w sytuacjach kryzysowych. W zakresie działań ratowniczych kierownicy jednostek organizacyjnych Policji zapewniają w szczególności wykonanie następujących zadań:

- pomoc w ewakuacji osób poszkodowanych;
- udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanym;

- udostępnianie policyjnych obiektów na potrzeby kierowania działaniami ratowniczymi;
- udział w pracach zabezpieczających urzędnika techniczne lub tworzeniu umocnień w sytuacji bezpośredniej eskalacji zagrożenia, gdy siły i środki podmiotów odpowiedzialnych za te prace są niewystarczające lub ich nie ma, a zaniechanie spowoduje powiększenie szkód. (386)

Biegły

Osoba, np. ekspert, rzeczoznawca wezwany przez uprawniony organ procesowy do wydania opinii o takich okolicznościach – mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, których stwierdzenie wymaga wiadomości specjalnych. (220)

Biometria

Wiedza o rozpoznawaniu żywych osób na podstawie pomiarów cech biologicznych (anatomicznych i fizjologicznych). Z perspektywy informacyjno-technicznej przez rozpoznawanie rozumie się komputerową identyfikację i stwierdzenie tożsamości osoby. (166)

Biuletyn KSIP

Wykaz informacji o wydarzeniach podlegających obowiązkowi rejestracji w formie rejestracji wydarzenia w zbiorze danych KSIP Fakt. (132)

Biuro SIRENE

Podstawowym zadaniem biura SIRENE jest wymiana informacji uzupełniających niezbędnych przy wprowadzaniu wpisów oraz w celu umożliwienia podjęcia odpowiednich działań w przypadku odnalezienia osoby lub przedmiotu w Systemie Informacyjnym

Schengen. SIRENE jest jedynym punktem kontaktowym działającym przez całą dobę, siedem dni w tygodniu. Biura SIRENE funkcjonują w każdym z państw strefy Schengen, dzięki czemu polska Policja ma stały, bezpośredni kontakt z policjami państw całego obszaru strefy Schengen. (254)

Blankietowy przepis

Odpowiedzialność za wykroczenie zachodzi w stosunku do osoby, która swoim zachowaniem się narusza przepisy porządkowe zawarte w innych aktach prawnych niż k.w.; warunkiem odpowiedzialności jest naruszenie przepisów porządkowych, które zostały wydane tylko z upoważnienia ustawy i to tylko wtedy, gdy same te przepisy porządkowe nie określają sankcji za ich przekroczenie lub niedopełnienie. (195)

Blok

Słowo używane zamiennie ze słowem zasłona. Stosowanie bloków w samoobronie, sportach walki czy też w czasie interwencji policyjnych ma celu przeciwdziałanie technikom ataku jak również ich skutkom. Przez pojęcie blokowania rozumiemy zazwyczaj nałożenie się dwóch przeciwstawnych, czyli techniki obrony z technika ataku np. podniesienie i ugięcie nogi w kolanie jako forma bloku – zasłony przed kopnięciem w udo. (266)

Bójka

Zajście (starcie) pomiędzy co najmniej trzema osobami, w którym strony jednocześnie atakują i bronią się. Ważne, żeby nie można było odróżnić strony tylko atakującej od strony podejmującej wyłącznie działania obronne. Po każdej ze stron może występować więcej osób. Istotne,

żeby wszystkich uczestników zajścia było co najmniej trzech. (255)

Broń podwójnego działania (samoczynno-samopowtarzalna)

Wielostrzałowa broń strzelecka, przystosowana do strzelania zarówno ogniem pojedynczym, jak i ciągłym. (1)

Broń samoczynna

Przystosowana jest z zasady do strzelania ogniem ciągłym (seriami). Przerwanie ognia może tu nastąpić jedynie po zwolnieniu naciśnięciu na spust albo po wyczerpaniu się naboju w taśmie lub magazynku. (303)

Broń samopowtarzalna

Broń w której po daniu strzału samoczynnie następuje załadowanie broni do następnego strzału, ale do odpalenia konieczne jest ponowne naciśnięcie języka spustowego. (1)

C

Cechy praw człowieka

Przysługują każdemu człowiekowi bez względu na rasę, narodowość, pochodzenie, płeć czy jakiegokolwiek inne cechy; wynikają z przyrodzonej godności człowieka, tj. samego faktu bycia człowiekiem; do ich przestrzegania zobowiązane są organy państwowe, organizacje oraz jednostki na całym świecie. (115)

Cedula patrolowa

Dokument mający formę graficzno-opisową, służący usprawnieniu organizacji służby patrolowej, zawierający charakterystykę rejonów zagrożenia, tras patrolowych, miejsc

zagrożonych, rejonów odpowiedzialności oraz zbiór podstawowych informacji wykorzystywanych w trakcie pełnienia służby. (394)

CEK – Centralna Ewidencja Kierowców

Centralna Ewidencja Kierowców zawiera dane o osobach:

- które posiadają uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi,
- którym cofnięto uprawnienia,
- nieposiadających uprawnień, które mają zakaz prowadzenia pojazdów.

Są to dane osobowe, informacje o dokumentach prawa jazdy oraz dodatkowych uprawnieniach. (326)

Cel oględzin ogólnoorientacyjnych

Ustalenie, czego i gdzie należy poszukiwać, jak i kiedy przeprowadzać poszukiwania, aby w wyniku przeprowadzonych oględzin ustalić m.in. liczbę sprawców, czas ich przebywania na miejscu zdarzenia, sposób działania, użyte przez sprawców narzędzia, wykorzystane środki transportu. (166)

Celowanie

Czynność podczas strzelania, mająca spowodować umieszczenie pocisku w zamierzonym punkcie celu, polega na naprowadzeniu linii celowania na zamierzony punkt trafienia (uderzenia). (1)

CEP – Centralna Ewidencja Pojazdów

Centralna Ewidencja Pojazdów, która zawiera dane o pojazdach zarejestrowanych w Polsce, takie jak:

- dane pojazdu (np. marka, model),
- dane techniczne (np. pojemność i moc silnika, liczba miejsc),
- informacje o dokumentach pojazdu,

- dane o obecnym i poprzednich właścicielach i posiadaczach pojazdu,
- informacje o takich zdarzeniach jak: kradzież, odnalezienie, wyrejestrowanie czy zbycie pojazdu,
- informacje o obowiązkowym ubezpieczeniu OC,
- informacje o badaniu technicznym i odnowianym podczas badania stanie licznika.

(326)

Charakter terrorystyczny przestępstwa

Przestępstwem z art. 115 k.k. o charakterze terrorystycznym jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- poważnego zastraszenia wielu osób,
- zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
- wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej, a także groźba popełnienia takiego czynu.

(17)

Cheiloskopia

Zajmuje się badaniem układów bruzd występujących na czerwieni wargowej człowieka. Cheiloskopia kryminalistyczna wykorzystuje indywidualny układ tych bruzd dla celów identyfikacji kryminalistycznej.

(174)

Chemiczne środki obezwładniające

Środki przymusu bezpośredniego znajdujące się na wyposażeniu Policji. Chemicznych środków obezwładniających używa się

lub wykorzystuje się je w celu krótkotrwałego zakłócenia orientacji przestrzennej lub obezwładnienia. Dzielią się na środki aerozolowe oraz środki miotane. Do środków aerozolowych zaliczamy: ręczny miotacz gazowy (RMG-75) i ręczny miotacz pieprzu (RMP LE 10), które są na indywidualnym wyposażeniu każdego policjanta, oraz plecakowe miotacze substancji łzawiącej wykorzystywane w działaniach pododdziałów zwartych Policji. Natomiast miotane środki obezwładniające to:

- UGŁ-200, UGŁ-200/1 (urządzenia do miotania: RWGŁ-3, AWGŁ-3),
- NPŁ-26 (urządzenia do miotania: PS-86, RGZ-86),
- CS-94M (wystrzeliwany z broni gładkolufowej).

(294)

Choroba niedokrwienna serca

To ostre lub długotrwałe zaburzenie czynności serca spowodowane nierównowagą między zapotrzebowaniem mięśnia sercowego na tlen i związki energetyczne a możliwościami ich dostawy.

(157)

Community policing

Koncepcja Policji środowiskowej, oparta na założeniu bliskiej współpracy Policji z członkami lokalnej społeczności, faktyczne zbliżenie Policji do społeczeństwa i zainteresowanie go szeroko pojmowaną problematyką bezpieczeństwa, uspołecznienie działań Policji, otwarcie na problemy społeczności lokalnej i zbudowanie zaufania pomiędzy Policją a obywatelami, niezbędne dla aktywizacji społeczności lokalnej.

(405)

Cudza rzecz ruchoma

Rzecz ruchoma to każdy przedmiot, który jest wyodrębniony i ma wartość majątkową, a nie jest nieruchomością. W przypadku przywłaszczenia dany sprawca jest już w legalnym posiadaniu danej rzeczy i jedynie podejmuje zachowanie mające na celu pozbawienie władztwa nad rzeczą właściciela oraz dysponowania rzeczą za niego. Przywłaszczenie tym różni się od kradzieży, że nie ma tutaj elementu zaboru. (245)

Cudzoziemiec

Oznacza każdą osobę, inną niż obywatel państwa członkowskiego Wspólnot Europejskich. (212)

Cukrzyca

Grupa chorób metabolicznych charakteryzujących się hiperglikemią wynikającą z zaburzeń wydzielania lub działania insuliny. Wyróżnia się kilka postaci choroby, z których najpowszechniejsze to cukrzyca typu 2. (insulinoniezależna) i cukrzyca typu 1. (insulinozależna). (157)

Cykl przemocy

Przemoc domowa częstokroć nie jest czynem jednorazowym, a zwykle powtarza się według pewnej prawidłowości i ma charakter cykliczny. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała ten cykl wyodrębniając w nim trzy następujące po sobie fazy: narastającego napięcia, ostrej przemocy i miodowego miesiąca. (171)

Czyn

Czyn jako taki nie jest pojęciem osobno zdefiniowanym w prawie, choć występuje w nim wielokrotnie. W słownikach języka

polskiego określaną jest jako postępek, uczynek, poczynanie, posunięcie czy po prostu coś, co zostało uczynione.

W prawie istotniejsze znaczenie ma to, jaki to jest czyn, a dokładniej rzecz biorąc, jaki skutek przynosi czyjeś działanie (bądź zaniechanie, czyli niepodjęcie jakichś działań) i jakie są jego konsekwencje. Z reguły w aktach prawnych spotykamy się z czynem złym, szkodliwym, podlegającym karze, a ściślej biorąc z pojęciami: czynu niedozwolonego i czynu zabronionego. (139)

Czyn karalny

Przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w art. 50a, art. 51, art. 69, art. 74, art. 76, art. 85, art. 87, art. 119, art. 122, art. 124, art. 133 lub art. 143 Kodeksu wykroczeń. (336)

Czyn niedozwolony

To pojęcie występujące w Kodeksie cywilnym, a oznacza takie postępowanie, którym wyrządzono komuś szkodę. Ten, kto był jej sprawcą, ma obowiązek szkodę naprawić, przy czym dotyczy to zarówno osoby fizycznej, jak i prawnej czy Skarbu Państwa. – Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa – czytamy w Kodeksie cywilnym. Czyn niedozwolony jest zatem działaniem, które do czegoś zobowiązuje – przede wszystkim do naprawienia szkody, co nie zawsze musi oznaczać, że sprawca tę szkodę usunie osobiście czy sam przywróci stan sprzed swojego czynu.

Naprawieniem szkody jest bowiem także np. pokrycie kosztów usuwania jej skutków.

Wiele zależy bowiem od rodzaju popełnionego czynu (lub zaniechania jakichś działań). Co ważne, ktoś może nawet nie przyłożyć ręki do zdarzenia, na skutek którego ktoś inny poniesie jakąś stratę, a mimo to będzie zobowiązany szkodę naprawić.

Czynem niedozwolonym może być np. brak nadzoru nad psem, który zdeptał grządkę w ogrodzie sąsiada, wypadnięcie przedmiotu przez okno, na skutek czego doszło do zniszczenia ubrania przechodnia czy wręcz uszkodzenia ciała, i wiele innych tym podobnych zdarzeń.

Poszkodowany ma prawo wytoczyć przed sądem sprawę o roszczenia związane ze szkodą, jakiej doznał na skutek czyjegoś czynu niedozwolonego. Należy to zrobić przed sądem, w którego okręgu doszło do zdarzenia wywołującego szkodę. (125)

Czyn nierządny

Zarówno obcowanie płciowe, jak i inna czynność seksualna. (187)

Czyn zabroniony

Pojęcie charakterystyczne dla przepisów karnych. Kodeks karny formułuje zasadę, że odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Inaczej mówiąc, czynem takim jest postępek, którego zabrania jakaś ustawa karna (a więc nie tylko Kodeks karny, lecz np. Kodeks karny skarbowy), określając zarazem kary za dopuszczenie się takiego czynu.

Przestępstwo jest natomiast zbrodnią albo występkiem. Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie, zaś występkiem można popełnić także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi. Czyn zabroniony uważa się

za popełniony umyślnie, jeżeli sprawca chce go popełnić albo, przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi. Natomiast czyn zabroniony uważa się za popełniony nieumyślnie, jeżeli sprawca nie miał zamiaru tego dokonać, ale to jednak zrobił na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć. (352)

Czynna napaść na funkcjonariusza

Zgodnie z art. 233 k.k. Jeśli działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą lub używając broni palnej, noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu albo środka obezwładniającego, dokonuje się napaści na funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, wówczas czyn taki podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Gdy w wyniku czynnej napaści nastąpił skutek w postaci ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. (64)

Czynności po użyciu broni palnej

W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby, uprawniony udziela jej niezwłocznie pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zapewnia wezwanie kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe. W przypadku gdy w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy

zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo nastąpiła jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia, uprawniony: 1) zabezpiecza miejsce zdarzenia, także przed dostępem osób postronnych; 2) ustala świadków zdarzenia; 3) powiadamia o zdarzeniu właściwego przełożonego lub osobę pełniącą służbę dyżurną. (317)

Czynności przed użyciem broni palnej

Przed użyciem broni palnej policjant podejmuje następujące działania: identyfikuje swoją służbę okrzykiem „Policja!”; 2) wzywa osobę do zachowania zgodnego z prawem, a w szczególności do: natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności uprawnionego lub innej osoby, zaniechania ucieczki, odstąpienia od użycia przemocy. W przypadku niepodporządkowania się wezwaniom, o których mowa w ust. 1 pkt 2, uprawniony uprzedza o użyciu broni palnej okrzykiem: „Stój, bo strzelam!”, a jeżeli wezwanie to okaże się nieskuteczne, oddaje strzał ostrzegawczy w bezpiecznym kierunku. Od procedury, o której mowa w ust. 1 i 2, lub jej poszczególnych elementów, w szczególności od oddania strzału ostrzegawczego, można odstąpić, jeżeli: 1) ich zrealizowanie groziłoby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby lub 2) jest to niezbędne dla zapobieżenia wystąpieniu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, a inne środki ze względu na okoliczności mogłyby okazać się niewystarczające. Przed rozpoczęciem konwoju lub doprowadzenia uprawniony uprzedza

osobę pozbawioną wolności, w stosunku do której zgodnie z art. 45 pkt 4 lit. b i c możliwe jest użycie broni palnej, o możliwości użycia w stosunku do niej broni palnej w przypadku podjęcia przez nią próby ucieczki. (317)

Czynności służbowe

Są podkategorią czynności zawodowych; w wypadku czynności służbowych chodzi o takie postaci czynności zawodowych, które są wykonywane przez osoby pełniące służbę. (199)

Czynności wyjaśniające

Fakultatywne czynności zlecane przez przełożonego dyscyplinarnego przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego w trybie art. 134i ust. 4 u.p.oł., w sytuacji gdy zachodzą wątpliwości co do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego kwalifikacji prawnej albo tożsamości sprawcy. (347)

Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia

To czynności prowadzone obligatoryjnie, mające zróżnicowany charakter, które prowadzone są przed wszczęciem postępowania przez uprawnione do tego organy. (300)

Czynności zawodowe

Czynności wykonywane przez sprawcę w ramach jego obowiązków zawodowych, a zatem należące do zakresu jego obowiązków wynikających z wykonywanego zawodu, zatem czynności odpłatne, wykonywane w ramach stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, niezależnie od ich charakteru, skomplikowania czy poziomu trudności. (199)

D

Daktyl

Policyjny system informatyczny ewidencji kart daktyloskopijnych, pozwalający na odszukanie numeru karty po podaniu danych osobowych. (382)

Daktyloskopia

Metoda identyfikacji człowieka na podstawie charakterystycznych układów listewek występujących na opuszkach palców rąk po ich wewnętrznych stronach. Listewki te są rozdzielone równoległe biegnącymi rowkami, zwanymi bruzdami, dzięki czemu na odbitce powstaje rysunek ich układu. Noszą one nazwę linii papilarnych. (166)

Dane radiowe

Dokument planu organizacji łączności zawierający informacje o używanych przez jednostkę organizacyjną Policji: kryptoniach, kanałach i grupach cyfrowych. (393)

DA – double action

Angielskojęzyczne określenie sposobu działania mechanizmu spustowo-uderzeniowego w broni palnej, który zakłada, że w odróżnieniu od sposobu działania single action naciśnięcie spustu powoduje najpierw napięcie kurka lub iglicy, a następnie ich zwolnienie. (1)

DAO – double action only

Z ang. – tylko podwójnego działania. Napięcie iglicy odbywa się w dwóch etapach, pierwszy etap – częściowe napinanie sprężyny odbywa się przy każdym przeładowaniu broni, drugi etap – pełne napięcie oraz

zwolnienie iglicy następuje podczas ściągania spustu. (293)

Data wszczęcia postępowania administracyjnego

Data wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Datą wszczęcia postępowania na żądanie strony wniesione drogą elektroniczną jest dzień wprowadzenia żądania do systemu teleinformatycznego organu administracji publicznej. O wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie. (324)

Decyzja administracyjna

Organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji.

Jest to akt administracyjny zewnętrzny o charakterze kwalifikowanym i władczym, będący wyrazem woli organu, wydawany na podstawie przepisów prawa. (156)

Decyzja UE

Są to akty które regulują sytuacje indywidualne i konkretne. W przeciwieństwie do rozporządzeń różnią się tym, że ich adresatami mogą być nie tylko państwa członkowskie, ale także inne podmioty, tj. osoby fizyczne czy prawne. Spotyka się je w dziedzinach prawa wspólnotowego, np. w prawie konkurencji, w dziedzinie wspólnej polityki rolnej czy pomocy państwa dla przedsiębiorstw. (252)

Demoralizacja

Należy przez to rozumieć stan lub proces polegający na przejawianiu przez nieletniego negatywnych zachowań, takich jak naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych. (336)

DMC – dopuszczalna masa całkowita

Największa określona właściwymi warunkami technicznymi masa pojazdu obciążonego osobami i ładunkiem, dopuszczona do poruszania się po drodze. (326)

Dobra osobiste człowieka

W szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostające pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. (60)

Dobrowolne poddanie się odpowiedzialności

Stanowi jedną z form zaniechania ukarania sprawcy na gruncie kodeksu karnego skarbowego. Sąd może udzielić zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, jeżeli wina sprawcy i okoliczności popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego nie budzą wątpliwości, a jednocześnie:

- uiszczono w całości wymagalną należność publicznoprawną, jeżeli w związku

z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczerpkowanie tej należności,

- sprawca uiszczył kwotę odpowiadającą co najmniej najniższej karze grzywny grożącej za dany czyn zabroniony,
- sprawca wyraził zgodę na przepadek przedmiotów co najmniej w takim zakresie, w jakim ten przepadek jest obowiązkowy, a w razie niemożności złożenia tych przedmiotów – uiszczył ich równowartość pieniężną,
- uiszczono co najmniej zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania. (343)

Dokonanie

Sprawca swoim zachowaniem zrealizował wszystkie ustawowe znamiona, w szczególności osiągnął skutek przy przestępstwach materialnych. (150)

Dokument

Dokumentem zgodnie z art. 115 k.k. § 14 jest każdy przedmiot lub inny zapisany nośnik informacji, z którym jest związane określone prawo, albo który ze względu na zawartą w nim treść stanowi dowód prawa, stosunku prawnego lub okoliczności mającej znaczenie prawne. (17)

Dokument**(w znaczeniu kryminalistycznym)**

Dokumentem jest każdy przedmiot z treścią utrwaloną różnymi metodami, znajdujący się w zainteresowaniu organów ścigania. (174)

Dokument stwierdzający tożsamość osoby

Dokument tożsamości musi zawierać określone dane, takie jak nazwisko, imiona, datę urodzenia, płeć oraz numer identyfikacyjny PESEL.

Oprócz tych podstawowych danych dokument potwierdzający tożsamość może zawierać dane dotyczące imion rodziców, nazwiska rodzowego, adresu zameldowania, miejsca urodzenia, wzrostu, koloru oczu oraz inne. Dla obywatela polskiego podstawowymi dokumentami stwierdzającymi tożsamość jest dowód osobisty oraz paszport. Dla cudzoziemców posiadających zezwolenie na pobyt w Rzeczypospolitej dłuższy od turystycznego, dokumentem potwierdzającym tożsamość jest karta pobytu i dokument pobytu dla cudzoziemców. (230)

Dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej

Dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej (weksel) albo zawierający obowiązek wypłaty kapitału, odsetek, udziału w zyskach albo stwierdzenie uczestnictwa w spółce (akcja lub obligacja). (396)

Dokument zawierający obowiązek wypłaty kapitału, odsetek, udziału w zyskach

Ze względu na funkcje prawne wyróżnia się:

- papiery, które opiewają na wierzytelności pieniężne (weksle, czeki, obligacje, losy, bony pieniężne, morskie polisy ubezpieczeniowe itp.),
- papiery zawierające uprawnienia do rozporządzenia towarem, który znajduje się pod pieczęcią wystawcy (konosamenty, rewersy, warranty itp.),
- papiery, w których inkorporowane są prawa udziałowe (akcje w spółce akcyjnej, świadectwa udziałowe). (396)

Dokumenty uprawniające do przeszukania

Przeszukania dokonuje się na polecenie sądu lub prokuratora w formie postanowienia, a także inny organ wskazany w ustawie.

Jeżeli przeszukanie zostało dokonane bez uprzednio wydanego postanowienia sądu lub prokuratora w wypadkach niecierpiących zwłoki organ dokonuje okazania nakaz kierownika swojej jednostki lub legitymację służbową, a następnie zwraca się niezwłocznie do sądu lub prokuratora o zatwierdzenie przeszukania. (52)

Doprowadzenie osoby

Zespół czynności związanych z przemieszczaniem osoby pozbawionej wolności lub nietrzeźwej do siedziby jednostki organizacyjnej Policji lub innego miejsca wskazanego przepisami prawa lub określonego przez uprawniony organ. (387)

Doręczenie

Doręczenia należą do czynności techniczno-procesowych wywołujących skutki prawne przez fakty. Zazwyczaj od daty doręczenia rozpoczyna swój bieg. Determinuje tutaj sam fakt doręczenia, nie jest istotne, czy adresat zapoznał się z treścią pisma. Organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego, przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Doręczenie może się odbyć za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu, jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania spełni jeden z warunków przewidzianych ustawą. (324)

Dostarczanie napoju alkoholowego

Zgodnie z art. 208 k.k. kto rozpija małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Przez

dostarczanie należy rozumieć przekazywanie, udostępnianie albo nawet tylko pozostawianie do jego dyspozycji. (47)

Dostawa wewnątrzspółnotowa

Przemieszczanie wyrobów akcyzowych lub samochodów osobowych z terytorium kraju na terytorium państwa członkowskiego. (346)

Dowody rzeczowe

Rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie, które należy poddać oględzinom, a następnie wydać w stosunku do nich postanowienie w przedmiocie dowodów rzeczowych. Przedmioty nieuznane takim postanowieniem, a zbędne w postępowaniu należy zwrócić osobie uprawnionej. (49)

Dowód

Każdy przewidziany przez prawo procesowe środek służący ustaleniu faktów. (300)

Dowód osobisty

Dokument stwierdzający tożsamość i obywatelstwo polskie osoby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych państw członkowskich Unii Europejskiej, państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej oraz państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi oraz na podstawie jednostronnych decyzji innych państw, uznających ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granic. (348)

Dowód rzeczowy

Każdy przedmiot, który swymi właściwościami fizycznymi lub cechami szczególnymi określa istotne dla postępowania karnego okoliczności. Rzecz staje się źródłem dowodowym, gdy jej wygląd zewnętrzny lub właściwości stanowią podstawę do wysnuć wnioszków o faktach dowodowych. (172)

Drażnienie zwierząt

Pobudzanie do gniewu, irytowanie, denerwowanie, złośczenie, zaczepianie, droczenie się, przedrzeźnianie; zachowanie, które może przybierać różne formy i może być przedsiębrane różnymi metodami, lecz zawsze prowadzi do pojawienia się lub zwiększenia u zwierzęcia reakcji prowadzących do zachowań agresywnych wobec otoczenia. (203)

Drzewa lub krzewy stanowiące zadrzewienie przydrożne lub ochronne

Roślinność umieszczona w pasie drogowym, mająca na celu w szczególności ochronę użytkowników drogi przed oślepieniem przez pojazdy nadjeżdżające z kierunku przeciwnego, ochronę przyległego terenu przed nadmiernym hałasem, zanieczyszczeniem powietrza, wody i gleby. (188)

Duosimpleks

Sposób pracy radiowej prowadzony przemienne na dwóch różnych częstotliwościach, przy którym nadawanie i odbiór odbywa się na przemian. (393)

Dupleks

Sposób pracy radiowej, przy którym nadawanie i odbiór prowadzone jest jednocześnie na dwóch różnych częstotliwościach. (393)

Duszenie

Technika stosowana w niektórych sportach walki w celu jej zakończenia oraz w formacjach stosujących środki przymusu bezpośredniego w celu obezwładniania osób, zmierzająca do zamknięcia dopływu powietrza do płuc lub zablokowaniu dopływu utlenionej krwi tętnicznej do mózgu osoby. Zamknięcie dopływu powietrza do płuc może odbywać się przez ucisk na tchawicę, a także przez unieruchomienie klatki piersiowej (np. przez trzymanie z dociskiem do podłoża, ściskanie tułowia przeciwnika splecionymi kończynami dolnymi). Zablokowanie dopływu krwi do mózgu odbywa się przez ucisk na tętnice szyjne (np. przez mięśnie ramienia i przedramienia obejmujące szyję od przodu, palce rąk lub zapętlenia za pomocą kołnierza). Prawidłowo wykonana technika może spowodować przejściową utratę przytomności, trwającą 8-14 s. Powrót do stanu świadomości następuje po 10-12 s. (296)

Dyrektywy UE

Są to akty normatywne Unii Europejskiej. Wiążą państwa członkowskie będące jej adresatem w zakresie rezultatów, terminów, pozostawiając przy tym organom wewnętrznym państwa wybór form i metod jej realizacji. Moc prawna wiążąca dyrektywy jest ograniczona pod względem podmiotowym, to znaczy, że wiąże tylko państwa członkowskie, do których jest ona adresowana, a także pod względem przedmiotowym wiąże wyłącznie te państwa w zakresie celów jakie są w niej określone. Państwo członkowskie obowiązane jest do wykonania dyrektywy w drodze ustanowienia przepisów prawa wewnętrznego. Jest on ogłaszany w Dzienniku Urzędowym Wspólnoty

Europejskiej. Natomiast państwa członkowskie Unii Europejskiej mają obowiązek wprowadzić we wskazanym terminie postanowienia dyrektywy do własnego ustawodawstwa. (252); (283)

Dyskryminacja

Nierówne traktowanie, różnicowanie jednostek albo grup ze względu na rasę, kolor skóry, narodowość, pochodzenie etniczne lub społeczne, język, płeć, cechy genetyczne, orientację seksualną, wyznanie, poglądy polityczne lub inne, niepełnosprawność, wiek, sytuację majątkową lub jakiejkolwiek inne okoliczności bez racjonalnego wytłumaczenia, oparte najczęściej na stereotypach, mitach i tendencyjnych, negatywnych ocenach. (225)

Dyskryminacja bezpośrednia

Dyskryminacja bezpośrednia ma miejsce, gdy z powodów takich jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie lub z jakichkolwiek innych przyczyn osoba traktowana jest mniej przychylnie niż traktuje się, traktowano lub traktowano by inną osobę w podobnej sytuacji. (145)

Dyskryminacja pośrednia

Dyskryminacja pośrednia ma miejsce, gdy pozornie neutralny przepis, kryterium lub praktyka mogą doprowadzić do szczególnie niekorzystnej sytuacji osób wyróżnionych ze względu na okoliczności takie jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie lub

z jakichkolwiek innych przyczyn w stosunku do innych osób, chyba że taki przepis, kryterium lub praktyka są obiektywnie uzasadnione legalnym celem, a środki mające służyć osiągnięciu tego celu są odpowiednie i konieczne. Dla stwierdzenia dyskryminacji pośredniej kluczowe jest ustalenie, czy przyczyna rozróżnienia jest pozorna czy prawdziwa, obiektywnie i racjonalnie uzasadniona. (145)

Dyskryminacja pozytywna

Oparta o podstawową zasadę niedyskryminacji, zgodnie z którą wszystkie osoby są równe wobec prawa oraz uprawnione do równej ochrony przez prawo, zgoda na podejmowanie środków wspierających pełną i skuteczną równość w praktyce, o ile istnieje ich obiektywne i racjonalne uzasadnienie, zapisana m.in. w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 roku. (147)

Dyspozycja

Określa wzór pożądanego zachowania, czyli rodzaj zachowania nakazanego, zakazanego lub dozwolonego, wymaganego od adresata, jeśli się spełnią warunki oraz okoliczności określone w hipotezie tej normy. (242)

Dyspozytor

Realizujący zadania związane z zarządzaniem obsługi zgłoszenia, w oparciu o wydzielony moduł aplikacyjny, od momentu przekazania zgłoszenia od operatora do zamknięcia. (130)

Dyżurny jednostki

Dyżurny komendy powiatowej (miejskiej) Policji, Komendy Stołecznej Policji, komisariatu i komisariatu specjalistycznego. (379)

Działania porządkowe

Jeden z zakresów podejmowania działań w fazie reagowania podczas wykonywania zadań w sytuacjach kryzysowych. W zakresie działań porządkowych kierownicy jednostek organizacyjnych Policji zapewniają w szczególności wykonywanie następujących zadań:

- zapewnienie drożności dróg dojazdowych dla podmiotów uczestniczących w działaniach;
- organizowanie objazdów rejonów zagrożonych oraz informowanie o objazdach;
- ochronę porządku w miejscach pracy ekip ratowniczych oraz zabezpieczanie miejsc mogących stanowić dodatkowe zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi;
- niedopuszczanie do tworzenia się zbiegowisk i zapobieganie objawom paniki;
- egzekwowanie przestrzegania przepisów i poleceń kierujących działaniami ratowniczymi;
- pilotowanie kolumn transportu służb ratowniczych oraz pojazdów transportujących rannych w przypadku wystąpienia utrudnień w ich przemieszczaniu;
- informowanie ludności o kierunkach, odległościach, sposobie dojścia lub dojazdu do miejsc zbiórek do ewakuacji;
- kierowanie ruchem na drogach przemieszczania się ewakuowanej ludności i w zależności od potrzeb pilotowanie kolumn pojazdów z ewakuowanymi;
- zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, m.in.: w rejonie działania służb ratowniczych, miejscach dekontaminacji, punktach medycznych, punktach zbiórek uszkodzowanych;
- ochrona pozostawionego mienia;

- ochrona miejsc przechowywania mienia porzuconego i ewakuowanego oraz punktów pomocy humanitarnej;
- przeszukiwanie terenu w celu zebrania, oznaczenia i zdeponowania porzuconego mienia;
- uzyskiwanie i przekazywanie informacji o miejscach pomocy medycznej i miejscach przechowywania mienia. (386)

Działanie społeczne

Działaniem społecznym jest takie działanie, którego znaczenie odnosi się do zachowań innych ludzi i jest na nie nakierowane. Działanie społeczne jest podstawowym elementem, z którego zbudowane są wszelkie struktury i instytucje społeczne, na przykład grupy czy organizacje. (358)

Dzielnicowy

Policjant mianowany na stanowisko dzielnicowego lub starszego dzielnicowego oraz policjant, któremu rozkazem personalnym powierzono pełnienie obowiązków służbowych na tych stanowiskach. (392)

Dziennik urzędowy

Specjalnie powołane wydawnictwo służące opublikowaniu należycie ogłoszonego aktu generalnego. Jednym z dzienników urzędowych jest Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. W nim publikowane są teksty zarządzeń Prezydenta RP, uchwał Rady Ministrów, zarządzeń Prezesa Rady Ministrów, niektórych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego i inne. Kolejnym z nich jest dziennik urzędowy ministrów kierujących działami administracji rządowej oraz dziennik urzędowy urzędów centralnych, w których ogłasza się m.in. akty normatywne organu wydającego dziennik

urzędowy i nadzorowanych przez niego organów centralnych, uchwały Rady Ministrów uchylające zarządzenia ministra wydającego dziennik urzędowy, ogłoszenia sądowe, jeżeli tak stanowią ustawy i inne. Następnym dziennikiem urzędowym jest wojewódzki dziennik urzędowy, w którym ogłasza się przede wszystkim akta prawa miejscowego stanowione przez wojewodę i organy administracji niezespolonej, akty prawa miejscowego stanowione przez sejmik województwa, organ powiatu oraz organ gminy, statuty związków międzygminnych oraz statuty związków powiatów, uchwały budżetowe gminy, powiatu i województwa itp. (114)

Dziennik Ustaw

Specjalnie powołane wydawnictwo służące opublikowaniu należycie ogłoszonego aktu generalnego. Publikowane są w nim ustawy konstytucyjne, ustawy zwykłe, rozporządzenia prezydenta RP, rozporządzenia Rady Ministrów, prezesa Rady Ministrów oraz ministrów. (253)

Dźwignia łokciowa

Zmuszenie stawu do pracy w nienaturalnych warunkach przez prostowanie stawu poprzez prowadzenie prawą ręką i prawego nadgarstka przeciwnika, lewą dłonią trzymamy lewy łokieć. (359)

Dźwignia łokciowo-barkowa

Jednoczesne zmuszenie stawów barkowego i łokciowego do pracy w nienaturalnych warunkach poprzez podnoszenie zgiętej w łokciu kończyny górnej trzymanej na plecach w kierunku głowy. (152)

Dźwignia nadgarstkowa

Zmuszenie stawu do pracy w nienaturalnych warunkach poprzez trzymanie prawej ręki przeciwnika lewą dłonią, nacisku kciuka na miejsce położone pomiędzy nasadami palców małego i serdecznego. Pozostałymi palcami lewej dłoni obejmuje się nasadę kciuka przeciwnika. (359)

E**e-AD**

Elektroniczny administracyjny dokument, na podstawie którego przemieszcza się wyroby akcyzowe z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy. (346)

Efekt halo (efekt aureoli)

Zniekształcenie wniosków na temat nowo poznanej osoby, element pierwszego wrażenia. Jeśli ktoś od pierwszej chwili wywarł pozytywne wrażenie jest wysoce prawdopodobne, że w przyszłości jego działania będą równie przychylnie oceniane. Nawet w obliczu pewnych mankamentów ocena tej osoby będzie życzliwa, ponieważ pierwsze wrażenie zniekształca wnioski na jej temat. Analogicznie – jeśli nowo poznana osoba nie wzbudzi zaufania, wszystkie jej działania będą oceniane przez pryzmat niekorzystnej oceny podczas zawierania znajomości. (269)

Egzekutor

Rozumie się przez to pracownika obsługującego organ egzekucyjny, uprawnionego do dokonywania czynności egzekucyjnych. (325)

Eksport towarów

Rozumie się przez to dostawę towarów wysyłanych lub transportowanych z terytorium kraju poza terytorium Unii Europejskiej przez dostawcę lub na jego rzecz, lub nabywcę mającego siedzibę poza terytorium kraju lub na jego rzecz, z wyłączeniem towarów wywożonych przez samego nabywcę do celów wyposażenia lub zaopatrzenia statków rekreacyjnych oraz turystycznych statków powietrznych lub innych środków transportu służących do celów prywatnych. (323)

Ekstradycja

Wydanie określonej osoby przez państwo, na terenie którego ta osoba przebywa, władzom innego państwa, któremu przysługuje jurysdykcja karna, na wniosek tego państwa, w celu przeprowadzenia przeciwko niej postępowania karnego lub wykonania orzeczonej uprzednio kary. (113)

Elementy formalne pisma procesowego

Pismo procesowe powinno zawierać: oznaczenie organu, do którego jest skierowane, oraz sprawy, której dotyczy; oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo; treść wniosku lub oświadczenia, w miarę potrzeby z uzasadnieniem; datę i podpis składającego pismo. Za osobę, która nie może się podpisać, pismo podpisuje osoba przez nią upoważniona, ze wskazaniem przyczyny złożenia swego podpisu. (334)

ENA – europejski nakaz aresztowania

Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby,

której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego. (138)

Etap oględzin kontrolnych

To dokonanie ponownego przeglądu miejsca zdarzenia w celu ustalenia, czy wszystkie istotne jego elementy zostały prawidłowo zbadane i utrwalone oraz czy nic nie zostało pominięte. (166)

ETDiE

Oznakowany pojazd policyjny przystosowany do służby w komórkach ruchu drogowego dla ekip techniki drogowej i ekologii. Przy jego wykorzystaniu funkcjonariusze podejmują kontrole w celu wyeliminowania z ruchu te pojazdy, których stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego lub narusza wymagania ochrony środowiska. (395)

Etos

[Gr. *éthos* – porządek, ład], u starożytnych Greków termin oznaczający stały sposób postępowania właściwy człowiekowi, a zwłaszcza jego stosunek do innych ludzi, współcześnie prawość moralna grupy ludzi w określonym środowisku, oceniana poprzez zapatrywania i przekonania moralne uważane w tej grupie za normę, charakterystyczny dla danej grupy społecznej całościowy wzór kulturowy lub obowiązujący styl życia, obyczaje, forma zachowania przyjęta w danej zbiorowości, poparta uznawaną w niej tradycją. (251)

Etyka/etyka zawodowa

Etyka to ogół norm moralnych uznawanych w pewnym czasie przez jakąś zbiorowość

społeczną jako punkt odniesienia dla oceny i regulacji postępowania w celu integracji grupy wokół pewnych wartości, synonim moralności. Etyka zawodowa to zespół norm wyznaczających określone obowiązki moralne związane z wykonywanym zawodem i społecznymi stosunkami zawodowymi. (251)

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Przyczynia się do finansowania wsparcia mającego na celu zwiększenie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez niwelowanie głównych dysproporcji regionalnych w Unii poprzez zrównoważony rozwój oraz dostosowanie strukturalne regionalnych gospodarek, w tym przekształceniu upadających regionów przemysłowych i regionów opóźnionych w rozwoju. (277)

Europejski Fundusz Społeczny

Wspiera dążenie do wysokiego poziomu zatrudnienia i wysokiej jakości miejsc pracy, poprawę dostępu do rynku pracy oraz mobilność geograficzną i zawodową pracowników, a także ułatwia im dostosowanie się do zmian w przemyśle oraz w systemach produkcyjnych koniecznych dla zrównoważonego rozwoju, zachęca do wysokiego poziomu kształcenia i szkolenia dla wszystkich i wspiera przechodzenie młodych ludzi z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia, zwalcza ubóstwo, wzmacnia włączenie społeczne, oraz wspiera równość płci, niedyskryminację i równe szanse, przyczyniając się tym samym do wdrażania priorytetów Unii w zakresie wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. (278)

Europol

Europejski Urząd Policji. Europol jest organem ścigania Unii Europejskiej. Głównym celem Europolu jest przyczynianie się do zwiększenia bezpieczeństwa Europy z korzyścią dla wszystkich obywateli UE.

Europol wspiera i wzmacnia działania i wzajemną współpracę właściwych organów państw członkowskich w zakresie zapobiegania i zwalczania poważnej przestępczości, dotykającej co najmniej dwa państwa członkowskie, terroryzmu i formom przestępczości mającym wpływ na wspólny interes objęty polityką Unii. (276)

F

Falsz intelektualny

W przestępstwie z art. 271 (zwanym fałszem intelektualnym) czynność sprawcza polega na poświadczeniu nieprawdy (przez funkcjonariusza publicznego lub inną osobę upoważnioną do wystawienia dokumentu) co do okoliczności mającej znaczenie prawne. Poświadczenie nieprawdy może polegać na potwierdzeniu okoliczności, które nie miały miejsca, lub też na ich przeinaczeniu lub zatajeniu; potwierdzenie to może mieć charakter odrębnego dokumentu, może być też częścią innego dokumentu. (72)

Falsz materialny

Przestępstwo zwane fałszerstwem materialnym dokumentu może polegać na jego podrobieniu, przerobieniu albo na używaniu jako autentyczny dokumentu podrobionego lub przerobionego. Dokumentem może być zaświadczenie, paszport, dowód osobisty,

umowa cywilnoprawna zawarta np. z wykonawcą jakichś robót, bilet podróży, bilet parkingowy, pokwitowanie itp. Przez podrobienie dokumentu rozumiemy sporządzenie pisma, druku itp., który ma imitować dokument autentyczny. Podrobienie może dotyczyć także nieistniejących części autentycznego dokumentu, np. dopisanie treści, której autentyczny dokument nie zawiera. Z kolei przerobienie dokumentu polega na bezprawnym dokonaniu przekształceń w autentycznym dokumencie, przez co zostaje mu nadana inna treść lub znaczenie (np. usunięcie fragmentów dokumentu, zmiana zapisów, zmiana numerów silnika samochodowego itp.). (117)

Fałszywe oskarżenie

Fałszywe oskarżenie kogoś o popełnienie czynu zabronionego przed organem powołanym do ścigania lub orzekania w sprawach o przestępstwo stanowi przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, określone w art. 234 k.k., zagrożone karą grzywny, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności do lat 2. (66)

Fałszywy alarm

W systemach sygnalizacji pożaru oznacza to alarmy pożarowe powodowane pobudzeniem czujki przez zjawiska niezwiązane z pożarem. Za fałszywy alarm możemy również uznać zgłaszanie służbom porządkowym zagrożeń, które faktycznie nie mają miejsca. (56)

Faza dynamiczna oględzin

To dążenie do ujawnienia i zabezpieczenia wszelkich nadających się do tego śladów występujących na miejscu zdarzenia. (166)

Faza statyczna oględzin

To jak najwierniejsze utrwalenie zastanej na miejscu zdarzenia sytuacji wyglądu miejsca zdarzenia utrwalony jest poprzez opis w protokole oględzin, wykonanie zdjęć fotograficznych, nagrania wideo oraz w formie graficznej na szkicu kryminalistycznym. (166)

Finansowy organ postępowania przygotowawczego

Organami takimi są naczelnik urzędu skarbowego, naczelnik urzędu celno-skarbowego oraz Szef Krajowej Administracji Skarbowej. (343)

Firmanctwo

Sytuacja, w której podatnik, który uchylając się od opodatkowania, nie ujawnia właściwemu organowi przedmiotu lub podstawy opodatkowania lub nie składa deklaracji, przez co naraża podatek na uszczuplenie. (343)

Fonoskopia

To identyfikacja osób na podstawie głosu, czyli fizycznych parametrów sygnału mowy, który ma charakter wybitnie indywidualny, podobnie jak wszystkie pozostałe zespoły cech mowy. (166)

Foreign fighter

Zagraniczny bojownik – osoba korzystająca z prawa do swobodnego przepływu w obrębie Wspólnoty. Stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa w związku z zaangażowaniem w działalność terrorystyczną na rzecz państwa trzeciego, np. Państwa Islamskiego. (137)

Forma stadialna czynu zabronionego

Etapy (stadia) realizacji ustawowych znamion przestępstwa (wykroczenia) przez sprawcę. (151)

Forma zjawiskowa

Wskazuje, w jakiej formie sprawca wypełnia ustawowe znamiona czynu, tj. osobiście czy wspólnie z innymi osobami bądź też poprzez inne osoby. Zaliczamy do nich sprawstwo, podżeganie i pomocnictwo. (151)

Funkcja publiczna

Zgodnie z art. 115 k.k. osobą pełniącą funkcję publiczną jest funkcjonariusz publiczny, członek organu samorządowego, osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba, której uprawnienia i obowiązki w zakresie działalności publicznej są określone lub uznane przez ustawę lub wiążącą Rzeczpospolitą Polską umową międzynarodową. (17)

Funkcjonariusz publiczny (w myśl k.k.)

Funkcjonariuszem publicznym jest:

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
- poseł, senator, radny, poseł do Parlamentu Europejskiego,
- sędzia, ławnik, prokurator, funkcjonariusz finansowego organu postępowania przygotowawczego lub organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, notariusz, komornik, kurator sądowy, syndyk, nadzorca sądowy i zarządca, osoba orzekająca w organach dyscyplinarnych działających na podstawie ustawy,
- osoba będąca pracownikiem administracji rządowej, innego organu państwowego

lub samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych,

- osoba będąca pracownikiem organu kontroli państwowej lub organu kontroli samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe,
- osoba zajmująca kierownicze stanowisko w innej instytucji państwowej,
- funkcjonariusz organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego albo funkcjonariusz Służby Więziennej,
- osoba pełniąca czynną służbę wojskową.
- pracownik międzynarodowego trybunału karnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe. (17)

G

GENOM

Krajowa baza danych DNA zawiera informacje, które pozwalają na łącznie profili sprawców przestępstw z profilami śladów zabezpieczonych podczas oględzin miejsc zdarzeń lub na powiązanie śladów z różnych miejsc zdarzeń. Wykorzystywane są również w sprawach związanych z poszukiwaniem osób zaginionych oraz w ustalaniu tożsamości N.N. zwłok oraz nieznanymi osób. Informacji zgromadzonych w bazie udziela się bezpłatnie organom prowadzącym postępowanie karne, postępowanie w sprawach nieletnich lub prowadzącym czynności wykrywawcze lub identyfikacyjne. Procedury gromadzenia i przetwarzania danych w bazie spełniają wszystkie wymagania ustawy o ochronie danych osobowych. (51)

Gołe duszenie

Duszenie przedramieniem kością promieniową w części bliższej nadgarstka uciśnięciem krtań. Druga ręka oparta stroną grzbietową na ramieniu duszonego. Ręce połączone są chwytem, następuje wychylenie przeciwnika w tył i podparcie jego potylicy o bark duszącego. (213)

Granat

Pocisk składający się ze skorupy (przeważnie metalowej), ładunku bojowego i zapalnika, używany zwykle przez żołnierzy piechoty do zwalczania celów na bliskich odległościach. Granaty mogą być miotane ręcznie (g. ręczne) lub za pomocą różnego rodzaju granatników (g. do granatników), a także za pomocą odpowiednio przystosowanej podstawowej broni strzeleckiej (g. nasadkowe). Granaty służą głównie do zwalczania siły żywej (g. odłamkowe) i środków opancerzonych (g. przeciwpancerne). Stosowane są też granaty zwane specjalnymi, np. dymne, zapalające itp. (402)

Granice wewnętrzne

Oznaczają wspólne granice lądowe umawiających się stron, ich porty lotnicze przeznaczone do rejsów krajowych oraz ich porty morskie przeznaczone do regularnych połączeń promowych, wyłącznie z lub do innego portu na terytoriach umawiających się stron, bez zatrzymywania się w jakichkolwiek portach znajdujących się poza powyższymi terytoriami. (212)

Granice zewnętrzne

Oznaczają granice lądowe i morskie umawiających się stron, ich porty lotnicze i morskie, jeżeli nie są one granicami wewnętrznymi. (212)

Granit

Sygnal wywoławczy (kryptonim okólnikowy) używany przy nawiązywaniu łączności w KSWiA, w przypadku gdy nie są znane kryptonimy najbliższych stacji prowadzących nasłuch na kanale tej sieci. (393)

Groźba

Groźbą bezprawną jest zarówno groźba, o której mowa w art. 190, jak i groźba spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub jego osoby najbliższej; nie stanowi groźby zapowiedź spowodowania postępowania karnego, jeżeli ma ona jedynie na celu ochronę prawa naruszonego przestępstwem. (32)

Groźba bezprawna

Zgodnie z art. 115 § 12, groźbą bezprawną jest zarówno groźba, o której mowa w art. 190 k.k., jak i groźba spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub jego osoby najbliższej. Nie stanowi groźby zapowiedź spowodowania postępowania karnego, jeżeli ma ona jedynie na celu ochronę prawa naruszonego przestępstwem. (249)

Groźba karalna

Groźba karalna jest przestępstwem przeciwko wolności. Sprawca, który grozi innej osobie pozbawieniem życia, pobiciem, podpaleniem czy jakimkolwiek innym przestępstwem, nie musi kierować się rzeczywistą wolą dokonania takiego czynu. Dla bytu przestępstwa jest wystarczające, że osoba, pod adresem której groźba została wypowiedziana czy wykrzyczana, faktycznie

obawia się jej spełnienia i obawa ta jest uzasadniona. (249)

Gwałt, zgwałcenie

O przestępstwie zgwałcenia w typie podstawowym mowa jest w art. 197 §1 k.k., który penalizuje doprowadzenie przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem drugiej osoby do obcowania płciowego. Art. 197 § 2 k.k. określa drugą postać zgwałcenia, polegającą na doprowadzeniu przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem do poddania się lub wykonania innej czynności seksualnej. Typy kwalifikowane zgwałcenia tworzą art. 197 § 3 (zgwałcenie zbiorowe, zgwałcenie małoletniego poniżej lat 15 i zgwałcenie kazirodczne) i art. 197 § 4 k.k. (zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem).

Sprawca zgwałcenia podlega karze od roku do lat 10. Jeśli sprawca zgwałcenia działał ze szczególnym okrucieństwem lub wspólnie z inną osobą (gwałt zbiorowy), kara jest surowsza i wynosi od 2 do 12 lat. (36)

H**Haker**

Haker (lub hacker, od ang. *hacker*) – to osoba o bardzo dużych praktycznych umiejętnościach informatycznych, odznaczająca się znajomością wielu języków programowania, a także świetną znajomością systemów operacyjnych oraz bardzo dobrą orientacją w Internecie.

W języku potocznym słowo haker stało się synonimem komputerowego włamywacza i przestępcy komputerowego, który korzystając ze zdalnych środków dostępu,

dokonuje włamań do systemów informacyjnych dla zabawy bądź w innym celu.

(163)

Handel ludźmi

Handlem ludźmi zgodnie z art. 115 k.k. jest werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:

- przemocy lub groźby bezprawnej,
- uprowadzenia,
- podstęp,
- wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pomowienia przedsiębranego działania,
- nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,
- udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą – w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka albo w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy. Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w pkt. 1-6.

(17)

Hierarchia źródeł powszechnie obowiązującego prawa w Polsce

Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są:

Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.

(211)

Hiperglikemia

Przecukrzenie – zwiększenie poziomu glukozy we krwi, charakteryzujące się uczuciem zmęczenia, sennością, zaburzeniami widzenia, zmiennym tętnem, wymiotami, zaburzeniami rytmu serca, utratą przytomności, śpiączką.

(157)

Hipotermia

Stan organizmu, w którym temperatura narządów wewnętrznych spada poniżej 35°C, powodując uszkodzenia ogólnoustrojowe. Jest to oziębienie całego ciała na skutek działania zimna, zwłaszcza chłodu i wilgoci. W zależności od czasu trwania wychłodzenia i obniżania się głębokiej temperatury ciała hipotermię dzieli się na lekką (32-35°C), średnią (30-32°C) i ciężką (poniżej 30°C).

(157)

Hipoteza

Określa adresata normy prawnej oraz okoliczności, w których podmiot prawa powinien zachować się w sposób przewidziany przez normę.

(242)

Humanitarne traktowanie zwierząt

Traktowanie uwzględniające potrzeby zwierzęcia i zapewniające mu opiekę i ochronę.

(330)

Immisja

Oddziaływanie na sąsiednią nieruchomość, które zakłada korzystanie z sąsiednich nieruchomości w stopniu przekraczającym pewną granicę w postaci przeciętnej miary wynikającej ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych.

Immisje bezpośrednie

Sztuczne skierowanie na sąsiednią nieruchomość wód opadowych, doprowadzenie nieczystości.

Immisje pośrednie

Skutki działań na nieruchomość sąsiednią przenikają w sposób samoczynny np. w postaci płynów, proszków, zapachu, wibracji, zasłonięcia widoku.

Ocena immisji polega na określeniu oddziaływania na sąsiednią nieruchomość w sposób dozwolony lub niedozwolony. Kryterium jest tu miara ponad przeciętność dla danego terenu, obiektywnych warunków, a nie odczuć subiektywnych. (153); (22)

Immunitet

Przywilej zwalniający dane osoby od odpowiedzialności sądowej i przyznającym im nietykalność osobistą z uwagi na pełnione przez nie funkcje lub stanowiska. (169)

Immunitet formalny

Nie uchyła ani przestępności ani karalności czynu zabronionego (czym różni się od immunitetu materialnego). Wyłącza natomiast (względnie) możliwość ścigania przestępstwa

na drodze postępowania karnego. Ściganie to jest możliwe po spełnieniu warunku uchylenia tego immunitetu. (169)

Immunitet materialny

Uchyła karalność kryminalną przestępstwa na skutek czego w sprawie o czyn przestępny można wymierzyć co najwyżej karę dyscyplinarną (w postępowaniu dyscyplinarnym). W wyniku uchylenia karalności immunitety materialne powodują nie tylko formalnoprawną niedopuszczalność procesu przed sądem karnym powszechnym (art. 17 § 1 pkt. 8 k.p.k.), ale również niedopuszczalność o charakterze materialnoprawnym (art. 17 § 1 pkt. 4 k.p.k.). (169)

Import towarów

Rozumie się przez to przywóz towarów z terytorium państwa trzeciego na terytorium Unii Europejskiej. (323)

Impreza masowa

Należy przez to rozumieć imprezę masową artystyczno-rozrywkową, masową imprezę sportową, w tym mecz piłki nożnej, o których mowa w pkt 2-4 art. 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, z wyjątkiem imprez: a) organizowanych w teatrach, operach, operetkach, filharmoniach, kinach, muzeach, bibliotekach, domach kultury i galeriach sztuki lub w innych podobnych obiektach, b) organizowanych w szkołach i placówkach oświatowych przez zarządzających tymi szkołami i placówkami, c) organizowanych w ramach współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży, d) sportowych organizowanych dla sportowców niepełnosprawnych e) sportu powszechnego o charakterze rekreacji ruchowej, ogólnodostępnym

i nieodpłatnym, organizowanych na terenie otwartym, f) zamkniętych organizowanych przez pracodawców dla ich pracowników – jeżeli rodzaj imprezy odpowiada przeznaczeniu obiektu lub terenu, gdzie ma się ona odbyć.

W ustawie wyróżnia się m.in. imprezy masowe artystyczno-rozrywkowe. (327)

Impreza masowa podwyższonego ryzyka

Należy przez to rozumieć imprezę masową, w czasie której, zgodnie z informacją o przewidywanych zagrożeniach lub dotychczasowymi doświadczeniami dotyczącymi zachowania osób uczestniczących, istnieje obawa wystąpienia aktów przemocy lub agresji. (327)

Informacja zwrotna

Mamy z nią do czynienia w każdej sytuacji interpersonalnej. Jest to ustosunkowanie się do czyjegoś zachowania, wypowiedzi, wyglądu, cech charakteru, sposobu bycia. Udzielanie informacji zwrotnej wymaga operowania konkretami. Aby osoba dokładnie zrozumiała treść i intencje przekazu należy skupić się na konkretnych faktach, sytuacji, zachowaniach, osiągniętych wynikach. Żeby rozmówca dokładnie wiedział o czym mowa – ważne by udzielić jej jak najszybciej po wydarzeniach, których dotyczy. Należy podkreślić, że informacja zwrotna ma być opisem a nie interpretacją czy oceną. Powinna służyć potrzebom osoby, która ją otrzymuje i pokazywać jak określone zachowanie wpływa na przyszłość – wspólne relacje, osiągnięcia, możliwości. Wymaga odpowiedniej formuły, by nie budzić oporu przed jej przyjęciem. Wyrażona w odpowiedni sposób sprzyja zwiększeniu efektywności pracy zespołu

i służy budowaniu dobrych relacji w grupie np. szkoleniowej. (290)

Inicjatywa ustawodawcza

Inicjatywa ustawodawcza to prawo wniesienia do parlamentu przez określone podmioty projektu ustawy, z tym skutkiem, że parlament powinien uczynić ten projekt przedmiotem swoich obrad. Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje zazwyczaj posłom, rządowi, prezydentowi. W niektórych państwach prawo to przysługiwało np. związkowi zawodowemu lub danej grupie wyborców. Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługujące posłom zdarza się, że może być ograniczane. Są to ograniczenia ze względu na liczbę wnioskodawców, czas wykonania inicjatywy ustawodawczej czy też zabezpieczenie finansowe projektowanej ustawy. (253)

Inna czynność seksualna

Inna czynność seksualna, o której mowa w art. 197 § 2 k.k., to wszelkie zachowanie o seksualnym wyrazie i intencji, niebędące obcowaniem płciowym w rozumieniu art. 197 § 1 k.k., polegające na cielesnym kontakcie uczestników takiego czynu lub przynajmniej cielesnym i mającym seksualny charakter zaangażowaniu ofiary np. dotknięcie narządów płciowych ofiary. (37)

Inny pojazd niż mechaniczny

Pojazdem innym niż mechaniczny jest pojazd, który nie jest poruszany silnikiem. W tym wypadku siła mechaniczna poruszająca taki pojazd nie pochodzi z silnika. Pojazdami innymi niż mechaniczne są również:

- rowery,
- motorowery – rowery z zamontowanym silnikiem pomocniczym, którego

- pojemność skokowa nie przekracza 50 cm³, zaś konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h,
- wózki inwalidzkie,
 - deskorolki,
 - pojazdy zaprzęgowe, a więc poruszane siłą zwierząt pociągowych. (28); (104)

Institucja audytowa

Organ administracji publicznej funkcjonalnie niezależny od instytucji zarządzającej oraz instytucji certyfikującej, wyznaczony dla każdego programu operacyjnego i odpowiedzialny za weryfikację skutecznego działania systemu zarządzania i kontroli. (345)

Institucja pośrednicząca

Organ administracji publicznej lub inna jednostka sektora finansów publicznych, której została powierzona, w drodze porozumienia zawartego z instytucją zarządzającą, część zadań związanych z realizacją programu operacyjnego. (345)

Institucja użyteczności publicznej

To ta, która odgrywa bardzo ważną rolę w sektorze publicznym; jej podstawową funkcją jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb obywateli poprzez wytwarzanie lub świadczenie usług publicznych rozumianych jako usługi ogólnospołeczne, niematerialne, nieadresowane, kierowane do ogółu społeczeństwa lub dużej zbiorowości czyli wszelkie instytucje, których działalność służy nieokreślonemu, większemu kręgowi osób, do zadań których należy ochrona zdrowia obywateli (szpitale), ich bezpieczeństwa (komendy Policji, obiekty wojskowe) oraz mienia, porządku publicznego, a także zaspokajanie potrzeb obywateli w zakresie dostarczania energii,

wody, komunikacji publicznej itd., obiekty łączności, banki, urzędy państwowe, dworce kolejowe a także te, w działalności których mieści się niesienie pomocy w sytuacjach zagrożenia (straż pożarna, pogotowie ratunkowe) oraz instytucje zaspakajające potrzeby edukacyjne, kulturalne: szkoły, kina, teatry. (198)

Institucja wdrażająca

Podmiot publiczny lub prywatny, któremu na podstawie porozumienia lub umowy została powierzona, w ramach programu operacyjnego, realizacja zadań odnoszących się bezpośrednio do beneficjentów. (345)

Institucja zarządzająca

Właściwy minister, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego lub, w przypadku regionalnego programu operacyjnego, zarząd województwa, odpowiedzialny za przygotowanie i realizację programu operacyjnego. (345)

Institucje upoważnione z mocy ustawy do legitymowania

Osoba lub zespół osób bądź jednostka, a więc podmiot, który m.in. na mocy ustawy ma realizować zadania w zakresie legitymowania osób, np. Straż Leśna, działająca na mocy ustawy z 24.4.1997 r. o zmianie ustawy o lasach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 54, poz. 349 z późn. zm.), Państwowa Straż Łowiecka, której uprawnienia określa ustawa z 13.10.1995 r. – Prawo łowieckie, strażnicy łowieccy zatrudniani przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, Państwowa Straż Rybacka, która na mocy ustawy z 27.9.1996 r. o zmianie ustawy o rybactwie śródlądowym (Dz.U. Nr 128, poz. 602), Straż Parków

Narodowych działająca na mocy ustawy z 16.4.2004 r. o ochronie przyrody. służby porządkowe organizatora imprezy masowej, w tym pracownicy agencji ochrony osób lub mienia, którzy posiadają identyfikator umieszczony w widocznym miejscu – powyższe wynika z art. 20 ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych. (197)

Interesy finansowe Unii Europejskiej

Obejmują dochody, wydatki i aktywa objęte budżetem Unii Europejskiej i budżetami instytucji, organów, urzędów i agencji, a także budżetami, którymi one zarządzają lub które monitorują. (280)

Interpol

Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnych Interpol została utworzona w 1923 roku i skupia obecnie 192 państwa. Jej podstawowym zadaniem jest zwalczanie przestępczości o charakterze międzynarodowym. Zgodnie ze Statutem Organizacji, jej zasadnicze cele to: zapewnienie i rozwijanie jak największej wzajemnej pomocy wszystkich władz policji kryminalnych w ramach ustawodawstwa istniejącego w poszczególnych krajach członkowskich, ustanawianie i rozwijanie wszelkich instytucji zdolnych skutecznie przyczyniać się do zapobiegania i ścigania przestępstw. (223)

Interwencja policyjna

Niezwłoczne włączenie się policjanta lub policjantów w tok zdarzenia będącego przestępstwem, wykroczeniem, zagrożeniem lub innym faktem istotnym dla stanu porządku i bezpieczeństwa publicznego, zmierzające do ustalenia charakteru, rodzaju i okoliczności powstałego zdarzenia oraz przedsięwzięć ukierunkowanych na przywrócenie

naruszonego porządku i bezpieczeństwa publicznego. (381)

Istotne naruszenie prywatności

Prywatność może zostać naruszona przez każdą wypowiedź o charakterze informacyjnym. Nie jest istotne przy tym, czy rozpowszechniana informacja jest prawdziwa, czy też fałszywa, ponieważ nawet spekulacja odnośnie życia prywatnego innej osoby może naruszać omawiane dobro. Prywatność zostanie także pogwałcona poprzez opublikowanie wizerunku utrwalonego w prywatnej sytuacji. Zaznaczyć należy ponadto, iż ochrona prywatności nie ustaje nawet po ujawnieniu prywatnych danych. Odpowiedzialność za naruszenie prywatnej sfery życia będzie ponosić także osoba, której działanie polegało jedynie na powtarzaniu tych wiadomości. (246)

J

Jazda pod wpływem środka odurzającego

To przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., zgodnie z którym kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. O popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia decyduje stężenie alkoholu/środka odurzającego we krwi. (29)

K

Kaftan bezpieczeństwa

Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się go w celu unieruchomienia rąk. (317)

Kajdanki

Stanowią jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się ich w celu częściowego unieruchomienia kończyn. Wyróżnia się kajdanki zakładane na ręce, na nogi oraz zespolone – zakładane na ręce i nogi. (317)

Kaliber

W lufie gwintowanej jest to najmniejsza średnica części prowadzącej, czyli odległość pomiędzy przeciwległymi polami w wybranym przekroju poprzecznym. (303)

Kanał radiowy

Tor transmisyjny wykorzystywany do przesyłania informacji za pomocą fal elektromagnetycznych. (393)

Kara dyscyplinarna

Karami dyscyplinarnymi są: nagana; zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania; ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku; wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe; obniżenie stopnia; wydalenie ze służby. (347)

Kara porządkowa

Środek przymusu polegający na oddziaływaniu w dobra prawnie chronione (mienie, wolność) uczestnika procesu, stosowany dla umożliwienia realizacji celów postępowania karnego (art. 2 § 1 k.p.k.).

A także:

Środek przymusu na etapie czynności wyjaśniających i postępowania sądowego, możliwy do nałożenia wobec świadka, biegłego, tłumacza lub specjalistę, który bez usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie uprawnionego organu lub bez zezwolenia tego organu samowolnie wydalil się z miejsca czynności przed jej zakończeniem albo bezpodstawnie odmówił złożenia zeznań, wykonania czynności biegłego, tłumacza lub specjalisty. Kara porządkowa może być nałożona od 50 do 1000 złotych, a w razie ponownego niezastosowania się do wezwania od 100 do 1500 złotych (344); (95)

Karabinek

Indywidualna broń strzelecka podobna do karabinu, lecz o mniejszej energii początkowej pocisku i nieco mniejszej masie. Może być powtarzalny lub automatyczny (samopowtarzalny), strzelający nabojami karabinowymi, pośrednimi, lub małokalibrowymi. (302)

Kask zabezpieczający

Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się go w celu zapobieżenia samookaleczeniu głowy, po uprzednim założeniu pasa obezwładniającego jednocześnie lub kaftana bezpieczeństwa albo kajdanek na ręce trzymane z tyłu. (317)

Katastrofa naturalna

Rozumie się przez to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska

lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywołu. (316)

Kategorie rzeczy poszukiwanych

Rzeczy poszukiwane dzielimy na:

- Rzeczy utracone w wyniku czynów zabronionych.
- Rzeczy użyte do dokonania czynów zabronionych lub noszące ślady czynów zabronionych.
- Rzeczy mające lub mogące mieć związek z dokonanymi czynami zabronionymi albo ich sprawcami.
- Rzeczy, których posiadanie lub obrót nimi są zabronione.
- Stwarzające lub mogące stworzyć powszechne zagrożenie dla życia i zdrowia w razie ich niewłaściwego zabezpieczenia.

Informacje o rzeczach rejestruje się z następującymi oznaczeniami powodu rejestracji:

- „UTRACONO” – w przypadku rejestracji rzeczy utraconych w wyniku przestępstwa lub wykroczenia, w tym także utraconych poza granicami kraju na szkodę obywatela polskiego oraz w przypadku rejestracji utraty broni palnej i legitymacji służbowej funkcjonariuszy Policji;
- „W ZAINTERESOWANIU” – w przypadku rejestracji rzeczy będących przedmiotem czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych lub administracyjno-porządkowych w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie, służących lub przeznaczonych do popełnienia przestępstwa, albo które mogą stanowić środek dowodowy dla wykrycia sprawcy

przestępstwa lub ustalenia przyczyn i okoliczności przestępstwa;

- „ZABEZPIECZONO” – w przypadku rejestracji rzeczy zabezpieczonych przez Policję, pochodzących bezpośrednio z przestępstwa lub wykroczenia albo służących lub przeznaczonych do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, albo na których zachowały się ślady przestępstwa lub które mogą stanowić środek dowodowy dla wykrycia sprawcy przestępstwa lub ustalenia przyczyn i okoliczności przestępstwa. (132)

KCIK – Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych

Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych zajmuje się czynnościami polegającymi na gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych w celu wykrywania i ścigania sprawców przestępstw oraz zapobiegania i zwalczania przestępczości, a także podmioty właściwe w tych sprawach. (312)

Kierownik do spraw bezpieczeństwa

Należy przez to rozumieć osobę wyznaczoną przez organizatora, reprezentującą go w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom imprezy masowej. (327)

KMPT – Krajowy Mechanizm Prewencyjny Tortur

To organ w strukturach Rzecznika Praw Obywatelskich, którego celem jest podejmowanie działań zmierzających do eliminowania ryzyka zaistnienia tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania. (413)

KMZB – Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa

Aplikacja informatyczna składająca się z dwóch części: danych statystycznych oraz narzędzia interaktywnego umożliwiającego obywatelowi nanoszenie na niej zagrożeń, zwana „Mapą zagrożeń”. (369)

Kolczatka drogowa

Środek przymusu bezpośredniego wykorzystywany przez Policję do zatrzymania samochodu osobowego lub ciężarowego w warunkach drogowych. Kolczatkę drogową i inne środki służące do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych można wykorzystać w celu ujęcia lub zatrzymania osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą. Do kolczatek drogowych nie zalicza się urządzeń połączonych z gruntem oraz zintegrowanych ze szlabanem, a także innych przedmiotów umożliwiających zatrzymywanie pojazdów wykorzystywanych na obszarach i w obiektach podlegających ochronie. Kolczatkę drogową wykorzystuje umundurowany policjant w celu zatrzymania pojazdu albo unieruchomienia zatrzymanego pojazdu, gdy zachodzi obawa oddalenia się go z miejsca zatrzymania. (332)

Kolizja drogowa

O kolizji mówimy zwykle wówczas, kiedy jest uszkodzone mienie, czyli rozbite samochody, uszkodzony płot, słup itd. Mówimy o niej także wówczas, kiedy nie ma osób rannych, kiedy w zdarzeniu nikt nie ucierpiał. W polskim Kodeksie drogowym nie znajdziemy takiego pojęcia, jak kolizja drogowa. To policjanci mówią tak językiem potocznym, ponieważ łatwiej jest powiedzieć kolizja, niż np. wypadek, w którym

nie ma ofiar. Według ustawy Prawo o ruchu drogowym – wypadek drogowy, to zdarzenie w ruchu drogowym w wyniku, którego osoba poniosła śmierć lub doznała jakichkolwiek obrażeń ciała albo powstała szkoda w mieniu. Jeśli ktoś odniósł obrażenia ciała, które lekarz określił „na ponad siedem dni”, dopiero wtedy mówimy o wypadku drogowym. (370)

Komisja do zbadania zaskarżonego orzeczenia

Komisja powoływana przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego w przypadku wniesienia odwołania od orzeczenia składająca się z trzech oficerów w służbie stałej, z których dwóch wyznacza wyższy przełożony dyscyplinarny, a jednego właściwy zarząd wojewódzki związku zawodowego policjantów. (347)

Kompensata

Świadczenie pieniężne przyznawane osobie uprawnionej w trybie określonym w ustawie o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych. (349)

Komunikacja interpersonalna

Jest formą porozumiewania się ludzi polegająca na słownym lub pozasłownym przekazywaniu informacji. (178)

Komunikacja pozawerbalna

To wszelkiego typu informacje płynące kanałem pozasłownym, przekazywane świadomie lub nieświadomie. Niewerbalne komunikaty dotyczą naszych uczuć, zainteresowań i preferencji. (178)

Komunikacja werbalna

To wszelkiego rodzaju informacje przekazywane kanałem słownym (czyli to, co mówimy, a nie jak mówimy). Jediną formą takiego przekazu są słowa, które według antropologa Alberta Mehrabiana tylko w 7% stanowią źródło uzyskiwanych informacji. (178)

Konfrontacja

Szczególny sposób przeprowadzania dowodu z zeznań i wyjaśnień w celu ich skontrolowania. Chodzi o stawienie się przed sądem lub organem prowadzącym postępowanie przygotowawcze świadków lub oskarżonych różnie zeznających bądź składających sprzeczne wyjaśnienia. (229)

Konieczność bezzwłocznego uśmiercenia zwierzęcia

Obiektywny stan rzeczy stwierdzony, w miarę możliwości, przez lekarza weterynarii, polegający na tym, że zwierzę może dalej żyć jedynie cierpiąc i znosząc ból, a moralnym obowiązkiem człowieka staje się skrócenie cierpień zwierzęcia. (330)

Konstytucja

Konstytucja to akt normatywny mający najwyższe miejsce w hierarchii, będący podstawą wydania innych aktów prawnych, postanawiając jakie normatywne akty prawne i przez kogo mogą być wydawane, określa więc sposób tworzenia prawa w danym państwie. Konstytucja, choć także jest ustawą, jako „ustawa zasadnicza” wykazuje jednak pewne cechy szczególne, odróżniające ją od innych ustaw. Należą do nich: swoista nazwa, szczególny tryb uchwalenia i zmiany, najwyższa moc prawna. (253)

Konstytucyjny organ Rzeczypospolitej Polskiej

Organ władzy państwowej, którego kompetencje wynikają z zapisu w Konstytucji. (211)

Kontrola niejawna

Czynności realizowane przez funkcjonariusza zgodnie z wpisami do SIS II realizowane w stosunku do osoby lub przedmiotu, zmierzające do pozyskania informacji o trasie i celu podróży, użytym środku transportu, osobach towarzyszących, innych przewożonych osobach lub rzeczach, okolicznościach towarzyszących podejmowanym czynnościom. Kwestią kluczową jest zachowanie niejawnego charakteru takiej kontroli. (90)

Kontrola osobista

Czynność administracyjno-porządkowa. Kontrola osobista, przeglądanie zawartości bagaży oraz sprawdzanie ładunku mogą być dokonywane w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary. Muszą zatem zaistnieć jakieś okoliczności dające policjantowi podstawę do przyjęcia, że ma do czynienia z czynem zabronionym. Czynności te nie mogą być przeprowadzone samorzutnie, bezpodstawnie pomimo swego porządkowego czy prewencyjnego charakteru. Zakres kontroli osobistej jest mniejszy niż przeszukania i nie jest ona obwarowana takimi przepisami, jak Kodeks postępowania karnego lub Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. (112)

Kontrola treści korespondencji

Prawnie dopuszczalny, w ściśle określonych przypadkach, środek pracy operacyjnej pozwalający na niejawne

zapoznajanie się z treścią różnorodnych form przekazu pomiędzy nadawcą i odbiorcą wiadomości. (411)

Kontrola zawartości przesyłek

Prawnie dopuszczalna, w ściśle określonych przypadkach, możliwość niejawnego zapoznawania się z zawartością wszelkich przesyłek na drodze od nadawcy do odbiorcy. (411)

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

W ramach Rady Europy stworzono bardzo skuteczny system ochrony praw człowieka. W 1950 roku w Rzymie państwa – członkowie Rady Europy podpisały Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (w skrócie często nazywana Europejską Konwencją Praw Człowieka). Został w niej zawarty katalog praw i wolności osobistych oraz politycznych. W ramach systemu kontroli przestrzegania praw i wolności zapisanych w Konwencji powołano Europejski Trybunał Praw Człowieka z siedzibą w Strasburgu. Prawa zagwarantowane w Konwencji przysługują nie tylko obywatelom państw, które ją podpisały, ale wszystkim osobom przebywającym na terytorium danego kraju. (261)

Konwojent

Policjant wykonujący konwój. (387)

Konwój

Zespół czynności związanych z przemieszczaniem osoby konwojowanej albo wartości pieniężnych lub muzealiów. (387)

Koń służbowy

Koń będący na stanie Policji, który został przeszkolony wraz z jeźdźcem

w specjalistycznych ośrodkach szkolenia koni. Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się go do kontroli przemieszczania się grupy osób, wykorzystując jego masę. (142)

Kopnięcie okrężne

Polegające na trafieniu przeciwnika za pomocą podbicia stopy, śródstopia lub gołeni. Można je wykonać za pomocą nogi wykroczonej lub zakroczonej. Kopnięcie to można wykonać na trzy strefy:

- głowę,
- okolice żeber i pas,
- zewnętrzną i wewnętrzną część uda.

Ważnym elementem jest skręt na nodze podporowej, gdyż w końcowej fazie biodra powinny być ustawione bokiem do przeciwnika. Ponadto skręt pozwala uzyskać dużą siłę i dynamikę kopnięcia. (240)

Korupcja

Przyjmowanie łapówek (łapownictwo) przez urzędników lub funkcjonariuszy, w prawie polskim przestępstwo polegające na przyjmowaniu korzyści majątkowej lub osobistej albo ich obietnicy przez funkcjonariuszy publicznych lub też na udzielaniu ich, czyli przekupstwie. Kwalifikowanymi formami łapownictwa są: żądanie korzyści, uzależnienie wykonania czynności służbowej od otrzymania korzyści, łapownictwo osoby pełniącej funkcję związaną ze szczególną odpowiedzialnością, przyjęcie korzyści majątkowej wielkich rozmiarów. (406)

Korupcja biała

Zachowania, co do których panuje przekonanie, że nie są korupcją, a jedynie wyrazem wdzięczności, powszechnie akceptowaną formą podziękowania. (219)

Korupcja czarna

Zachowania, co do których w zbiorowości panuje zgoda, że ma się do czynienia z korupcją. (219)

Korupcja szara

Zachowania przez różne grupy uznawane odmiennie za zdecydowanie korupcyjne lub nie mające charakteru korupcyjnego. (219)

Korzyść majątkowa

Zgodnie z art. 155 k.k. korzyścią majątkową lub osobistą jest korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogoś innego.

A także:

Przez korzyść majątkową należy rozumieć składniki majątkowe uzyskane przez sprawcę w wyniku popełnienia przestępstwa, będącego przedmiotem orzekania w danej sprawie. Środek przewidziany w art. 45 § 1 kodeksu karnego przewiduje możliwość przepadku nie tylko korzyści majątkowej pochodzącej bezpośrednio, ale także pochodzącej pośrednio z przestępstwa. (217); (342)

Kradzież

Kradzież to czyn zagrożony karą, określony w art. 278 Kodeksu karnego jako zabór rzeczy ruchomej właścicielowi. Zabór oczywiście musi być bezprawny. Zgodnie z orzecznictwem, sytuacja taka następuje na przekór woli posiadacza. Za kradzież grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. W przypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Ponadto, kradzież dokonana zostaje tylko w formie działania, nigdy zaś zaniechania. Jest to przestępstwo o znacznej rozpiętości jeśli chodzi o rozmiar naruszenia. Wartość

przedmiotu kradzieży, warunkująca zakwalifikowanie kradzieży jako przestępstwa lub wykroczenia, została podwyższona do jednej czwartej płacy minimalnej. (76)

Kradzież dokumentu tożsamości

Przestępstwo kradzieży dokumentów stwierdzających tożsamość innej osoby, takich jak dowód osobisty czy paszport zostało przez ustawodawcę zakwalifikowane jako odrębne przestępstwo w art. 275 § 1 k.k. Sprawcy tego przestępstwa grozi kara grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. (73)

Kradzież rozbójnicza

Kradzież rozbójnicza polega na użyciu przez sprawcę kradzieży przemocy, groźby użycia przemocy albo na doprowadzeniu człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności w celu utrzymania posiadania rzeczy zabranej. Zasadnicza różnica między kradzieżą rozbójniczą a rozbojem tkwi w różnej kolejności dokonania zaboru rzeczy i przyuszczenia zamachu na wolność jednostki. Ponadto w przypadku rozboju ów zamach służy dokonaniu zaboru; przy kradzieży rozbójniczej, sprawca dokonuje zaboru nie stosując przemocy, groźby ani nie dopuszczając się innych czynów opisanych w art. 281 k.k. Czyny to dopiero po dokonaniu kradzieży, aby utrzymać niepokojone władztwo nad przedmiotem zaboru. Nie zawsze czyni to wobec osoby pokrzywdzonej kradzieżą, może stosować przemoc, groźbę etc. także wobec osób trzecich, które np. usiłują pozbawić go kradzionej rzeczy. (245)

Kradzież z włamaniem

Od zwykłej kradzieży, kradzież z włamaniem odróżnia to, że sprawca w celu

i związku z kradzieżą dokonuje włamania. Włamanie to inaczej przełamanie określonych zabezpieczeń. Mogą to być zabezpieczenia fizyczne (zamknięte okno, zamknięty sejf) jak również cyfrowe (zabezpieczenie automatu do gier). Z kradzieżą z włamaniem będziemy mieli do czynienia nie tylko wtedy, gdy sprawca przełamał skomplikowane i wielopoziomowe zabezpieczenia bankowe włamując się do sejfu i kradnąc pieniądze, ale także wtedy, gdy sprawca – bez użycia skomplikowanych środków – uszkadza płot lub ogrodzenie mające chronić mienie lub też wchodzi do pomieszczenia, którego drzwi zabezpieczone są przez zwykły skobel lub haczyk. Wystarczy, ażeby właściciel czy dysponent rzeczy dat wyraz chęci zabezpieczenia mienia. (190)

KRK – Krajowy Rejestr Karny

Krajowy Rejestr Karny gromadzi dane o osobach:

- prawomocnie skazanych za przestępstwa lub przestępstwa skarbowe,
- przeciwko którym prawomocnie warunkowo umorzono postępowanie karne w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe,
- przeciwko którym prawomocnie umorzono postępowanie karne w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe na podstawie amnestii,
- będących obywatelami polskimi prawomocnie skazanymi przez sądy państw obcych,
- wobec których prawomocnie orzeczono środki zabezpieczające w sprawach o przestępstwa lub przestępstwa skarbowe,
- nieletnich, wobec których prawomocnie orzeczono środki wychowawcze,

- poprawcze lub leczniczo-wychowawcze albo którym wymierzono karę na podstawie art. 13 lub art. 94 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- prawomocnie skazanych za wykroczenia na karę aresztu,
- poszukiwanych listem gończym,
- tymczasowo aresztowanych,
- nieletnich umieszczonych w schroniskach dla nieletnich. (313)

Krótkotrwały zabór pojazdu

Przestępstwo opisane w art. 289 § 1 k.k. polega na zaborze pojazdu mechanicznego w celu krótkotrwałego użycia. Różni się ono od kradzieży (art. 278 § 1 k.k.) tym, że w tym przypadku elementem czynu zabronionego nie jest cel przywłaszczenia. Faktycznie jednak regulacja zawarta w art. 289 § 1 k.k. stanowi tzw. penalizację zastępczą w przypadku, gdy sprawca w istocie zamierzał przywłaszczyć sobie pojazd, ale nie sposób mu tego udowodnić. Krótkotrwały zabór pojazdu różni się także od samowolnego używania rzeczy cudzej (art. 127 k.w.). W przypadku wykroczenia samowolnie używana rzecz może znaleźć się we władaniu sprawcy bez dokonania jej zaboru. Opisywane przestępstwo ma charakter materialny. Można je popełnić wyłącznie w zamiarze bezpośrednim kierunkowym.

Krótkotrwałe użycie. Podstawowym kryterium odróżnienia krótkotrwałego zaboru pojazdu od jego kradzieży jest zamiar sprawcy (zamiar porzucenia lub zwrotu pojazdu).(221)

KRS – Krajowy Rejestr Sądowy

Krajowy Rejestr Sądowy składa się z:

- rejestru przedsiębiorców,
- rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji

oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej:

- rejestru dłużników niewypłacalnych. (314)

Kryminalistyka

Jest nauką o taktycznych zasadach i sposobach oraz o technicznych metodach i środkach rozpoznawania i wykrywania prawnie określonych, ujemnych zjawisk społecznych, a w szczególności przestępstw i ich sprawców oraz udowadniania istnienia lub braku związku pomiędzy osobami o zdarzeniami; a także zapobiegania przestępstwom i innym niekorzystnym, lecz prawnie relevantnym zjawiskom. Nauka ta zajmuje się także strategią przewidywania i przyszłego rozpoznawania oraz zwalczania tych zjawisk, zwłaszcza poprzez zapobieganie ich powstawania i rozwojowi. (164)

Kryptonim

Umowny znak rozpoznawczy korespondenta, maskujący jego przynależność służbową, stanowiący jednocześnie indywidualny lub grupowy identyfikator. (393)

Krytyka prasowa

Publiczna ocena, oparta na konfrontacji jakiegoś stanu rzeczywistego z przyjętymi założeniami. Dziennikarskie prawo do krytyki jest ograniczone i nie może być rozumiane jako prawo do stawiania fałszywych lub niedostatecznie sprawdzonych zarzutów. Prasa jest zobowiązana do prawdziwego przedstawiania omawianych zjawisk. Organy państwowe, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe jednostki organizacyjne oraz organizacje spółdzielcze są obowiązane do udzielenia odpowiedzi na przekazaną im krytykę prasową bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. (320)

Księga nierzetelna

Jest to księga prowadzona niezgodnie ze stanem rzeczywistym. (343)

Księga wadliwa

Jest to księga prowadzona niezgodnie z przepisem prawa. (343)

KSI – Krajowy System Informatyczny

Zbiór danych prowadzony przez MSWiA na potrzeby kontroli granicznej, kontroli celnej, kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także na potrzeby innych postępowań prowadzonych na podstawie ustaw lub ratyfikowanych umów międzynarodowych. Obejmuje on m.in. dane dotyczące osób poszukiwanych w związku z dotyczącym ich wnioskiem ekstradycyjnym, zaginionych lub objętych ochroną w związku z toczącym się postępowaniem karnym, jak również dane dotyczące skradzionych, przywłaszczonych lub zagubionych przedmiotów, w tym przedmiotów o znacznej wartości kulturowej, historycznej i materialnej. Zakres przetwarzanych w nim danych dostosowano do modelu przyjętego w krajach sygnatariuszy Układu z Schengen w Systemie Informacyjnym Schengen (SIS) I+ oraz częściowo zakładanych do wprowadzenia przy modernizacji tego systemu (SIS II). (133)

KSIP – Krajowy System Informacyjny Policji

Centralny zbiór, w którym odnotowywane są informacje o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, osobach poszukiwanych bądź uśiłujących ukryć swoją tożsamość, a także o zgubionych lub skradzionych rzeczach. (407)

KSWiA – Krajowa Sieć Współdziałania i Alarmowania

Krajowa Sieć Współdziałania i Alarmowania to sieć radiowa w Policji o zasięgu krajowym, służąca do alarmowania, powiadamiania i współdziałania. (393)

Kuplerstwo

Ułatwianie innej osobie uprawiania prostytucji. Kuplerstwo może polegać na przykład na pośredniczeniu między prostytutką a klientami, wynajmowaniu pomieszczeń, w którym świadczy ona usługi (nawet jeśli jest to samochód udostępniony na krótko, np. przez taksówkarza). Prawnik zwraca uwagę, że ułatwianie (kuplerstwo) musi mieć generalnie charakter działań permanentnych, aczkolwiek może być i tak, że jednorazowy akt pomocy stwarza sytuację permanentnie ułatwiającą uprawianie prostytucji. (354)

KWS – Konwencja Wykonawcza do układu z Schengen

Konwencja Wykonawcza do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 roku między rządami państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (podpisana 19 czerwca 1990 r., weszła w życie 26 marca 1995 r.), zawiera przepisy uszczegóławiające i odnoszące się do kolejnych aspektów współpracy między państwami będącymi członkami obszaru Schengen. W Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen zostały wymienione środki kompensacyjne (m.in. jednolity reżim przekraczania granic, ujednolicenie polityki wizowej wobec cudzoziemców, warunków ruchu turystycznego,

prawa odmowy wjazdu na teren państw Układu z Schengen, uwspólnotowanie procedur azylowych, współpraca sądownicza w sprawach karnych i ekstradycyjnych, stworzenie i funkcjonowanie SIS). Ich wprowadzenie było i jest konieczne w związku z zaniechaniem przeprowadzania kontroli granicznych pomiędzy państwami Układu z Schengen, co jednak nie mogło przekładać się na obniżenie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego w tych państwach. Celem środków kompensacyjnych jest więc zapobieganie negatywnym skutkom liberalizacji przekraczania granicy. (116)

L

Legitymowanie

Czynność, uprawnienie policjanta, polegające na ustaleniu lub sprawdzeniu tożsamości oraz innych danych o osobie, gdy jest to niezbędne do wykonywania czynności służbowych (prawnych). (226)

Linia celowania

Linia prosta, przechodząca przez oko strzelca, przyrządy celownicze broni oraz cel (zamierzony punkt trafienia). (1)

Linia celownicza

Odcinek linii prostej, fragment linii celowania przebiegający od górnej krawędzi szczerbinki do wierzchołka muszki. (1)

Linia ognia

Linia poprzeczna na strzelnicy, z której prowadzi się strzelania ćwiczebne. Oznaczona jest chorągiewkami lub tablicami. Przechodzenie za linię ognia może się odbywać

tylko na specjalne polecenie (zezwolenie prowadzącego strzelanie przy zachowaniu odpowiednich środków ostrożności (np. w celu sprawdzenia wyników strzelania po rozładowaniu i odłożeniu broni przez strzelających). (403)

Linia strzału

Linia prosta przedstawiająca przedłużenie osi przewodu lufy wycelowanej broni (przed strzałem). (404)

Linie patroli

Jedno lub wieloosobowe rozwija się na określonym odcinku z szyku marszowego w odstępach większych niż dziesięć kroków. (376)

Linie posterunków

Jedno lub wieloosobowe rozwija się na określonym odcinku z szyku marszowego w odstępach większych niż dziesięć kroków. (376)

Link (linkowanie, odsyłacz) w SIS II

Państwo członkowskie może utworzyć odsyłacz do innych wpisów, których dokonuje w SIS II. Celem utworzenia takiego odsyłacza jest ustanowienie związku pomiędzy co najmniej dwoma wpisami. Na przykład utworzenie związku pomiędzy osobą zaginioną a inną mającą związek z tym zaginięciem lub utraconym przedmiotem a osobą, która ma związek z tą utratą. (92)

Łańcuch dyskryminacyjny

Mechanizm opisujący zależności przyczynowo-skutkowe między stereotypami, uprzedzeniami i dyskryminacją. Pierwsze ogniwo stanowią stereotypy, czyli rozpowszechnione w pewnej grupie przekonania na temat innej grupy. Stereotypy połączone z emocjami prowadzą do uprzedzeń, czyli wrogich, negatywnych osądów, opartych wyłącznie na przynależności do danej grupy. Stereotypy i uprzedzenia prowadzą do trzeciego ogniwa, tj. dyskryminacji, gorszego traktowania tylko na podstawie przynależności grupowej. (124)

Łańcuch przeżycia

Kolejność czynności ratowniczych, które podejmowane są u osoby z nagłym zatrzymaniem krążenia nazwano łańcuchem ratowniczym. Tworzą go cztery ogniwa.

- Wczesne rozpoznanie stanu bezpośredniego zagrożenia życia i wezwanie pomocy specjalistycznej.
- Wczesna RKO przez świadków zdarzenia.
- Wczesna defibrylacja.
- Wczesne wdrożenie zaawansowanych procedur medycyny ratunkowej, na miejscu zdarzenia przez zespół ratownictwa medycznego. (157)

Łańcuch ratunkowy

Przebieg udzielania pomocy rannym i chorym od pierwszych chwil po wypadku lub zachorowania, aż do specjalistycznego leczenia we właściwych szpitalach. Elementy łańcucha ratunkowego:

- pierwsza pomoc,
- wezwanie pomocy,

- kwalifikowana pierwsza pomoc, medyczne czynności ratunkowe,
- transport,
- pomoc szpitalna.

Ogniwa łańcucha ratunkowego, które następują kolejno po sobie mają zapewnić poszkodowanemu rozpoczęcie medycznych czynności ratunkowych oraz wdrożenie procedur klinicznych medycyny ratunkowej na szpitalnym oddziale ratunkowym, w możliwie krótkim czasie. Czas ten określany jest mianem „złotej godziny”, czyli powinno to wszystko trwać nie dłuższej niż 60 minut. (157)

Łapownictwo bierne

Zgodnie z art. 228 k.k. podmiotem łapownictwa biernego (sprzedajności) może być funkcjonariusz publiczny, lub osoba nie będąca funkcjonariuszem publicznym, ale pełniąca funkcję publiczną, przyjmująca (biorąca) łapówkę. (58)

Łapownictwo czynne

Zgodnie z art. 229 k.k. podmiotem łapownictwa czynnego (przekupstwa) może być każda osoba, która wręcza (daje), bądź obiecuje udzielić łapówki w zamian za załatwienie interesującej ją sprawy w urzędzie czy instytucji przez osobę przyjmującą korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę. (59)

M

Małoletni

Należy przez to rozumieć osobę przed ukończeniem lat osiemnastu, która nie zawarła małżeństwa przed ukończeniem tego wieku i nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych.

A także:

Ustawa traktuje jako młodocianego sprawcę, który w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat. (378); (239); (342)

Mały podatnik

Rozumie się przez to podatnika podatku od towarów i usług:

- u którego wartość sprzedaży (wraz z kwotą podatku) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 1 200 000 euro,
- prowadzącego przedsiębiorstwo maklerskie, zarządzającego funduszami inwestycyjnymi, zarządzającego alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, będącego agentem, zleceniobiorcą lub inną osobą świadczącą usługi o podobnym charakterze, z wyjątkiem komisju – jeżeli kwota prowizji lub innych postaci wynagrodzenia za wykonane usługi (wraz z kwotą podatku) nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 45 000 euro (przy czym przeliczenia kwot wyrażonych w euro dokonuje się według średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na pierwszy dzień roboczy października poprzedniego roku podatkowego, w zaokrągleniu do 1000 zł).

(323)

Mandat karny gotówkowy

Jeden ze sposobów zakończenia postępowania mandatowego polegający na tym, iż nałożenie kary grzywny jest możliwe jedynie wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub niemającej stałego miejsca zamieszkania albo

pobytu. Mandat taki staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył. (108)

Mandat karny kredytowany

Jeden ze sposobów zakończenia postępowania mandatowego polegający na tym, iż nałożenie kary grzywny jest możliwe jedynie wobec osoby, która nie przebywa czasowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo mającej stałe miejsce zamieszkania albo pobytu lub mającej miejsce stałego zamieszkania lub pobytu na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Mandat powinien zawierać pouczenie o obowiązku uiszczenia grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu oraz o skutkach nieuiszczenia grzywny w terminie. Staje się on prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego. (109)

Mandat karny zaoczny

Jeden ze sposobów zakończenia postępowania mandatowego polegający na tym, iż nałożenie kary grzywny jest możliwe w razie stwierdzenia wykroczenia, którego sprawcy nie zastano na miejscu jego popełnienia, gdy nie zachodzi wątpliwość co do osoby tego sprawcy; mandat taki pozostawia się wówczas w takim miejscu, aby sprawca mógł go niezwłocznie odebrać. (110)

Maskowanie

Sposób przekazywania informacji jawnych uniemożliwiający osobom nieuprawnionym ich zrozumienie. (393)

Materiały wybuchowe

Środek przymusu bezpośredniego wykorzystywany przez Policję, zaliczany do środków

przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód. Materiały wybuchowe wykorzystywane są w celu umożliwienia policjantom wejścia do pomieszczeń lub innych miejsc, jeżeli użycie lub wykorzystanie innych środków przymusu bezpośredniego mogłoby powodować zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego albo innej osoby lub wejście uprawnionych do pomieszczeń lub innych miejsc jest niemożliwe bez wykorzystania tych środków. (332)

Mechanoskopia

Badania śladów narzędzi. Są to narzędzia i przyrządy używane do dokonywania przestępstw produkowane są albo specjalnie (raki do prucia kas, wytrychy i inne przyrządy do otwierania zamków, łom do wyważania drzwi itp.) albo z przeznaczeniem dla różnego rodzaju rzemiosł i przemysłu oraz gospodarstwa domowego (siekiery, noże, podnośniki do samochodów, szczypcy do metali i do drewna, wiertła, świdry itp.). (166)

Mediacja

Dobrowolna, poufna metoda rozwiązywania sporu, w której strony sporu, z pomocą bezstronnego i neutralnego mediatora, samodzielnie dochodzą do porozumienia. Zastosowanie mediacji jest możliwe we wszystkich sprawach, w których prawo dopuszcza zawarcie ugody. Wszczęcie mediacji przerywa bieg przedawnienia.

Początkowo mediacja funkcjonowała w Polsce w postępowaniu karnym oraz administracyjnym. Od 10 grudnia 2005 r. może być stosowana również w postępowaniu cywilnym. Mediator nie działa władczo, nie rozstrzyga sporu za strony, a pomaga im znaleźć rozwiązanie, wypracować kompromis.

(100); (67); (243)

Metoda dośrodkowa oględzin

Polegająca na rozpoczynaniu oględzin od najbardziej wysuniętego punktu, a następnie zbliżaniu się do centrum miejsca zdarzenia ruchem spiralnym (166)

Metoda obiektywna oględzin

Polega na szczegółowych oględzinach miejsca zdarzenia, poszczególnych przedmiotów i śladów, dokonywanych w zaplanowanej, ściśle określonej kolejności, systematycznie i stopniowo. (166)

Metoda odśrodkowa oględzin

Jest odwrotnością metody dośrodkowej, pod względem taktycznym zaś jest zbliżona do metody subiektywnej. (166)

Metoda subiektywna oględzin

Polega na rozpoczęciu oględzin od wyraźnych, często charakterystycznych śladów danego zdarzenia lub od ewentualnych skutków przestępstwa czy przedmiotów mających istotny związek z czynem celem szybkiego zdobycia informacji o zdarzeniu i jego sprawcy oraz ich wykorzystaniu do natychmiastowych działań. (166)

MI – Meldunek Informacyjny

Meldunek Informacyjny to jeden z dokumentów źródłowych zawierających informacje podlegające rejestracji w Systemie Informacji Operacyjnych (SIO). Formularz rejestracyjny Meldunku Informacyjnego, po jego prawidłowym wypełnieniu, stanowi podstawę do rejestracji informacji w Systemie Meldunków Informacyjnych, będącym podzbiorem SIO. Policjant jest obowiązany sporządzić „Meldunek Informacyjny” w przypadku uzyskania informacji mogących przyczynić się do zapobiegania,

rozpoznawania, ujawniania i wykrywania przestępstw, ustalania metod ich popełnienia oraz wykrywania i zatrzymywania ich sprawców, w szczególności:

- informacje o zdarzeniach, miejscach, pojazdach, dokumentach oraz osobach fizycznych i podmiotach niebędących osobami fizycznymi;
- informacje o telekomunikacyjnych urządzeniach końcowych wykorzystywanych do przekazu informacji, z wyłączeniem danych uzyskanych w trybie określonym w art. 20c, 20cb i 20da ustawy o Policji;
- informacje o rachunkach w bankach lub innych instytucjach finansowych oraz o czynnościach bankowych, z uwzględnieniem ograniczeń dostępu do tych danych wynikających z art. 20 ust. 3 i 4 ustawy o Policji. (134)

Miejsca objęte zakazem palenia

- teren zakładów leczniczych podmiotów leczniczych i pomieszczenia innych obiektów, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.
- teren jednostek organizacyjnych systemu oświaty, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, o których mowa w przepisach o pomocy społecznej,
- teren uczelni,
- pomieszczenia obiektów kultury i wypożyczalni do użytku publicznego,
- lokale gastronomiczno-rozrywkowe,
- środki pasażerskiego transportu publicznego oraz obiekty służące obsłudze podróży,
- przystanki komunikacji publicznej,
- pomieszczenia obiektów sportowych,
- ogólnodostępne miejsca przeznaczone do zabaw dzieci,

- inne pomieszczenia dostępne do użytku publicznego. (350) rzeczywistości – powstały ślady kryminalistyczne. (126)

Miejsce dostępne dla publiczności

To miejsca publiczne, a więc miejsca dostępne dla nieograniczonej liczby osób (droga, ulica, plac, ogród, trawnik lub zieleniec ale także m.in. stadion, boisko, basen publiczny, plac zabaw dla dzieci, plac do ćwiczeń fizycznych, chodnik, ścieżka rowerowa, bulwar spacerowy). (189)

Miejsce niebezpieczne

Każde miejsce, którego właściwości mogą rodzić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia (np. dół, skarpa, urwisko, osypisko, zawalony fragment muru, teren wyřębu, uszkodzony fragment podłogi). (200)

Miejsce publiczne

Miejsce dostępne dla nieograniczonej liczby osób, miejsce dostępne bez przeszkód, bez specjalnego zezwolenia dla każdej osoby, która chciałaby w miejscu takim się znaleźć, miejsce ogólnodostępne, np. skwer, plac, ulica, kino, teatr, środki komunikacji publicznej. (185)

Miejsce zagrożone

Obiekt lub niewielki obszar, które według aktualnego rozpoznania, wymagają systematycznego nadzoru i kontroli policyjnej ze względu na występowanie przestępstw, wykroczeń lub innych zjawisk patologii społecznej. (394)

Miejsce zdarzenia

To obszar (przestrzeń), gdzie doszło do przestępczego działania człowieka lub zaistniało jakieś zjawisko, w wyniku którego zaistniały zmiany w obiektywnej

Mienie wielkiej wartości

Mieniem wielkiej wartości jest mienie, którego wartość w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza tysiąckrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia. (16)

Mienie znacznej wartości

Mieniem znacznej wartości jest mienie, którego wartość w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza dwustukrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia. (15)

Mikroślady

Są to wszelkie ślady, które jako źródła informacji można określić jedynie metodami laboratoryjnymi, a zatem ich nośność informacyjną można ustalić i zbadać tylko za pomocą tych metod. (164)

Mir domowy

Kto wdziera się do cudzego domu, mieszkania, lokalu, pomieszczenia albo ogrodzonego terenu albo wbrew żądaniu osoby uprawnionej miejsca takiego nie opuszcza, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Przesłępstwo naruszenia miru domowego polega więc na wejściu do ww. miejsc wbrew woli osoby uprawnionej. Wola osoby pokrzywdzonej wyraźniej (słownie, za pośrednictwem tablic informacyjnych) lub w sposób dorozumiany (np. poprzez zamknięcie pomieszczenia) zabrania wejścia na teren posesji. (35)

Młodociany sprawca

Młodocianym jest sprawca, który w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat. (9)

MMC – maksymalna masa całkowita

Maksymalna masa całkowita – największa masa pojazdu obciążonego osobami i ładunkiem, określona przez producenta pojazdu. (326)

Motywacja zasługująca na szczególne potępienie

Jest to motywacja z „niskich pobudek” czyli wtedy gdy sprawca popełnia przestępstwo np. dla zaspokojenia swojej zachcianki nie patrząc na to jaka krzywdę wyrządza. Np. sprawca chciał pojeździć dobrym autem i dlatego zabił taksówkarza. Najczęściej do motywacji zasługującej na szczególne potępienie zalicza się zabójstwa z powodów politycznych, zabójstwa na zlecenie, zabójstwo „dla zabawy”, zabójstwo z zemsty, zabójstwo w celu zawładnięcia cudzym majątkiem i inne. (234)

Mowa nienawiści

W rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy z dnia 30 października 1997r. definiowana jako każda forma wypowiedzi, która rozpowszechnia, podżega, propaguje lub usprawiedliwia nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm lub inne formy nienawiści oparte na nietolerancji, w tym nietolerancji wyrażanej w formie agresywnego nacjonalizmu, etnocentryzmu, dyskryminacji lub wrogości wobec mniejszości, migrantów lub osób wywodzących się ze społeczności imigrantów. (362)

MTN – mobilny terminal noszony

Komputer przenośny komunikujący się z systemami teleinformatycznymi dostępnymi poprzez sieć PSTD z wykorzystaniem bezprzewodowej transmisji danych. (371)

MTP – mobilny terminal przewoźny

Komputer zainstalowany w pojeździe, komunikujący się z systemami teleinformatycznymi dostępnymi poprzez sieć PSTD z wykorzystaniem bezprzewodowej transmisji danych. (371)

Muszka

Przyrząd celowniczy, który z reguły umiejscowiony jest przy wylocie lufy, mocowany bezpośrednio na lufie, na podstawie lub na zamku. (400)

Myślenie biegunowe

Jeden z mechanizmów napędzających konflikt. Oparty o proces spostrzegania społecznego powoduje u jednej ze stron, niezgodny z rzeczywistością obraz sytuacji i drugiej osoby. Powszechnie zdarza się, że obie strony mają uproszczony obraz konfliktu, uznając wszystko co robią za dobre, a wszystko co robi adwersarz – za złe. (121)

N**Nabój**

To podstawowa jednostka amunicji, niezbędna do oddania jednego strzału z broni palnej. (293)

Nabycie wewnątrzspółnotowe

Przemieszczenie wyrobów akcyzowych lub samochodów osobowych z terytorium

państwa członkowskiego na terytorium kraju. (346)

Nabywanie mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia

Uzyskanie przez pasera władztwa nad rzeczą za zgodą osoby dotychczas nią władającej, która rzecz zbywa; istotą jest uzyskanie przez pasera całkowitego władztwa nad rzeczą, które umożliwi mu postępowanie z nią, tak jakby się stał jej właścicielem. (191)

Nadużycie finansowe

W odniesieniu do wydatków, jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie w zakresie:

- wykorzystania lub przedstawienia nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,
- nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,
- niewłaściwego wykorzystania takich środków do celów innych niż te, na które zostały pierwotnie przyznane.

W odniesieniu do dochodów, jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie w zakresie:

- wykorzystania lub przedstawienia nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów, które ma na celu bezprawne zmniejszenie środków budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich lub budżetów zarządzanych przez Wspólnoty Europejskie lub w ich imieniu,

- nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, w tym samym celu,
- niewłaściwego wykorzystania korzyści uzyskanej zgodnie z prawem, w tym samym celu. (144)

Nadzwyczajne środki zaskarżenia

Służą od rozstrzygnięć prawomocnych. Do nadzwyczajnych środków zaskarżenia należą kasacja, wznowienie postępowania i wnioski o uchylenie prawomocnego mandatu. (208)

Nagana

Kara dyscyplinarna oznaczająca wytknięcie ukaranemu przez przełożonego dyscyplinarnego niewłaściwego postępowania. (347)

Nagroda roczna

Nagroda w wysokości 1/12 uposażenia otrzymanego w roku kalendarzowym, za który nagroda przysługuje, przysługująca policjantowi za służbę pełnioną w danym roku kalendarzowym, jeżeli policjant w danym roku kalendarzowym pełnił służbę przez okres co najmniej 6 miesięcy kalendarzowych. (347)

Najbliższa okolica punktu sprzedaży napojów alkoholowych

Obszar mierzony od granicy obiektu, zamknięty trwałą przeszkodą o charakterze faktycznym, taką jak krawędź jezdni, zabudowa, która ze względu na swój charakter uniemożliwia dostęp oraz kontakt wzrokowy i głosowy, mur bez przejść oraz ciek wodny bez bliskich przeprow. (337)

Nakazane środki ostrożności przy trzymaniu zwierząt

To takie, które wynikają z obowiązujących przepisów. Źródłem mogą być przepisy ustawy o ochronie zwierząt i wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze, przepisy prawa miejscowego, wydawane na podstawie ustawy z 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2016 r. poz. 250 t.j. z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 28.09.2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze zwierząt gospodarskich (Dz.U. Nr 118, poz. 1268 z późn. zm.). Art. 73 ustawy o ochronie przyrody i wydane na podstawie jego ust. 11 rozporządzenie Ministra Środowiska z 3.8.2011 r. w sprawie gatunków niebezpiecznych dla życia i zdrowia ludzi (Dz.U. Nr 173, poz. 1037). (202)

Nakłanianie do spożywania alkoholu

Przestępstwo z art. 208 k.k. może być popełnione w trzech różnych formach:

- poprzez dostarczanie małoletniemu napoju alkoholowego (zarówno poprzez sprzedaż, jak i poprzez ofiarowanie alkoholu),
- poprzez ułatwianie małoletniemu spożycia napoju alkoholowego (np. poprzez kupowanie mu alkoholu w sklepie),
- poprzez nakłanianie małoletniego do spożycia napoju alkoholowego, czyli namawianie go do spożywania alkoholu. (47)

Należyta ostrożność

Odpowiednia, właściwa, stosowna, a zatem taka, jaka jest wymagana w danych okolicznościach; zarówno „zwykła ostrożność”, jak i „ostrożność szczególna” (większa niż zwykle wymagana – polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania

do warunków i sytuacji zmieniających się w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie). (205)

Napad padaczkowy

Kliniczne objawy padaczki, czyli przerywane, nagłe, stereotypowe zaburzenia świadomości, zachowania, emocji, czynności ruchowej, postrzegania lub czucia; mogą być pojedyncze lub złożone. (157)

Napis

Krótką, zwięzłą formułą, złożoną z jednego albo więcej słów, informująca o czymś, przestrzegając, zachęcająca. (186)

Napój alkoholowy

Produkt przeznaczony do spożycia zawierający alkohol etylowy pochodzenia rolniczego w stężeniu przekraczającym 0,5% objętościowych alkoholu. (337)

Narkomania

Stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich. (315)

Narkotyk

Słowo pochodzi od greckiego słowa *narkōtikós* w znaczeniu „oszałamiający”. Brak jednoznacznej definicji pojęcia narkotyku. Powszechnie uznaje się, że jest to substancja pochodzenia roślinnego lub syntetycznego, powodująca w zależności od dawki uspokojenie, zniesienie bólu, odurzenie, euforię, jest substancją psychoaktywną. W rozumieniu prawnym można przyjąć, że jest to substancja wywołująca

wszelkiego rodzaju uzależnienia, których przyjmowanie jest zabronione przez Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (tj. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.), gdzie znajdują się wyszczególnione substancje m.in. środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne. Często pojęcie narkotyków stanowi synonim środka odurzającego. (401)

Naruszenie dyscypliny służbowej

Czyn policjanta polegający na zawinionym przekroczeniu uprawnień lub niewykonaniu obowiązków wynikających z przepisów prawa lub rozkazów i poleceń wydanych przez przełożonych uprawnionych na podstawie tych przepisów. (347)

Narzędzie szacowania ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Oznacza kwestionariusz zawierający sformułowane w postaci pytań czynniki ryzyka, których występowanie zwiększa możliwość wystąpienia wspomnianego zagrożenia. Narzędzie to przeznaczone jest do użytku przez policjantów przeprowadzających interwencję wobec przemocy w rodzinie. (215)

Narzucanie się

Występowanie z czymś w sytuacji, gdy jest to nieodpowiednie i okoliczności wskazują, że sprawca nie ma do tego podstaw (naprzykrzanie się komuś, nachodzenie go, zanudzanie, bycie natrętnym, zmuszanie do przebywania w swoim towarzystwie, nieodstępowanie, ponawianie propozycji mimo oporu osoby, którą nagabuje, działanie napastliwe, agresywne). (187)

Natarczywe zebranie

Wypraszenie jałmużny przez wielokrotne zaczepianie przechodniów, zatrzymywanie ich, uniemożliwienie przejścia itp. w celu skłonienia ich do ofiarowania jałmużny; zachowanie polegające na obrzucaniu przechodniów wyzwiskami, gdy jałmużny nie ofiarowali, również wypełnia ustawowe znamiona wykroczenia. (196)

Natarczywość

Zachowaniem natarczywym jest narzucające się, żądające czegoś w sposób natrętny, nieustępliwy, nachalny, napastliwy, naprzykrzający się, namolny, a nawet agresywny. (187)

Nawoływanie do popełnienia przestępstwa

Zwracanie się do bliżej nieokreślonych osób w taki sposób, by skłonić je do popełnienia przestępstwa. (194)

Negocjacje policyjne

Polegają na komunikacji między sprawcą sytuacji kryzysowej a negocjatorem policyjnym, w celu rozwiązania sytuacji kryzysowej z zastosowaniem zasady minimalizacji szkód. Negocjacje prowadzi się stosując rozmowę z wykorzystaniem środków łączności lub bezpośrednio, z zapewnieniem niezbędnego bezpieczeństwa. Sytuacjami kryzysowymi, które mogą być rozwiązywane za pośrednictwem negocjacji policyjnych, są: wzięcie i przetrzymywanie zakładników, zapowiedź popełnienia samobójstwa oraz groźba użycia przez sprawcę broni lub niebezpiecznego narzędzia albo materiału w stosunku do osób i mienia. (388)

Nepotyzm

Faworyzowanie krewnych i przyjaciół przy obsadzaniu wysokich stanowisk i rozdawaniu godności przez osoby wpływowe. Element korupcji. (289)

NGRM-P – nieetatowa grupa rozpoznania minersko-pirotechnicznego

Nieetatowa grupa policjantów wykonujących zadania w zakresie rozpoznania minersko-pirotechnicznego. (380)

Niebezpieczny przedmiot

Przepis art. 159 k.k. penalizuje użycie w bójce lub pobiciu człowieka broni palnej, noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu. Cechami przedmiotu nadającymi mu właściwość bycia niebezpiecznym są, np. tnące, kłujące i ostre powierzchnie. Tak, więc takim przedmiotem z art. 159 k.k. może być np. łom, kamień, wszelkiego rodzaju narzędzia ostre, młotek. To będą niewątpliwie podobnie niebezpieczne przedmioty jak chociażby nóż. (26)

Niebieska karta (procedura)

Obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. (339)

Niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publicznego

Zgodnie z treścią artykułu 231 k.k. funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu

publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Jest to tzw. przestępstwo urzędnicze. Do skazania policjanta lub innego funkcjonariusza publicznego z art. 231 par. 1 k.k. nie wystarczy samo przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków. Może to jednak spowodować odpowiedzialność dyscyplinarną. Natomiast odpowiedzialność karna funkcjonariusza wystąpi wtedy, gdy będzie istniało realne zagrożenie dla interesu publicznego lub prywatnego. (62)

Niefinansowy organ postępowania przygotowawczego

Organami takimi są Straż Graniczna, Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne. (343)

Niektóre przestępstwa komputerowe w polskim Kodeksie karnym

Art. 267 par. 1. Kto bez uprawnienia uzyskuje informację dla niego nieprzeznaczoną, otwierając zamknięte pismo, podłączając się do przewodu służącego do przekazywania informacji lub przełamując elektroniczne, magnetyczne albo inne szczególne jej zabezpieczenie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 268 par. 1. Kto, nie będąc do tego uprawnionym, niszczy, uszkadza, usuwa lub zmienia zapis istotnej informacji albo w inny sposób udaremnia lub znacznie utrudnia osobie uprawnionej zapoznanie się z nią, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat dwóch.

Par. 2. Jeżeli czyn określony w par. 1 dotyczy zapisu na komputerowym nośniku

informacji, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat trzech. (69)

Nieletni

W zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji to osoba, która nie ukończyła 18 lat. W zakresie postępowania w sprawach o czyny karalne to osoba która dopuściła się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyła lat 17. W zakresie wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych to osoba względem której środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez tę osobę lat 21.

A także:

Zgodnie z art. 10 k.c. małoletnim jest osoba, która nie ukończyła lat 18. Z kolei nieletnim jest osoba, która w chwili popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła lat 17, co jest zasadniczo wiekiem wymaganym do ponoszenia odpowiedzialności karnej według zasad określonych w Kodeksie karnym. (336); (6)

Nieobyczajny wybryk

Zarówno czyn prostacki, grubiański i rubaszny, jako też czyn nieprzyzwoity, sprzeciwiający się w sposób rażący dobrem obyczajom, lekceważący otoczenie i wywołujący nastrój oburzenia i potępienia ze strony osób go spostrzegających. (185)

Nieprzestrzeganie zasad etyki zawodowej

Naruszenie ogólnych wartości i norm moralnych uwzględniających specyfikę zawodu policjanta. (347); (373)

Nieprzyzwoity: rysunek, ogłoszenie, napis, słowa

To takie, które łamią zasady obyczajowe, etykiety, nieskromne, bezwstydne, niewłaściwe, budzące zgorszenie, stanowią wyraz

lekceważenia innych ludzi i mogą wywoływać oburzenie społeczne. (186)

Nietykalność

Nietykalność osobista jest jednym z podstawowych konstytucyjnych praw obywatelskich, polegających na zakazie pozbawienia wolności z wyjątkiem przypadków przewidzianych prawem.

W Polsce osoba zatrzymana w związku z podejrzeniem o popełnienie przestępstwa musi być zwolniona w ciągu 48 godzin, jeśli sąd nie otrzymał wniosku o zastosowaniu tymczasowego aresztowania (ma na decyzję 24 godziny). Naruszenie nietykalności cielesnej jest przestępstwem, za które grozi grzywna, kara ograniczenia albo pozbawienia wolności do roku.

Obok uderzenia człowieka naruszenie nietykalności cielesnej obejmuje czyny, które nie powodują zmian anatomicznych ani fizjologicznych w organizmie ludzkim, a pozostawiają choćby nieznaczące ślady na ciele. Wśród katalogu dóbr osobistych człowieka, których ochronę przewiduje Kodeks cywilny, wymieniona jest też nietykalność mieszkania.

Nietykalność poselska obejmuje zakaz zatrzymania lub innego ograniczenia wolności parlamentarzysty w czasie trwania mandatu bez zgody parlamentu. (247)

Nietykalność cielesna funkcjonariusza publicznego

Art. 222 k.k. stanowi, że kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. (55)

Niewłaściwe zachowanie się funkcjonariusza

Jeśli naruszenie nietykalności cielesnej wywołało niewłaściwe zachowanie się funkcjonariusza lub osoby do pomocy mu przybranej, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia. (55)

Niewolnictwo

Niewolnictwo jest stanem zależności, w którym człowiek jest traktowany jak przedmiot własności. (17)

Niszczenie dokumentu

Art. 276 k.k. stwierdza, że kto niszczy, uszkadza, czyni bezużytecznym, ukrywa lub usuwa dokument, którym nie ma prawa wyłącznie rozporządzać, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Z treści tego przepisu wynika, że bezprawność zachowania się sprawcy opiera się na ogólnym zakazie posługiwania się dokumentami, którymi określona osoba nie ma prawa rozporządzać. (74)

Niszczenie roślinności

Fizyczne unicestwienie rośliny (np. przez spalenie lub podcięcie korzeni). (188)

Niszczenie rzeczy

Artykuł 288 Kodeksu karnego przewiduje odpowiedzialność karną osoby, która cudzą rzecz niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku. Przesłębstwo to ma charakter skutkowy, oraz powszechny – może zostać popełnione przez każdą osobę zdolną do ponoszenia odpowiedzialności karnej. Zależnie od wartości powstałej szkody, czyn ten może być przestępstwem lub wykroczeniem. (81)

Noe.net – Centralna Baza Danych Osób Pozbawionych Wolności

Dane dotyczące faktu, czy osoba przebywa lub przebywała w areszcie śledczym lub zakładzie karnym. (131)

Norma prawna

Jest regułą zachowania, która daje odpowiedź na pytanie kto, w jakich warunkach, jak powinien się zachować i co dzieje się w sytuacji niewykonania nakazu czy zakazu podanego w sposobie żadanego zachowania. Innymi słowy jest rozumiana jako wypowiedź wskazująca pożądany sposób zachowania się. (283)

Notatnik służbowy

Dokument służbowy zaliczany do podstawowych, prowadzony obowiązkowo przez każdego policjanta. Notatnik służbowy zobowiązani są prowadzić:

- policjanci pełniący służbę patrolową (w tym policjanci komórek ruchu drogowego pełniący służbę zewnętrzną), interwencyjną, obchodową, konwojową i ochronną z wyjątkiem policjantów pełniących służbę na stanowiskach, gdzie przebieg służby rejestruje się w odrębnej dokumentacji zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- inni policjanci na podstawie odrębnych przepisów oraz wskazani decyzjami komendantów wojewódzkich/Stołecznego, powiatowych (rejonowych, miejskich) Policji na obszarze swojego działania. (368)

Nowatorski wyrób tytoniowy

Wyrób tytoniowy inny niż papieros, tytoń do samodzielnego skręcania papierosów, tytoń fajkowy, tytoń do fajki wodnej, cygaro, cygaretki, tytoń do żucia, tytoń do nosa lub tytoń do stosowania doustnego. (350)

O

Obchód

Podstawowa forma pełnienia służby dzielnicowego polegająca na pieszym przemieszczaniu się w granicach przydzielonego mu rejonu i realizowaniu zadań wynikających z zakresu jego obowiązków służbowych. Przez obchód rozumie się również realizację zadań służbowych poza siedzibą jednostki organizacyjnej Policji, ściśle związanych z rejonem dzielnicowego, a realizowanych poza nim. (392)

Obcowanie płciowe z nieletnim

Kodeks karny w art. 200 stanowi, iż kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. Również zachowania niebędące obcowaniem płciowym sensu stricto, jak dotykanie piersi, namiętne pieszczoty, dotykanie narządów płciowych czy nawet namiętne pocałunki mogą stanowić podstawę wszczęcia sprawy karnej. (161)

Obezwładnienie

Należy przez to rozumieć pozbawienie swobody ruchów lub spowodowanie odwracalnej, krótkotrwałej dysfunkcji kończyn lub zmysłów w celu wyeliminowania zagrożenia ze strony osoby lub zwierzęcia lub przełamania oporu osoby niepodporządkowującej się poleceniom wydawanym na podstawie prawa. (317)

Obniżenie stopnia

Kara dyscyplinarna oznaczająca obniżenie posiadanego stopnia policyjnego. Możliwa do wymierzenia tylko obok kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe lub kary wydalenia ze służby. (347)

Obowiązek alimentacyjny

Obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. (20)

Obrona konieczna

Obrona przed zamachem, który jest zachowaniem człowieka powodującym bezpośrednie zagrożenie dla dobra chronionego prawem. Zamachem może być zarówno działanie jak i zaniechanie osoby. (232)

Obrońca

Obrońcą może być osoba uprawniona do obrony według przepisów o ustroju adwokatury lub ustawy o radcach prawnych (art. 82 k.p.k.). Uczestnik postępowania w sprawach o wykroczenia. Obrońcą w sprawach o wykroczenia może być adwokat albo radca prawny, który występuje w imieniu obwinionego lub osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, na podstawie udzielonego pełnomocnictwa (obrona z wyboru) lub decyzji sądu (obrona z urzędu).

Obrońca może przedsięwziąć czynności procesowe jedynie na korzyść obwinionego. (7)

Obrońca w postępowaniu dyscyplinarnym

Ustanowiony przez obwinionego policjant, adwokat lub radca prawny. (347)

Obwiniony

Osoba przeciwko której wniesiono wniosek o ukaranie w sprawie o wykroczenie. (41)

Obwiniony w postępowaniu dyscyplinarnym

Policjant, co do którego wydano postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego. (347)

Oczywista omyłka pisarska

Organ administracji publicznej może z urzędu lub na żądanie strony prostować w drodze postanowienia błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez ten organ decyzjach. Organ, który wydał decyzję, wyjaśnia w drodze postanowienia na żądanie organu egzekucyjnego lub strony wątpliwości co do treści decyzji. Na postanowienie w sprawie sprostowania i wyjaśnienia służy zażalenie. (324)

Odmowa wszczęcia

Gdy żądanie wszczęcia postępowania pochodzi od osoby niebędącej stroną lub z innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania. (156)

Odmrożenia

Miejscowe uszkodzenie obwodowych części ciała (nos, uszy, policzki, broda, palce stóp i rąk) spowodowane działaniem niskiej temperatury poniżej 0°C. Odkryte i położone obwodowo naczynia krwionośne tkanek pod wpływem zimna kurczą się i w wyniku niedotlenienia dochodzi do powierzchniowych i głębokich uszkodzeń skóry, mięśni, kości. W zależności

od głębokości na jaką dociera zimno, odmrożenia dzieli się na cztery stopnie. (157)

Odprawa do służby

Krótki przekaz informacji, w miarę możliwości z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, dotyczący konkretnych informacji o bieżącej sytuacji związanej ze stanem bezpieczeństwa w rejonie. Odprawa powinna wpływać na wzrost poziomu wiedzy i umiejętności policjantów. (394)

Odrzut broni

Reakcja broni na przyspieszenie nadane pociskowi przez gazy miotające. (1)

Odstąpienie od ukarania w postępowaniu dyscyplinarnym

Rodzaj orzeczenia przełożonego dyscyplinarnego stosowanego fakultatywnie w sytuacji gdy stopień winy lub stopień szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego dla służby nie jest znaczny, a właściwości i warunki osobiste policjanta oraz dotychczasowy przebieg służby uzasadniają przypuszczenie, że pomimo odstąpienia od ukarania będzie on przestrzegał dyscypliny służbowej oraz zasad etyki zawodowej. (347)

Odtwarzanie wyglądu człowieka

Rekonstrukcja wyglądu człowieka dotyczyć może zarówno osobnika żywego, jak i zwłok oraz szczątków ludzkich. Wszystkie metody rekonstrukcyjne mają swoją podstawę w wiedzy antropologicznej. (174)

Odwolanie

Jest środkiem zaskarżenia o charakterze samoistnym co do zasady suspensywnym i względnie dewolutywnym. Od każdej

decyzji wydanej w pierwszej instancji służy stronie odwołanie tylko do jednej instancji. Właściwy do rozpatrzenia odwołania jest organ administracji publicznej wyższego stopnia, chyba że ustawa przewiduje inny organ odwoławczy. Od decyzji wydanej w pierwszej instancji przez ministra lub samorządowe kolegium odwoławcze nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do tego organu z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy; do wniosku tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od decyzji. Odwołanie nie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Wystarczy, jeżeli z odwołania wynika, że strona nie jest zadowolona z wydanej decyzji. Odwołanie wnosi się do właściwego organu odwoławczego za pośrednictwem organu, który wydał decyzję. Odwołanie wnosi się w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji stronie, a gdy decyzja została ogłoszona ustnie – od dnia jej ogłoszenia stronie. (324)

Odwołanie rzecznika dyscyplinarnego

Przełożony dyscyplinarny odwołuje rzecznika dyscyplinarnego w przypadkach:

- zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę zwolnienia go ze służby w Policji;
- prawomocnego ukarania go karą dyscyplinarną; przeniesienia go do innej jednostki organizacyjnej Policji niepodlegającej bezpośrednio przełożonemu dyscyplinarnemu. (347)

Odwołanie w postępowaniu dyscyplinarnym

Środek zaskarżenia w postępowaniu dyscyplinarnym przysługujący obwinionemu od orzeczenia wydanego w pierwszej

instancji i pokrzywdzonemu od orzeczenia o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego. (347)

Oględziny

Zespół czynności kryminalistyczno-procesowych polegających na bezpośrednim zbadaniu jakiegoś miejsca, osoby lub rzeczy w celu ujawnienia rzeczowych źródeł informacji, zabezpieczenia środków dowodowych oraz dokonywania obiektywnej rekonstrukcji przebiegu zdarzenia i roli poszczególnych osób w nim uczestniczących. (174)

Oględziny ogólnoorientacyjne

Kierownik grupy oględzinowej, przed przystąpieniem do właściwych oględzin, powinien dokonać ogólnego przeglądu miejsca zdarzenia. Pozwoli to na zidentyfikowanie planu oględzin i zakreszenie granic terenu, który będzie im poddany. (166)

Oględziny osób żywych

Oględziny (badania) ciała mogą mieć charakter powierzchniowy (np. sprawdzenie czy dana osoba ma bliznę na przedramieniu) lub być bardziej szczegółowe. Jeżeli oględziny mogą wywołać uczucie wstydu, powinna dokonać ich osoba tej samej płci, chyba że łączą się z tym szczególne trudności. (160)

Oględziny rzeczy

To najczęściej oględziny dowodów rzeczowych. Mogą to być oględziny rzeczy znalezionych podczas oględzin miejsca przestępstwa, znalezionych w trakcie przeszukania, znalezionych przy podejrzanym (osobie podejrzanym, zatrzymanym) itd. Rzeczą jest tu także dokument, jeżeli interesuje nas nie tylko treść intelektualna, lecz cechy fizyczne (autentyczność, autorstwo, pismo itd.).(160)

Ogłędziny szczegółowe

Na tym etapie działania grupy ogłędzinowej skupiają się na ujawnieniu i zabezpieczeniu śladów kryminalistycznych, jak również tych elementów występujących na miejscu zdarzenia, które pozwalają na odtworzenie przebiegu i przyczyn wystąpienia zdarzenia.

(166)

Ogłędziny zwłok i ich otwarcie

Ogłędziny zwłok to ogłędziny zewnętrzne zmarłego, otwarcie zaś zwłok (tzw. sekcja) to wewnętrzne ogłędziny zmarłego. Ogłędziny i otwarcie zwłok przeprowadza się, jeżeli zachodzi podejrzenie przestępczego spowodowania śmierci.

(160)

Ogłoszenie

Krótką formą wypowiedzi, wiadomość o czymś umieszczona w miejscu publicznym w formie pisanej lub rozpowszechniona za pomocą środków przekazu.

(186)

Ogłuszanie zwierzęcia

To metoda profesjonalnego całkowitego wyłączenia świadomości zwierzęcia, trwającego aż do jego śmierci.

(330)

Okazanie

Termin stosowany zarówno w kryminalistyce, jak i w prawie karnym procesowym. Czynność procesowa polegająca na jednoczesnym przedstawieniu jakiejś osobie (świadkowi lub podejrzanemu) grupy przedmiotów poznania w celu stwierdzenia przez tę osobę, czy w tej grupie znajduje się taki przedmiot (poznania), z którym się wcześniej zetknęła.

(158)

Okoliczności niebezpieczne dla zdrowia człowieka

Przebywanie w sytuacji, czy też w warunkach, w których zachodzi prawdopodobieństwo nastąpienia ujemnego skutku, pochodzącego z jakiegokolwiek źródła, w tym m.in. zachowania się człowieka, zachowania się zwierząt czy też działania sił przyrody.

(181)

Okrutne metody w chowie lub hodowli zwierząt

To działania lub zaniechania człowieka prowadzące w sposób oczywisty do zmian patologicznych w organizmie zwierzęcia (somatycznych lub psychicznych), zwłaszcza w postaci skutków znoszenia dotkliwego bólu, przymuszania do określonego zachowania się (uległości) głodem, pragnieniem, działaniem prądu elektrycznego (z wyjątkiem używania pastuchów elektrycznych, treserów oraz urządzeń elektrycznych służących do przepędu zwierząt) bądź innymi zabiegami tego rodzaju, w szczególności karmienie i pojenie zwierząt przemocą.

(330)

Okrutne traktowanie zwierząt

To wymienione w ustawie o ochronie zwierząt przypadki znęcania się nad zwierzętami oraz inne postępowanie właściciela bądź innej osoby prowadzące do skutków porównywalnych ze skutkami znęcania się.

(330)

OLAF – Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych

Urząd zapewnia państwom członkowskim pomoc ze strony Komisji w organizacji ścisłej i regularnej współpracy między ich właściwymi organami w celu koordynowania ich działań mających na celu ochronę interesów finansowych Unii przed nadużyciami finansowymi. Urząd uczestniczy

w opracowywaniu i rozwijaniu metod zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i wszelkiej innej nielegalnej działalności na szkodę interesów finansowych Unii oraz zwalczania tych zjawisk. Urząd promuje i koordynuje, wraz z państwami członkowskimi oraz wśród nich, dzielenie się doświadczeniami operacyjnymi oraz najlepszymi rozwiązaniami proceduralnymi w dziedzinie ochrony interesów finansowych Unii, a także wspiera wspólne działania na rzecz zwalczania nadużyć finansowych podejmowane dobrowolnie przez państwa członkowskie. (280)

Omdlenie

Jest nagłą, krótkotrwałą utratą przytomności wywołaną przejściowym niedokrwieniem (niedotlenieniem) mózgu. Omdlenie zazwyczaj występuje nagle. Często poprzedzone jest uczuciem ogólnego osłabienia, zawrotami głowy, złym samopoczuciem, zaburzeniami wzroku, nudnościami, poceniem się i kołataniem serca. Występuje błądliwość powłok skórnych. Omdlenie trwa kilka minut, a stan osoby poszkodowanej szybko ulega poprawie. W przypadku wystąpienia omdlenia zaleca się, aby osoba poszkodowana skorzystała z porady lekarskiej w celu ustalenia przyczyny. (157)

Omega

Kryptonim okólnikowy stały wykorzystywany w sieciach i kierunkach radiowych, skierowany jest do wszystkich korespondentów pracujących na danym kanale radiowym. (393)

Oparzenie

Obrażenie spowodowane przegrzaniem, działaniem środków chemicznych lub energią promienistą na tkanki organizmu z następczym jego odczynem miejscowym i ogólnym powodującym uszkodzenie skóry lub innych tkanek. Ze względu na czynnik oparzenia dzieli się na termiczne, chemiczne, elektryczne, promienne. W zależności od głębokości na jaką dociera czynnik uszkadzający oparzenia dzieli się na cztery stopnie. (157)

Opatrunek osłaniający

Najczęściej stosowany opatrunek na większość ran i skaleczeń. Składa się z jałowej gazy opatrunkowej oraz elementu mocującego, np. bandaża lub plastra. (157)

Opatrunek stabilizująco-mocujący

Opatrunek stosowany przy ciele obcym wbitym w tkanki. Stosowany w celu stabilizacji przedmiotu w ranie, aby nie dopuścić lub ograniczyć wtórne obrażenia mogące powstać przy przemieszczaniu się ciała obcego. Opatrunek składa się z gazy jałowej, elementów stabilizujących, którymi mogą być twarde przedmioty lub dwie zwinięte rolki bandaża ustawione po obu stronach ciała obcego oraz elementu mocującego np. bandaża. (157)

Opatrunek trójwarstwowy (wilgotny lub foliowy)

Opatrunek stosowany w przypadku wytrzewienia w obrębie powłok brzusznych. Celem opatrunku jest niedopuszczenie do wyschnięcia elementów tkanek trzewnych. Opatrunek składa się z trzech warstw: mokrej gazy, folii i elementu mocującego np. plastra, bandaża lub chusty trójkątnej. (157)

Opatrunek uciskowy

Opatrunek stosowany przy masywnych krwawieniach (krwotokach). Stosowany w miejscu krwawienia w celu silnego ucisku miejsca uszkodzenia naczynia krwionośnego. Składa się z gazy jałowej, twardego elementu dociskającego np. rolki zwiniętego bandaża oraz elementu mocującego (bandaża). (157)

Opatrunek wentylowy (zastawkowy)

Stosowany w przypadku ran penetrujących klatki piersiowej z podejrzeniem odmy urazowej. W miejscu rany można założyć profesjonalny opatrunek wentylowy, np. ACS (Ashermann), BCS (Bolin), HyFin vent, RCS (Russell chest seal). Opatrunek taki przyklejamy do klatki piersiowej, obejmując miejsce penetracji wentylem. Nie należy stosować opatrunków okluzyjnych (szczelnych). W przypadku braku opatrunku należy pozostawić ranę w kontakcie ze środowiskiem zewnętrznym. (148)

Operacja policyjna

Zespół przedsięwzięć organizacyjnych, taktycznych i materiałowo-technicznych podejmowanych w celu zapobieżenia lub likwidacji zdarzenia kryzysowego, w przypadku gdy obejmuje ono swoim zasięgiem obszar więcej niż jednej komendy powiatowej lub wojewódzkiej Policji albo w sytuacji prowadzenia działań przedłużających się w czasie lub do prowadzenia których niezbędne jest wsparcie siłami oddziałów, pododdziałów prewencji Policji lub jednostek lub komórek antyterrorystycznych Policji spoza potencjału jednostki Policji właściwej terytorialnie dla miejsca zdarzenia kryzysowego komendy wojewódzkiej Policji. (381)

Operator

Użytkownik realizujący zadania związane z rejestracją zgłoszenia o zdarzeniu, w oparciu o wydzielony moduł aplikacyjny. (130)

Operator zgłoszeń alarmowych

Osoba nie będąca policjantem lub pracownikiem Policji, wyznaczona do przyjmowania, kwalifikowania, przekazywania lub przekierowywania zgłoszeń dokonanych za pośrednictwem numeru alarmowego. (377)

Opinie (zalecenia) UE

Nie są to akty prawnie wiążące dla adresatów, którymi mogą być organy wspólnotowe, państwa członkowskie czy inne podmioty prawa. Akty te wymieniają stanowiska danego organu wspólnotowego w pewnej dziedzinie lub w konkretnej sprawie. Organem, który wydaje te akty to Rada Unii Europejskiej, Komisja Europejska czy też Parlament. (252)

Organ administracji publicznej

Rozumie się przez to ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego oraz organy i podmioty powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do załatwiania spraw indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej. (324)

Organ jednostek samorządu terytorialnego

Rozumie się przez to organy gminy, powiatu, województwa, związków gmin, związków powiatów, wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starostę, marszałka województwa oraz kierowników służb, inspekcji i straży

działających w imieniu wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starosty lub marszałka województwa, a ponadto samorządowe kolegia odwoławcze. (324)

Organ ochrony bezpieczeństwa, porządku publicznego

Organy państwowe jak np. Policja. Artykuł 1 ust. 1 ustawy o Policji stanowi, że jest to formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego, Straż Graniczna, do której zadań należy m.in. zapewnienie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej i porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, a w zakresie właściwości Straży Granicznej – także w strefie nadgranicznej, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu – do ich właściwości należą sprawy ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i jego porządku konstytucyjnego (ABW) oraz sprawy ochrony bezpieczeństwa zewnętrznego państwa (AW), Żandarmeria Wojskowa, do której zadań należy m.in. ochranianie porządku publicznego na terenach i w obiektach jednostek wojskowych oraz w miejscach publicznych, ochranianie życia i zdrowia ludzi oraz mienia wojskowego przed zamachami naruszającymi te dobra, a także współdziałanie z polskimi oraz zagranicznymi organami i służbami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz policjami wojskowymi, a także zwalczanie klęsk żywiołowych, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i likwidowanie ich skutków oraz czynne uczestniczenie w akcjach poszukiwawczych, ratowniczych i humanitarnych, mających na celu

ochronę życia i zdrowia oraz mienia. Organami, których działalność dotyczy w szczególności ochrony porządku publicznego, są m.in. straże gminne, Straż Łowiecka, Straż Ochrony Przyrody etc. (198)

Organ państwowy

Każdy organ działający w imieniu państwa, w tym min.: Policja, funkcjonariusze ABW, funkcjonariusze Straży Granicznej, funkcjonariusze Służby Więziennej, żołnierze Żandarmerii Wojskowej. (197)

Organizacja społeczna

Rozumie się przez to organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne. Za organizację społeczną należy uznać wszelkie trwałe zrzeszenia osób fizycznych i prawnych tzn. takie grupy tych podmiotów, które są związane wspólnymi celami i stałą więzią organizacyjną, nie wchodząc w skład aparatu państwowego. Cechą organizacji społecznej ma być stabilny z założenia skład jej członków. Organizacja społeczna może w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem wszczęcia postępowania oraz dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny. (263)

Organizator imprezy masowej

Należy przez to rozumieć osobę prawną, osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, przeprowadzającą imprezę masową. (327)

Organy ochrony zdrowia

Zarówno placówki służby zdrowia (przychodnie, szpitale, sanatoria), jak i instytucje

administrujące i finansujące służbę zdrowia (np. Ministerstwo Zdrowia). (198)

Organy procesowe

Organy państwowe uprawnione do wydawania decyzji w określonych etapach procesu, niezależnie od innych uprawnień. (351)

Orzeczenie

Rozstrzygnięcie konkretnej sprawy przez organ państwa działający w ramach swej kompetencji. Orzeczenia sądowe w prawie polskim są wydawane w postaci wyroków lub postanowień. Wyroki zapadają z reguły na rozprawie sądowej i zawierają rozstrzygnięcia co do istoty sprawy (skazanie lub uniewinnienie, uwzględnienie lub oddalenie powództwa) oraz podlegają zaskarżeniu (apelacja). Postanowienia zapadają na posiedzeniu (w postępowaniu cywilnym także na posiedzeniu niejawnym) i dotyczą wszystkich kwestii, dla których ustawa nie zastrzegła formy i podlegają zaskarżeniu, gdy zamykają drogę do wydania wyroku (np. umorzenie) oraz w przypadkach przewidzianych w ustawie. (247)

Oskarżyciel posiłkowy

Pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego. Oskarżyciel posiłkowy może występować jako oskarżyciel:

- uboczny, jeżeli w ciągu 7 dni od otrzymania zawiadomienia o przesłaniu wniosku o ukaranie do sądu oświadczy, że będzie działać obok oskarżyciela publicznego (art. 26 § 3 k.p.w.);
- subsydiarny, jeżeli w sprawie o wykroczenie inne niż ścigane na żądanie

pokrzywdzonego wniesie samodzielnie wniosek o ukaranie (art. 27 § 2 k.p.w.);

- konkurencyjny, jeżeli w sprawie o wykroczenie ścigane na żądanie pokrzywdzonego wniesie samodzielnie wniosek o ukaranie (art. 27 § 1 k.p.w.).

Warunkiem przystąpienia pokrzywdzonego do procesu w tej roli jest zarówno wniesienie oskarżenia przez prokuratora (działa wówczas obok niego) jak i wniesienie przez pokrzywdzonego samodzielnej skargi posiłkowej w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego.

Oskarżyciel posiłkowy jest pełnoprawną stroną procesową działającą na niekorzyść oskarżonego. Może także w toku postępowania korzystać z pomocy pełnomocnika. Odstąpienie tego oskarżyciela od oskarżenia powodu, iż nie może on ponownie przyłączyć się do postępowania. Śmierć tego oskarżyciela nie tamuje biegu postępowania, a osoby najbliższe mogą przystąpić do postępowania w tym charakterze w każdym stadium. (208); (160)

Oskarżyciel publiczny

To organ państwowy lub społeczny, jako reprezentant interesu społecznego, z mocy ustawy uprawniony do występowania w charakterze strony procesowej wypełniającej funkcję oskarżenia w postępowaniu w sprawach o wykroczenie przed sądem, czyli ta strona postępowania, której zadaniem jest wnoszenie i popieranie wniosku o ukaranie oraz doprowadzenie do ukarania obwinionego. (300)

Osmologia

Jest częścią nauki kryminalistyki, której istotą są badania zmierzające

do identyfikacji osób na podstawie ich śladów zapachowych. (174)

Osoba bezradna

Osoba, która nie może czy też nie umie sobie poradzić w sytuacji wywierania na nią wpływu z jakiegokolwiek powodu, mogącego mieć charakter psychiczny lub fizyczny, wewnętrzny lub zewnętrzny, trwałe lub przejściowe (najczęściej osoby dotknięte różnego rodzaju zaburzeniami funkcjonowania procesów psychicznych jak np. choroba psychiczna, upośledzenie umysłowe, skrajne przemęczenie, stany wywołane nadużyciem alkoholu lub innych środków odurzających). (180)

Osoba konwojowana

Osoba pobrana z zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, policyjnej izby dziecka lub innego ośrodka dla nieletnich, a także osoba skazana lub tymczasowo aresztowana przekazywana w ramach umów międzynarodowych. (387)

Osoba najbliższa

Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu. (10)

Osoba nieporadna za względu na jej stan psychiczny lub fizyczny

Art. 207 k.k. głosi, że ten, kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan

psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. (46)

Osoba o niestalonej tożsamości

N.N. osoba to osoba o niestalonej tożsamości, której dane są nieznanne, niepełne lub niewiarygodne, w szczególności, gdy jest to następstwem choroby uniemożliwiającej samodzielne podejmowanie decyzji przez tę osobę lub osobę usiłującą ukryć swoją tożsamość, zwłaszcza w sytuacji mającej znaczenie prawne. (391)

Osoba podejrzana

Osoba, w stosunku do której istnieją dowody uzasadniające podejrzenie że popełniła przestępstwo, tyle że z różnych jeszcze powodów nie ogłoszono jej zarzutu w związku z przesłuchaniem w charakterze osoby podejrzanej, jak również nie sporządzono postanowienia o przedstawieniu zarzutów. (220)

Osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia

Osoba, sprawca wykroczenia, wobec którego zbierany jest materiał dowodowy w toku czynności wyjaśniających na podstawie art. 54 § 5 k.p.w. – art. 74 § 3 i 308 § 1 k.p.k. (97)

Osoba podejrzewana (policyjnie)

Osoba, w stosunku do której nie ma dowodów mówiących o dokonaniu przez nią określonego przestępstwa, a która ze względu na tryb życia, przeszłość kryminalną, kontakty z osobami, jest w kręgu zainteresowania Policji. (220)

Osoba pozostająca w stosunku zależności

Osoba, której los, sprawy, prawa lub obowiązki czy też interesy są uzależnione, w sposób trwały albo doraźny, od sprawy; uzależnienie to może mieć charakter prawny (np. sprawca jest pracodawcą skłanianego, sprawca jest dowódcą, a skłaniany podwładnym mu żołnierzem) bądź też faktyczny (np. sprawca jest sąsiadem niepełnosprawnego skłanianego, któremu robi i dostarcza zakupy). (180)

Osoba przybrana do pomocy funkcjonariuszowi

Sporne jest w doktrynie i orzecznictwie, czy osobą tą może być tylko ten, kto został do tej pomocy wyznaczony, czy również ten, który samorzutnie pomaga funkcjonariuszowi publicznemu w pełnieniu jego obowiązków służbowych. Wydaje się jednak, iż dla przyjęcia, że mamy do czynienia z osobą przybraną do pomocy funkcjonariuszowi publicznemu wystarczy, że zaakceptuje on – nawet dorozumianie – udzielaną przez nią pomoc. (54)

Osoba uzależniona

Osoba, która w wyniku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych albo używania ich w celach medycznych znajduje się w stanie uzależnienia od tych środków lub substancji. (315)

Osoba w stosunku zależności

Artykuł 199 k.k. w paragrafie 1 stanowi: „Kto, przez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego położenia, doprowadza inną osobę do obcowania płciowego lub do poddania się innej

czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”. (38)

Osoba wymagająca szczególnego nadzoru

Osoba pozbawiona wolności (zatrzymana, tymczasowo aresztowana, lub skazana) w związku z przestępstwem o charakterze terrorystycznym, udziałem w zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym, uprowadzeniem statku powietrznego lub morskiego, wzięciem lub przetrzymywaniem zakładników albo innym przestępstwem popełnionym ze szczególnym okrucieństwem, z użyciem broni palnej lub materiałów wybuchowych. (387)

Osoba zaginiona

osobę, którą na skutek zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca jej pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony jej życia, zdrowia lub wolności. Wyróżniamy następujące poziomy dotyczące osób zaginionych: Poziom I – dotyczący osoby, której zaginięcie związane jest z realnym, bezpośrednim występowaniem zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności, dla którego ratowania wymagane jest bezpośrednio i natychmiastowe podjęcie czynności poszukiwawczych z zaangażowaniem znacznych sił i środków ze strony Policji.

Poziom II – dotyczący osoby, której zaginięcie związane jest z uzasadnionym podejrzeniem wystąpienia ryzyka zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności.

Poziom III – dotyczący osoby, której zaginięcie nie jest związane z bezpośrednim oraz uzasadnionym zagrożeniem dla jej życia, zdrowia lub wolności. (391)

Osoba zagrożona uzależnieniem

Osoba, u której zespół zjawisk psychicznych i oddziaływań środowiskowych stwarza duże prawdopodobieństwo powstania uzależnienia od środków odurzających lub substancji psychotropowych, albo osobę sporadycznie używającą środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. (315)

Osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie

Osoba, sprawca wykroczenia, wobec którego zebrany materiał dowodowy w toku czynności wyjaśniających, daje podstawy do przedstawienia zarzutu za określone wykroczenie. (99)

Osobowe źródło dowodu

Osoba wezwana przez uprawniony organ procesowy do dostarczenia środka dowodowego. Osobą tą może być:

- oskarżony – dostarcza środek dowodowy w postaci wyjaśnień,
- świadek od którego pochodzący środek dowodu nazywa się zeznaniami,
- osoba poddana oględzinom lub badaniom ciała (oskarżony, osoba podejrzana, świadek, pokrzywdzony),
- zawodowy kurator sądowy lub wyjątkowo funkcjonariusz Policji, gdzie wynik wywiadu środowiskowego jest środkiem dowodowym od niego pochodzącym. (351)

Ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku

Kara dyscyplinarna oznaczająca wytknięcie ukaranemu niewłaściwego postępowania i uprzedzenie go, że jeżeli ponownie popełni przewinienie dyscyplinarne, może

zostać wyznaczony na niższe stanowisko służbowe w trybie dyscyplinarnym lub ukarany surowszą karą dyscyplinarną. (347)

Oszukańcze zebranie

Wpływanie na ewentualnych ofiarodawców przez zastosowanie oszukańczych zabiegów, które mają wywoływać uczucie litości i skłonić ich do ofiary, jak: udawanie kalektwa, otoczenie się dziećmi, co ma wywoływać np. wrażenie, że są one na jego utrzymaniu i że jest to bardzo liczna rodzina, podszywanie się pod osobę wzbudzającą szczególne współczucie. (196)

Oszustwo i paserstwo komputerowe

Art. 287 k.k. stanowi: kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub wyrządzenia innej osobie szkody, bez upoważnienia, wpływa na automatyczne przetwarzanie, gromadzenie lub przesyłanie informacji lub zmienia, usuwa albo wprowadza nowy zapis na komputerowym nośniku informacji, podlega karze pozbawienia wolności od trzech miesięcy do pięciu lat.

Haker popełnia przestępstwo oszustwa komputerowego tylko wtedy, gdy działa z zamiarem wyrządzenia szkody drugiej osobie lub w celu uzyskania korzyści majątkowej. Z tym drugim przypadkiem mamy do czynienia na przykład w razie łamania zabezpieczeń programu komputerowego w celu wykonania jego nielegalnej kopii i nielegalnej sprzedaży, czyli z piractwem komputerowym, karanym jak kradzież. Dodać należy, iż kto nabywa lub pomaga w zbyciu nielegalnie uzyskanego programu komputerowego, nawet nie dokonując łamania zabezpieczeń, dopuszcza się przestępstwa paserstwa komputerowego według art. 293 k.k. (80)

Otoskopia

Jest to dział techniki kryminalistycznej zajmujący się identyfikacją człowieka na podstawie śladów małżowiny usznej. (175)

Otwarte przyrządy celownicze

Celownik pozbawiony elementów optycznych typu soczewki czy pryzmaty. (1)

OZW – ostre zespoły wieńcowe

To grupa schorzeń charakteryzująca się zmianami w krążeniu wieńcowym, których wspólną cechą jest regionalne zmniejszenie przepływu w tętnicy wieńcowej, a nawet jej zupełne zamknięcie. (157)

P**Pad**

Specjalne techniki „miękkiego lądowania”, które można podzielić na dwie grupy – przewrotów i lądowań z wykorzystaniem amortyzującego uderzenia przedramieniem. (240)

Padaczka (łac. epilepsja)

To przewlekłe zaburzenie pracy mózgu o różnej etiologii, charakteryzujące się przede wszystkim nawracającymi napadami drgawek, którym może towarzyszyć utrata przytomności. Napady występują samoistnie, lecz u części chorych mogą je wyzwolić między innymi alkohol, niektóre leki, sen, stany gorączkowe, przemęczenie, stres. (157)

Palarnia

Wyodrębnione konstrukcyjnie od innych pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych pomieszczenie, odpowiednio oznaczone,

służące wyłącznie do palenia wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych, zaopatrzone w wywiewną wentylację mechaniczną lub system filtracyjny w taki sposób, aby dym tytoniowy, para z papierosów elektronicznych lub substancje uwalniane za pomocą nowatorskiego wyrobu tytoniowego nie przenikały do innych pomieszczeń. (350)

Palinologia

Badanie kryminalistyczne gleby. (166)

Pałka służbowa

Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się jej do obezwładnienia osoby przez zadanie bólu fizycznego lub do zablokowania kończyn. Rodzaje pałek: zwykła, teleskopowa, wielofunkcyjna typu tonfa, pałka szturmowa typ PS. (317)

Państwo trzecie

Oznacza każde państwo, inne niż umawiające się strony, co oznacza państwo niewchodzące w struktury strefy Schengen. (4)

Papieros

To zrolowany tytoń, który może być spożywany w drodze procesu spalania; za papierosy uznaje się:

- tytoń zrolowany nadający się do palenia w tej postaci, który nie jest cygarem albo cygaretką,
- tytoń zrolowany, który w drodze nieprzemysłowej obróbki jest umieszczany w tutkach z bibuły papierosowej,
- tytoń zrolowany, który w drodze prostej, nieprzemysłowej obróbki jest owijany w bibułę papierosową. (350)

Papieros elektroniczny

Wyrób, który może być wykorzystywany do spożycia pary zawierającej nikotynę za pomocą ustnika, lub wszystkie elementy tego wyrobu, w tym kartridże, zbiorniki i urządzenia bez kartridża lub zbiornika; papierosy elektroniczne mogą być jednorazowego użytku albo wielokrotnego napełniania za pomocą pojemnika zapasowego lub zbiornika, a także do wielokrotnego ładowania za pomocą kartridży jednorazowych. (350)

Parafraza

Powtórzenie tego, co usłyszeliśmy od rozmówcy przy pomocy własnych słów, nie zmieniając jednak znaczenia tej wypowiedzi. Dajemy w ten sposób świadectwo naszego zrozumienia tego, co zostało powiedziane. (222)

Pas obezwładniający

Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Pasa obezwładniającego jednoczęściowego używa się w celu unieruchomienia rąk, natomiast wieloczęściowego używa się w celu unieruchomienia osoby. (317)

Paserstwo

To pomoc udzielona sprawcy po dokonaniu czynu zabronionego. Polega na umyślnym lub nieumyślnym nabywaniu, pomaganiu do zbycia, przyjmowaniu lub pomaganiu do ukrycia rzeczy pochodzącej z czynu) zabronionego – art. 291 i 292 k.k. (367)

Paserstwo nieumyślne

Paserstwo nieumyślne jest zagrożone karą grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do 2 lat. W wypadku

znacznej wartości rzeczy (przekraczającej w momencie popełnienia czynu 200 000 zł), sprawca paserstwa podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeżeli rzecz uzyskana za pomocą czynu zabronionego ma wartość nie przekraczającą ¼ minimalnego wynagrodzenia za pracę, paserstwo nie jest kwalifikowane jako przestępstwo, ale jako wykroczenie. Jest wówczas zagrożone karą aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. Oceny wartości rzeczy dokonuje w postępowaniu przygotowawczym lub w postępowaniu przed sądem biegły sądowy. (83)

Paserstwo umyślne

Przestępstwo paserstwa umyślnego jest zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. W wypadku mniejszej wagi, o którego zaistnieniu może przesądzić, np. stosunkowo niewielka wartość rzeczy, paserstwo jest zagrożone karą grzywną, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności nie przekraczającą roku. (82)

Patologia społeczna

Zjawiska społeczne zachowania się jednostek i określonych grup społecznych sprzeczne z wartościami danej kultury. (299)

PdOZ – pomieszczenia dla osób zatrzymanych

Pomieszczenie w jednostce organizacyjnej Policji dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. W skład pomieszczenia wchodzi:

- pokój dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia;
- pokój do przygotowania lub podgrzewania posiłków oraz zmywania naczyń;

- magazyn do przechowywania rzeczy przekazanych do depozytu oraz bielizny pościelowej;
- pokój sanitarny służący do utrzymania higieny osobistej, w tym umywalnia, natrysk i toaleta.

W skład pomieszczenia mogą wchodzić:

- szatnia dla obsługi pomieszczenia;
- pokój do przeprowadzania i dokumentowania czynności służbowych z udziałem osoby umieszczonej w pomieszczeniu;
- pokój dyżurnego zmiany - w przypadku gdy w skład pomieszczenia wchodzi więcej niż jeden oddział;
- pokój dla obsługi pomieszczenia. (274)

Pełnoletni

Pełnoletnim jest, kto ukończył lat osiemnaście. Również przez zawarcie małżeństwa małoletni uzyskuje pełnoletność. Nie traci jej w razie unieważnienia małżeństwa. (5)

Pełnomocnik

W postępowaniu w sprawach o wykroczenia pokrzywdzony i oskarżyciel posiłkowy może korzystać z pomocy jednego pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być adwokat, radca prawny, a w wypadku, gdy pokrzywdzonym jest instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, także pracownik tej instytucji lub jej organu nadrzędnego. (334)

Pełnomocnik strony postępowania administracyjnego

Strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania. Pełnomocnikiem strony może być osoba fizyczna posiadająca zdolność do czynności prawnych. Pełnomocnictwo powinno być udzielone

na piśmie, w formie dokumentu elektronicznego lub zgłoszone do protokołu. Pełnomocnik dołącza do akt oryginał lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Organ administracji publicznej może w razie wątpliwości zażądać urzędowego poświadczenia podpisu strony. W sprawach mniejszej wagi organ administracji publicznej może nie żądać pełnomocnictwa, jeśli pełnomocnikiem jest członek najbliższej rodziny lub domownik strony, a nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu upoważnienia do występowania w imieniu strony. (324)

Perspektywa finansowa (wieloletnie ramy finansowe)

Wieloletnie ramy finansowe mają na celu zapewnienie dokonywania wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych. Ramy ustala się na okres co najmniej pięciu lat. Roczny budżet Unii jest zgodny z wieloletnimi ramami finansowymi. (304)

PESEL

Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności jest centralnym zbiorem danych prowadzonym w Polsce przez ministra właściwego do spraw informatyzacji na mocy ustawy o ewidencji ludności. Rejestr służy do gromadzenia podstawowych informacji identyfikujących tożsamość i status administracyjno-prawny obywateli polskich oraz cudzoziemców zamieszkujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Potocznie mianem PESEL określa się również numer ewidencyjny osoby fizycznej wykorzystywany w tym rejestrze. (311)

PID – policyjna izba dziecka

Policyjna izba dziecka jest specjalistyczną, instytucjonalną formą całkowitej, krótkoterminowej opieki nad nieletnimi podejrzanymi o popełnienie czynu karalnego lub będącymi w trakcie samowolnego pobytu poza schroniskiem dla nieletnich lub zakładem poprawczym. (306)

Pielęgnacja zwierząt

To wszystkie aspekty relacji pomiędzy człowiekiem a zwierzęciem, w szczególności uruchamiane przez człowieka zasoby materialne i niematerialne, aby uzyskać i utrzymać u zwierzęcia stan fizyczny i psychiczny, w którym najlepiej ono znosi warunki bytowania narzucone przez człowieka. (330)

Pierwsza pomoc

Zespół czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, wykonywanych przez osobę znajdującą się na miejscu zdarzenia, w tym również z wykorzystaniem udostępnionych do powszechnego obrotu wyrobów medycznych oraz produktów leczniczych. Celem udzielania pierwszej pomocy jest ratowanie ludzkiego życia i zdrowia, ograniczenie skutków urazu i nagłych zachorowań oraz opieka nad poszkodowanym. (157)

Pierwsze wrażenie

Wrażenie, opinia jaką wyrabiamy sobie w ciągu kilku sekund od poznania obcej osoby na jej temat. Bywa ono kluczowe, gdyż nie jest łatwo je później zmienić. Nie da się też go powtórzyć. Głównie dotyczy ono tego, czy osoba jest sympatyczna i wiarygodna. (244)

Pies służbowy

Pies będący na stanie Policji. Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się gdy ma założony kaganiec, chyba że został wytresowany do działań bez kaganca. Psy policyjne po uzyskaniu odpowiedniej tresury realizują również zadania polegające na tropieniu (wyszukiwaniu) osób, przedmiotów i śladów (psy tropiące i specjalistyczne). Najczęściej są to psy następujących ras: owczarek niemiecki, brodac monachijski, rottweiler, bokser, terier, owczarek belgijski malinois. (142)

Pistolet maszynowy

Automatyczna broń strzelecka z kolbą stałą lub składaną, strzelająca nabojami pistoletowymi (lub pośrednimi), z mechanizmem spustowym przystosowanym do strzelania ogniem ciągłym (niekiedy także pojedynczym), przeznaczonym do zwalczania głównie siły żywej na małych odległościach (zwykle 100-200 m, a nabojami pośrednimi nawet do 600 m). (302)

Plecakowy miotacz substancji łzawiących

Zaliczany do chemicznych środków obezwładniających. Stanowi uzbrojenie oddziałów Policji i jest przeznaczony do selektywnego obezwładniania niebezpiecznych osób poprzez spowodowanie ich czasowej niezdolności do działania. Zastosowana substancja czynna powoduje czasowe podrażnienie skóry błon śluzowych oczu, jamy ustnej i nosa. Zawiera ona 10% olejku pieprzowego, 1,33% substancji czynnej – alkaloidu kapsaicyny o wartości 2 mln SHU (Scoville Heat Unit). Plecakowy miotacz substancji łzawiących składa się z butli, reduktora, zaworu butli, zaworu wylotowego, węża do kierowania substancji, dyszy

wylotowej, futerału z pasami nośnymi. Wewnątrz butli znajduje się mieszanka pierszowa w postaci cieczy o pojemności 2,5 dm³. Substancję pędną stanowi azot. (141)

Płatnik

Jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, obowiązana na podstawie przepisów prawa podatkowego do obliczenia i pobrania od podatnika podatku i wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu. (340)

Płoszenie zwierząt

Zachowanie, które powoduje u zwierzęcia strach, przerażenie, skutkujące zwykle niepożądaną ucieczką. (203)

Płyny eksploatacyjne

Są to płyny znajdujące się w pojeździe, niezbędne, aby samochód działał prawidłowo. Do płynów tych należą m.in.: olej silnikowy, płyn hamulcowy, płyn chłodniczy, olej w skrzyni biegów, płyn w systemie wspomagania kierownicy i płyn do spryskiwaczy. (291)

Pobicie

Z pobicie mamy do czynienia, gdy co najmniej 2 osoby biją inną bądź inne osoby. W przypadku pobicia istnieje wyraźny podział na napastników i ofiary. Dla przyjęcia danego czynu jako udziału w pobicie w myśl art. 158 nie jest też konieczne, aby konkretna osoba zadała innej osobie (napadniętemu) cios w postaci uderzenia, kopnięcia itp. Wystarczy świadome połączenie działania jednego lub większej grupy osób przeciwko innemu człowiekowi lub grupie osób. (25)

Pochwalanie popełnienia przestępstwa

Wyrażanie aprobaty, gloryfikowanie, chwalenie, uznawanie za godne naśladowania lub za usprawiedliwione. (194)

Pociski niepenetracyjne

Środek przymusu bezpośredniego znajdujący się na wyposażeniu Policji. Pociski niepenetracyjne miotane są ze strzelb gładkolufowych kalibru 12 (Mossberg, SDASS, Imperator, SDASS Short Imperator, Hatsan Escort, Bock Iż). Pociski używane przez Policję wykonane są wyłącznie z gumy. Zalicza się do nich naboje Bąk (Typ 1), Chrabąszcz 20 (Typ 20), Chrabąszcz 30 (Typ 30), Chrabąszcz 50 (Typ 50). Pocisków niepenetracyjnych używa się w celu obezwładnienia osób lub wykorzystuje się w celu obezwładnienia zwierzęcia przez zadanie bólu fizycznego, przy czym nie celuje się w głowę lub szyję. (142)

Poczucie zagrożenia

Art. 190 k.k. głosi, że kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego. (32)

Podatnik

Jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej, podlegająca na mocy ustaw podatkowych obowiązkowi podatkowemu. (340)

Podejrzany

Osoba, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów lub taka, której

bez wydania takiego postanowienia postanowiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego (71§1 k.p.k.). (220)

Podmiot pośredniczący

Podmiot mający siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium kraju, któremu wydano zezwolenie na prowadzenie działalności polegającej na dostarczaniu wyrobów akcyzowych objętych zwolnieniem od akcyzy ze względu na ich przeznaczenie ze składu podatkowego na terytorium kraju do podmiotu zużywającego. (346)

Podmiot przestępstwa

Osoba, która ukończyła lat 17 (wyjątek: art. 10 § 2 k.k.), jest poczytalna i jest indywidualnie oznaczona. (159)

Podmiot wykroczenia

Osoba, która ukończyła lat 17, jest poczytalna i indywidualnie oznaczona. (159)

Pododdział zwarty

Należy przez to rozumieć zorganizowaną, jednolicie dowodzoną grupę funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej lub żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, wykonującą działania prewencyjne w razie zagrożenia lub zakłócenia bezpieczeństwa albo porządku publicznego. (317)

Podrabianie dokumentu

Przestępstwo określone w art. 270 § 1 k.k. może być popełnione albo przez podrobienie bądź przerobienie dokumentu, albo przez używanie tak sfałszowanego dokumentu jako autentycznego. Innymi słowy, penalizacji podlega zachowanie sprawcy, który bądź to nadaje dokumentowi pozory,

że wynikająca z niego treść pochodzi od danego wystawcy – co nie jest prawdą (takie zachowanie jest „podrobieniem” dokumentu w rozumieniu art. 270 § 1 k.k.), bądź też – w drugiej postaci przestępczego działania – sprawca zmienia treść autentycznego dokumentu rzeczywiście wystawionego przez uprawnionego do tego wystawcę (takie zachowanie jest „przerobieniem” dokumentu w rozumieniu art. 270 § 1 k.k.). Trzecią postacią przestępczego działania sprawcy jest używanie tak właśnie „sfałszowanego” (czyli „podrobionego” albo „przerobionego”) dokumentu. Już w tym miejscu warto dodać, że zawarty w danym dokumencie „fałsz intelektualny” (tj. potwierdzenie w nim nieprawdy) nie może świadczyć o wyczerpaniu znamion przestępstwa z art. 270 § 1 k.k., o ile dokument taki nie jest dokumentem „podrobionym” lub „przerobionym”. (70)

Podrabianie pieniędzy

Podrobienie (art. 310 k.k.) polega na wytworzeniu przedmiotu imitującego pieniądź, przy czym przepis nie wymaga, by wytworzenie to miało na celu puszczenie go w obieg. Dowolna jest przy tym technika dokonanych naniesień. Może być to druk, rysunek, malowidło, odbitka kserograficzna bądź faksowa, wydruk komputerowy, zdjęcie, odcisk pieczęci, itd. Wystarczy takie podobieństwo do stwierdzenia podrobienia, że człowiek niedoświadczony nie jest w stanie od razu go rozpoznać. Nie musi to być więc łudząca podobizna. (85)

Podrzut broni

Jest to jednoczesny obrót broni wokół jej środka masy lub innego punktu np. podparcia. (303).

Podstępne doprowadzenie do obcowania płciowego

Art. 197 k.k. głosi, że kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. Jeżeli sprawca doprowadza inną osobę do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia wspólnie z inną osobą, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3. Dla czynu ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5. (36)

Podtopienie

Stan po zanurzeniu się w płynnym środowisku połączony z duszeniem się niezakończony śmiercią. Całe ciało wraz z drogami oddechowymi jest zanurzone w wodzie lub innym płynie. (157)

Podwładny

Policjant lub pracownik Policji zobowiązany z racji zajmowanego stanowiska albo na podstawie odrębnego przepisu lub decyzji uprawnionego organu do podporządkowania się w trakcie pełnienia służby lub wykonywania pracy zarządzeniom, rozkazom i poleceniom lub wytycznym przełożonego. (384)

Podżeganie

To nakłanianie innej osoby do dokonania czynu zabronionego. Charakteryzuje się tym, że jest umyślne w zamiarze bezpośrednim, może być dokonane tylko przez działanie, można się go dopuścić jedynie przed

wykonaniem czynu zabronionego, najpóźniej w trakcie, musi wywołać skutek, a więc zrodzić zamiar popełnienia czynu w osobie nakłanianej. (301); (151)

Pojazd inny niż mechaniczny

Należy do nich zaliczyć zaprzęgi konne, rowery, w tym także te zaopatrzone w silnik pomocniczy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³, które zachowują wszystkie normalne cechy charakterystyczne budowy, umożliwiające ich zwykłą eksploatację jako rowerów, statki żaglowe, łodzie, kajaki, szybowce. (206)

Pojazd mechaniczny

Pojazd wprowadzany w ruch bądź tylko poruszany za pomocą umieszczonego w nim silnika; każdy pojazd drogowy lub szynowy napędzany umieszczonym na nim silnikiem, jak również maszyna samobieżna i motorower; za pojazdy mechaniczne należy uznać pojazdy zaopatrzone w poruszający je silnik (pojazdy samochodowe, maszyny rolnicze, motocykle, lokomotywy kolejowe, samoloty, helikoptery, statki wodne i inne), jak również pojazdy szynowe zasilane z trakcji elektrycznej (tramwaje, trolejbusy). (292); (206)

Pojazd służbowy

Pojazd zarówno oznakowany jak i nie oznakowany znajdujący się na wyposażeniu Policji. Może być wykorzystywany jako środek przymusu bezpośredniego. Warunkiem takiego wykorzystania jest poruszanie się jako pojazdu uprzywilejowanego, tzn. z załączonymi sygnałami świetlnymi i dźwiękowymi. Pojazd służbowy wykorzystuje się w celu zatrzymania lub zablokowania innego pojazdu albo pokonania przeszkody. (332)

Pojazd uprzywilejowany

Pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi; określenie to obejmuje również pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane wysyłające dodatkowo sygnały świetlne w postaci czerwonego światła błyskowego. (326)

Pokrzywdzony

Pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. Pokrzywdzonym może być także niemająca osobowości prawnej:

- instytucja państwowa lub samorządowa;
- inna jednostka organizacyjna, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną.

Za pokrzywdzonego uważa się zakład ubezpieczeń w zakresie, w jakim pokrył szkodę wyrządzoną pokrzywdzonemu przez przestępstwo lub jest zobowiązany do jej pokrycia.

W sprawach o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, o których mowa w art. 218-221 oraz w art. 225 § 2 Kodeksu karnego, organy Państwowej Inspekcji Pracy mogą wykonywać prawa pokrzywdzonego, jeżeli w zakresie swego działania ujawniły przestępstwo lub wystąpiły o wszczęcie postępowania.

W sprawach o przestępstwa, którymi wyrządzono szkodę w mieniu instytucji lub jednostki organizacyjnej, jeżeli nie działa organ pokrzywdzonej instytucji lub jednostki organizacyjnej, prawa pokrzywdzonego mogą wykonywać organy kontroli

państwowej, które w zakresie swojego działania ujawniły przestępstwo lub wystąpiły o wszczęcie postępowania.

A także:

Jest ten, czyje dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez wykroczenie. Za pokrzywdzonego uważa się zakład ubezpieczeń w zakresie, w jakim pokrył szkodę wyrządzoną pokrzywdzonemu przez wykroczenie lub jest zobowiązany do jej pokrycia. (344); (334)

Policja

Umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. (347)

Policja Granatowa

Policja Polska Generalnego Gubernatorstwa powołana do życia 17 grudnia 1939 roku jako siła pomocnicza policji niemieckiej, pełniąca ogólną służbę porządkową oraz realizująca zadania dodatkowe na zlecenie niemieckich władz, jednocześnie od początku istnienia pod niemiecką okupacją współpracująca z ruchem oporu. (241)

Polska Karta Praw Ofiary

Przygotowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości we współpracy z instytucjami i organizacjami rządowymi i pozarządowymi, ogłoszone w październiku 1999 zestawienie obowiązujących praw przysługujących ofiarom przestępstw. Karta stanowić ma pomoc dla każdego pokrzywdzonego w sytuacjach, gdy jego prawa nie są respektowane, jak również przypominać policjantom, prokuratorom i sędziom, że dążąc do zebrania materiału dowodowego oraz ustalenia

i osądzenia faktycznych sprawców przestępstw nie mogą zapominać o szczególnej sytuacji, w jakiej pozostaje ofiara. (224)

Pomaganie w ukryciu mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia

Każda czynność zmierzająca do ukrycia rzeczy lub ułatwiająca jej ukrycie, której rezultatem ma być utrudnienie lub uniemożliwienie wykrycia rzeczy (polegać może m.in. na umieszczeniu rzeczy w kryjówce, przechowywaniu jej we własnym domu, dostarczeniu środka transportowego, przewożeniu rzeczy, przenoszeniu rzeczy, pośredniczeniu przy ukryciu, przeniesieniu rzeczy do kryjówki, zamaskowaniu miejsca ukrycia, staniu na czatach, zakopywaniu rzeczy itp.). (191)

Pomaganie w zbyciu mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia

Jakiegokolwiek zachowanie ułatwiające realizację porozumienia między zbywcą a nabywcą rzeczy, w postaci np. pośrednictwa między nimi, poinformowania osoby posiadającej rzecz o możliwości jej zbycia, znalezienia nabywcy, dostarczenia rzeczy do miejsca transakcji itp. (191)

Pomiar

Według współczesnej fizyki proces oddziaływania przyrządu pomiarowego na badany obiekt, zachodzący w czasie i przestrzeni, którego wynikiem jest uzyskanie informacji o własnościach obiektu. (251)

Pomoc (postępowanie egzekucyjne)

Polega na umożliwieniu przeprowadzania czynności egzekucyjnych organowi egzekucyjnemu w szczególności poprzez zapewnienie: dostępu do miejsca, w którym mają one być wykonywane, porządku w miejscu

przeprowadzania egzekucji administracyjnej, osobistego bezpieczeństwa organowi egzekucyjnemu i egzekutorowi, w razie potrzeby – na uzasadnione żądanie organu egzekucyjnego i egzekutora – niezbędnej pomocy w zastosowaniu środków egzekucji administracyjnej. (273)

Pomocnictwo

To pomoc sprawcy przed dokonaniem czynu zabronionego. Za pomocnictwo odpowiada ten, kto w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwia jego popełnienie, w szczególności dostarczając narzędzie, środek przewozu, udzielając rady lub informacji. Odpowiada za pomocnictwo także, kto wbrew prawemu, szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego swoim zachowaniem ułatwia innej osobie jego popełnienie. (151)

Pomocnik dyżurnego

Policjant, pracownik Policji lub inna osoba nie będąca policjantem oraz pracownikiem Policji, pełniąca służbę albo świadcząca pracę na stanowisku kierowania na podstawie umowy lub porozumienia, wspomagający realizację zadań dyżurnego jednostki Policji, w szczególności w zakresie obsługi technicznej stanowiska kierowania. (377)

Pomocnik organów procesowych

Osoba ułatwiająca organowi procesowemu wykonywanie jego funkcji. Zaliczyć do pomocnika organów procesowych można przede wszystkim:

- specjalistów – czyli osoby wykonujące czynności techniczne w czasie oględzin, eksperymentu, ekspertyzy, zatrzymania rzeczy lub przeszukania, w szczególności

takie jak wykonanie pomiarów, obliczeń, zdjęć czy utrwalanie śladów (art. 205 § 1 k.p.k.),

- mediatorów – czyli osoby przeprowadzające mediację pomiędzy pokrzywdzonym i oskarżonym (23a k.p.k.),
- protokolantów – czyli osoby powołane do spisania protokołu,
- stenografów – czyli osoby sporządzające stenogram czynności niezależnie od spisania protokołu,
- tłumaczy, których wzywa się do (art. 204 § 1 i 2 k.p.k.):
- do przesłuchania osoby niewładającej językiem polskim,
- do przesłuchania głuchego lub niemego, gdy nie wystarcza porozumienie się z nim za pomocą pisma,
- jeżeli zachodzi potrzeba przełożenia na język polski pisma sporządzonego w języku obcym lub odwrotnie albo zapoznania strony z treścią przeprowadzonego dowodu,
- konwojentów Policji. (351)

Popiecznictwo

To też pewnego rodzaju pomoc, ale po dokonaniu czynu, a nie przed. Celem udzielenia pomocy sprawcy jest udaremnienie lub utrudnienie postępowania karnego – art. 239 k.k. (367)

Porażenie prądem elektrycznym

Bezpośrednie działanie prądu elektrycznego powstaje wskutek jego przepływu przez organizm ludzki i może spowodować drętwienie, ból, skurcze mięśni, zaburzenia wzroku, równowagi, słuchu, świadomości, utratę przytomności, zatrzymanie oddychania i krążenia, częstoskurcz komorowy, migotanie komór, zgon. (157)

Poręczenie

Poręczenie w prawie karnym jest jednym ze środków zapobiegawczych, czyli mających na celu zabezpieczenie prawidłowego toku postępowania albo zapobiegnięcie popełnieniu przez oskarżonego nowego, ciężkiego przestępstwa. Może mieć postać poręczenia majątkowego bądź społecznego.

Poręczenie majątkowe polega na złożeniu odpowiedniej rękąmi w wartościach majątkowych, tj. w postaci pieniędzy, papierów wartościowych, zastawu lub hipoteki.

Wysokość, rodzaj i warunki poręczenia majątkowego, a w szczególności termin złożenia przedmiotu poręczenia, określa sąd w postanowieniu, mając na względzie sytuację materialną oskarżonego i składającego poręczenie majątkowe, wysokość wyrządzonej szkody oraz charakter czynu. Stanowiące przedmiot poręczenia wartości majątkowe lub zobowiązania ulegają przypadkowi albo ściągnięciu w razie ucieczki lub ukrycia się oskarżonego. W wypadku utrudniania w inny sposób postępowania karnego można orzec przepadek lub ściągnięcie tych wartości. Ulegające przypadkowi przedmioty poręczenia lub ściągnięte sumy poręczenia majątkowego przekazuje się lub przelewa na rzecz Skarbu Państwa. Szczególnym rodzajem poręczenia jest poręczenie organizacji społecznej, np. pracodawcy, u którego oskarżony jest zatrudniony, od kierownictwa szkoły lub uczelni, których oskarżony jest uczniem lub studentem, od zespołu, w którym pracuje lub uczy się, albo od organizacji społecznej, której jest członkiem. Ręczę one, iż oskarżony stawi się na każde wezwanie i nie będzie w sposób bezprawny utrudniał postępowania. Jeżeli oskarżony jest żołnierzem,

można przyjąć poręczenie od zespołu żołnierskiego. (173)

Poruczenie czynności

Każde polecenie wykonania czynności wydane innej osobie. (199)

Postanowienie

W toku postępowania organ administracji publicznej wydaje postanowienia. Postanowienia dotyczą poszczególnych kwestii wynikających w toku postępowania, lecz nie rozstrzygają o istocie sprawy, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej. Postanowienie jest zaskarżalne tylko wtedy, gdy przepis tak stanowi. (324)

Postawa strzelecka

Ułożenie ciała i sposób trzymania broni podczas strzelania. (1)

Posterunek (miejsce pełnienia służby)

Ścisłe określone miejsce pełnienia służby patrolowej, w trakcie której realizowane są zadania określone w odrębnym regulaminie opracowanym przez policjanta odpowiedzialnego za organizację służby patrolowej. (394)

Posterunek Policji

To komórka organizacyjna w strukturach jednostki Policji zarówno komendy powiatowej jak i też komisariatu Policji, mające stanowisko kierownicze, utworzona do realizacji zadań z zakresu służb prewencyjnej i kryminalnej. Posterunek Policji tworzy się, jeżeli liczba stanowisk wynosi co najmniej 5. (375)

Postępowanie (czynności) sprawdzające

Uregulowane jest art. 307 k.p.k., stanowi samodzielny zespół z reguły oficjalnych czynności przedprocesowych, podejmowanych przez organy dochodzeniowo-śledcze jeszcze przed wszczęciem postępowania przygotowawczego. (220)

Postępowanie (czynności) w niezbędnym zakresie

Wykonuje się w sytuacji niecierpiącej zwłoki, gdy zachodzi potrzeba zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą lub zniekształceniem, np. wypadek drogowy, katastrofa, a więc sytuacja, gdy natychmiastowe przeprowadzenie czynności procesowej jest konieczne, w przeciwnym razie stracimy bezpowrotnie ważny dowód, np. zeznanie ранego świadka. W takich wypadkach nie można zaczynać postępowania od czynności czysto technicznych związanych ze wszczęciem (np. wydanie postanowienia o wszczęciu, założenie akt, rejestracje statystyczną itp.). Uregulowanie prawne art. 308 k.p.k. (220)

Postępowanie administracyjne

Ogół norm procesowych prawa administracyjnego, wedle których działając organy administracji wykonują swoje zadania. Ogólne postępowanie administracyjne jest zorganizowanym ciągiem czynności procesowych podejmowanych przez podmioty i uczestników tego postępowania w celu rozpatrzenia i rozstrzygnięcia indywidualnej sprawy administracyjnej. (227)

Postępowanie mandatowe

Jest najbardziej uproszczonym trybem postępowania w sprawach o wykroczenia. Pozwala na załatwienie sprawy „od ręki”

w przypadku drobnych naruszeń prawa. W postępowaniu tym dominującą rolę odgrywają zasady szybkości i ekonomiki postępowania oraz jego wychowawczy charakter. Nie ma w nim zasady skargowości, kontradiktoryjności i rozdziału funkcji procesowych. Oparte jest ono na zasadzie inkwizycyjności. Jest postępowaniem pozasądowym, zastępczym w stosunku do postępowania przed sądem, a zarazem warunkowym, bowiem jego byt zależy od zgody sprawcy wykroczenia na przyjęcie mandatu karnego. (300)

Postępowanie nakazowe w sprawach o wykroczenia

Jest postępowaniem szczególnym, opartym na zasadzie inkwizycyjności. W postępowaniu tym sąd na posiedzeniu, bez udziału stron wydaje wyrok nakazowy. Wyrokiem nakazowym można orzec również środek karny (art. 93 § 1 i 3 k.p.w.). Wydając wyrok nakazowy, sąd uznaje za ujawnione dowody dołączone do wniosku o ukaranie (art. 93 § 2 k.p.w.). (300)

Postępowanie w sprawach o wykroczenia

Jest zespołem ustawowo określonych czynności, których celem jest wykrycie i pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sprawcy wykroczenia. (300)

Poszukiwanie rzeczy

Zespół oficjalnych i nieoficjalnych czynności policyjnych, podejmowanych w przypadku ujawnienia czynu zabronionego, którego następstwem jest utrata rzeczy. W zbiorze KSIP Rzeczą rejestruje się i przetwarza informacje o rzeczach, przedmiotach, dokumentach, broni palnej, zabytkach (w tym dziełach sztuki), zwane dalej

„rzeczami”, związanych z przestępstwem lub wykroczeniem oraz posiadających numery umożliwiające ich jednoznaczną identyfikację a w przypadku dzieł sztuki cechy umożliwiające ich jednoznaczną identyfikację – obejmujące informacje o rzeczach:

- utraconych w wyniku przestępstwa lub wykroczenia;
- pochodzących bezpośrednio z przestępstwa lub wykroczenia;
- służących lub przeznaczonych do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia;
- będących przedmiotem wykonywanych przez Policję czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo – śledczych lub administracyjno-porządkowych;
- na których zachowały ślady przestępstwa lub które mogą stanowić środek dowodowy do wykrycia sprawcy przestępstwa lub ustalenia przyczyn i okoliczności przestępstwa.

W zbiorze danych KSIP Rzeczą rejestruje się również informacje o broni palnej utraconej w inny sposób aniżeli w wyniku przestępstwa lub wykroczenia, której posiadanie nie wymaga pozwolenia określonego w odrębnych przepisach o broni i amunicji, a także informacje o utraconych legitymacjach służbowych funkcjonariuszy Policji, niezależnie od przyczyny ich utraty. Rejestracja tych informacji odbywa się w sposób właściwy dla rejestracji rzeczy utraconych w wyniku przestępstwa lub wykroczenia. Przepis § 33 stosuje się odpowiednio. Informacje o broni utraconej w wyniku przestępstwa, wykroczenia lub w inny sposób, jeżeli posiadanie tej broni wymaga pozwolenia lub innego uprawnienia określonego w odrębnych przepisach o broni i amunicji – rejestruje się oraz przetwarza w sposób określony w poniższej decyzji, w ewidencji

broni utraconej wchodzącej w skład reje-
stru „Broń”. (132)

Pościg

Działania prowadzone na ustalonym lub
prawdopodobnym kierunku ucieczki osoby
ściganej, zmierzające do jej zatrzymania.

(389)

Pościg transgraniczny

Prowadzony jest za osobą zatrzymaną,
która zbiegła, a dopuściła się popełnie-
nia lub uczestniczyła w popełnianiu prze-
stępstw karnych tj. zabójstwa, nieumyśl-
nego spowodowania śmierci, gwałtu,
podpalenia, fałszowania pieniędzy, kra-
dzieży z włamaniem i rozboju kwalifiko-
wanego oraz paserstwa, wymuszenia, po-
rwania i przetrzymywania zakładników,
handlu ludźmi, nielegalnego handlu środ-
kami odurzającymi i substancjami psy-
chotropowymi, naruszenia postanowień
prawnych dotyczących broni i materiałów
wybuchowych, umyślnego spowodowania
szkody z użyciem materiałów wybucho-
wych, nielegalnego przewozu toksycznych
i niebezpiecznych odpadów, niezatrzymania
się oraz niepodania szczegółowych danych
po wypadku, którego skutkiem jest śmierć
lub poważne uszkodzenie ciała, a także
przestępstw podlegających ekstradycji. (4)

Potwierdzenie zwrotne

Sposób pokwitowania przyjęcia informacji
polegający na powtórzeniu w całości ode-
branego tekstu przez odbierającego tę in-
formację. (393)

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Uchwalona 10 grudnia 1948 roku w Paryżu
przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji

Narodów Zjednoczonych jako wspólny i naj-
wyższy cel dla wszystkich ludów i narodów,
aby każda jednostka i każdy organ społe-
czeństwa poprzez nauczanie i wychowanie
dążyły do coraz pełniejszego poszanowania
praw i wolności człowieka jako podstawy
sprawiedliwości i pokoju na świecie. Prze-
tłumaczona na większość języków świata
określa najważniejsze postulaty wolności
i równości wszystkich ludzi pod względem
godności i praw. (251)

Pozbawienie wolności

Przestępstwo z art. 189 k.k. polega na po-
dejmowaniu przez sprawcę takich działań,
które pozbawiają człowieka możliwości
swobodnego wyboru miejsca pobytu. Jest
to np. zamknięcie człowieka w pomieszcze-
niu, związanie go, zainstalowanie przeszkód
uniemożliwiających wydostanie się z okre-
ślonego miejsca. Przestępstwo może być też
popełnione przez zaniechanie (np. kierowca
nie zatrzymuje samochodu, pozbawiając
w ten sposób wolności podwożonego przez
siebie znajomego, który posprzeczawszy się
z nim oświadczył, że chce wysiąść). Nie jest
wymagany żaden minimalny okres pozba-
wienia wolności. (30)

Poziom bezpieczeństwa

Jest to pewien obiektywnie mierzony stan
bezpieczeństwa panujący na obszarze pań-
stwa, znajduje się pomiędzy zagrożeniami
a polityką bezpieczeństwa. (414)

Pozycja bezpieczna

Wytyczne 2015 Polskiej Rady Resuscytacji
dotyczące postępowania z osobą nieprzy-
tomną, oddychającą prawidłowo, nakazują
ułożenie jej w pozycji bezpiecznej. Ułóże-
nie ciała takiej osoby powinno być stabilne,

pozwalając na łatwe i bezpieczne odwracanie na bok i na plecy oraz umożliwiać obserwację dróg oddechowych. Ponadto ułożenie w tej pozycji gwarantuje, że u osoby poszkodowanej nie dojdzie do jakichkolwiek dodatkowych obrażeń oraz ucisku na klatkę piersiową, utrudniającego oddychanie. (157)

PR – public relations

Public relations jest to planowa, ciągła i prowadzona z uwzględnieniem wyników systematycznych badań działalność, polegająca na przekazywaniu przez przedsiębiorstwo specjalnie przygotowanych w różnej formie informacji, w celu stworzenia w podmiotowym otoczeniu tego przedsiębiorstwa jego pożądanego obrazu, pozwalającego na lepsze zintegrowanie się z tym otoczeniem oraz ułatwiającego realizację podstawowych celów przedsiębiorstwa. Działalność ta może być prowadzona przez inne organizacje, w tym nienastawione na osiągnięcie zysku. (119)

Prawa człowieka

Prawa człowieka to powszechne prawa moralne o charakterze podstawowym, przynależne każdej jednostce w jej kontaktach z państwem. Pojęcie praw człowieka opiera się na trzech tezach:

- każda władza jest ograniczona;
- każda jednostka posiada strefę autonomii, do której nie ma dostępu żadna władza;
- każda jednostka może się domagać od państwa ochrony jej praw.

Prawa człowieka są powszechne, ponieważ przysługują każdemu człowiekowi, niezależnie od posiadanych cech (rasa, narodowość, płeć, wiek itp.) oraz miejsca zamieszkania. (261)

Prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie

Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa. (344)

Prawo

Przez prawo można również rozumieć rozkaz suwerennej władzy państwowej skierowany do obywatela pod groźbą stosowania przymusu państwowego. Zgodnie z tą teorią elementami konstytutywnymi prawa są następujące elementy, tj. rozkaz, suwerenność władzy, obowiązek wykonania oraz sankcja przymusu. (242)

Prawo administracyjne formalne (postępowanie administracyjne)

Nie można go swobodnie zdefiniować i sztywno ująć w ramy kategoryzacyjne. Powodem tego jest, że administracyjne regulacje procesowe są niejednolite i różnorodne w kontekście ich źródła. Jest to obszerny zestaw przepisów prawnych, skodyfikowanych w Kodeksie postępowania administracyjnego. Natomiast poza sferą kodeksową istnieje kilka aktów prawnych regulujących różne rodzaje postępowań, tj. postępowanie podatkowe, celne czy egzekucyjne. Jak pisze H. Knysiak-Molczyk, przez postępowanie administracyjne w szerokim znaczeniu rozumie się całokształt przepisów proceduralnych prawa administracyjnego, stosownie

do których działają organy administracji. Natomiast w rozumieniu wąskim postępowanie administracyjne autorka uznaje kompleks przepisów prawnych, regulujących działalność organów administracyjnych w formie decyzji administracyjnej. (231)

Prawo administracyjne materialne

Prawo administracyjne materialne – zawiera ono normy zawarte w przepisach prawa administracyjnego powszechnie obowiązującego, które określają treść praw i obowiązków ich adresatów, czyli organów administracji publicznej i podmiotów znajdujących się na zewnątrz tej administracji. Do prawa administracyjnego zaliczane są między innymi przepisy prawa wodnego, przemysłowego, budowlanego, łowieckiego, sanitarnego, celnego, o służbie wojskowej, aktach stanu cywilnego, oświacie. (253)

Prawo cywilne formalne (prawo postępowania cywilnego)

Normy regulujące tryb rozstrzygania spraw cywilnych przez sądy i inne właściwe organy oraz właściwość tych organów. W węższym rozumieniu reguluje ono zasady postępowania sądowego i jego tryb, określa prawa i obowiązki stron oraz innych uczestników postępowania. Reguluje także tryb zaskarżania i wykonywania orzeczeń sądowych. Zasadniczym źródłem prawa cywilnego procesowego jest ustawa Kodeks postępowania cywilnego z 17 listopada 1964 r. (283)

Prawo cywilne materialne

Jest to gałąź prawa odnosząca się do szerokiego zakresu stosunków społecznych. Obejmuje ona normy regulujące zarówno stosunki majątkowe jak i te osobiste zachodzące

między równorzędnymi podmiotami. Większość stosunków regulowanych przez prawo cywilne to stosunki majątkowe związane m.in. z prawem własności nieruchomości i rzeczy ruchomych. Stosunki niemajątkowe mogą regulować np. dobra osobiste, tj. zdrowie, cześć, wolność swoboda sumienia i inne wynikające z treści art. 24 ustawy Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. Najistotniejszymi działami tego prawa są: część ogólna, prawo rzeczowe, prawo zobowiązań oraz prawo spadkowe, rodzinne i opiekuńcze. Obok prawa cywilnego jako pokrewne wymienić należy prawo handlowe, wekslowe, czekowe, rolne, pracy, prawo międzynarodowe publiczne, prawo prywatne międzynarodowe i inne. (283)

Prawo formalne

Na prawo to składają się normy regulujące tryb postępowania przed organami państwa, związany z dochodzeniem uprawnień i obowiązków określonych w prawie materialnym. Normy te są wtórnymi do prawa materialnego. Ich zadaniem jest urzeczywistnienie norm prawa materialnego. Do norm prawa formalnego zaliczamy m.in. normy wynikające z ustawy Kodeks postępowania karnego, Kodeks postępowania cywilnego, Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia i inne. (283)

Prawo karne materialne

To zespół norm prawnych, którego głównym zadaniem jest ochrona dóbr społecznych przed czynami szczególnie niepożądanymi za pomocą specjalnych środków stosowanych wobec sprawców tych czynów. Realizacja prawa karnego materialnego może nastąpić tylko przez przeprowadzenie procesu karnego. (140)

Prawo majątkowe

Przedmiotem praw majątkowych są dobra materialne, tj. rzeczy w znaczeniu techniczno-prawnym (art. 45 k.c.) oraz przedmioty materialne nie będące rzeczami, np. wody, kopaliny czy też (choć zależy to od przyjętej koncepcji) przedsiębiorstwo. Przedmiotem praw majątkowych są również dobra niematerialne (np. utwór literacki, naukowy, muzyczny, program komputerowy, wynalazek, znak towarowy). (94)

Prawo materialne

Normy, które regulują merytoryczną treść stosunków prawnych, czyli obowiązki i uprawnienia, a także sankcje za ich przekroczenie lub niedopełnienie. Stanowią istotę systemu prawa i mają charakter pierwotny. Do norm takich zalicza się normy prawa konstytucyjnego, karnego, cywilnego i inne. (252); (283)

Prawo pierwotne

Na prawo pierwotne składają się traktaty zawierane przez państwa członkowskie unii europejskiej. Są to przede wszystkim traktaty założycielskie, tj. traktat paryski z 1951 r., traktaty rzymskie z 1957 r., czy też traktat z Maastricht z 1992 r. na mocy którego powołana została Unia Europejska. Traktat ten następnie podlegał uzupełnieniu na mocy traktatu amsterdamskiego z 1997 r. i nicejskiego z 2001 r. Na prawo składają się również traktaty akcesyjne o przystąpieniu poszczególnych państw do Unii Europejskiej. (252); (283)

Prawo Unii Europejskiej (Prawo Wspólnot Europejskich)

Ani w nauce zachodnioeuropejskiej, ani w polskiej nie została przyjęta powszechnie

jednolita terminologia tego prawa. W literaturze prawniczej spotyka się pojęcia takie jak „prawo unijne”, „prawo europejskie”, „prawo integracji”, „prawo integracji europejskiej”.

1 maja 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej i na mocy art. 91 ust. 3 Konstytucji prawo Wspólnot Europejskich stało się częścią naszego systemu prawa wewnętrznego. Istotnym jest, że prawo wspólnotowe ma pierwszeństwo przed prawem państw członkowskich. Istota tej zasady sprowadza się do nakazu zapewnienia normom prawa wspólnotowego pierwszeństwa w razie kolizji z wcześniejszą lub późniejszą normą krajową w każdym z państw członkowskich. Dotyczy to każdego z organów publicznych, centralnych i lokalnych, o ile tylko zderzają się z problemem rozstrzygnięcia kolizji norm wspólnotowej i krajowej. Trzeba również pamiętać, że normy tego prawa od dnia ich wejścia w życie, stają się automatycznie częścią porządku prawnego obowiązującego w państwach wspólnoty. (252); (283)

Prawo wtórne

Prawem wtórnym (pochodnym) jest prawo stanowione przez organy Wspólnoty na podstawie i w granicach wyznaczonych przez prawo pierwotne. Obecnie regulowane jest to art. 288 traktatu lizbońskiego. Istotne jest aby normy prawa pierwotnego zgodne były z normami prawa wtórnego. Na straży tej zgodności stoi Europejski Trybunał Sprawiedliwości. Wtórne źródła prawa to m.in.: rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, opinie i zalecenia. (252); (283)

Prawo wykroczeń formalne

Prawo to reguluje ustawa Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, ma ona charakter komplementarny w stosunku do k.p.k., zachowując przy tym tylko pozory aktu autonomicznego, powodując dalsze jego rozwarstwienie, co znaczy, że nie jest to akt prawny samodzielny. Warto pamiętać, że większość zasad i instytucji procesowych zaczerpnięto z Kodeksu postępowania karnego. Przedmiotem tego postępowania jest kwestia odpowiedzialności prawnej osoby, przeciwko której oskarżyciel wystąpił z wnioskiem o ukaranie. (288)

Prawo wykroczeń materialne

Obowiązujące prawo wykroczeń jest odrębną kodyfikacją szeroko pojętego prawa karnego (prawo karne w szerokim znaczeniu). Podstawową jego funkcją jest ochrona stosunków społecznych przed naruszeniem porządku prawnego, które nie zawiera takiego nasilenia społecznej szkodliwości jak przestępstwa, ale ze względu na częstotliwość tych czynów stanowi znaczne zagrożenie dla ładu i porządku prawnego. (235)

Preambuła

Preambuła (z łac. preambulus – idący przodem), inaczej zwana arengą. Jest ona częścią wstępną aktu normatywnego. Umieszczona jest pomiędzy tytułem a przepisami merytorycznymi. Nie jest ona elementem obligatoryjnym aktu normatywnego. Występuje ona zazwyczaj w ustawach konstytucyjnych jak również w innych aktach o uroczystym charakterze. Zwłaszcza wtedy gdy ustawodawca chce określić motywy wydania aktu, cele, którym ma służyć lub funkcje jakie ma spełniać. Preambuła dostarcza opartych na autentycznej wypowiedzi ustrojodawcy

wskazówek co do zgodnych z jego intencjami kierunków interpretacji postanowień Konstytucji. Są one w tym ujęciu jednym ze środków kształtujących pożądane z punktu widzenia ustrojodawcy postawy jednostek. Wytyczają także kierunki działalności organów państwowych w tym zakresie. Innymi słowy preambuła jest to coś w rodzaju uroczystego wstępu. Najogólniej biorąc, preambuły wskazują cel wydania danego aktu prawnego, oceny uzasadniającej jego wydanie, historyczną czy też polityczną genezę przyjmowanych rozwiązań prawnych. Bywa ona umieszczana po tytule w niektórych generalnych aktach zwłaszcza w konstytucjach czasami w ustawach. (253)

Prekursor

Prekursor narkotykowy będący substancją sklasyfikowaną, o której mowa w art. 2 pkt 2 rozporządzenia nr 273/2004, którego kategorię określi załącznik nr 1 tego rozporządzenia. (315)

Prenegocjacje

Wstępny, techniczny etap negocjacji polegający na porozumieniu się z drugą stroną co do tego, co można uzgodnić. Mogą w tym czasie pojawiać się ważne propozycje lub kluczowe informacje o stronie przeciwnej. Od powodzenia w prenegocjacjach zależy realizacja ustalonej strategii. W ważnych i delikatnych sprawach, np. w dyplomacji bywa, że cały ciężar uzgodnień przypada na te fazy, a właściwym negocjantom pozostawia się rolę fasadową.

Prenegocjacje policyjne to działania policjanta, który jako pierwszy przybył na miejsce zdarzenia rozpoczynające zarządzanie incydem, do rozwiązania którego zadysponowano zespół negocjacyjny. Ich celem

jest ustabilizowanie sytuacji oraz nawiązanie kontaktu ze sprawcą incydentu. (355)

Prewencyjne użycie środków przymusu bezpośredniego

Zastosowanie środków przymusu bezpośredniego w celu zapobieżenia ucieczce osoby ujętej, doprowadzanej, zatrzymanej, konwojowanej lub umieszczonej w strzeżonym ośrodku, areszcie w celu wydalenia lub osoby pozbawionej wolności, a także w celu zapobieżenia objawom agresji lub autoagresji tych osób. Prewencyjnie policjant może użyć siły fizycznej w postaci technik transportowych, kajdanek zakładanych na ręce, na nogi, zespolonych, kaftana bezpieczeństwa, pasa obozwardniającego oraz kasku zabezpieczającego. (332)

Prezentowanie treści pornograficznych

Zgodnie z art. 202 § 1 Kodeksu karnego kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jednocześnie kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (art. 202 § 2 k.k.). (44)

Prędkość początkowa pocisku

Prędkość pocisku kulowego lub śrutowego, opuszczającego wylot przewodu lufy. (1)

PRIM – Policyjny Rejestr Imprez Masowych

Policyjny Rejestr Imprez Masowych, w którym gromadzi się i przetwarza informacje dotyczące: 1. bezpieczeństwa masowych imprez

sportowych – w zakresie określonym w art. 40 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, zwanej dalej „ustawą”; 2. bezpieczeństwa imprez masowych innych niż masowe imprezy sportowe – w zakresie określonym w art. 36 ust. 2 ustawy; 3. osób upoważnionych do kierowania do PRIM zapytań w imieniu podmiotów uprawnionych w rozumieniu art. 38 ustawy; 4. działań policyjnych w formie zabezpieczenia prewencyjnego, akcji policyjnej lub operacji policyjnej – podejmowanych w związku ze zdarzeniami kryzysowymi. (383)

Procedura zawieszenia poboru akcyzy

Procedura stosowana podczas produkcji, magazynowania, przeładowywania i przemieszczania wyrobów akcyzowych, w trakcie której, gdy są spełnione warunki określone w przepisach ustawy o podatku akcyzowym i aktów wykonawczych wydanych na jej podstawie, z obowiązku podatkowego nie powstaje zobowiązanie podatkowe. (346)

Proces karny

Zespół prawnie uregulowanych czynności, których celem jest wykrycie przestępstwa i jego sprawcy, osądzenie go za to przestępstwo i ewentualne wykonanie kary, środków karnych oraz środków zabezpieczających. (351)

Proces karny (prawo karne procesowe)

Jest obligatoryjną formą stwierdzenia winy określonej osoby z powodu popełnionego przestępstwa. Stanowi więc przewidziane prawem zachowanie organów państwowych i pozostałych uczestników, zmierzające do wykrycia i ustalenia czynu przestępczego i jego sprawcy oraz do wymierzenia mu kary lub zastosowania innych środków

albo w razie stwierdzenia braku przestępstwa, sprawstwa lub istnienia okoliczności wyłączających odpowiedzialność, do uniewinnienia oskarżonego. (237)

Producent

Przedsiębiorcę wytwarzającego, przetwarzającego lub przerabiającego środki odurzające, substancje psychotropowe lub prekursorzy. (315)

Profilaktyka

Inaczej zapobieganie, prewencja; są to wszystkie działania podejmowane w celu zapobiegania pojawieniu się i/lub rozwojowi niepożądanych zachowań, stanów (np. zaburzeń rozwoju, chorób) lub zjawisk w danej społeczności (zbiorowości, populacji). Istotą tych działań jest przeciwdziałanie zagrożeniom, których wystąpienie lub nasilenie się w przyszłości jest prawdopodobne. Działania profilaktyczne mają zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia tych zagrożeń i służą utrzymaniu stanu dotychczasowego status quo. (265)

Projekt

Przedsięwzięcie realizowane w ramach programu operacyjnego na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie, zawieranej między beneficjentem a instytucją zarządzającą, instytucją pośredniczącą lub instytucją wdrażającą (345)

Prokuratura

Prokuraturę stanowią Prokurator Generalny, Prokurator Krajowy, pozostali zastępcy Prokuratora Generalnego oraz prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji

Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanego dalej „Instytutem Pamięci Narodowej”. Prokuratura wykonuje zadania w zakresie ścigania przestępstw oraz stoi na straży praworządności. (338)

Promocja napojów alkoholowych

Publiczna degustacja napojów alkoholowych, rozdawanie rekwizytów związanych z napojami alkoholowymi, organizowanie premiowanej sprzedaży napojów alkoholowych, a także inne formy publicznego zachęcania do nabywania napojów alkoholowych. (337)

Proponować

Zachęcać do skorzystania z czegoś, oferować coś. (187)

Prowadzenie pojazdu

Podejmowanie czynności związanych bezpośrednio z ruchem pojazdu, a więc władanie mocą silnika, nadawanie pojazdowi ruchu i kierunku; chodzi nie tylko o obsługiwanie układu kierowniczego, ale dodatkowo o szereg innych czynności, jak np. hamowanie, które decydują o tym, że sprawca ma faktycznie możliwość panowania nad pojazdem; nie ma znaczenia, czy podstawowe czynności prowadzenia pojazdu, jak nadanie kierunku, szybkości, hamowania itp., wykonuje jedna osoba, czy do każdej z nich przewidziany jest osobny członek załogi; nie ma znaczenia też, czy decyzję przedsięwzięcia danej czynności, wchodzącej w skład funkcji prowadzenia pojazdu, podejmuje osoba kierująca zespołem, czy też w instrukcji przewidziana jest decentralizacja podejmowania decyzji lub jej wykonania; można zatem za współprowadzącego

pojazd uznać pomocnika maszynisty oraz kierownika lotów. (206)

kraju, wewnątrzspółnotowa dostawa towarów. (232)

Prowokacja

Prowokacja to jedna z metod wykrywania przestępstw oraz walki z przestępczością. Prowokacja to zastawienie pułapki na osobę podleganą. Do prowokacji nie ma zastosowania przepis o czynnym żalu z powodu podejścia do prowokacji jako wyjątkowo niemoralnego działania. Prowokacja jest karalna na mocy art. 24 k.k. Dopuszczalna jest jednak jako metoda działań operacyjnych Policji w celu zgromadzenia materiału dowodowego w postępowaniu przygotowawczym. Zawsze prowokacja musi wynikać z chęci sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie. Prowokację jako jedną z metod operacyjnych mogą stosować także funkcjonariusze ABW, AW, CBA. (342); (364)

Przeciążanie zwierząt

To zmuszanie do nadmiernego wysiłku energetycznego, nieodpowiadającego możliwościom kondycyjnym zwierzęcia ze względu na jego stan fizyczny i zdrowotny. (330)

Przedmiot ochrony

Określone dobra prawne, w które godzą czyny zabronione. Wyróżniamy przedmiot ochrony indywidualny, rodzajowy i ogólny. (151)

Przedmiot opodatkowania

Opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, zwanym dalej „podatkiem”, podlegają: odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju, eksport towarów, import towarów na terytorium kraju, wewnątrzspółnotowe nabycie towarów za wynagrodzeniem na terytorium

Przedmioty do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej

Środki przymusu bezpośredniego znajdujące się na wyposażeniu Policji. Zaliczamy do nich paralizatory Taser X26, Taser X26 P, Taser X2. Przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej używa się w celu krótkotrwałego obezwładnienia osoby lub wykorzystuje się w celu krótkotrwałego obezwładnienia zwierzęcia, jeżeli użycie innych środków przymusu bezpośredniego jest niemożliwe albo może okazać się nieskuteczne. (332)

Przedsiębranie czynności

Oznacza po pierwsze podjęcie czynności, po drugie dalsze jej wykonywanie w sytuacji, w której sprawca rozpoczął jej wykonywanie; najczęściej jest tak, że sprawca, niezdolny do wykonania czynności, rozpoczyna jej wykonanie i wykonuje ją w dalszym ciągu, jednak może być tak, że sprawca rozpoczynając wykonywanie czynności ma zdolność do jej wykonywania, a następnie – już w czasie jej wykonywania – ową zdolność utraci. (199)

Przedstawiciel (representant) stron procesowych

Osoba działająca za stronę w jej imieniu na mocy odpowiedniego tytułu prawnego. Takim tytułem prawnym może być:

- pełnomocnictwo udzielane przez stronę lub przedstawiciela ustawowego;
- zarządzenie prezesa sądu (przewodniczącego wydziału), przewodniczącego rozprawy lub referendarza sądowego, postanowienie sądu;
- przepis ustawy.

Przedstawicielami (reprezentantami) stron procesowych są:

- obrońcy,
- pełnomocnicy,
- przedstawiciele ustawowi. (351)

Przeglądanie akt postępowania dyscyplinarnego

Uprawnienie obwinionego i jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony, polegające na możliwości przeglądania akt postępowania dyscyplinarnego oraz sporządzania z nich notatek, jeżeli nie podlega ograniczeniom. (347)

Przekroczenie uprawnień przez funkcjonariusza

Zgodnie z treścią artykułu 231 Kodeksu karnego funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Jest to tzw. przestępstwo urzędnicze. Z przekroczeniem uprawnień mamy do czynienia wówczas, gdy sprawca podejmuje czynności nieleżące w granicach jego kompetencji. Chodzi tu o przekroczenie zakresu czynności służbowych, do których wykonania sprawca jest uprawniony. (342); (238)

Przełożony

Policjant lub pracownik Policji uprawniony z racji zajmowanego stanowiska albo na podstawie odrębnego przepisu lub upoważnienia do kierowania przebiegiem służby lub pracy innego policjanta lub pracownika Policji. (384)

Przełożony dyscyplinarny

Komendant Główny Policji, Komendant CBŚP, Komendant BSWP, komendanci

wojewódzcy i powiatowi (miejscy) Policji oraz komendanci szkół policyjnych właściwi do mianowania policjanta na stanowiska służbowe, przenoszenia oraz zwalniania z tych stanowisk oraz policjant, któremu powierzono pełnienie obowiązków na wymienionych stanowiskach służbowych.

Przełożonym dyscyplinarnym policjanta delegowanego do czasowego pełnienia służby lub któremu powierzono pełnienie obowiązków służbowych albo którego skierowano na szkolenie zawodowe, studia w Wyższej Szkole Policji lub kursu doskonalenia zawodowego w szkole policyjnej lub ośrodku szkolenia Policji jest przełożony dyscyplinarny w miejscu pełnienia służby, odbywania szkolenia lub nauki, z wyłączeniem możliwości orzekania kar określonych w art. 134 pkt 3-6 ustawy o Policji.

Przełożonym dyscyplinarnym policjanta delegowanego do pełnienia służby poza granicami państwa jest dowódca kontyngentu policyjnego, w którym policjant pełni służbę, z wyłączeniem możliwości orzekania kar określonych w art. 134 pkt 3-6 ustawy o Policji. (347)

Przemoc w rodzinie

Należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (w rozumieniu art. 115 § 11 k.k.), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nieetykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. (40)

Przemoc wobec osoby

- Przemoc fizyczna – polega na różnej gamie form zachowania o różnym stopniu nasilenia np. wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu itp.
- Przemoc seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.)
- Przemoc psychiczna – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.
- Przemoc ekonomiczna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej ale również niszczenie przedmiotów itp.

(342); (165)

Przepis prawny

Jest to reguła zachowania ujęta w odpowiedniej jednostce systematycznej tekstu prawnego, przy czym w zależności od struktury formalnej danego tekstu jednostką tą najczęściej jest artykuł, paragraf rzadziej natomiast punkt, ustęp czy litera albo zdaniokształtna wypowiedź wchodząca w skład danego artykułu czy paragrafu, jeżeli wskazany artykuł zawiera ich kilka.

(253)

Przerabianie dokumentu

Zgodnie z art. 270 k.k. kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia

wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 2 – tej samej karze podlega, kto wypełnia blankiet, opatrzony cudzym podpisem, niezgodnie z wolą podpisanego i na jego szkodę albo takiego dokumentu używa. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w § 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Z kolei art. 303 k.k. głosi, że kto wyrządza szkodę majątkową osobie fizycznej, prawnej albo jednostce organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej, przez nieprowadzenie dokumentacji działalności gospodarczej albo prowadzenie jej w sposób nierzetelny lub niezgodny z prawdą, w szczególności niszcząc, usuwając, ukrywając, przerabiając lub podrabiając dokumenty dotyczące tej działalności, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

(71)

Przerabianie pieniędzy

Zgodnie z art. 310 § 1 k.k. fałszerstwo pieniędzy dotyczy podrabiania albo przerabiania wszelkich form pieniądza (polskiego i obcego – w tym również jeszcze nie wprowadzonego do obrotu), innych znaków pieniężnych uznawanych prawnie za środek płatniczy, a także dokumentów uprawniających m. in. np. do odsetek czy kapitału. Za tego rodzaju działania grozi kara pozbawienia wolności na czas nie krótszy od 5 lat albo kara 25 lat pozbawienia wolności.

(84)

Przesłanki dodatnie

To takie okoliczności, których zaistnienie jest niezbędne, by mogło toczyć się

postępowanie. Należą do nich: istnienie czynu będącego wykroczeniem, pod sądność (podległość) sądom (rzeczowa i osobowa), właściwość sądu (rzeczowa, miejscowa, funkcjonalna), wniosek o ukaranie (skarga). (208)

Przesłanki ujemne

To takie okoliczności, których wystąpienie wyłącza możliwość postępowania. Zostały one wymienione w art. 5 § 1 k.p.w. (208)

Przesłuchanie

Czynność, która ujawnia trzy środki dowodowe: wyjaśnienia oskarżonego, zeznania świadka oraz opinie biegłego. (237)

Przestępstwa podobne

Przestępstwami podobnymi są przestępstwa należące do tego samego rodzaju; przestępstwa z zastosowaniem przemocy lub groźby jej użycia albo przestępstwa popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej uważa się za przestępstwa podobne. (128)

Przestępstwa z nienawiści

Przestępstwa dokonane z powodu uprzedzeń. Atak ma miejsce ze względu na grupę, do której należy ofiara. Sama ofiara często jest sprawcom obojętna, najczęściej nawet ich nie zna. (410)

Przestępstwo

Czyn człowieka zabroniony przez obowiązującą w chwili jego popełnienia ustawę pod groźbą kary, bezprawny, zawiniony i społecznie szkodliwy w stopniu wyższym niż znikomym.

Czyn będący przestępstwem może polegać na działaniu lub też na zaniechaniu. Nie

popelnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego, jeżeli w czasie czynu nie można przypisać mu winy. Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

Przestępstwo jest zbrodnią lub występkiem. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 albo karą surowszą. Natomiast występkiem jest czyn zabroniony zagrożony grzywną powyżej 30 stawek dziennych, karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc. Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie, występki można popełnić także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi. (360)

Przestępstwo o charakterze terrorystycznym

Jest to czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- poważnego zastraszenia wielu osób,
- zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
- wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej,
- a także groźba popełnienia takiego czynu. (342)

Przestępstwo skarbowe

Jest to czyn zabroniony przez kodeks pod groźbą kary grzywny w stawkach dziennych, kary ograniczenia wolności lub kary pozbawienia wolności. (343)

Przestępstwo z Kodeksu karnego

Polski Kodeks karny przewiduje karalność przestępstw dokonywanych przez hakerów w dziale XXIII – przestępstwa przeciwko ochronie informacji oraz w dziale XXV – przestępstw przeciwko mieniu. Przestępstwem jest bezprawne uzyskiwanie informacji poprzez przełamanie elektronicznego zabezpieczenia, niszczenie, uszkodzanie lub usuwanie informacji, utrudnianie posługiwania się nią oraz zakłócanie lub uniemożliwianie automatycznego gromadzenia takich informacji. Karalne jest też zakłócanie pracy systemów gromadzenia lub przesyłania danych poprzez uszkodzenie lub zmianę danych informatycznych, a także udostępnianie haseł, urządzeń lub programów komputerowych przystosowanych do popełnienia przestępstw komputerowych.

Sam fakt usiłowania uzyskania bądź tylko uzyskanie dostępu do danych poprzez przełamanie zabezpieczenia niekoniecznie musi być przestępstwem. Można to porównać do otwarcia sejfów wyłącznie w celu uzyskania informacji o sposobie jego zamknięcia i poznania szyfru, bez naruszania jego wartości. (117)

Przeszukanie

Środek przymusu procesowego, którego dokonuje się niezależnie od woli i zachowania osoby oraz z ewentualnym użyciem siły niezbędnej do pokonania oporu tej osoby. Jest czynnością dokonywaną w celu wykrycia lub zatrzymania albo przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej, a także w celu znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym. Przeszukanie jako czynność procesowa wymaga sporządzenia protokołu i polega na dokładnym oglądaniu

pomieszczeń, innych miejsc, rzeczy lub osób. (49)

Przeszukanie osoby

Jest dowodową czynnością wykrywczą i jednocześnie środkiem przymusu, który pozwala na wkroczenie w celu znalezienia dowodu lub osoby (podejrzanej) albo rzeczy podlegającej zajęciu w sferę konstytucyjnie chronionych praw i wolności w postaci nietykalności osobistej i nienaruszalności mieszkania (art. 41 ust. 1 i art. 50zd. 1 Konstytucji RP). Przeszukanie dzieli się na: poszukiwanie osoby i poszukiwanie rzeczy. Przeprowadza się je bowiem w celu wykrycia lub zatrzymania albo przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej, a także w celu znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym.

W celu wykrycia lub zatrzymania albo przymusowego doprowadzenia osoby podejrzanej, a także w celu znalezienia rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym można dokonać przeszukania osoby, jej odzieży i podręcznych przedmiotów. Przeszukanie osoby i odzieży na niej należy dokonywać w miarę możliwości za pośrednictwem osoby tej samej płci. (50); (282)

Przewinienie dyscyplinarne

Zawiniony czyn policjanta polegający na naruszeniu dyscypliny służbowej lub nieprzestrzeganiu zasad etyki zawodowej. (347)

Przewód sądowy

Rozpoczyna się od odczytania wniosku o ukaranie. (300)

Przygotowanie czynu zabronionego

Czynności mające stworzyć warunki do przedsięwzięcia czynu zmierzającego bezpośrednio do dokonania czynu zabronionego, m.in. wejście w porozumienie z inną osobą, uzyskanie lub przysposobienie środków, zbieranie informacji, sporządzanie planu działania. (150)

Przyjęcie korzyści majątkowej lub osobistej

Korzyść majątkowa (art. 115 § 4 k.k.) – w sensie przedmiotu łapówki, to każde dobro zaspokajające określoną potrzebę, którego wartość da się wyrazić w pieniądzu. Może nią być przyrost majątku, także korzystne umowy np. pożyczka udzielona na preferencyjnych warunkach, darowizna, cesja wierzytelności, zwolnienie z długu, wygranie przetargu.

Korzyść osobista (art. 115 § 4 k.k.) – to świadczenie o charakterze niemajątkowym, polepszające sytuację osoby, która je uzyskuje (np. obietnica awansu, załatwienie pracy, odznaczenie orderem, wycuczenie zawodu, ograniczenie obowiązków zawodowych, albo przyjęcie na praktykę, wysłanie na zagraniczne stypendium, wykreowanie korzystnego wizerunku w mediach, przyspieszenie wykonania operacji, kontakty seksualne, itp.). (13)

Przyjmowanie mienia pochodzącego z kradzieży lub przywłaszczenia

Różni się od „nabycia” charakterem władztwa; przy nabyciu jest ono trwałe a przy przyjęciu – nie; przyjęcie rzeczy oznacza przejście przez pasera władztwa nad rzeczą w celu określonym w porozumieniu z osobą przekazującą rzecz; istota „przyjęcia” sprowadza się do ograniczonego władztwa nad rzeczą po stronie przyjmującego rzecz,

który nie może postępować z nią w sposób dowolny (może to być: przechowanie, użyczenie, użytkowanie, przerobienie, dalsze przekazanie osobie trzeciej). (191)

Przymus bezpośredni

Presja wywierana bezpośrednio na osobę (powodowanie bólu fizycznego oraz dyskomfortu psychicznego), powodująca konieczność jej działania wbrew swojej woli (np. zgodnie z prawnym poleceniem). (143)

Przymus bezwzględny

Zewnętrzne zachowanie się człowieka, któremu nie mógł się on oprzeć i tym samym nie było sterowane jego wolą, np.: niezamknięcie przejazdu kolejowego przed dróżnikiem, które doprowadziło w efekcie do katastrofy kolejowej (art. 173 k.k.), który uprzednio został związany przez sprawców i nie mógł się poruszyć. (209)

Przymus względny

Zewnętrzne zachowanie się człowieka, wywołane naciskiem fizycznym lub psychicznym na jego wolę (poprzez stosowanie gróźb czy tortur) np.: kasjer, który w czasie napadu na bank pod groźbą zastrzelenia współdziała z napastnikiem, wyjmując pieniądze z sejfu i wkładając je do torby. (209)

Przywłaszczenie

Przestępstwo określone w art. 284 k.k. polega na przywłaszczeniu przez sprawcę cudzej rzeczy ruchomej lub prawa majątkowego. Sprawca postępuje więc z cudzą rzeczą lub prawem tak jakby sam był jej właścicielem, bądź uprawnionym. Przywłaszczenie należy odróżnić od kradzieży (art 278 k.k.). Kradzieżą, jest zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia, podczas gdy

do znamion przestępstwa przywłaszczenia nie należy zabór, czyli bezprawne objęcie we władanie cudzej rzeczy. Sprawca przestępstwa przywłaszczenia rozporządza cudzą rzeczą, z wyłączeniem prawowitego właściciela, w której posiadanie mógł wejść zupełnie legalnie lub nawet przypadkiem. Oznacza to, że sprawca rozporządza rzeczą lub prawem, która już uprzednio znajdowała się w jego posiadaniu. (75)

Przywrócenie stanu istniejącego przed zagrożeniem

Są to przedsięwzięcia, do których zrealizowania dąży się w fazie odbudowy podczas wykonywania zadań w sytuacjach kryzysowych. Działania kierownika jednostki organizacyjnej Policji podejmowane w fazie odbudowy polegają w szczególności na:

- zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego w rejonie, w którym realizowane są działania;
- zorganizowaniu ruchu osób i pojazdów, w tym umożliwiającego swobodne dotarcie właściwych służb do miejsc likwidowania szkód;
- ochronę miejsc dystrybucji środków pomocy humanitarnej;
- udzielanie informacji o miejscach: pobytu poszkodowanych, przechowywanego i zabezpieczonego mienia oraz aktualnym stanie zagrożenia;
- wykonywaniu czynności dochodzeniowo-śledczych w związku z zaistniałym zagrożeniem;
- odtworzeniu gotowości jednostki organizacyjnej Policji do działań;
- wprowadzeniu nowych rozwiązań w prowadzonych działaniach oraz uwzględnieniu ich w procesie szkolenia. (386)

PSTD – policyjna sieć transmisji danych

Policyjna sieć transmisji danych, w której pracują wszystkie centralne policyjne systemy informatyczne, działa w oparciu o intranet. (319)

PTSD – zespół stresu pourazowego

Zespół stresu pourazowego, zaburzenie stresowe pourazowe (ang. *post-traumatic stress disorder*) – zaburzenie psychiczne będące formą reakcji na skrajnie stresujące wydarzenie, które przekracza zdolności danej osoby do radzenia sobie i adaptacji. Skutek niektórych wyjątkowych nieszczęść, który jest na tyle niszczący i długotrwały, że został uznany za odrębną kategorię diagnostyczną. Diagnozowany na podstawie objawów występujących u pacjenta po traumatycznym zdarzeniu. (284)

Publiczne działanie

Zachodzi wówczas, gdy bądź ze względu na miejsce działania, bądź ze względu na okoliczności i sposób działania sprawcy jego zachowanie się jest lub może być dostępne (dostrzegalne) dla nieokreślonej liczby osób. (185)

Punkt celowania

Jest to punkt, do którego wcelowuje się broń. (408)

Punkt trafienia (uderzenia)

Punkt, w którym tor lotu pocisku przecina się z powierzchnią celu. (1)

Puszczanie w obieg

Świadome puszczenie w obieg podrobionego lub przerobionego banknotu jest przestępstwem, nawet gdy jego posiadacz otrzymał go w sklepie lub od innej osoby

jako prawdziwy. Dlatego, jeżeli pieniądź budzi podejrzenia co do autentyczności, nie można nim płać za towary, rozmieniać go na drobne, ani puszczać go w obieg za pośrednictwem innych osób, np. dzieci. Gdy sprawca przyjął nieświadomie falsyfikaty zamiast pieniędzy autentycznych i pozbywa się ich w celu uniknięcia straty, wówczas jego działanie wyczerpuje znamiona przestępstwa określonego w art. 312 Kodeksu karnego. Nieumyślne puszczenie w obieg tego falsyfikatu nie podlega natomiast odpowiedzialności karnej. (88)

R

Rana

Przerwanie ciągłości powłok skórnych lub błon śluzowych. Większość ran to niewielkie obrażenia, łatwe do opatrzenia jednak nawet najdrobniejsze wymagają prawidłowego zabezpieczenia, ponieważ mogą powodować groźne dla życia powikłania. (157)

Raport dyscyplinarny

Raport, do którego wzywa obwinionego przełożony dyscyplinarny w przypadku zamiaru wymierzenia kary wydalenia ze służby w Policji przed wydaniem orzeczenia dyscyplinarnego, w celu wysłuchania obwinionego. (347)

Rażące zaniedbanie zwierząt

To drastyczne odstępstwo od określonych w ustawie norm postępowania ze zwierzęciem, a w szczególności w zakresie utrzymywania zwierzęcia w stanie zagłodzenia,

brudu, nieleczonej choroby, w niewłaściwym pomieszczeniu i nadmiernej ciasności. (330)

RDO – Rejestr Dowodów Osobistych

Rejestr Dowodów Osobistych jest rejestrem centralnym prowadzonym przez ministra właściwego do spraw informatyzacji w formie elektronicznej. RDO zawiera informacje o wydanych i unieważnionych dowodach osobistych. (309)

Rejon odpowiedzialności

Obszar wyznaczony na podstawie rejonów zagrożenia, miejsc zagrożonych, rejonów służbowych dzielnicowych oraz innych wskazanych rejonów, w których w miarę możliwości służbę pełnią ci sami policjanci, którzy odpowiadają za stan bezpieczeństwa na tym obszarze. (394)

Rejon służbowy

Część obszaru działania komendy, komisariatu lub posterunku Policji, wyznaczona jako teren działania dzielnicowego. (392)

Reklama napojów alkoholowych

Publiczne rozpowszechnianie znaków towarowych napojów alkoholowych lub symboli graficznych z nimi związanych, a także nazw i symboli graficznych przedsiębiorców produkujących napoje alkoholowe, nieróżniących się od nazw i symboli graficznych napojów alkoholowych, służące popularyzowaniu znaków towarowych napojów alkoholowych; za reklamę nie uważa się informacji używanych do celów handlowych pomiędzy przedsiębiorcami zajmującymi się produkcją, obrotem hurtowym i handlem napojami alkoholowymi. (337)

Resuscytacja

Pojęcie pochodzi z języka łacińskiego: resuscitatio – na nowo ocuć. Jest to przywrócenie za pomocą metod ratunkowych spontanicznego krążenia lub krążenia i oddychania bez powrotu świadomości. (157)

Resuscytacja krążeniowo-oddechowa (CPR)

Ang. cardiopulmonary resuscitation – CPR – to zespół czynności ratunkowych okresowo zastępujących czynność serca i płuc, gdy nastąpiło nagłe zatrzymanie krążenia (NZK). RKO polega na naprzemiennym uciskaniu klatki piersiowej i wykonywaniu oddechów ratunkowych w sekwencji 30 uciśnień, 2 oddechy ratownicze (30:2). Europejska Rada Resuscytacji zaleca, by wszystkie osoby wykonujące RKO u każdego pacjenta z zatrzymaniem krążenia stosowały uciskanie klatki piersiowej. Natomiast osoby przeszkolone, które są w stanie wykonać oddechy ratownicze powinny naprzemiennie uciskać klatkę piersiową i prowadzić oddech ratowniczy. (157)

RGZ-86 – ręczny granatnik zintegrowany

Granatnik przeznaczony do prowadzenia strzelania 26 mm nabojami: sygnałowymi, oświetlającymi, specjalnymi Bąk oraz łzawiącymi, ogłuszająco-olśniewającymi Grom i znakującymi. Granatnik jest bronią uniwersalną typu rewolwerowego, w którym zasilanie w naboje realizuje 15-komorowy magazyn bębnowy. Wykorzystano w nim sprężynę spiralną, jako źródło energii, do wprowadzenia w ruch automatyki. Granatnik ma przyrządy celownicze: regulowaną muszkę i 2-położeniowy szczerbik, które są przeznaczone do strzelania celowanego na odległość 25 m i 50 m. (168)

Ręka wiodąca

Ręka trzymająca broń. (293)

Ręka wspomagająca

Ręka wykonująca czynności związane z obsługą broni (przeładowanie, wymiana magazynka). (293)

RMG – ręczny miotacz gazu

Środek przymusu bezpośredniego zaliczany do chemicznych środków obezwładniających. Wchodzący w skład indywidualnego wyposażenia policjanta pojemnik o pojemności 75 ml zawiera gaz stanowiący mieszanekę chloroacetofenonu, freonu, eteru 2-metylowego. Jego użycie powoduje natychmiastowe łzawienie i podrażnienie błon śluzowych nosa i jamy ustnej. (294)

RMP – ręczny miernik prędkości

Radarowy albo laserowy przyrząd do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym. (271)

RMP – ręczny miotacz pieprzu

Środek przymusu bezpośredniego zaliczany do chemicznych środków obezwładniających. Wchodzący w skład indywidualnego wyposażenia policjanta pojemnik o pojemności 75 ml zawiera: 10% olejku pieprzowego, 1,33% substancji czynnej – alkaloidu kapsaicyny o wartości 2 mln SHU (Scoville Heat Unit). Zawartość środka drażniącego wynosi 55 g. (141)

Rozbój

Jest to przestępstwo skierowane zarówno przeciwko osobie, jak i mieniu. Polega na tym, że sprawca kradnie rzecz, używając przemocy wobec człowieka, lub grozi natychmiastowym jej użyciem albo

doprowadza osobę do stanu nieprzytomności lub bezbronności. Aby stwierdzić, czy miał miejsce rozbój, należy ustalić, w jaki sposób i za pomocą jakiego środka sprawca zabrał mienie. W dodatku groźba natychmiastowego użycia przemocy powinna być na tyle realna, że zagrożony boi się, że zostanie spełniona. Na przykład, gdy napastnik posługuje się bronią palną, to wcale nie musi być nabita, zaś on nie musi oddawać strzału lub usiłować go oddać. (245)

Rozkaz

Polecenie bezwarunkowego wykonania bądź zaniechania określonej czynności bądź innego zachowania (tj. norma indywidualna i konkretna), wydane przez osobę dysponującą władzą (dowódca, przełożony) nad osobą, której wydano polecenie (podwładny, pełniący służbę). W polskim Kodeksie karnym z 1997 roku rozkazem jest polecenie określonego działania lub zaniechania wydane służbowo żołnierzowi przez przełożonego lub uprawnionego żołnierza starszego stopniem (art. 115 § 18 k.k.). (12)

Rozmowa dyscyplinująca

Rozmowa przeprowadzana ze sprawcą przewinienia dyscyplinarnego przez przełożonego dyscyplinarnego w sytuacji uznania czynu za przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi, dokumentowana w formie notatki. (347)

Rozpijanie małoletniego

Karalność przestępstwa rozpijania małoletniego przewiduje Kodeks karny, który stanowi, iż kto rozpija małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju podlega grzywnie, karze

ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. (285)

Rozporządzenia UE

Są to normy generalno-abstrakcyjne. Znaczący to, że wiążą instytucje wspólnotowe państw członkowskich, a także instytucje i sady krajowe. Mają one charakter wiążący dla państwa, ale również dla obywateli. Ich przepisy obowiązują bezpośrednio w państwach Unii Europejskiej, bez potrzeby dodatkowych działań legalizacyjnych tych państw. Rozporządzenie podlega sądowej kontroli legalności pod względem formalnym i może być zaskarżone przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości. Z wielu obowiązujących rozporządzeń można wymienić te które normują wspólnotowe prawo celne, jak również te które dotyczą wspólnej polityki rolnej, a także takie które precyzują uprawnienia obywateli państw członkowskich i członków ich rodzin zatrudnionych w innych państwach. (252); (283)

Rozporządzenie

Rozporządzenie jest jedynym aktem organów władzy wykonawczej, który jest uznany przez konstytucję za źródło prawa powszechnie obowiązującego. Jest jedyną formą aktu powszechnie obowiązującego, wykonującego ustawę. Wydawane jest przez organy wskazane w konstytucji w oparciu o szczegółowe upoważnienie zawarte w ustawie i służące jej wykonaniu. Rozporządzenie cechuje się między innymi tym, że upoważnienie do wydawania rozporządzeń przysługuje w naszym systemie prawnym tylko prezydentowi, rządowi, prezesowi Rady Ministrów, ministrom, Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, przewodniczącym określonych w ustawie komitetów

powołanych w skład Rady Ministrów. Upoważnienie, o którym mowa wyżej powinno wskazywać właściwy organ do wydania rozporządzenia, a także zakres spraw przekazanych do uregulowania, jak również wytyczne dotycząc treści tego aktu. Istotnym faktem jest że, rozporządzenie nie może być sprzeczne z ustawą, a także nie może wykraczać poza granice udzielonego w ustawie upoważnienia. (252)

Rozporządzenie z mocą ustawy

Jeżeli w czasie stanu wojennego Sejm nie może zebrać się na posiedzenie, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów wydaje rozporządzenia z mocą ustawy w zakresie i w granicach określonych w art. 228 ust. 3-5. Konstytucji. Rozporządzenia te podlegają zatwierdzeniu przez Sejm na najbliższym posiedzeniu.

Rozporządzenia, o których mowa powyżej, mają charakter źródeł powszechnie obowiązującego prawa. Konstytucja RP określa również ich przedmiotowy zakres regulacji. Mogą one dotyczyć zasad działania organów władzy publicznej oraz zakresu ograniczeń wolności i praw człowieka w czasie stanu wojennego jak również określenia podstawy, zakresu i trybu wyrównywania strat majątkowych wynikających z wprowadzonych ograniczeń. Warunkiem wejścia w życie tych rozporządzeń jest ich ogłoszenie. (252); (283)

Rozpowszechnianie treści pornograficznych

Zgodnie z art. 202 § 1 Kodeksu karnego kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Jednocześnie kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (art. 202 § 2 k.k.). (42)

RPO – Rzecznik Praw Obywatelskich

Stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innych aktach normatywnych, w tym również na straży realizacji zasady równego traktowania. (415)

Ruch lądowy

Nie tylko ruch na drogach publicznych, w strefach zamieszkania, ale również ruch w miejscach dostępnych dla powszechnego użytku – miejscach dostępnych (przeznaczonych) dla ruchu w pełnym lub ograniczonym zakresie, np. dojazdy, tereny przemysłowe, porty żeglugowe, lotniska, rampy kolejowe, i nie tylko miejsca, w których odbywa się ruch drogowy, ale także ruch kolejowy, Do miejsc dostępnych dla ruchu pojazdów nie można natomiast zaliczyć tych, w których do ruchu dopuszczone jest tylko wąskie grono osób (podwórko prywatnej posesji, garaż, teren prywatnego warsztatu samochodowego, drogi prywatne (np. prowadzące do prywatnych gruntów), drogi leśne, pola, sady itd.). (258); (206)

Ruch powietrzny

Ruch lotniczy obiektów latających (z napędem lub bez) odbywa się w wydzielonych obszarach przestrzeni powietrznej oraz na części powierzchni ziemi przeznaczonej do przylotów, odlotów oraz manewrowania statków powietrznych, czyli w porcie lotniczym. (399)

Ruch wahadłowy

Polega na przemiennym otwieraniu i zamykaniu ruchu w przeciwnych kierunkach na wąskim odcinku drogi. Może być zorganizowany jeżeli jest wolny co najmniej jeden pas ruchu, po którym mogą poruszać się pojazdy. Sterowanie ruchem może być realizowane przez policjanta jednoosobowo lub wieloosobowo (najczęściej dwuosobowe). (270)

Ruch wodny

Oznacza statek, inny obiekt pływający lub scalone materiały pływające nie stojące pośrednio albo bezpośrednio na kotwicy, nie przycumowane do brzegu i nie osiadłe na mieliźnie; dla statków, innych obiektów pływających i scalonych materiałów pływających w ruchu określenie „zatrzymać się” oznacza zatrzymanie w stosunku do łądu. (328)

RWGŁ – ręczna wyrzutnia granatów łzawiących

Granatnik nasadkowy przeznaczony do miotania granatów łzawiących (UGŁ 200, UGŁ 200/1). Wchodzący w skład uzbrojenia Policji RWGŁ 3 jest bronią powtarzalną nieautomatyczną. Konstrukcja oparta na bazie karabinka AKM. Przyjmowanie kątą strzału określa się intuicyjnie, ponieważ wyrzutnia pozbawiona jest przyrządów celowniczych. (141)

Rygor natychmiastowej wykonalności

Decyzji, od której służy odwołanie, może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub

wyjątkowo ważny interes strony. W tym ostatnim przypadku organ administracji publicznej może w drodze postanowienia zażądać od strony stosownego zabezpieczenia. Rygor natychmiastowej wykonalności może być nadany decyzji również po jej wydaniu. W tym przypadku organ wydaje postanowienie, na które służy stronie zażalenie. (324)

Rysunek

To, co jest narysowane – kompozycja linii wykonana na płaszczyźnie, polegająca na nanoszeniu na powierzchnię walorów wizualnych przy użyciu odpowiednich narzędzi, np. farby, ołówka, mazaka, węgla itd. (186)

Rzecz cudza przedstawiająca wartość niemajątkową

Rzecz, która dla właściciela ma znaczenie symboliczne, wywołuje u niego określone przeżycia psychiczne, jest on do niej przywiązany (zdjęcie, zasuszone kwiaty, pamiątka z wakacji, wykorzystany bilet z koncertu ulubionego zespołu, pamiątka po osobie, listy ale jedynie takie, które dla pokrzywdzonego mają określone znaczenie symboliczne bowiem tego rodzaju listem nie jest urzędowe wezwanie do zapłaty określonej należności). (183)

Rzecz ruchoma

Rzeczą ruchomą lub przedmiotem jest także polski albo obcy pieniądz lub inny środek płatniczy oraz dokument uprawniający do otrzymania sumy pieniężnej albo zawierający obowiązek wypłaty kapitału, odsetek, udziału w zyskach albo stwierdzenie uczestnictwa w spółce. (17)

Rzecznik dyscyplinarny

Policjant w służbie stałej w stopniu co najmniej młodszego aspiranta wyznaczony przez przełożonego dyscyplinarnego na okres 4 lat. (347)

Rzecznik interesu społecznego (publicznego)

Osoba niezależna od stron procesowych, działająca na rzecz interesu społecznego w procesie np. Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, przedstawiciel społeczny czyli przedstawiciel organizacji społecznej dopuszczony na jej wniosek do udziału w postępowaniu sądowym. (351)

Rzut

To rodzaj techniki polegający na takim pokierowaniu ciałem przeciwnika, aby on został rzucony na ziemię. Przy tej technice często wykorzystuje się siłę przeciwnika lub siłę odśrodkową aż po czysto siłowe pchnięcia i podniesienia. (262)

S**Samokontrola emocji**

To świadome lub nawykowe działania osoby, której celem jest wywołanie zmiany w przeżywanych emocjach w kierunku przez siebie pożądanym. Zazwyczaj zabiegi samokontroli dotyczą sytuacji, gdy zdarzenie wzbudzające emocje już zaistniało. Może ona również zabezpieczać przed ich wystąpieniem i polega wówczas na unikaniu sytuacji, które są ich źródłem. Samokontrola może przebiegać na trzech poziomach, koncentrując się na trzech różnych elementach procesu emocjonalnego. Może dotyczyć

odbioru informacji budzących emocje, procesów intrapsychicznych oraz ekspresji emocji. (155)

Sankcja

Określa rodzaj dolegliwości, jaki prawodawca przewidział dla tego, kto, mimo iż nie spełniły się warunki podane w hipotezie normy prawnej, nie zastosował się do treści dyspozycji, co znaczy, że nie spełnił nakazu lub zakazu. (242)

SEWiK – System Ewidencji Wypadków i Kolizji

System Ewidencji Wypadków i Kolizji, który zawiera informacje o zdarzeniach drogowych oraz dane niezbędne do ustalenia ich okoliczności. (385)

Siatka obezwładniająca

Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się jej w celu unieruchomienia osoby lub wykorzystuje się ją w celu unieruchomienia zwierzęcia. Miota się ją z broni palnej albo innych urządzeń albo zarzuca się ją ręcznie. (317)

Siedem złotych pytań

Quis? (kto?), quid? (co?), ubi? (gdzie?), quibus auxiliis? (za pomocą czego?), cur? (dlaczego?), quo modo? (w jaki sposób?), quando? (kiedy?). (363)

Silne wzburzenie usprawiedliwione okolicznościami

W sytuacji określonej w art. 148 § 4 k.k. (Kto zabija człowieka pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10) chodzi o wzburzenie o najwyższym stopniu nasilenia, które

w sposób oczywisty wykracza poza zwykłe i przeciętne wzburzenie w taki sposób, że przeżycia emocjonalne dominują nad intelektualnymi i stanowią reakcję na fakty zewnętrzne, które nie są banalne. (129)

Siła fizyczna

Stanowi jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Polega na stosowaniu technik transportowych, obozwładnienia, posługiwania się technikami tzw. walk wschodu (np. judo, karate) i innymi sposobami wykorzystania siły mięśni podczas obrony lub ataku. (408)

Simpleks

Sposób pracy radiowej polegający na wykorzystaniu jednej częstotliwości, przy którym nadawanie i odbiór odbywają się na przemian. (393)

SA – single action

Angielskojęzyczne określenie sposobu działania mechanizmu spustowo uderzeniowego w broni palnej, który zakłada, że przed każdym strzałem kurek lub iglica muszą być napięte. Naciśnięcie na spust powoduje tylko zwolnienie kurka lub iglicy. (1)

SIO – System Informacji Operacyjnych

Jest zestawem trzech zbiorów danych, o nazwach: System Meldunku Informacyjnego (SMI), Centralna Baza Informacji z Ustaleń (CBIU) oraz Archiwum. Zbiory te są przeznaczone dla służb kryminalnej i śledczej do gromadzenia informacji wykorzystywanych podczas wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz do sprawdzania miejsc podczas wykonywania czynności dochodzeniowo-śledczych. W SIO przetwarzane są informacje

przydatne do zapobiegania, rozpoznawania, ujawniania i wykrywania przestępstw, ustalania metod ich popełniania oraz wykrywania i zatrzymywania sprawców. (132)

SIS – System Informacyjny Schengen

Umawiające się strony tworzą i prowadzą wspólny system informacyjny (Schengen Information System), zwany dalej „Systemem Informacyjnym Schengen” składający się z krajowych modułów w każdej z umawiających się stron oraz jednostki centralnej. System Informacyjny Schengen umożliwia organom wyznaczonym przez umawiające się strony, przy pomocy zautomatyzowanej procedury wyszukiwania, dostęp do wpisów dotyczących osób i majątku w celach kontroli granicznej oraz innych kontroli policyjnych i celnych prowadzonych w ramach danego kraju zgodnie z prawem krajowym oraz w przypadku szczególnej kategorii wpisów. (105)

Skarga

Przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw. Skarga w sprawie indywidualnej, która nie była i nie jest przedmiotem postępowania administracyjnego, powoduje wszczęcie postępowania, jeżeli została złożona przez stronę. Jeżeli skarga taka pochodzi od innej osoby, może spowodować wszczęcie postępowania administracyjnego z urzędu, chyba że przepisy wymagają do wszczęcia postępowania żądania strony. Organ właściwy do załatwienia

skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. (324)

Skazanie bez przeprowadzenia rozprawy

Jedno z praw, w postaci wniosku, przysługujących obwinionemu od momentu określenia jego sytuacji prawnej w toku czynności wyjaśniających jako osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, aż do rozpoczęcia rozprawy. Sąd może uwzględnić wniosek, jeżeli nie zgłosił wobec niego sprzeciwu oskarżyciel publiczny, a także oskarżyciel posiłkowy, gdy występuje w sprawie i jedynie wtedy, gdy okoliczności popełnienia czynu oraz wyjaśnienia obwinionego w świetle ujawnionego materiału dowodowego nie budzą wątpliwości. (101)

Skład podatkowy

Miejsce, w którym określone wyroby akcyzowe są: produkowane, magazynowane, przeładowywane lub do którego wyroby te są wprowadzane, lub z którego są wprowadzane – z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy. W przypadku składu podatkowego znajdującego się na terytorium kraju miejsce to jest określone w zezwoleniu wydanym przez właściwego naczelnika urzędu skarbowego. (346)

Skłanianie do zebrania

Wpływać na czyjąś decyzję, na czyjś wybór; namawiać, przekonywać, nakłaniać, zachęcać, zmuszać; wywierać na kogoś nacisk, zmuszając go lub zachęcając do czegoś; różnego rodzaju oddziaływaniach, które mają zachęcić albo zmusić do zebrania. (180)

Skrećenie

Pourazowe uszkodzenie aparatu torebkowo-więzadłowego stawu. Objawy skrećenia to: ostry ból, obrzęk, ograniczenie ruchomości, krwiaki. (157)

SLO – stała linia odniesienia

Linie występujące na miejscu zdarzenia, które wykorzystujemy jako układ linii współrzędnych. Do prawidłowego zwymiarowania powinniśmy obrać co najmniej dwie linie współrzędne. Jako SLO możemy posłużyć się np. krawędzią jezdni, budynków czy linii wyznaczony od stałych punktów odniesienia. Należy pamiętać by linie, od których mamy dokonywać pomiarów przecinały się pod kątem prostym oraz by wymiarowanie śladów i przedmiotów do SLO również dokonywać pod kątem prostym. (216)

Słowa nieprzyzwoite

Będą to z reguły słowa wulgarne albo obelżywe. (186)

Służba informacyjna

Osoby podlegające kierownikowi do spraw bezpieczeństwa, wyznaczone przez organizatora, w tym spikera zawodów sportowych. (327)

Służba patrolowa

Wykonywanie zadań służbowych przez policjanta lub grupę policjantów w patrolu pieszym lub z wykorzystaniem środka transportu służącego do przemieszczania się w określonym rejonie zagrożenia, rejonie odpowiedzialności, na wyznaczonej trasie patrolowej lub w określonym miejscu zagrożonym. (394)

Służba porządkowa

Osoby podlegające kierownikowi do spraw bezpieczeństwa, wyznaczone przez organizatora, wpisane na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, o której mowa w art. 26 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz.U. z 2016 r. poz. 1432 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 60). (327)

SPO – stały punkt odniesienia

Punkt (przedmiot) którego nie można w łatwy sposób usunąć lub przemieścić. Przykładowo na stały punkt odniesienia można obrać słupek hektometryczny ustawiony w pasie drogi, słup energetyczny, czy też element większej całości jak narożnik budynku. Jako SPO nie powinno być wybierane drzewo chyba, że jest nim pomnik przyrody. Opisuąc odległość śladu od SPO należy podać kierunek, w którym dokonaliśmy pomiarów dzięki czemu unikniemy tzw. efektu lustrzanego odbicia. (216)

Społeczny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie

Każda osoba, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. (344)

SPP – System Poszukiwawczy Policji

System, który konsoliduje wszystkie zapytania kierowane do policyjnych oraz pozapolicyjnych systemów informatycznych. SPP stworzony został dla potrzeb SIS II, dzięki czemu sprawdzając osobę w KSIP poprzez moduł SPP sprawdzamy ją również w całej strefie Schengen. Podstawowe obszary informacji, które obsługuje SPP to dane o osobach, pojazdach,

dokumentach i rzeczach. Zapytania zadawane w SPP mogą być kierowane równoległe do takich systemów jak: Krajowy System Informacyjny Policji (KSIP), Schengen Information System (SIS), Visa Information System (VIS), PESEL/CEL (Centralna Ewidencja Ludności), CEPIK (Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców), EUCARIS (Europejski System Informacyjny o Pojazdach i Przewodach Jazdy), Noe.NET (Centralna Baza Danych Osób Pozbawionych Wolności), REGON (Rejestr Gospodarki Narodowej) oraz baza danych INTERPOL. (390)

Sprawca

Sprawcą przestępstwa w znaczeniu ścisłym jest ten, kto sam osobiście popełnia przestępstwo, czyli realizuje znamiona czynu zabronionego. Sprawca to realizator czynu zabronionego – np. kradzieży, oszustwa, poplecznictwa, zabójstwa etc.

Realizacja przestępstwa może jednak odbywać się nie tylko w formie jednoosobowej, lecz także wieloosobowej. Kodeks karny poszerzył pojęcie sprawstwa o sprawstwo kierownicze oraz sprawstwo polecające. (245)

Sprawca kierowniczy

Zgodnie z art. 18 par. 1 k.k., sprawcą jest również ten, kto kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę. Istotną cechą sprawstwa kierowniczego jest więc władztwo sprawcy kierowniczego nad realizacją przez inną osobę (inne osoby) znamion czynu zabronionego. Władztwo to z istoty swej zakłada konieczność istnienia porozumienia między sprawcą kierowniczym a fizycznym wykonawcą (fizycznymi wykonawcami) czynu zabronionego. Sprawca kierowniczy jest organizatorem, głównym planistą, „mózgiem” przestępstwa.

Steruje przestępstwem i panuje nad nim. W każdej chwili może zdecydować o przerwaniu akcji, o zmianie planów. Tak rozumiane władztwo jest tym elementem, który pozwala odróżnić sprawstwo kierownicze od podżegania i pomocnictwa.

Kierowanie wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę polega na rzeczywistej możliwości faktycznego panowania nad rozwojem i przebiegiem realizacji czynu przez sprawcę, który czyn wykonuje. Istotnym elementem panowania jest to, że od decyzji osoby kierującej zależy rozpoczęcie akcji i prowadzenie jej bądź zmiana lub nawet przerwanie całej akcji. Kierujący i wykonujący winni zatem znajdować się w takim układzie, który stwarza rzeczywistość i uświadomianą możliwość kształtowania przez kierującego przebiegiem akcji. (245)

Sprawca polecający

Sprawstwo przez polecenie polega na tym, że sprawca wykorzystuje uzależnienie innej osoby od siebie i poleca jej wykonanie czynu zabronionego. Istotą sprawstwa polecającego jest więc wykorzystanie uzależnienia. Uzależnienie występuje w takim układzie międzyosobowym, że jedna osoba ma wpływ na osobę drugą. Uzależnienie to może być formalne lub nieformalne: układ szef – podwładny, rodzic – dziecko etc. (245)

Sprawca wykroczenia

Zgodnie z przepisami części ogólnej Kodeksu wykroczeń jest to osoba, która w chwili popełnienia wykroczenia ukończyła 17, indywidualnie oznaczona i po czytalna. Ponadto, w toku czynności wyjaśniających i w postępowaniu sądowym przepisy sprawcę wykroczenia dodatkowo oznaczają ustawowymi nazwami: sprawca

wykroczenia; osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia; osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie; obwiniony. (103); (98)

Sprawdzenie osoby (czynność podobna do przeszukania)

Czynność wykonywana przez policjanta wobec osoby zatrzymanej zmierzająca do ustalenia czy posiada ona przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi.

Wykonywana również przez konwojenta w celu ewentualnego znalezienia i odebrania przedmiotów, które swoimi właściwościami mogą spowodować zagrożenie dla życia i zdrowia lub bezpieczeństwa konwoju, a w szczególności:

- podczas przejmowania osób konwojowanych,
- po zakończeniu widzenia lub innej czynności związanej z kontaktem osób konwojowanych z innymi osobami,
- po wyjściu osób konwojowanych z toalety,
- po każdorazowej utracie kontaktu wzrokowego z osobami konwojowanymi. (281)

Sprawdzenie tożsamości

Proces polegający na identyfikacji korespondenta przy użyciu odpowiednich haseł, pytań i odpowiedzi. (393)

Sprawozdanie dyscyplinarne

Sprawozdanie sporządzane przez rzecznika dyscyplinarnego po wydaniu postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych wskazujące prowadzącego

postępowanie i przełożonego dyscyplinarnego, który wydał postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, wskazujące obwinionego, określające zarzucane mu przewinienie dyscyplinarne wraz z opisem stanu faktycznego ustalonym na podstawie zebranych dowodów, a także przedstawiające wnioski dotyczące uniewinnienia, odstąpienia od ukarania lub wymierzenia kary albo umorzenia postępowania. (347)

Sprawstwo

Najbardziej typowa forma dokonania czynu zabronionego polegająca na tym, że sprawca sam wypełnia jego ustawowe znamiona (jednosprawstwo). (151)

Sprawstwo kierownicze

Jest odmianą sprawstwa. Dopuszcza się go ten, kto kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę lub osoby podległe, czyli faktycznie panuje nad realizacją przestępstwa (ma więc możliwość – samemu nie realizując znamion przestępstwa – jego rozpoczęcia, przerwania, zmiany itd.). (151)

Sprawstwo polecające

Jest odmianą sprawstwa. Polega na poleceniu (w jakiegokolwiek formie, ale nie dorozumianej) innej osobie wykonania czynu zabronionego, z wykorzystaniem istniejącego między sprawcą polecającym a bezpośrednim stosunku uzależnienia (faktycznego lub formalnego). (151)

Sprawstwo równoległe

Jest odmianą sprawstwa. Zachodzi wtedy, gdy dwie lub więcej osób, w tym samym

miejscu i czasie popełniają takie same czyny, ale działając bez porozumienia. (151)

Sprzeciw

Jeden ze zwyczajnych środków zaskarżenia będący:

- środkiem odwoławczym przysługujący stronom, a także osobie, której wydane przez referendarza sądowego postanowienie, zarządzenie dotyczy art. 103 § 3a i 3b Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.);
- środkiem odwoławczym przysługującym stronom od wyroku nakazowego. (106)

Sprzeniewierzenie

Zgodnie z regulacją Kodeksu karnego, każdy kto przywłaszcza (sprzeniewierza) sobie cudzą rzecz ruchomą lub prawo majątkowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Kto przywłaszcza sobie powierzoną mu rzecz ruchomą, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. W wypadku mniejszej wagi lub przywłaszczenia rzeczy znalezionej, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jeżeli przywłaszczenie nastąpiło na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wnioski pokrzywdzonego. (245)

Sprzęt i środki wspomagające i zabezpieczające

Indywidualne środki zabezpieczające, tj.: odzież ochronna, rękawiczki, kaski itp., środki łączności, środki transportu – ambulanse kryminalistyczne, taśmy do wyznaczania obszaru, na którym zabroniony jest wstęp osób nieupoważnionych, lampy

ostrzegawcza, detektory gazów, próbki prądu, oświetlenie miejsca oględzin, namioty oględzinowe itp. Sprzęt ten pozwala na zorganizowanie i uporządkowanie obszaru, na którym będzie dokonywana dana czynność oraz zapewnienie niezbędnych warunków bezpieczeństwa higieny pracy, a także stworzenie optymalnych warunków dla efektywnego wykonywania poszczególnych zadań i ich wzajemnej koordynacji. (361)

Stalking

Tzw. stalking, a dokładniej mówiąc – przestępstwo stalkingu – może być popełnione na dwa sposoby. Poprzez uporczywe nękanie innej osoby (art. 190a § 1 Kodeksu karnego) lub poprzez podszywanie się pod nią (art. 190a § 2 Kodeksu karnego). (122)

Stan nietrzeźwości

Zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³. (337); (295)

Stan po użyciu alkoholu

Zachodzi, gdy zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do: stężenia we krwi od 0,2‰ do 0,5‰ alkoholu albo obecności w wydychanym powietrzu od 0,1 mg do 0,25 mg alkoholu w 1 dm³. (337); (295)

Stan wyższej konieczności

Jest okolicznością, która wyłącza bezprawność czynu lub wyłącza winę. W tym drugim wypadku czyn jest bezprawny, ale sprawcy nie zarzuca się winy, powodującej poniesienie odpowiedzialności za czyn. Stan wyższej konieczności jako okoliczność wyłączająca

bezprawność oznacza, że nie popełnia przestępstwa ten, kto działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimkolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego. Stan wyższej konieczności jako okoliczność wyłączająca winę oznacza, że nie popełnia przestępstwa ten, kto ratując dobro chronione prawem w stanie wyżej konieczności, poświęca dobro, które nie przedstawia wartości oczywiście wyższej od dobra ratowanego, a nie ma szczególnego obowiązku chronić dobra poświęcanego nawet z narażeniem swojego życia. (232)

Stanowisko kierowania

Wyodrębnione, odpowiednio wyposażone i zabezpieczone miejsce pełnienia służby dyżurnego, zastępcy dyżurnego lub pomocnika dyżurnego oraz miejsce wykonywania zadań przez operatora zgłoszeń alarmowych. (377)

Stany gotowości

W celu zapewnienia właściwej realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP (dla zagrożeń w cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej) zostały wprowadzone dwa rodzaje stanów gotowości Policji do przeciwdziałania i minimalizacji skutków aktów terrorystycznych: stała gotowość i podwyższona gotowość. (135)

Statek wodny

Obiekt pływający lub scalone materiały pływające w drodze – statek, obiekt pływający lub scalone materiały pływające niestojące pośrednio albo bezpośrednio na kotwicy, nieprzycumowane do brzegu i nieosiadłe

na mieliźnie; dla statków, obiektów pływających i scalonych materiałów pływających w drodze określenie „zatrzymać się” oznacza zatrzymanie w stosunku do ładu. (328)

Staza taktyczna (opaska uciskowa)

Stosowana w przypadku amputacji lub masywnego krwawienia jeśli standardowy opatrunek uciskowy nie powoduje ograniczenia krwawienia. Stazę zakłada się 3-7 cm od miejsca amputacji lub wysoko na kończynie blisko pachy lub pachwiny. Po założeniu stazy można zwiększyć siłę ucisku przez dokręcenie krępulca. Po zastosowaniu należy zanotować godzinę założenia. Najlepiej stosować profesjonalne stazy np. CAT, SOFT, MAT czy WRAP (SWAT-T). (146)

Stereotyp

Zespół przekonań na temat atrybutów pewnej grupy ludzi. Wyróżniamy stereotyp kulturowy i indywidualny, gdzie stereotyp kulturowy opisuje uniwersalne lub rozpowszechnione w danej społeczności wzorce, natomiast stereotyp indywidualny odnosi się do przekonań całej grupy. Stereotypy mogą być zarówno pozytywne, jak i negatywne. (250)

Stopnie alarmowe w Policji

Wprowadza się je w razie ogłoszenia podwyższonej gotowości Policji do przeciwdziałania i minimalizacji skutków aktów terrorystycznych.

Wyróżnia się następujące stopnie alarmowe: ALFA, BRAVO, CHARLIE i DELTA lub stopnie alarmowe CRP: ALFA-CRP, BRAVO-CRP, CHARLIE-CRP i DELTA-CRP, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych. (135)

Stopień społecznej szkodliwości czynu

Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. (17)

Stres

Dynamiczna relacja adaptacyjna pomiędzy możliwościami jednostki a wymogami sytuacji (stresorem, bodźcem awersyjnym) charakteryzująca się brakiem równowagi psychicznej i fizycznej. Podejmowanie zachowań zaradczych jest próbą przywrócenia równowagi. (228)

Stręczycielstwo

Nakłanianie innych osób do prostytucji, w wielu państwach uznane za działanie karalne w rozumieniu prawa karnego.

W Polsce stręczycielstwo jest przestępstwem, określonym w art. 204 § 1, a także § 3 Kodeksu karnego, zagrożonym karą do 3 lat pozbawienia wolności. Kara surowsza (od roku do 10 lat pozbawienia wolności) przewidziana jest w wypadku, kiedy osoba uprawiająca prostytucję jest małoletnia. (45)

Strona podmiotowa

Zjawiska psychiczne które muszą towarzyszyć zewnętrznemu zachowaniu się sprawcy, a które wyrażają stosunek psychiczny sprawcy do czynu – czyli jego winę. Jest to także związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy zachowaniem się sprawcy, a skutkiem czynu. (151)

Strona postępowania administracyjnego

Stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Stronami mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, a gdy chodzi o państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne i organizacje społeczne – również jednostki nieposiadające osobowości prawnej. (324)

Strona przedmiotowa

Zachowanie się sprawcy, przedmiot czynu, sposób popełnienia czynu, okoliczności modalne, skutek czynu. (151)

Strony procesowe

Podmioty posiadające interes prawny w korzystnym dla nich rozstrzygnięciu o przedmiocie procesu. (351)

Strzał

Wyrzucenie pocisku z przewodu lufy spowodowane działaniem gazów prochowych powstających podczas spalania ładunku prochowego. (293)

Strzelania dynamiczne

Strzelania prowadzone po wysiłku fizycznym. Charakteryzują się strzelaniem do jednego lub kilku celów ustawionych na różnych odległościach, z zastosowaniem różnych postaw strzeleckich i ze zmianą stanowiska strzeleckiego. (136)

Strzelania przygotowawcze

Strzelania przeznaczone dla policjantów rozpoczynających szkolenie strzeleckie. Strzelania realizowane są tylko w postawie stojącej. Strzela się na skupienie, na dystansie do 15 metrów, celem jest biały arkusz

papieru (odwrotna strona tarczy TS – 2) lub tarcza TS – 19. (136)

Strzelania statyczne

Strzelania realizowane na dystansie do 25 metrów do tarcz TS – 2, TS – 3 oraz TS – 9. Czas strzelania – dowolny. (136)

Strzelania sytuacyjne

Strzelania sytuacyjne charakteryzują się koniecznością rozpoznania celu i podjęcia decyzji o oddaniu strzału. Strzelania te można prowadzić po wysiłku fizycznym, w warunkach ograniczonej widoczności, z oświetleniem celów za pomocą np. latarki, reflektorów pojazdów samochodowych. (136)

Strzelania szybkie

Strzelania charakteryzujące się określonym oraz krótkim czasem ich trwania. (136)

Substancja psychotropowa

Każda substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, działająca na ośrodkowy układ nerwowy, określona w wykazie substancji psychotropowych stanowiącym załącznik nr 2 do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. (315)

Sutenerstwo

Przestępstwo określone w art. 204 § 2 k.k. polegające na czerpaniu korzyści majątkowych z uprawiania prostytucji przez inną osobę. W Polsce sutenerstwo jest występkiem, zagrożonym w Kodeksie karnym karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jednakże art. 204 § 3 k.k. wprowadza surowsze zagrożenie ustawowe w przypadku, gdyby osoba uprawiająca prostytucję okazała się być małoletnią. W takim przypadku zwiększa się zarówno dolna jak i górna

granica zagrożenia ustawowego – od roku do lat 10. (45)

Swawola

Lekceważenie bezprawności swego działania. (201)

SWD – System Wspomagania Dowodzenia

System Wspomagania Dowodzenia to zbiór informacji wspomagających kierowanie działaniami Policji podejmowanymi w celu wykonywania zadań ustawowych na podstawie zgłoszeń otrzymywanych przez dyżurnych jednostek organizacyjnych Policji oraz ustaleń dokonywanych przez poszczególne służby policyjne w związku z tymi zgłoszeniami. (390)

Sygnal radiowy

Krótki wyrazowy, literowy, cyfrowy lub mieszany, umowny sygnał oznaczający ściśle określoną informację w sieci lub kierunku radiowym. (393)

Sygnal selektywnego wywołania

Sygnal pozwalający na automatyczne wywołanie z góry określonego abonenta lub grupy abonentów. (393)

System motywacyjny

Uporządkowany zbiór wzajemnie ze sobą powiązanych, tworzących całość czynników, mający na celu stwarzanie warunków i skłanianie pracowników do zachowań użytecznych względem celów przedsiębiorstwa. Prawidłowo zaprojektowany system motywacyjny zwiększa skuteczność pracy pracowników i kadry menedżerskiej. (307)

System zarządzania kryzysowego

System zarządzania kryzysowego w Polsce jest wieloszczeblowy i składa się z następujących komponentów:

- organów zarządzania kryzysowego,
- organów opiniodawczo-doradczych właściwych w sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego,
- centrów zarządzania kryzysowego, utrzymujących 24-godzinną gotowość do podjęcia działań. (264)

Sytuacja kryzysowa

Należy przez to rozumieć sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków. (318)

Szczególna kontrola

W celu przeprowadzania kontroli szczególnych wszystkie lub niektóre z poniższych informacji są gromadzone i przekazywane organowi dokonującemu wpisu, gdy na obszarze państwa członkowskiego prowadzone są kontrole graniczne lub inne kontrole policyjne i celne: fakt odnalezienia osoby lub pojazdu, jednostki pływającej, statku powietrznego lub kontenera, których dotyczy wpis; miejsce, czas lub przyczyny kontroli; trasa i cel podróży; osoby towarzyszące danej osobie lub osoby przewożone pojazdem, jednostką pływającą lub statkiem powietrznym, co do których istnieją uzasadnione podejrzenia, że pozostają one w związku z osobami, których dotyczy wpis; wykorzystane: pojazd, jednostka pływająca, statek powietrzny lub kontener; przewożone przedmioty; okoliczności, w jakich osoba

lub pojazd, jednostka pływająca, statek powietrzny lub kontener zostały znalezione. (91)

Szczególne okrucieństwo

Przez działanie ze szczególnym okrucieństwem należy rozumieć stosowanie przemocy, której intensywność znacznie przekracza poza granice niezbędne do przełamania oporu stawianego przez ofiarę. Chodzi tu m.in. o znęcanie się nad ofiarą, bicie, duszenie, kopanie. (170)

Szczególne okrucieństwo wobec zwierząt

To przedsięwzięcie przez sprawcę działań charakteryzujących się drastycznością form i metod, a zwłaszcza działanie w sposób wyszukany lub powolny, obliczony z premedytacją na zwiększenie rozmiaru cierpienia i czasu ich trwania. (330)

Szczególne udręczenie

O szczególnym udręczeniu można mówić wtedy, gdy okoliczności pozbawienia wolności powodują u pokrzywdzonego powstanie dodatkowych cierpień przekraczających miarę ujemnych doznań związanych z samym faktem utraty wolności. (357)

Szczególne uprawnienia i obowiązki

Wyłączają bezprawność czynu, jeżeli spełnione są łącznie wszystkie poniższe warunki: istnieje podstawa prawna wykonywanej czynności, osoba dokonująca czynności posiada uprawnienia do jej wykonywania oraz wykonywana czynność zgodna jest z warunkami określonymi przez odpowiednie przepisy prawa. (232)

Szczucie psem człowieka

Prowokowanie, czy też podjudzanie psa do gonienia i atakowania, bądź też tylko

do zaatakowania człowieka lub więcej niż jednego człowieka, prowokowanie psa do ataku może przykładowo przybrać formę komendy (np. „bierz go”, „atak”), innego dźwięku (np. gwizd) czy też gestu. (182)

Szkoda w wielkich rozmiarach

Przepisy art. 115 § 5 i 6 k.k. stosuje się do określenia „znaczna szkoda” oraz „szkoda w wielkich rozmiarach”. (14)

Sztab (zarządzanie kryzysowe)

Ogniwo pomocnicze dowódcy, utworzone decyzją o zarządzaniu akcji lub operacji przez właściwego kierownika jednostki Policji w celu wspomagania dowodzenia. (381)

Szybkostrzelność

Liczba wystrzałów, jaką można oddać z danej broni w jednostce czasu. Rozróżnia się szybkostrzelność praktyczną, szybkostrzelność teoretyczną, a niekiedy także szybkostrzelność dopuszczalną. Zwykle wyraża się liczbą strzałów na minutę. (302)

Ś

Ślady

Zmiany w obiektywnej rzeczywistości, które jako postrzegane znamiona po zdarzeniach będących przedmiotem postępowania mogą stanowić podstawę do odtworzenia i ustalenia przebiegu zdarzenia zgodnie z rzeczywistością. (174)

Ślady biologiczne

To plamy krwi, wydzieliny (nasienie, ślina, pot, mleko kobiece) i wydaliny (mocz, kał) pochodzenia ludzkiego lub zwierzęcego,

a także: włosy, fragmenty tkanek, cząstki roślinne (nasiona, liście trawy), larwy i poczwarki owadów itp. W praktyce najczęściej przedmiotem badań są plamy krwi, nasienia, ślina i włosy. (361)

Śmierć człowieka

Na poziomie prawnym jako przesądzające kryterium, umożliwiające m.in. pobranie organów do przeszczepu, uznano śmierć mózgu.

Śmierć jest potocznie kojarzona z pewnym określonym w czasie momentem w którym ustają ostatecznie i bez odrotu funkcje życiowe ludzkiego organizmu. Zgodnie z klasyczną definicją śmierci uznawano, że następowała ona wraz z ustaniem czynności oddechowych i utratą krążenia.

Obecnie śmierć pojmowana jest w naukach medycznych i bioetyce raczej jako pewien proces, a jej stwierdzenie jest oceną nieodwracalnego stanu w jakim znalazło się ludzkie ciało – nie zaś jako określony moment np. „ostatniego oddechu”. (256)

SPB – środki przymusu bezpośredniego

Są to ustawowo określone środki fizyczne, techniczne i chemiczne służące policjantom realizującym czynności służbowe do obezwładniania osób i zwierząt oraz zatrzymywania, zablokowania lub unieruchomienia pojazdu lub pokonywania przeszkody. Należą do nich: 1) siła fizyczna w postaci technik: a) transportowych, b) obrony, c) ataku, d) obezwładnienia; 2) kajdanki: a) zakładane na ręce, b) zakładane na nogi, c) zespolone; 3) kaftan bezpieczeństwa; 4) pas obezwładniający; 5) siatka obezwładniająca; 6) kask zabezpieczający; 7) pałka służbowa; 8) wodne środki obezwładniające; 9) pies służbowy; 10) koń służbowy;

11) pociski niepenetracyjne; 12) chemiczne środki obezwładniające w postaci: a) ręcznych miotaczy substancji obezwładniających, b) plecakowych miotaczy substancji obezwładniających, c) granatów łzawiących, d) innych urządzeń przeznaczonych do miotania środków obezwładniających; 13) przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej; 14) kolczatka drogowa i inne środki służące do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych; 15) pojazdy służbowe; 16) środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiały wybuchowe; 17) środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających. (142)

Środek obezwładniający

Do kategorii środków obezwładniających będą należeć przedmioty, substancje, jak również metody, które użyte zgodnie z przeznaczeniem umożliwiają i prowadzą do określonego przez celu. Na gruncie prawa karnego, celem tym będzie dokonanie czynu zabronionego. Jednak wspomniany środek musi polegać, jak sama nazwa wskazuje, na obezwładnieniu osoby (ofiary) przy dokonaniu na niej przestępstwa. (177)

Środek odurzający

Każda substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego działająca na ośrodkowy układ nerwowy, określona w wykazie środków odurzających stanowiącym załącznik nr 1 do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. (315)

Środek zastępczy

Produkt zawierający co najmniej jedną nową substancję psychoaktywną lub inną substancję o podobnym działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty zamiast środka odurzającego lub substancji psychotropowej lub w takich samych celach jak środek odurzający lub substancja psychotropowa, których wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych; do środków zastępczych nie stosuje się przepisów o ogólnym bezpieczeństwie produktów. (315)

Środki egzystencji

Środki wystarczające dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. w zakresie wyżywienia, ubrania, mieszkania itp. (196)

Środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających

Środki przymusu bezpośredniego wykorzystywane przez Policję. Zalicza się do nich w szczególności granaty hukowo-błyskowe, także z zawartością gazu łzawiącego, petardy oraz granaty dymne. Środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających używa się w celu poprawy bezpieczeństwa podczas wykonywania ustawowych zadań przez uprawnionego, w warunkach stwarzających szczególne zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby. Środki pirotechniczne o właściwościach ogłuszających lub olśniewających służą do ograniczania możliwości działania osób zatrzymywanych przez krótkotrwałe zakłócenie ich orientacji przestrzennej lub odwrócenie ich uwagi od działań uprawnionego, gdy istnieje

podejrzenie, że osoby te będą stawiać intensywny opór. (332)

Środki przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód

Środki przymusu bezpośredniego wykorzystywane przez Policję w celu umożliwienia policjantom wejścia do pomieszczeń lub innych miejsc, jeżeli użycie lub wykorzystanie innych środków przymusu bezpośredniego mogłoby powodować zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby lub wejście uprawnionych do pomieszczeń lub innych miejsc jest niemożliwe bez wykorzystania tych środków. Można do nich zaliczyć piły mechaniczne, rozpieraki hydrauliczne, tarany, itp. (332)

Środki przymusu

To przewidziane przez prawo procesowe środki, których celem jest wymuszenie określonego zachowania uczestników postępowania albo zabezpieczenie grożącej obwinionemu kary lub środka karnego. (208)

Środki wzmocnienia

Tarcze ochronne, nasobne miotacze substancji łzawiących, ręczne wyrzutnie granatów łzawiących, strzelby gładko lufowe, siatkowe zestawy obezwładniające, kocy i gaśnice ppoż., oraz inne środki wzmocnienia (nazywane potocznie przez policjantów „Sprzętem – PZ”), które stosuje się w tyralierach policyjnych przez pododdziały zwarte Policji biorące udział w działaniach przywracających porządek publiczny. (376)

Środki zaskarżenia

Są to przewidziane w ustawie środki prawne, za pomocą których strony (oskarżyciel publiczny, oskarżyciel posiłkowy,

obwiniony) albo inny wskazany w ustawie uczestnik postępowania (np. pokrzywdzony, osoba która zawiadomiła o popełnieniu wykroczenia) niezadowolone z zapadłego rozstrzygnięcia mogą się domagać jego zmiany lub uchylecia przez organ wyższej instancji. (235)

Świadczenie usług

Rozumie się każde świadczenie na rzecz osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej, które nie stanowi dostawy towarów w rozumieniu ustawy o podatku VAT, w tym również:

- przeniesienie praw do wartości niematerialnych i prawnych, bez względu na formę, w jakiej dokonano czynności prawnej,
- zobowiązanie do powstrzymania się od dokonania czynności lub do tolerowania czynności lub sytuacji,
- świadczenie usług zgodnie z nakazem organu władzy publicznej lub podmiotu działającego w jego imieniu lub nakazem wynikającym z mocy prawa. (323)

Świadectwo wzorcowania

Oficjalny dokument wydawany zwykle przez narodowe instytuty metrologiczne (w Polsce: Główny Urząd Miar), organy administracji miar (w Polsce: Główny Urząd Miar, okręgowe urzędy miar i obwodowe urzędy miar). Świadectwo wzorcowania jest jednym z podstawowych dokumentów umożliwiających zachowanie spójności pomiarowej. (322)

Świadek anonimowy (incognito)

Osoba, w stosunku do której sąd lub prokurator wydał postanowienie o zachowaniu

w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka. (344)

Świadek koronny

Podejrzany, który został dopuszczony do składania zeznań w charakterze świadka, na zasadach i w trybie określonych niniejszą ustawą. (335)

Świadek przybrany

Osoba obecna przy czynnościach procesowych, np. przy przeszukaniu, czy tymczasowym zajęciu mienia ruchomego. W razie konieczności może być ona przesłuchana na okoliczności przebiegu i wyników czynności, przy których była obecna. Ma to miejsce, gdy zaistniały wątpliwości, czy np. konkretny przedmiot rzeczywiście ujawniono podczas przeszukania lub co do sposobu zachowania się niektórych uczestników, biorących udział w danej czynności procesowej. (218)

Świadek w znaczeniu potocznym

Osoba posiadająca informację o okolicznościach i faktach istotnych dla procesu karnego. (218)

Świadek w znaczeniu procesowym

Osoba fizyczna, która w wyniku decyzji organu procesowego, powołana została do składania zeznań w cudzej sprawie o okolicznościach i faktach mających znaczenie dla procesu karnego. (218)

T

Tabliczka znamionowa

Tabliczka (najczęściej metalowa) trwale przymocowana w widocznym i łatwo dostępnym miejscu na części pojazdu, która nie daje się łatwo usunąć lub wymienić, zawierająca jego krótki opis i podstawowe informacje. Powinna być umieszczona przez producenta albo przez jego upoważnionego przedstawiciela. Obowiązkowa dla pojazdów samochodowych. (272)

Tachograf – tach

Urządzenie pomiarowe, łączące w sobie kilka funkcji, w tym prędkościomierza i zegara. Tachograf (gr. tachos – prędkość + grapho – pisać) rejestruje w funkcji czasu: przejechaną przez pojazd drogę, jego chwilową prędkość oraz aktywność kierowcy, czyli okresy jego jazdy, innej pracy, dyżuru (oczekiwania) i odpoczynku. Niektóre tachografy posiadają możliwość rejestracji innych parametrów np. obrotów silnika. (279)

Tajemnica bankowa

Obejmuje wszystkie informacje dotyczące czynności bankowej, uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której bank tę czynność wykonuje. (8)

Tajemnica skarbow

To szczególny rodzaj tajemnicy służbowej, której istotą jest wyłączenie jawności indywidualnych danych zawartych we wszelkich dokumentach – zarówno tych składanych przez podatnika, płatnika lub inkasenta organowi podatkowemu, jak i znajdujących się

w dokumentach tego organu lub w pozyskanych przez niego informacjach na ich temat.

(340); (236)

Tajemnica ubezpieczeniowa

Prawny zakaz udzielania przez ubezpieczyciela jakichkolwiek informacji o pojedynczej umowie ubezpieczenia. Tajemnica ubezpieczeniowa dotyczy zarówno ubezpieczyciela, jak i wszystkich osób, z pomocą których wykonuje on swoją działalność. (89)

Taktyka interwencyjna

Sposób postępowania, działania policjantów w związku z wykonywaną interwencją. Na taktykę działania podczas interwencji składają się m.in.: obowiązujące przepisy prawa, doświadczenie policjantów, reguły interwencyjnego postępowania, ESI – elementy sytuacji interwencyjnej, znajomość zachowań ludzkich (psychiki), umiejętność podejmowania decyzji, sprawność fizyczna policjantów, umiejętność stosowania technik interwencyjnych, wyposażenie i uzbrojenie policjantów. (226)

Technika „krojenie tortu”

Jest to technika indywidualna stosowana przez policjanta poruszającego się z bronią palną polegająca na skrytym podejściu do załomu ścian, pomieszczeń oraz innych obiektów i stopniowym „ujawnianiu” kolejnych fragmentów perspektywy w taki sposób, aby dostrzec zagrożenie zanim on sam zostanie zauważony. Technika ta ma za zadanie zwiększyć bezpieczeństwo policjanta poprzez wykorzystanie załomu ścian, ościeży drzwi itp. jako osłony. (226)

Techniki interwencyjne

Różne środki, których zastosowanie podczas przeprowadzanej interwencji gwarantuje skuteczność i bezpieczeństwo. Zastosowanie odpowiednich technik jest uzależnione od przyjętego sposobu postępowania (taktyki). (226)

Teren przeznaczony do użytku publicznego

To przede wszystkim teren zieleni w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy o ochronie środowiska. Jednakże pojęcie to jest szersze, gdyż obejmuje także np. cmentarz czy stadion sportowy, które prawnie nie muszą stanowić zieleni; taki teren, który jest dostępny wszystkim (terenem przeznaczonym do użytku publicznego nie jest ogródek przydomowy). (188)

Termin instrukcyjny

Porządkowy – wiąże przede wszystkim organy procesowe. Czynność dokonana po jego upływie jest skuteczna, a odpowiedzialność za jego niedotrzymanie może mieć tylko charakter dyscyplinarny lub służbowy. Terminem instrukcyjnym jest np. termin określający czas trwania czynności wyjaśniających (art. 54 § 1 k.p.w.). (300)

Termin prekluzyjny

Jego upływ powoduje bezskuteczność czynności procesowej. Terminu prekluzyjnego nie można przywrócić. Terminem tym w k.p.w. jest np. termin 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia do uwzględnienia kasacji na niekorzyść obwinionego (art. 110 § 2 k.p.w.). (300)

Termin w postępowaniu administracyjnym

Występuje w k.p.a. w dwóch znaczeniach, jako określenie oznaczonego okresu czasu

a także jako wskazanie konkretnej daty, dnia. Porządkują przebieg czynności procesowych. W niektórych przypadkach upływ terminu powoduje niemożność konkretyzacji praw i obowiązków w postępowaniu administracyjnym. Wyróżnia się: terminy ustawowe, jeżeli o długości terminu decyduje przepis k.p.a.; terminy urzędowe, jeżeli o długości terminu decyduje organ administracyjny. Adresatem terminu może być każdy uczestnik postępowania. (156)

Termin zawity

To termin do wnoszenia środków zaskarżenia oraz inne, które ustawa za zawite uznaje, czyli tak je nazywa (art. 122 § 2 k.p.k. w zw. z art. 38 k.p.w.). Są to terminy dla stron, a niekiedy także dla osób nie będących stronami. Po ich upływie czynność jest bezskuteczna. Mogą one być przywrócone przez organ, przed którym należało dokonać czynności, jeżeli ich niedotrzymanie nastąpiło z przyczyn niezależnych od strony. (300)

Termoskopia

Dział kryminalistyki dotyczący teoretycznych i praktycznych aspektów wykorzystywania na potrzeby organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości zjawiskowych śladów cieplnych, a także innych kryminalistycznych zastosowań termografii. (166)

Terroryzm

Wszelkie celowe akty popełnione przez pojedyncze osoby lub organizacje przeciw jednemu, lub kilku państwom, ich instytucjom lub ludności, w celu zastraszania oraz poważnego osłabienia lub zniszczenia struktury politycznej, gospodarczej i społecznej kraju. (286)

Tonięcie

Następujący powoli proces umierania na skutek dostawania się cieczy, np. wody lub innego płynu, do dróg oddechowych, która uniemożliwia oddychanie. (157)

Tor lotu pocisku

Krzywa którą zakreśla środek masy pocisku po opuszczeniu wylotu lufy. (1)

Tortury

To każde działanie, którym jakiegokolwiek osobie umyślnie zadaje się ostry ból lub cierpienie, fizyczne bądź psychiczne, w celu uzyskania od niej lub od osoby trzeciej informacji lub wyznania, w celu ukarania jej za czyn popełniony przez nią lub osobę trzecią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią lub trzecią osobę albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji, gdy taki ból lub cierpienie powodowane są przez funkcjonariusza państwowego lub inną osobę występującą w charakterze urzędowym lub z ich polecenia albo za wyrażną lub milczącą zgodą. (416)

Tożsamość alias

Tożsamość przybrana, którą posługuje się osoba znana pod innymi tożsamościami (np. używanie przez przestępcę danych osobowych – imienia, nazwiska, daty urodzenia nieistniejącej osoby lub też swoich danych – nazwisko panięńskie, nazwisko/imię poprzednio używane). (96); (257)

Tożsamość niepotwierdzona

Oznacza, że nie ma wystarczających dowodów na potwierdzenie tożsamości. (96); (257)

Tożsamość przywłaszczona

Ma miejsce wtedy, gdy dana osoba posługuje się tożsamością innej istniejącej osoby. Takie oznaczenie kategorii w systemie oznacza, że BS posiada oświadczenie osoby pokrzywdzonej ze zgodą na przetwarzanie jej danych, bez takiej zgody w systemie będzie figurowała kategoria „alias” lub „tożsamość niepotwierdzona”. (96); (257)

Trasa patrolowa

Odcinek drogi łączący rejony i miejsca zagrożone, ważniejsze obiekty, posterunki lub inne punkty i miejsca wynikające z bieżących potrzeb służby. (394)

Traseologia

To ślady powstałe w wyniku przemieszczania się z miejsca na miejsce osób, zwierząt oraz przedmiotów będących środkami transportu (lokomocji). (176)

Trzymanie

Technika unieruchomienia przeciwnika w jednej pozycji, najczęściej przy podłożu, pozwalająca na kontrolę jego ruchów poprzez n. p. dociskanie jego tułowia do podłoża, obejmowanie głowy lub szyi, blokowanie kończyn górnych i dolnych, zakładanie na nich dźwigni lub kombinacji wymienionych sposobów. Technika mająca na celu uniemożliwienie wykonania przeciwnikowi jakiegokolwiek akcji obronnej lub ofensywnej. W sportach walki może być to technika kończąca, o ile zawodnik utrzyma przeciwnika w określonym czasie. W technikach interwencji może być wykorzystana jako środek do założenia kajdanek osobie agresywnej, lub stosującej czynny opór. (262)

TWI – tread wear indicator

Wskaźnik zużycia bieżnika opony, poniżej którego używanie opony jest niedopuszczalne. Jest to zgrubienie znajdujące się w rowkach opony, które pozwala nam sprawdzić grubość bieżnika w stosunku do minimalnego poziomu, określony właśnie przez wskaźnik TWI. (305)

Tymczasowe zajęcie mienia ruchomego

Tymczasowego zajęcia mienia ruchomego można dokonać tylko w razie popełnienia przestępstwa, za które orzeczone mogą być: grzywna, przepadek, świadczenie pieniężne, środek kompensacyjny lub zwrot pokrzywdzonemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi korzyści majątkowej, jaką sprawca osiągnął z popełnionego przestępstwa, albo jej równowartości. Tymczasowe zajęcie mienia ruchomego może być dokonane wyłącznie na mieniu osoby podejrzanej lub podejrzanego, gdy zachodzi obawa usunięcia tego mienia. (287)

Tyraliera policyjna

Jest szykiem pieszym stosowanym przez pododdziały Policji w działaniach przywracających porządek publiczny, w których nie występują osoby uzbrojone w broń palną. W tyralierach policjanci ustawiają się w odstępach do dziesięciu kroków przyjmując kształt nakazany komendą. (376)

Tytoń

Liście oraz inne naturalne, przetworzone lub nieprzetworzone części roślin tytoniu, w tym tytoń ekspandowany i tytoń odtworzony. (350)

U**Ubojnia**

To każdy zakład pozostający pod państwową kontrolą sanitarną i weterynaryjną, przeznaczony do wykonywania uboju zwierząt. (330)

Ucisk

W sportach walki, samoobronie oraz technikach interwencyjnych, słowo oznacza, iż została skierowana siła fizyczna lub inny środek przymusu bezpośredniego np. pałka służbowa typu „tonfa” lub pałka teleskopowa w kierunku miejsca wrażliwego na ciele człowieka w celu wywarcia bodźca bólowego. (266)

Uczestnicy postępowania w sprawach o wykroczenie

To każda osoba, która bierze w nim udział w roli określonej przepisami procesowego prawa wykroczeń. (300)

Uczynienie dokumentu bezużytecznym

Uczynienie dokumentu bezużytecznym to pozbawienie dokumentu pierwotnej jego roli przez naruszenie jego nośnika bądź treści. (234)

Uczynienie rzeczy niezdatną do użytku

Artykuł 288 Kodeksu karnego przewiduje odpowiedzialność karną osoby, która cudzą rzecz niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku. Uczynienie rzeczy niezdatną do użytku polega na pozbawieniu rzeczy możliwości normalnego funkcjonowania. (234)

Udar ciepły

Stan ostrego zaburzenia termoregulacji organizmu. Występuje, gdy dochodzi do znacznego przegrzania organizmu przy niedostatecznym oddawaniu ciepła do otoczenia, między innymi przez rozszerzenie naczyń skórnych, pocenie się. Jest stanem bezpośredniego zagrożenia życia występującym na skutek hipertermii. (157)

Udostępnianie przedmiotów mających charakter pornograficzny

Mówi o tym art. 202. k.k. w § 2. Kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter albo rozpowszechnia treści pornograficzne w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. (43)

UFG – Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny

Fundusz jest właściwy w zakresie egzekucji administracyjnej należności pieniężnych w związku z kontrolą spełnienia obowiązku zawierania umów obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej. (331)

Uгода administracyjna

W sprawie, w której toczy się postępowanie administracyjne, strony mogą zawrzeć ugodę, jeżeli charakter sprawy na to pozwala i nie sprzeciwiają się temu przepisy szczególne. Uгода może być zawarta przed organem administracji publicznej, przed którym toczy się postępowanie w pierwszej instancji lub postępowanie odwoławcze, do czasu wydania przez organ decyzji w sprawie. Uгода wymaga zatwierdzenia

przez organ administracji publicznej, przed którym została zawarta. Organ wydaje w tej materii postanowienie. (324)

Ujęcie osoby

Każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości. Osobę ujętą należy niezwłocznie oddać w ręce Policji. Ujęciem osoby nie jest wyłącznie jej schwytanie i doprowadzenie do Policji, ale może ono polegać na zamknięciu sprawcy w pomieszczeniu, np. w mieszkaniu do którego się włamał i wezwaniu Policji. W razie stawiania oporu przez osobę ujmowaną dopuszczalne jest stosowanie siły fizycznej w stopniu nieprzekraczającym potrzeb jej zatrzymania. (344)

Ukrycie dokumentu

Zgodnie treścią art. 276 k.k., kto niszczy, uszkadza, czyni bezużytecznym, ukrywa lub usuwa dokument, którym nie ma prawa wyłącznie rozporządzać, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. (74)

Ulga podatkowa

Rozumie się przez to przewidziane w przepisach prawa podatkowego zwolnienia, odliczenia, obniżki albo zmniejszenia, których zastosowanie powoduje obniżenie podstawy opodatkowania lub wysokości podatku, z wyjątkiem obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego, w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług oraz innych odliczeń stanowiących element konstrukcji tego podatku. (340)

Ułatwianie spożycia napoju alkoholowego

Art. 208 k.k. przewiduje przestępstwo rozpijania małoletniego. Według tego przepisu odpowiedzialności karnej może podlegać osoba, która rozpija małoletniego przez dostarczenie mu napoju alkoholowego, ułatwienie jego spożycia lub nakłanianie do spożycia takiego napoju. (47)

Umieszczać

Stawiać, kłaść, wieszać, przyklejać, umiejscawiać, sytuować, sadowić, lokować, rozmieszczać, umieścić można zarówno uprzednio przygotowane ogłoszenie, napis czy rysunek, jak i możliwe jest bezpośrednie naniesienie na podłoże. (186)

Umorzenie postępowania administracyjnego

Umorzenie ogólnego postępowania administracyjnego w całości lub w części, następuje w drodze decyzji administracyjnej, która stanowi rodzaj rozstrzygnięcia o charakterze stricte procesowym, nie odnoszącym się do istoty sprawy a jedynie stwierdzającym brak przesłanek do orzekania o materialnych uprawnieniach lub obowiązkach stron postępowania. (156)

Umowy międzynarodowe

Obecnie ratyfikowane umowy międzynarodowe są źródłem powszechnie obowiązującego prawa RP. Ratyfikowana umowa międzynarodowa, po ogłoszeniu jej w Dzienniku Ustaw RP, stanowi część krajowego porządku prawnego i stosowana jest bezpośrednio, chyba że stosowanie jej uzależnione jest od wydania ustawy. Ustawa o umowach międzynarodowych wymieniona wyżej wyróżnia umowy ratyfikowane raz umowy niepodlegające ratyfikacji.

Ratyfikacja umów międzynarodowych należy do Prezydenta RP. Istotnym faktem jest, że ratyfikacja niektórych umów wymaga zgody wyrażonej w ustawie. Wymaganie to odnośnie się do umów międzynarodowych, które regulują najważniejsze kwestie uwzględnione w ustawie, tj. pokój, sojusze, układy polityczne czy wojskowe, wolność praw, obowiązków obywatelskich, członkostwa Rzeczypospolitej w organizacjach międzynarodowych czy też znacznego obciążenia państwa pod względem finansowym. Umowy międzynarodowe, które są ratyfikowane przez Prezydenta RP, za uprzednią zgodą parlamentu wyrażoną w ustawie oraz te które są ogłaszane w trybie wymaganym dla ustaw, mają moc prawną ustawy. W sytuacji gdy zaistnieje kolizja takiej umowy z ustawą pierwszeństwo będzie miała umowa. Istnieją umowy międzynarodowe zatwierdzone przez Radę Ministrów, a także umowy resortowe, które nie wymagają ratyfikacji. Konstytucja nie określa jednak stosunku umów nieratyfikowanych do prawa wewnętrznego. (252)

UGŁ – uniwersalny granat łzawiący

Środek przymusu bezpośredniego zaliczany do chemicznych środków obeszczalających. Stosowany jest do przywracania zbiorowo naruszonego porządku publicznego poprzez wystrzeliwanie z wyrzutni RWGŁ i AWGŁ. Mogą być również odpalane ręcznie. Działanie polega na wydzielaniu gazu dymno-łzawiącego, który przy przeciętnych warunkach atmosferycznych rozprzestrzenia się od 25 do 40 metrów. Polega na wykorzystaniu właściwości drażniących błony śluzowej człowieka cząsteczek 2-chloroacetofenonu. Na wyposażeniu Policji znajdują się granaty UGŁ 200 i UGŁ-200/1 (granaty

UGŁ-200 nie mogą być wystrzeliwane z wyrzutni typu AWGŁ-3 z uwagi na częste utykanie granatu w magazynkach lub lufie). Granat UGŁ 200/1 ma masę 315 g, przy czym masa mieszaniny dymno-łzawiącej wynosi 200 g. Średnica 50,1 mm, długość 185 mm. Czas opóźnienia dymienia 3-6 s, czas dymienia 7 s. (294)

Uporczywe nękanie

Art.190a k.k. § 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. (31)

Upośledzenie umysłowe

Niepełnosprawność intelektualna definiowana jest jako poważne ograniczenie obecnego funkcjonowania cechujące się wyraźnie niższym niż przeciętny poziomem intelektualnym (IQ<70), który współwystępuje z co najmniej dwiema trudnościami w zakresie umiejętności adaptacyjnych, tj. ograniczeniami w porozumiewaniu się, samodzielnym działaniu, realizowaniu obowiązków domowych, umiejętności interpersonalnych lub edukacyjnych, korzystania z zasobów społecznych, samodzielnego stanowienia o sobie, spędzania czasu wolnego, zdrowia i poczucia bezpieczeństwa, które ponadto pojawiają się u jednostki przed ukończeniem przez nią 18. roku życia. (259)

Uprawomocnienie orzeczenia

Orzeczenie staje się prawomocne z upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli go nie wniesiono, bądź w dniu wydania orzeczenia lub postanowienia przez organ odwoławczy. (347)

Upředzenie

Silne negatywne uczucie do jakiejś osoby, wynikające z generalizacji na temat grupy, do której ona należy, tendencyjna ocena danej grupy oparta na rzeczywistych lub wyobrażonych właściwościach jej członków. (250)

Urządzenia ostrzegawcze

Przyrządy, mechanizmy lub ich zespoły, umieszczone w danym miejscu w celu ostrzegania o określonych niebezpieczeństwach, np. przeszkodzie w ruchu drogowym. (204)

Urządzenia zabezpieczające

Przyrządy, mechanizmy lub ich zespoły umieszczone w określonym miejscu w celu zapewnienia bezpieczeństwa (np. bariery, poręcze, zapory, murki, łańcuchy, płotki oznaczające zamknięcie drogi lub jej odcinka, odbojnice itd.). (204)

Urządzenie rejestrujące

Stacjonarne, przenośne albo zainstalowane w pojeździe albo na statku powietrznym urządzenie ujawniające i zapisujące za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami. (326)

Usiłowanie nieudolne

Dotyczy tylko przestępstw i zachodzi wówczas gdy sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego lub użycie środka nienadającego się do popełnienia czynu zabronionego. (150)

Usiłowanie udolne

Dotyczy zarówno przestępstw i wykroczeń i zachodzi wówczas gdy sprawca w zamiarze popełnienia czynu zabronionego swoim zachowaniem zmierza bezpośrednio do jego dokonania, które jednak nie następuje z przyczyn od sprawcy niezależnych. (150)

Ustawa

Ustawa to normatywny akt prawny, wydawany przez organ władzy zwierzchniej w państwie. W hierarchii aktów prawnych zajmuje ona miejsce o jeden stopień niżej niż konstytucja. Ustala ona normy generalne i abstrakcyjne. Uchwalana jest przez parlament w szczególnym trybie. Akt ten musi być zgodny z konstytucją. Jest wydawany w szczególnym trybie ustawodawczym. (253)

Usunięcie dokumentu

Przestępstwo ukrywania dokumentu, którym sprawca nie ma prawa wyłącznie rozporządzać, polega na usunięciu go z miejsca, w którym się znajduje, przez co staje się on niedostępny dla osób uprawnionych. Również czasowe uniemożliwienie korzystania z danego dokumentu przez osobę uprawnioną jest równoznaczne z ukrywaniem dokumentu (art. 313 k.k.). (87)

Usuwanie oznaki umorzenia

Art. 313 k.k. § 1. Kto, w celu użycia lub puszczenia w obieg, podrabia albo przerabia urzędowy znak wartościowy albo ze znaku takiego usuwa oznakę umorzenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. § 2. Tej samej karze podlega, kto urzędowy znak wartościowy podrobiony, przerobiony albo z usuniętą oznaką umorzenia puszcza w obieg, nabywa lub go używa albo przechowuje w celu puszczenia w obieg. (86)

Uszczerbek na zdrowiu

Pojęcie to występuje w prawie karnym i pojawia się w związku z ubezpieczeniem społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W prawie karnym występuje pojęcie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Jest nim: pozbawienie człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia oraz innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej nieuleczalnej lub długotrwałej choroby, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zszpecenia lub zniekształcenia ciała. Ten, kto dopuści się takiego czynu, podlega karze pozbawienia wolności (obecnie od roku do 10 lat). Działanie nieumyślne jest zagrożone niższą sankcją (kara pozbawienia wolności do 3 lat). Jeżeli następstwem omawianego czynu jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat.

Lekki uszczerbek na zdrowiu

Jeżeli naruszenie czynności ciała lub rozstrój zdrowia trwa poniżej 7 dni, wówczas mówimy o lekkim uszczerbku na zdrowiu. Średni uszczerbek na zdrowiu

Jeżeli naruszenie czynności ciała lub rozstrój zdrowia trwa powyżej 7 dni, wówczas mamy do czynienia ze średnim uszczerbkiem na zdrowiu.

Ciężki uszczerbek na zdrowiu

Art. 156 § 1 k.k. brzmi: „Kto powoduje ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci:

- pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia,
- innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej

trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zeszpecenia lub zniekształcenia ciała, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10". (24)

Uszkodzenie roślinności

Naruszenie fizycznej całości rośliny (np. obcięcie gałęzi). (188)

Uszkodzenie dokumentu

Uszkodzenie dokumentu to nieuprawniona zmiana struktury dokumentu przez naruszenie jego nośnika lub zapisu treści, które powoduje osłabienie funkcji dokumentu (wykreślenie, naderwanie dokumentu, zamazanie itp.). Uczynienie dokumentu bezużytecznym to pozbawienie dokumentu pierwotnej jego roli przez naruszenie jego nośnika bądź treści. (art. 276 k.k.). (74)

Uszkodzenie rzeczy

Zniszczenie mienia (rzeczy) – czyn zabroniony przez art. 288 k.k. i art. 124 k.w. polegający na niszczeniu cudzej rzeczy, uszkodzeniu jej lub uczynieniu niezdatną do użytku. (81); (19)

Utonięcie

Śmierć przez uduszenie w środowisku płynnym przez zatkanie dróg oddechowych treścią płynną, najczęściej wodą, innymi płynami lub produktami sypkimi, np. ziarnem zboża. (157)

Utrata przytomności (nieprzytomność)

To stan zaburzenia prawidłowej czynności ośrodkowego układu nerwowego, przede wszystkim wyłączenie funkcji kory mózgowej, co stanowi stan zagrożenia życia i wymaga pierwszej pomocy. Poszkodowany,

który jest nieprzytomny, pozbawiony świadomości, przestaje reagować na wszelkie bodźce ze świata zewnętrznego, a nawet na niektóre bodźce wewnątrzustrojowe. Znikają odruchy kaszlu i połykania. Często temu stanowi towarzyszy zwiotczenie mięśni. (157)

Uwięzi

To wszelkie urządzenia mechaniczne krępujące swobodę ruchów zwierzęcia, w zakresie możliwości przemieszczania się ponad ustalony zakres, jak też niektóre urządzenia do kierowania ruchami zwierzęcia w sposób zamierzony przez człowieka. (330)

Użycie broni palnej

Należy przez to rozumieć oddanie strzału w kierunku osoby z zastosowaniem amunicji penetracyjnej. (317)

Użycie specjalne broni

W ramach działań kontrterrorystycznych, jeżeli jest to niezbędne do przeciwdziałania bezpośredniemu, bezprawnemu, gwałtownemu zamachowi na życie lub zdrowie człowieka lub do uwolnienia zakładnika, a użycie broni palnej w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę jest niewystarczające i przeciwdziałanie takiemu zamachowi lub uwolnienie zakładnika w inny sposób nie jest możliwe, dopuszcza się, z uwzględnieniem wszelkich okoliczności zdarzenia o charakterze terrorystycznym oraz możliwości działań kontrterrorystycznych, użycie broni palnej przeciwko osobie dokonującej zamachu albo biorącej lub przetrzymującej zakładnika, którego skutkiem może być śmierć lub bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia tej osoby. Specjalne użycie broni może być dokonane przez funkcjonariuszy Policji, Straży

Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, żołnierzy Żandarmerii Wojskowej lub żołnierzy Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wchodzących w skład grupy wykonującej działania kontrterrorystyczne, zwanej dalej „grupą kontrterrorystyczną”. (310)

Użycie środków przymusu bezpośredniego

Należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec osoby. (332)

Używanie przerobionego lub podrobionego dokumentu jako autentyczny

Zgodnie z art. 270 k.k. kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jednocześnie tej samej karze podlega, kto wypełnia blankiet, opatrzony cudzym podpisem, niezgodnie z wolą podpisanego i na jego szkodę albo takiego dokumentu używa. Samo przygotowanie do popełnienia przestępstwa podlega karze do roku pozbawienia wolności. (71)

Używanie słów nieprzyzwoitych

Wypowiadanie nieprzyzwoitych słów, jak również ich skandowanie, wykrzykiwanie, wyśpiewywanie. (186)

V

Vacatio legis

Jest to okres upływający od chwili ogłoszenia aktu prawnego do chwili uzyskania przez niego obowiązującej mocy. Jego celem jest umożliwienie podmiotom prawa zaznajomić się z nowymi przepisami. Jego okres jest różny i może wynosić od kilku dni do nawet kilku lat. Może ono dotyczyć całego aktu prawnego lub tylko jego części. (253)

ViaTOLL

Służy do elektronicznego poboru opłat drogowych. Wykorzystano w nim technologię komunikacji bezprzewodowej krótkiego zasięgu. System działa dzięki urządzeniom pokładowym viaBOX, instalowanym w pojazdach o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 tony lub urządzeniom viaAUTO, stanowiących odpowiedniki urządzeń viaBOX w samochodowych osobowych i dostawczych o dopuszczalnej masie całkowitej poniżej 3,5 tony. (329)

VIES

System informatyczny służący do wymiany informacji o VAT. (374)

VR – wideorejestrator

Przyrząd do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym, który wykonuje pomiar prędkości pojazdu kontrolowanego na podstawie: pomiaru prędkości pojazdu, w którym przyrząd ten jest zainstalowany albo pomiaru czasu przebycia przez pojazd kontrolowany odcinka drogi o określonej długości. (271)

W

Walizka specjalistyczna

Przystosowana do ujawnienia i zabezpieczenia szczególnych rodzajów śladów kryminalistycznych (np. biologicznych, mechanoskopijnych, osmologicznych, fizykochemicznych itp.). W walizki takie najczęściej wyposażeni są eksperci poszczególnych specjalności kryminalistycznych. (361)

Walizka śledcza

Zestaw podstawowych narzędzi i materiałów przydatnych do ujawnienia, zabezpieczenia i pakowania podstawowych śladów (daktyloskopijnych, mechanoskopijnych, traseologicznych i mikrośladów) utrwalanych metodami klasycznymi oraz do wykonywania szkiców. W walizce takiej znajduje się również podstawowy zestaw narzędzi ślusarskich i stolarskich (361)

Warunki użycia broni palnej

Broni palnej używa się lub wykorzystuje się ją wyłącznie, jeżeli użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego:

- okazało się niewystarczające do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania lub
- nie jest możliwe ze względu na okoliczności zdarzenia. (317)

Ważne obiekty, urządzenia lub obszary

Należy przez to rozumieć podlegające ochronie:

- obiekty, urządzenia lub obszary:
 - istotne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, nienaruszalności granicy państwowej, bezpieczeństwa ruchu kolejowego, gospodarki lub kultury narodowej,

centralnych organów państwowych, wymiaru sprawiedliwości, Krajowej Administracji Skarbowej, przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo organizacji międzynarodowych,

- podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa lub ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia,
 - podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej,
- b) obiekty ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, sporządzonym na podstawie art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, oraz wchodzące w ich skład i powiązane z nimi systemy. (317)

Wersja kryminalistyczna

Rezultat procesów myślowych w postaci przypuszczenia, które jest alternatywną próbą wyjaśnienia jakiegoś zdarzenia, jego przyczyny i okoliczności przebiegu. (164)

Wezwanie

Organ administracji publicznej może wzywać osoby do udziału w podejmowanych czynnościach i do złożenia wyjaśnień lub zeznań osobiście, przez pełnomocnika, na piśmie lub w formie dokumentu elektronicznego, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych. Organ obowiązany jest dołożyć starań, aby zadośćuczynienie wezwaniu nie było uciążliwe. W przypadkach, w których osoba wezwana nie może

stawić się z powodu choroby, kalectwa lub innej niedającej się pokonać przeszkody, organ może dokonać określonej czynności lub przyjąć wyjaśnienie albo przesłuchać osobę wezwaną w miejscu jej pobytu, jeżeli pozwalają na to okoliczności, w jakich znajduje się ta osoba. Do osobistego stawienia się wezwany jest obowiązany tylko w obrębie gminy lub miasta, w którym zamieszkuje albo przebywa. (324)

Wiarygodność mówcy (wyznaczniki wiarygodności)

To wrażenie wywierane na rozmówcy lub audytorium. Jest ono podstawą dla drugiej strony, by mogła mówiącego obdarzyć zaufaniem. Na ocenę wiarygodności mówcy wpływają jego pewność (umiejętności werbalne i niewerbalne, mówienie bez zahamowań i speszzenia), zaangażowanie (oddziaływanie zachowaniem werbalnym i niewerbalnym, dawanie sygnałów świadczących o doświadczeniu), ekspertyza (fachowa wiedza, cytowanie autorytatywnych opinii, demonstrowanie doświadczenia), rzetelność (uczciwość, otwartość na pytania i krytykę, używanie argumentów uwzględniających różne perspektywy problemu). Zaufanie do mówiącego zależy od tego, czy zostanie uznany za autorytet w dziedzinie, której przekaz dotyczy oraz czy jest godny zaufania. Wysuwając twierdzenia niezgodne z własnym interesem oraz sprawiając wrażenie, że działa spontanicznie i nie stara się wpływać na innych mówca ma duże szanse przekonać audytorium o swojej prawdziwości i uczciwości. (179)

Wiktymizacja

Proces stawania się ofiarą, przekształcania się z ofiary potencjalnej w faktyczną,

obejmujący wzajemne relacje między sprawcą a ofiarą, sytuacje, w których dochodzi do wiktymizacji oraz zachowanie samej ofiary. Wiktymizacja pierwotna jest konsekwencją wyrządzenia krzywdy przez sprawcę, wiktymizacja wtórna ma miejsce, kiedy ofiara doznaje kolejnej krzywdy ze strony otoczenia, rodziny, urzędników, funkcjonariuszy, w wyniku ciekawości, niewiedzy, braku empatii, stereotypów, biurokracji, wypalenia zawodowego policjantów, prokuratorów, lekarzy. Pośredniej wiktymizacji ulegać mogą osoby związane z ofiarą i będące świadkami jej krzywdy, np. dzieci ofiary. (167)

Wina

Wina jest jedną z głównych przesłanek odpowiedzialności karnej i cywilnej. Dawnej prawo, w szczególności prawo karne, opierało się na zasadzie odpowiedzialności obiektywnej. W myśl tej zasady – odpowiedzialności podlegał ten, kto swoim zachowaniem doprowadził do powstania ujemnych, ze społecznego punktu widzenia, skutków, bez względu na to, czy wynikały one z jego winy czy nie. (234); (151)

Wizerunek

Wizerunek to wyobrażenie, jakie funkcjonuje w opinii publicznej w związku z daną osobą lub instytucją. Elementy, które charakteryzują wizerunek to wygląd zewnętrzny (odpowiada za pierwsze wrażenie), sposób zachowania (w tym poruszanie się, maniery, wypowiedzi) oraz poglądy, wartości, wiedza i inteligencja (najbardziej czasochłonny i pracochłonny element tworzonego wizerunku). Może on zostać wykreowany sztucznie, jednakże jego tworzenie zawsze opiera się o cechy i zachowania

już istniejące. Może też ewoluować lub być w zależności od potrzeb radykalnie zmieniany.

Wizerunek firmy czyli to, jak firma „wygląda”, co się o niej mówi, jak jest postrzegana zewnątrz (perspektywa klientów) i wewnątrz (perspektywa pracowników). Zły lub słaby wizerunek nie wspiera efektywności i utrudnia osiągnięcie założonych celów. (233)

Wizerunek (w przepisach prawa)

Kategoria wizerunku w polskim prawie unormowana została w Ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawie pokrewnym. Nasz wizerunek ochrania także Kodeks karny. Art. 190a § 2 k.k., wprowadza sankcje za przestępstwo kradzieży tożsamości. Przestępstwo to polega na poszywaniu się pod inną osobę, wykorzystując do tego jej wizerunek lub inne dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej. Każdy, kto narusza ten przepis podlega karze pozbawienia wolności do trzech. Jeśli działanie sprawcy wywoła chociażby próbę samobójstwa poszkodowanego, za czyn ten będzie mógł trafić do więzienia nawet na 10 lat. Jeśli chodzi o Internet, przestępstwo to może polegać na utworzeniu fałszywego konta w serwisie społecznościowym. (33); (341)

Władza rodzicielska

Obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw. Dziecko pozostające pod władzą rodzicielską winno rodzicom posłuszeństwo, a w sprawach, w których może samodzielnie podejmować decyzje i składać oświadczenia

woli, winno wysłuchać opinii i zaleceń rodziców formułowanych dla jego dobra. (107)

Własność

Obejmuje „pełnię władzy” właściciela nad jego rzeczą. Może być ona ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie w jakim nie narusza to istoty prawa własności. Własność podlega równej dla wszystkich ochronie prawnej. (154); (102)

Właściwe warunki bytowania zwierząt

To zapewnienie zwierzęciu możliwości egzystencji, zgodnie z potrzebami danego gatunku, rasy, płci i wieku. (330)

Wniosek dowodowy

Z uwagi na mieszany system dowodzenia (zasada kontrydiktoryjności i zasada oficjalności) w toku czynności wyjaśniających i w postępowaniu przed sądem, możemy wskazać, że dowody przeprowadza się na wniosek stron albo z urzędu. Wniosek stron, jako wniosek dowodowy jest więc żądaniem strony postępowania (określonego uczestnika czynności wyjaśniających), jej przedstawiciela, zgłoszonym organowi kierującemu procesem, w którym domaga się przeprowadzenia dowodu z określonego środka dowodowego na udowodnienie istotnych dla sprawy okoliczności. (93); (18)

Wniosek o ukaranie

Postępowanie w sprawach o wykroczenie opiera się na zasadzie skargowości (art. 14 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w.) co oznacza, że sąd wszczyna postępowanie, gdy wpłynie wniosek o ukaranie (skarga) od uprawnionego podmiotu. Wniosek o ukaranie jest aktem woli w przedmiocie ścigania i ukarania sprawcy wykroczenia. Regułą jest forma

pisemna wniosku, a odstępstwem forma ustna – dopuszczalna w postępowaniu przyspieszonym (art. 92 § 1 pkt 2 k.p.w.). Wniosek o ukaranie określa granice podmiotowe i przedmiotowe oskarżenia, którymi sąd jest związany. (300)

Wodne środki obezwładniające

Stanowią jeden ze środków przymusu bezpośredniego. Używa się w celu krótkotrwałego obezwładnienia osoby lub wykorzystuje się je w celu krótkotrwałego obezwładnienia zwierzęcia. Urządzeniami służącymi do miotania wody są miotacze wody zwane „armatką wodną” (AW). Jest to specjalny pojazd samochodowy, wyposażony w zbiornik i armaturę wodną wraz z agregatem pompującym i innym sprzętem do pobierania miotania wody. (408)

Wolność słowa

Zagwarantowane przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej prawo do publicznego wyrażania własnych poglądów z jednoczesnym poszanowaniem go przez innych oraz pozyskiwania i rozpowszechniania uzyskanych informacji. To także dostęp do istniejących krajowych i zagranicznych źródeł informacji. Każde demokratyczne państwo gwarantuje swoim obywatelom wolność słowa. (211)

Wpływ społeczny

Wpływ społeczny to oddziaływanie, w wyniku którego jednostka, grupa czy jakiś inny podmiot wywołuje zmiany w sferze poznawczej, emocjonalnej i behawioralnej człowieka. Wpływ społeczny może być świadomym, intencjonalnym zabiegiem lub działaniem nieświadomym. Może on mieć charakter pozytywny, jak i negatywny w zależności od intencji podmiotu, który

go wywiera. Wpływ społeczny opiera się na pewnych uniwersalnych regułach psychologicznych zakładających automatyzm reakcji. Najpowszechniej występujące reguły to: reguła wzajemności, prawo sympatii, reguła niedostępności, prawo autorytetu, reguła konsekwencji i zaangażowania, reguła społecznego dowodu słuszności. (123)

Wprowadzenie do obrotu

Udostępnienie osobom trzecim, odpłatnie lub nieodpłatnie, środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. (315)

Wprowadzenie w błąd

Wprowadzenie w błąd polega na tym, iż sprawca swoimi podstępными zabiegami doprowadza pokrzywdzonego do mylnego wyobrażenia o określonym stanie rzeczy, przykładowo co do charakteru czy ceny przedmiotu (art. 286 k.k.). (79)

Wspólna polityka rolna

Celami wspólnej polityki rolnej są:

- zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej, jak również optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej,
- zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie,
- stabilizacja rynków,
- zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw,
- zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów. (304)

Współsprawstwo

Jest odmianą sprawstwa. Polega na dokonaniu przestępstwa wspólnie i w porozumieniu z inną osobą (art. 18 § 1 k.k.). Oznacza to, że działania dwóch lub więcej osób są objęte porozumieniem (które nastąpiło przed lub w trakcie czynu) i są działaniem wspólnym (każda z osób wnosi istotny wkład w dokonanie przestępstwa). (151)

Wszczęcie postępowania administracyjnego

Postępowanie administracyjne wszczyna się na żądanie strony lub z urzędu. Organ administracji publicznej może ze względu na szczególnie ważny interes strony wszcząć z urzędu postępowanie także w sprawie, w której przepis prawa wymaga wniosku strony. Organ obowiązany jest uzyskać na to zgodę strony w toku postępowania, a w razie nieuzyskania zgody – postępowanie umorzyć. (324)

Wybryk

Czyn odbiegający od przyjętych norm zachowania się w określonej sytuacji, zachowanie się, jakiego wśród danych okoliczności czasu, miejsca, otoczenia itp., ze względu na zwykłe normy ludzkiego współżycia nie należało się spodziewać. (193)

Wyciąg z danych radiowych

Dokument zawierający informację, której zakres umożliwia prawidłową pracę w sieci i kierunku radiowym. (393)

Wydalenie ze służby

Kara dyscyplinarna oznaczająca zwolnienie ze służby w Policji. (347)

Wydarzenie nadzwyczajne (w służbie konwojowej)

Zdarzenie w konwoju lub doprowadzeniu skutkujące:

- zabójstwem lub usiłowaniem zabójstwa,
- samobójstwem lub usiłowaniem samobójstwa,
- zgonem z przyczyn naturalnych,
- ucieczką osoby konwojowanej lub doprowadzanej albo usiłowaniem uwolnienia tej osoby,
- zamachem na zdrowie lub życie człowieka, w wyniku którego konieczna była jego hospitalizacja lub zamachem na konwojowane wartości pieniężne lub muzealia. (387)

Wydatek kwalifikowany

Spełnienie przez wydatki poniesione w ramach programów operacyjnych kryteriów:

- spójności z postanowieniami przyjętego programu operacyjnego,
- określonych szczegółowo przez instytucję zarządzającą,
- dodatkowych, przewidzianych dla danego źródła finansowania, w przypadku programów finansowanych ze źródeł zagranicznych. (345)

Wykładnia autentyczna

Dokonywana jest przez organ, który dany przepis wydał. Moc prawna tej wykładni jest równorzędna mocy aktu normatywnego wydanego przez organ interpretujący. Wynika ta wynika z zasady: komu przysługuje stanowienie prawa, temu przysługuje jego wykładnia. Może być ona dokonywana w tym samym akcie normatywnym, w którym znajduje się norma podlegająca interpretacji. Odzwierciedlenie ona znajduje w tzw. definicjach legalnych. Polega to na tym, że prawodawca mocą

zamieszczonych w tekście przepisów prawa wiążąco ustala rozumienie niektórych terminów mającym miejsce w tym akcie. (283)

Wykładnia doktrynalna (naukowa)

Jest dokonywana przez środowisko przedstawicieli doktryny prawniczej. Obecnie ma ona formę glos do orzeczeń organów stosujących prawo, komentarza do tekstów prawnych i wielu opracowań naukowych. Nie ma ona mocy wiążącej. Natomiast może mieć wpływ na praktykę interpretacji przepisów prawnych. (283)

Wykładnia funkcjonalna (celowościowa)

Stosując powyższą wykładnię przy ustalaniu znaczenia jakiegoś przepisu uwzględnia się różnorodne skutki jego zastosowania. W sytuacji gdy rozumienie jakiegoś przepisu prowadzi do skutków uznanych za pożądane przez interpretatora, może być to element przyczyniający się do przyjęcia takiej, a nie innej interpretacji. Dostrzega się tutaj wpływ kontekstu społeczno-politycznego mającego wpływ na rozumienie przepisów prawnych. Warto podkreślić, że wpływ na interpretacje przepisu mają też różnorodne oceny i normy społeczne. W innym rozumieniu polega ona na usuwaniu trudności w rozumieniu tekstu prawnego poprzez odnajdywanie celu, powodu, jaki przyświecał ustawodawcy, jak również funkcji, jaką dana norma ma spełniać. Odnosi się również jak wskazałem powyżej do ocen i norm moralnych funkcjonujących w społeczeństwie. (253)

Wykładnia językowa

W Polega ona na odnalezieniu właściwej treści przepisów prawa w oparciu o analizę wyrażań użytych w tych przepisach przez

dokonywanie oceny ich znaczenia na podstawie treści, która nadawana jest tym wyrażeniom w języku potocznym. Istotnym jest, żeby pamiętać tu o stosowaniu reguł i form gramatycznych obowiązujących w języku polskim, tj. interpunkcja, części mowy, budowa, odmiana wyrazów, składnia itp. (283)

Wykładnia legalna

Jest realizowana przez uprawniony przez prawodawcę podmiot, który dokonuje wykładni norm zawartych w aktach normatywnych. Ma ona z zasady charakter abstrakcyjny, podejmowana jest w formie uchwał na specjalnie przeznaczonych do tego posiedzeniach sądu lub innego uprawnionego organu stosującego prawo. Przykładowo mogą to być wykładnie ustaw o mocy powszechnie obowiązującej dokonywanej przez Trybunał Konstytucyjny do czasu wejścia w życie Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. Innym przykładem mogą być wykładnie dokonywane do 1989 r. przez Radę Państwa na podstawie upoważnieni ustawowego. Uchwały Rady Państwa o ustalaniu powszechnie obowiązującej wykładni ustaw podlegały ogłoszeniu w Monitorze Polskim. Natomiast w związku z wejściem w życie Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. ustawa zasadnicza żadnemu organowi państwowemu nie nadaje kompetencji do ustalenia wykładni o mocy powszechnie obowiązującej. (283)

Wykładnia prawa

Jest to interpretacja prawa. Stanowi ona zespół czynności, które zmierzają do ustalenia treści norm prawnych zawartych w przepisach prawnych. Idąc tą drogą nie ma możliwości, żeby zastosować przepis prawny nie

dokonując uprzednio jego interpretacji. Jej celem jest ustalenie właściwego znaczenia normy prawnej, tak by uznać można było ją w kategorii wypowiedzi prawodawcy niebudzącej żadnych wątpliwości. W praktyce prawniczej wykładnia prawa to najczęściej ustalenie znaczenia tych przepisów prawa, które budzą wątpliwość przy sięganiu do aktów stosowania prawa. Innymi słowy wykładni dokonujemy, żeby zrozumieć intencję prawodawcy. (283)

Wykorzystanie broni palnej

Należy przez to rozumieć oddanie strzału z zastosowaniem amunicji penetracyjnej w kierunku zwierzęcia, przedmiotu lub w innym kierunku niestwarzającym zagrożenia dla osoby. (317)

Wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego

Należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec zwierzęcia albo zastosowanie go w celu zatrzymania, zablokowania lub unieruchomienia pojazdu lub pokonania przeszkody. (317)

Wykroczenie

Czyn człowieka, społecznie szkodliwy, bezprawny, zawiniony, zabroniony przez ustawę w czasie jego popełnienia pod groźbą aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5.000 zł lub nagany. (159)

Wykroczenie skarbowe

Jest to czyn zabroniony przez kodeks pod groźbą kary grzywny określonej kwotowo, jeżeli kwota uszczuplonej lub narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej albo wartość przedmiotu czynu nie przekracza pięciokrotnej wysokości

minimalnego wynagrodzenia w czasie jego popełnienia. Wykroczeniem skarbowym jest także inny czyn zabroniony, jeżeli kodeks tak stanowi. (343)

Wyłączenie organu administracji publicznej

Organ podlega wyłączeniu od załatwienia sprawy dotyczącej interesów majątkowych, jego kierownika lub osób pozostających z tym kierownikiem w stosunkach: małżeństwa, pokrewieństwa, powinowactwa do drugiego stopnia, przysposobienia, opieki lub kurateli, a także osoby zajmującej stanowisko kierownicze w organie bezpośrednio wyższego stopnia lub osób pozostających z nim w stosunkach małżeństwa, pokrewieństwa, powinowactwa do drugiego stopnia, przysposobienia, opieki lub kurateli. Wyłączony organ powinien podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki ze względu na interes społeczny lub ważny interes stron. (324)

Wyłączenie pracownika

Pracownik organu administracji publicznej podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu w sprawie. Z mocy ustawy ze względu na bliskość wobec strony oraz ze względu na bliskość wobec sprawy. Podlega wyłączeniu na mocy postanowienia wydanego na żądanie pracownika, strony lub z urzędu jeżeli zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności, które mogą wywoływać wątpliwość co do bezstronności pracownika. (156)

Wyłączenie przełożonego dyscyplinarnego

Przełożony dyscyplinarny podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, jeżeli: sprawa dotyczy go bezpośrednio; jest małżonkiem, krewnym lub

powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego; był świadkiem czynu; między nim a obwinionym lub osobą pokrzywdzoną przez obwinionego zachodzi stosunek osobisty mogący wywołać wątpliwości co do jego bezstronności. (347)

Wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego

Rzecznik dyscyplinarny podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, jeżeli:

- sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego;
- był świadkiem czynu;
- między nim a obwinionym lub osobą pokrzywdzoną przez obwinionego zachodzi stosunek osobisty mogący wywołać wątpliwości co do jego bezstronności. (347)

Wymuszenie rozbójnicze

Wymuszenie rozbójnicze. Kto, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym albo do zaprzestania działalności gospodarczej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 (art. 282 k.k.). (77)

Wypadek

Kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała podlega karze

pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli następstwem wypadku jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Jeżeli pokrzywdzonym jest wyłącznie osoba najbliższa, ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na jej wniosek (art. 177 k.k.). (27)

Wyrób akcyzowy

Wyroby energetyczne, energia elektryczna, napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe, susz tytoniowy, płyn do papierosów elektronicznych oraz wyroby nowatorskie, określone w załączniku nr 1 do ustawy o podatku akcyzowym. (346)

Występek o charakterze chuligańskim

Występek polegający na umyślnym zamachu na zdrowie, na wolność, na cześć lub nietykalność cielesną, na bezpieczeństwo powszechne, na działalność instytucji państwowych lub samorządu terytorialnego, na porządek publiczny, albo na umyślnym niszczeniu, uszkodzeniu lub czynieniu niezdatną do użytku cudzej rzeczy, jeżeli sprawca działa publicznie i bez powodu albo z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego. (17)

Wytrych

Narzędzie służące do otwierania lub odblokowywania zamków (np. w drzwiach, samochodach, szafkach), używane w przypadku braku klucza. (184)

Wywiad osobopoznawczy

Polega na rozmowie z osobą lub osobami, podczas której policjant zadaje pytania lub wypowiada zdania mające funkcje pytania

w celu uzyskania informacji w zakresie tożsamości oskarżonego, jego numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numeru i nazwy dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwy organu, który wydał dokument, a także wieku osoby, jej stosunków rodzinnych i majątkowych, wykształcenia, zawodu i źródła dochodu, danych o karalności, a w miarę możliwości numer telefonu lub adres poczty elektronicznej umożliwiające kontaktowanie się z osobą oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP). W przypadku gdy wywiad osobopoznawczy dotyczy funkcjonariusza publicznego w chwili popełnienia czynu lub w czasie postępowania należy ponadto zebrać dane dotyczące przebiegu służby publicznej, wyróżnień oraz ukarań dyscyplinarnych. W postępowaniu w sprawach o przestępstwa w ruchu lądowym określone w rozdziale XXI Kodeksu karnego należy także uzyskać informacje z centralnej ewidencji kierowców oraz z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego prowadzonej przez Policję, dotyczące osoby. Jeżeli od sporządzenia tych informacji upłynął okres 6 miesięcy, należy uzyskać je ponownie. (344)

Wywiad SAMPLE

Wywiad ten obejmuje zebranie informacji o zachorowaniu bądź zmierza do ustalenia faktów o zaistniałym zdarzeniu, np. o przyczynach zachorowania, mechanizmach wywołujących uraz czy też umożliwia oszacowanie siły powodującej obrażenia, itp.

S – objawy przedmiotowe/podmiotowe (*signs/symptoms*).

A – alergie (*allergies*).

M – medykamenty (*medicines*).

P – przebyte choroby (*past medical history*).

L – lunch – ostatni posiłek (*last oral intake*).

E – ewentualnie co doprowadziło do urazu lub zachorowania? (events leading up to the injury and/or illness). (120)

Wywiad środowiskowy

Wywiad środowiskowy polega na rozmowie z osobą lub osobami, podczas której policjant zadaje pytania lub wypowiada zdania mające funkcje pytania w celu uzyskania informacji w zakresie właściwości i warunków osobistych oraz dotychczasowego sposobu życia osoby, a w szczególności imię i nazwisko osoby przeprowadzającej wywiad, imię i nazwisko osoby, zwięzły opis jej dotychczasowego życia oraz dokładne informacje o środowisku, w tym rodzinnym, szkolnym lub zawodowym, a nadto informacje o jej stanie majątkowym i źródłach dochodów, informacje dotyczące stanu zdrowia, a także o nadużywaniu przez nią alkoholu, środków odurzających, środków zastępczych lub substancji psychotropowych, własne spostrzeżenia i konkluzje osoby przeprowadzającej wywiad, zwłaszcza dotyczące właściwości i warunków osobistych oraz dotychczasowego sposobu życia. Dane o osobach, które dostarczyły informacji w ramach wywiadu środowiskowego, osoba przeprowadzająca wywiad ujawnia jedynie na żądanie sądu, a w postępowaniu przygotowawczym – prokuratora. Osoby, które dostarczyły informacji w ramach wywiadu środowiskowego, mogą być w razie potrzeby przesłuchane w charakterze świadków. Policja jest obowiązana udzielić osobie przeprowadzającej wywiad pomocy przy wykonywaniu zadań związanych z wywiadem środowiskowym w celu

zapewnienia jej bezpieczeństwa. Do osoby powołanej do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego stosuje się odpowiednio przepisy o wyłączeniu sędziego. Orzeka o tym sąd, a w postępowaniu przygotowawczym – prokurator. (344)

Wywołanie zgorszenia

Spowodowanie negatywnej reakcji otoczenia na zachowanie sprawcy (uczucie wstrętu, oburzenia, obrzydzenia czy niesmaku). (193)

Wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe

Kara dyscyplinarna oznaczająca odwołanie lub zwolnienie z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego i powołanie lub mianowanie na stanowisko służbowe niższe od dotychczas zajmowanego. (347)

Wyzyskanie błędnego przeświadczenia osoby

Wykorzystanie tego, że pokrzywdzony jest w błędnym przekonaniu co do pewnych okoliczności (np. gdy pokrzywdzony mylnie postrzega sprawcę jako osobę o określonych kwalifikacjach np. lekarza, czy doświadczonego doradcę finansowego, podczas gdy sprawca nie ma w tym zakresie żadnego doświadczenia, a mimo to przyjmuje trudne zlecenie, którego realizacja wymaga kompetencji i doświadczenia, których sprawca nie posiada). (78)

Wyzyskanie błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania

Wyzyskanie niezdolności pokrzywdzonego do należytego pojmowania przedsiębranego działania – czyli wykorzystanie

sytuacji, w której pokrzywdzony ze względu na różne przyczyny (np. choroba, wiek, naiwność) nie jest w stanie właściwie zrozumieć swojego działania. (78)

Wyższy przełożony dyscyplinarny

- komendant wojewódzki Policji – w stosunku do komendanta powiatowego (miejskiego) Policji;
- Komendant Stołeczny Policji – w stosunku do komendanta powiatowego (miejskiego) i rejonowego Policji;
- Komendant Główny Policji – w stosunku do Komendanta CBŚP, komendanta wojewódzkiego Policji, Komendanta Stołecznego Policji, komendanta szkoły policyjnej i dowódcy kontyngentu policyjnego. (347)

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego

Institucja dająca możliwość uchylecia prawomocnego orzeczenia organu dyscyplinarnego w sytuacji, jeżeli:

- dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności, okazały się fałszywe;
- zostały ujawnione istotne dla sprawy okoliczności, które nie były znane w toku postępowania dyscyplinarnego;
- orzeczenie wydano z naruszeniem obowiązujących przepisów, jeżeli mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
- orzeczenie zostało wydane w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostały następnie uchylone lub zmienione,
- bądź jeżeli w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stracił moc lub uległ zmianie przepis prawny będący podstawą wydania orzeczenia dyscyplinarnego. (347)

Z

Zabezpieczenie imprezy masowej

Ogół skoordynowanych przedsięwzięć podejmowanych w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z imprezą masową. (327)

Zabezpieczenie majątkowe

Zabezpieczenie majątkowe wyraża się w tymczasowym zabezpieczeniu ewentualnych, orzeczonych w przyszłości przez sąd kar i środków karnych o charakterze majątkowym, przepadku i środków kompensacyjnych, w tym roszczeń majątkowych przeciwko sprawcy przestępstwa, a także kosztów sądowych. (287)

Zabezpieczenie miejsca zdarzenia

To zespół różnych czynności zmierzających do ochrony tego miejsca przed niepożądanym działaniem człowieka oraz do zabezpieczenia śladów i dowodów przed zatarciem lub utratą, zniszczeniem, a także działań mających na celu ujawnienie źródeł informacji o zdarzeniu i osobach z nim związanych oraz przerwanie zdarzenia i zapobieżenie dalszym jego skutkom. (127)

Zabezpieczenie prewencyjne

Zespół przedsięwzięć organizacyjnych na poziomie interwencyjnym podejmowanych w celu niedopuszczenia do wystąpienia zdarzeń naruszających normy prawne w sytuacji kiedy z analizy zagrożeń wynika, że ich wystąpienie jest możliwe bądź istnieje duże prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia kryzysowego. (381)

Zablokowanie broni

To wyższa forma zacięcia broni możliwa do usunięcia przez strzelającego podczas strzelania, lecz wymagająca większych umiejętności od strzelającego, a niekiedy dodatkowego wyposażenia, np. wycior. (293)

Zabójstwo

Zgodnie z art. 148 k.k. kto zabija człowieka, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8, karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności. W przypadku jeśli następuje to ze szczególnym okrucieństwem, w związku z wzięciem zakładnika, zgwałceniem albo rozbojem, w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie lub z użyciem broni palnej lub materiałów wybuchowych, podlega karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności. Wyróżniamy:

- typ podstawowy (uregulowany art. 148 k.k.),
- typy kwalifikowane (patrz: morderstwo),
- typy uprzywilejowane (patrz: zabójstwo w afekcie). (23)

Zabór

Kradzież (art. 278 k.k.) – zabór cudzej rzeczy w celu przywłaszczenia. Pod pojęciem zaboru rozumie się fizyczne wyjęcie rzeczy spod władztwa właściciela. Dotyczy to również przedmiotu pozostawionego przez niego w znanym mu miejscu w zamiarze późniejszego jej zabrania. (76)

Zaburzenia czynności psychicznych (zaburzenia psychiczne)

Ogół zaburzeń czynności psychicznych i zachowania, zwykle będących źródłem cierpienia lub utrudnień w funkcjonowaniu

społecznym, które są przedmiotem zainteresowania psychiatrii klinicznej, w tym takich jej działów, jak diagnostyka, leczenie, profilaktyka, badania etiologii i patogenezy. W myśl ustawy z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.2017.0.882 t.j.) do kategorii osób z zaburzeniami psychicznymi zalicza się:

- osoby chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- osoby upośledzone umysłowo,
- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych (np. zaburzenia nerwowe, zaburzenia osobowości). (268)

Zachowanie terminu

Termin jest zachowany, jeżeli przed jego wpływem pismo zostało nadane w placówce podmiotu zajmującego się doręczaniem korespondencji na terenie Unii Europejskiej, w polskim urzędzie konsularnym lub złożone przez żołnierza, z wyjątkiem żołnierza pełniącego terytorialną służbę wojskową dyspozycyjnie, w dowództwie jednostki wojskowej albo przez osobę pozbawioną wolności w administracji odpowiedniego zakładu, a przez członka załogi polskiego statku morskiego – kapitanowi statku. (344)

Zacięcie broni

Krótkotrwała niesprawność broni możliwa do usunięcia przez strzelającego bezpośrednio po jej wystąpieniu. (293)

Zadławienie

Niedrożność dróg oddechowych spowodowana ciałem obcym, jest rzadką, ale potencjalnie uleczalną przyczyną przypadkowej śmierci. O ile w przypadku łagodnej niedrożności dróg oddechowych, wówczas kiedy występuje kaszel jako naturalny

mechanizm obronny, nie powinno się wkraczać z agresywnym działaniem o tyle w ciężkiej niedrożności dróg oddechowych powinno się wdrożyć techniki pozwalające na odblokowanie dróg oddechowych. Prawdopodobieństwo sukcesu wzrasta przy połączeniu klepnięć w plecy z uciśnięciami nadbrzusza i klatki piersiowej. (148)

Zaginięcie osoby

Zaginięcie osoby to zaistnienie zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca pobytu osoby fizycznej, wymagające jej odnalezienia albo udzielenia pomocy w celu zapewnienia ochrony życia, zdrowia lub wolności. (391)

Zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania

Kara dyscyplinarna oznaczająca zakaz opuszczania wyznaczonego miejsca przebywania przez ukaranego pełniącego służbę w systemie skoszarowanym. (347)

Zakazy podmiotowe użycia ŚPB

Ograniczenie stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec określonych kategorii osób. Zabronione jest użycie ŚPB wobec kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat oraz osób o widocznej niepełnosprawności. W stosunku do tych kategorii osób uprawniony może użyć wyłącznie siły fizycznej w postaci technik obojętowania. W przypadku, gdy zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie uprawnionego lub innej osoby, a użycie siły fizycznej wobec wymienionych kategorii osób jest niewystarczające lub niemożliwe, uprawniony może użyć innych środków

przymusu bezpośredniego lub broni palnej. Użycie środka przymusu bezpośredniego w przypadku następuje z uwzględnieniem jego właściwości oraz stanu osoby, wobec której ma być użyty. (332)

Zakazy użycia broni palnej

Wobec kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, oraz osób o widocznej niepełnosprawności uprawniony może użyć wyłącznie siły fizycznej w postaci technik obezwładnienia. Ponadto broń palna nie może być użyta lub wykorzystana przez pododdział zwarty. (317)

Zakłócenie porządku publicznego

Wywołanie takiego stanu, który w danym miejscu, czasie, okolicznościach i zgodnie z przyjętymi zwyczajami i obowiązującymi przepisami uważa się za nienormalny i który odczuwany jest jako utrudnienie lub uniemożliwienie ludziom normalnego zachowania w miejscach dostępnych dla bliżej nieokreślonej liczby osób. (193)

Zakłócenie spoczynku nocnego

Uniemożliwienie, przynajmniej jednej osobie, odpoczęcia w ciszy, która obowiązuje od godz. 22:00 do 6:00, przy czym odpoczynek ten nie musi przejawiać się w formie snu - może on polegać np. na czytaniu książek itp.: czas odpoczynku nocnego może być unormowany inaczej przez uprawniony do tego organ, np. przez zarząd uzdrowiska. (193)

Zakłócenie spokoju publicznego

Naruszenie równowagi psychicznej ludzi (wywołanie uczucia zaniepokojenia, podenerwowania itp.) znajdujących się w miejscach dostępnych dla nieokreślonej liczby osób. (193)

Zakończenie czynności dowodowych

Postanowienie rzecznika dyscyplinarnego wydawane po zapoznaniu obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego. (347)

Zamach

Każdy czyn człowieka skierowany ku temu, by istniejący stan zmienić przez naruszenie dobra prawnego lub stworzenie sytuacji realnie grożącej niebezpieczeństwem takiego naruszenia. Najczęściej przybiera formę działania połączonego ze stosowaniem przymusu fizycznego. Może również mieć postać zaniechania, gdy grozi ono spowodowaniem kryminalnie bezprawnego skutku lub oznacza utrzymanie bezprawnego stanu (np. bierny opór przeciwko opuszczeniu zajmowanego bezprawnie pomieszczenia). (149)

Zamach bezpośredni

To działanie lub zaniechanie człowieka będące realizacją przestępnego zamiaru następuje w sytuacji, kiedy do realizacji pozostaje już tylko ostatni etap tego zamiaru, np. gdy pozostało tylko nacisnąć spust wycelowanego w osobę pistoletu, zadać pobliskiej osobie uderzenie podniesionym w rękę nożem, włączyć detonator, aby spowodować wybuch bomby w jadącym samochodzie. Według komentarza do art. 25 k.k. zamach jest bezpośredni nie tylko wtedy, gdy jego sprawca już go realizuje, lecz także wtedy, gdy obiektywna ocena sytuacji prowadzi do niewątpliwego wniosku, że sprawca niezwłocznie przystąpi do ataku na dobro chronione prawem. (143); (118)

Zamach bezprawny

Zamach sprzeczny z obowiązującym prawem. Z pojęciem zamach wiąże się określenie „rzeczywisty zamach”, definiowane

w literaturze jako zamach rozgrywający się w realnym świecie, nie urojony, nie na żarty, czy nie symulowany. W sytuacji wystąpienia zamachu urojonego, czyli takiego, który istnieje tylko w świadomości danej osoby, jej działanie należy rozpatrywać przez pryzmat art. 29 k.k., regulującego kwestie działania w błędzie. (143)

Zaniechanie

Odpowiedzialności karnej za przestępstwo skutkowe popełnione przez zaniechanie podlega ten tylko, na kim ciążył prawny, szczególnie obowiązek zapobieżenia skutkowi (art. 2 k.k.). Karalność zaniechania podkreślona jest jeszcze w przepisie art. 6 § 1 i 2 k.k. Z przepisów tego art. wynika m.in., że czyn zabroniony uważa się za popełniony w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany oraz za popełniony w miejscu, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był obowiązany, albo gdzie skutek stanowiący znamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić. (39)

Zanieczyszczanie miejsc dostępnych dla publiczności

Pojęcie szersze od zaśmiecania, obejmuje w sobie oprócz zaśmiecania także inne formy zabrudzenia, jak np. wylanie brudnych cieczy i innych nieczystości, ułatwianie potrzeby fizjologicznej w miejscu do tego nieprzeznaczonym, wysmarowanie lepką substancją ławki czy wylanie farby na chodnik. (189)

Zanieczyszczenie drogi publicznej

Jej zaśmiecanie, brudzenie, wyrzucanie na nią określonych przedmiotów, substancji,

wylanie płynów, rozlanie lub wypadnięcie ładunku pojazdu ciężarowego, nieusunięcie rozlanego oleju silnikowego, benzyny lub rozbitego szkła, które mogą spowodować niebezpieczeństwo lub utrudnienie w ruchu drogowym. (207)

Zanurzenie

Sytuacja, w której poszkodowany otoczony jest przez wodę lub inny płyn, aby doszło do tonięcia przynajmniej jego twarz musi być pod powierzchnią wody. (157)

Zaostrzenie wymiaru kary

Na zaostrzenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

- działanie z motywacji zasługującej na szczególne potępienie albo w stanie po użyciu alkoholu lub innego podobnie działającego środka;
- popełnienie przewinienia dyscyplinarnego przez policjanta przed zatarciem wymierzonej mu kary dyscyplinarnej;
- poważne skutki przewinienia dyscyplinarnego, zwłaszcza istotne zakłócenie realizacji zadań Policji lub naruszenia dobrego imienia Policji;
- działanie w obecności podwładnego, wspólnie z nim lub na jego szkodę. (347)

Zapora

Zestaw walizkowy do oznakowania miejsca zdarzenia. Zestaw przeznaczony jest dla służb, których zadaniem jest oznaczenie miejsca wypadku drogowego. (409)

Zapoznanie obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego

Obligatoryjna czynność rzeczownika dyscyplinarnego wymagająca sporządzenia

protokołu realizowana po przeprowadzeniu czynności dowodowych i uznaniu, że zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy. (347)

Zarejestrowany odbiorca

Podmiot, któremu wydano zezwolenie na nabywanie wewnątrzspółnotowe albo na jednorazowe nabycie wewnątrzspółnotowe wyrobów akcyzowych wysłanych z zastosowaniem procedury zawieszenia poboru akcyzy, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. (346)

Zarządzanie kryzysowe

Zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym (faza zapobiegania), przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań (faza przygotowania), reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych (faza reagowania), usuwaniu ich skutków (faza) oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej (faza odbudowy). (318)

Zasada celowości

Od użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej należy odstąpić, gdy cel ich użycia lub wykorzystania został osiągnięty. (317)

Zasada czynnego udziału stron

Organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków

będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznamości prawa i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. (324)

Zasada dwuinstancyjności

Postępowanie administracyjne jest dwuinstancyjne, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Wyraża się ona w możliwości żądania dwukrotnego rozpatrzenia i dwukrotnego rozstrzygnięcia sprawy indywidualnej załatwianej na podstawie k.p.a. (324)

Zasada informowania stron

Organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznamości prawa i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek. (324)

Zasada łączenia środków

W przypadku gdy uzasadniają to okoliczności zdarzenia, uprawniony może użyć jednocześnie więcej niż jednego środka przymusu bezpośredniego lub wykorzystać jednocześnie więcej niż jeden taki środek, na zasadach określonych w ustawie o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej z dnia 24 maja 2013 r. (317)

Zasada minimalizacji szkody (zasada szkody minimalnej)

Środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej używa się lub wykorzystuje się je w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę. (317)

Zasada niezbędności

Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je w sposób niezbędny do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania, proporcjonalnie do stopnia zagrożenia, wybierając środek o możliwie jak najmniejszej dolegliwości. (317)

Zasada pisemności

Sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego doręczanego środkami komunikacji elektronicznej. Sprawy mogą być załatwiane ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub za pomocą innych środków łączności, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji. (324)

Zasada pogłębienia zaufania obywateli

Organy administracji publicznej prowadzą postępowanie w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania. Organy administracji publicznej bez uzasadnionej przyczyny nie odstępują od utrwalonej praktyki rozstrzygania spraw w takim samym stanie faktycznym i prawnym. (324)

Zasada Potta

Zasada dotycząca sposobu unieruchamiania kończyn z pourazowym uszkodzeniem układu kostno-stawowego (złamania, zwichnięcia, skręcenia). I zasada Potta (dot. złamań) określa, że przy złamaniach kości długich należy unieruchomić co najmniej dwa sąsiednie stawy. II zasada Potta (dla urazów stawów) określa, że przy urazach stawów należy unieruchomić kości tworzące staw. (157)

Zasada prawdy obiektywnej

W toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Organ ma z urzędu zmierzać do pełnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy w zakresie potrzebnym do jej załatwienia i nie jest związany w tym względzie wnioskami stron. (324)

Zasada praworządności

Organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa i w toku postępowania stoją na straży praworządności. Działanie na podstawie prawa obejmuje dwa zasadnicze elementy, a mianowicie ustalenie przez organ administracji publicznej zdolności prawnej do prowadzenia postępowania w danej sprawie oraz zastosowanie przepisów prawa materialnego i przepisów prawa procesowego przy rozpoznaniu i rozstrzygnięciu sprawy. (365)

Zasada przekonywania

Organy administracji publicznej powinny wyjaśniać stronom zasadność przesłanek, którymi kierują się przy załatwieniu sprawy, aby w ten sposób w miarę możliwości doprowadzić do wykonania przez strony decyzji bez potrzeby stosowania środków przymusu. (324)

Zasada szczególnej ostrożności

Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je z zachowaniem szczególnej ostrożności, uwzględniając ich właściwości, które mogą stanowić zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby. (317)

Zasada szybkości i prostoty postępowania

Organy administracji publicznej powinny działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia. Sprawy, które nie wymagają zbierania dowodów, informacji lub wyjaśnień, powinny być załatwione niezwłocznie. (324)

Zasada trwałości decyzji

Decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wnioszek o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych. Decyzje mogą być zaskarżane do sądu administracyjnego z powodu ich niezgodności z prawem, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych ustawach. Decyzje ostateczne, których nie można zaskarżyć do sądu, są prawomocne. (324)

Zasada ugodowego załatwiania spraw

Organy administracji publicznej w sprawach, których charakter na to pozwala, dążą do polubownego rozstrzygnięcia kwestii spornych oraz ustalania praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania w należących do ich właściwości sprawach, w szczególności przez podejmowanie czynności, skłaniających strony do zawarcia ugody. (324)

Zasady postępowania administracyjnego

Służą ujednoczeniu wykładni przepisów proceduralnych, gdyż porządkują reguły wykładni poszczególnych przepisów k.p.a. podporządkowując je według jednej określonej idei zawartej w zasadzie, mogą służyć wypełnieniu ewentualnych luk w obrębie k.p.a. oraz wzmacniają pozycję procesową strony, gdyż dyrektywy wynikające z zasad są korzystne przede wszystkim dla stron postępowania administracyjnego. Naruszenie zasad ogólnych stanowi naruszenie prawa mogące skutkować wadliwością decyzji administracyjnej w postaci jej nieważności lub wzruszalności, jak również odpowiedzialnością odszkodowawczą albo dyscyplinarną. (366)

Zasłona

Słowo zamiennie stosowane ze słowem blok. Stosowanie zasłon w samoobronie, sportach walki czy też w czasie interwencji policyjnych ma celu przeciwdziałanie technikom ataku przeciwnika jak również ich skutkom. (266)

Zastępca dyżurnego

Policjant wspomagający realizację zadań dyżurnego jednostki Policji. (377)

Zastępstwo w procesie

Za pokrzywdzonego, który nie jest osobą fizyczną, czynności w postępowaniu przygotowawczym i sądowym dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu. Jeżeli pokrzywdzonym jest małoletni albo osoba ubezwłasnowolniona całkowicie lub częściowo, jego prawa wykonuje przedstawiciel ustawowy albo osoba, pod której stałą pieczęć pokrzywdzony pozostaje. Jeżeli pokrzywdzonym jest osoba nieporadna, w szczególności ze względu na wiek lub stan zdrowia, jego prawa może wykonywać osoba, pod której pieczęć pokrzywdzony pozostaje.

W postępowaniu przygotowawczym, tzn. postępowaniu prowadzonym przez policję i prokuraturę przed wniesieniem aktu oskarżenia do sądu, pokrzywdzony i podejrzany o popełnienie przestępstwa są stronami tego postępowania. Po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu, w postępowaniu przed sądem, aby pokrzywdzony mógł być stroną postępowania, musi wystąpić w roli albo oskarżyciela posiłkowego, albo oskarżyciela prywatnego, lub powoda cywilnego. (344); (214)

Zaśmiecanie miejsc dostępnych dla publiczności

Wyrzucać drobne odpadki lub bezużyteczne przedmioty bądź pozostawiać je w miejscach ogólnie dostępnych. (189)

Zaświadczenie

Organ administracji publicznej wydaje zaświadczenie na żądanie osoby ubiegającej się o zaświadczenie. Zaświadczenie wydaje się, jeżeli, urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego wymaga przepis prawa, osoba ubiega się

o zaświadczenie ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego. Zaświadczenie powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie siedmiu dni. Odmowa wydania zaświadczenia bądź zaświadczenia o treści żądanej przez osobę ubiegającą się o nie następuje w drodze postanowienia, na które służy zażalenie. (324)

Zatajenie prawdy

Zgodnie z art. 233 § 2 k.k. warunkiem odpowiedzialności za fałszywe zeznania lub zatajenie prawdy jest uprzedzenie zeznającego przez osobę przyjmującą zeznanie i działającą w zakresie swoich uprawnień o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebranie od niej przyrzeczenia. Osoba przyjmująca zeznanie musi być uprawniona do prowadzenia danego postępowania. Luźna rozmowa nie może stanowić podstawy do odpowiedzialności karnej. (63)

Zatarcie kary dyscyplinarnej

Oznacza uznanie kary za niebyłą. (347)

Zatrzymanie osoby

Jest środkiem przymusu, polegającym na krótkotrwałym pozbawieniu wolności danej osoby i oznacza odebranie jej prawa do swobodnego poruszania się i porozumiewania z innymi osobami, zakaz przyjmowania i przekazywania bez uprawnionego organu jakichkolwiek przedmiotów oraz zobowiązanie do podporządkowania się poleceniom zatrzymującego organu. (3)

Zatrzymanie rzeczy

Na żądanie sądu lub prokuratora, a w wypadkach niecierpiących zwłoki także na żądanie Policji lub innego uprawnionego organu należy wydać rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie lub podlegające zajęciu w celu zabezpieczenia kar majątkowych, środków karnych o charakterze majątkowym, przepadku środków kompensacyjnych albo roszczeń o naprawienie szkody. (48)

Zatwierdzenie przeszukania

Czynność przeszukania należy niezwłocznie zatwierdzić, jeżeli zostało dokonane bez uprzednio wydanego postanowienia o zarządzeniu przeszukania, a następnie postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia tej czynności należy doręczyć osobie, u której zostało dokonane przeszukanie w terminie 7 dni od daty czynności na zgłoszone do protokołu żądanie tej osoby. O prawie zgłoszenia żądania należy ją pouczyć. (53)

Zatwierdzenie zatrzymania rzeczy

Jeżeli zatrzymanie rzeczy lub przeszukanie nastąpiło bez uprzedniego polecenia sądu lub prokuratora, a w ciągu 7 dni od dnia czynności nie nastąpiło jej zatwierdzenie, należy niezwłocznie zwrócić zatrzymane rzeczy osobie uprawnionej chyba, że nastąpiło dobrowolne wydanie, a osoba nie złożyła wniosku o sporządzeniu i doręczeniu jej postanowienia sądu lub prokuratora o zatwierdzeniu zatrzymania. Doręczenie wniosku w przedmiocie zatrzymania powinno nastąpić w terminie 14 dni od zatrzymania rzeczy. (61)

Zawał mięśnia sercowego

Jest to każda martwica mięśnia (kardiomyocytów) spowodowana przedłużonym niedokrwieniem określonego obszaru serca, czyli zamknięciem światła naczynia wieńcowego najczęściej w wyniku pęknięcia blaszki miażdżycowej, potwierdzona zwiększeniem wartości troponin. (157)

Zawiadomienie**o niepopelnionym przestępstwie**

Do złożenia zawiadomienia o przestępstwie uprawniona jest każda osoba, która posiada taką informację, bez względu na wiek, płeć, rasę, narodowość itp. Zgodnie z polską procedurą karną, osoba powyżej 17. roku życia, składająca zawiadomienie o przestępstwie, jest informowana m.in. o odpowiedzialności karnej za powiadomienie Policji o niepopelnionym przestępstwie, za fałszywe oskarżenie oraz za składanie fałszywych zeznań – art. 238 k.k. i art. 234 k.k., art. 233 § 1 k.k. (65)

Zawieszenie postępowania

Jest to stan, w którym trwa stan zawisłości sprawy administracyjnej, jednakże tok postępowania ulega wstrzymaniu. Prócz szeroko pojętych czynności zmierzających do usunięcia przeszkody powodującej zawieszenie postępowania, organ może podejmować wyłącznie czynności niezbędne w celu zapobieżenia niebezpieczeństwu dla życia lub zdrowia ludzkiego albo poważnym szkodom dla interesu społecznego. Zawieszenie postępowania wstrzymuje bieg terminów przewidzianych w kodeksie. Okresu zawieszenie nie wlicza się do terminu załatwienia sprawy. (156)

Zawieszenie postępowania dyscyplinarnego

Instytucja wstrzymująca na podstawie postanowienie przełożonego dyscyplinarnego bieg postępowania dyscyplinarnego z możliwością jego podjęcia w sytuacji zaistnienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania. (347)

Zażalenie

Jest środkiem zaskarżenia o charakterze względnie suspensywnym oraz względnie dewolutywnym. Na wydane w toku postępowania postanowienia służy stronie zażalenie, gdy kodeks tak stanowi. Zażalenia wnosi się w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia postanowienia stronie, a gdy postanowienie zostało ogłoszone ustnie – od dnia jego ogłoszenia stronie. Postanowienie, na które nie służy zażalenie, strona może zaskarżyć tylko w odwołaniu od decyzji. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje wykonania postanowienia, jednakże organ administracji publicznej, który wydał postanowienie, może wstrzymać jego wykonanie, gdy uzna to za uzasadnione.

A także:

Środek zaskarżenia przysługujący w sytuacjach określonych przepisami od postanowień rzecznika dyscyplinarnego i postanowień zastrzeżonych do właściwości przełożonego dyscyplinarnego.

A także:

Jeden ze zwyczajnych środków zaskarżenia będący środkiem odwoławczym przysługujący stronom, a także osobie, której postanowienie, zarządzenie lub inne czynności bezpośrednio dotyczą w wypadkach wskazanych w ustawie. (7); (324); (347)

Zbicie

Oznacza działanie wyprzedzające w stosunku do technik ataku i niedopuszczenie do jego skutków, co wiąże się często ze zmianą trajektorii ciosu, kopnięcia czy też wykorzystaniem siły przeciwnika. Słowo często używane podczas nauki i doskonalenia różnego rodzaju technik obronnych wykorzystywanych w sportach walki, samoobronie czy też technikach interwencyjnych. (266)

Zbiegowisko publiczne

Samorzutne, przypadkowe zgromadzenie się bliżej nieokreślonej liczby osób w miejscu publicznym, do którego każdy może się przyłączyć. (192)

Zdarzenie

Przestępstwo, wykroczenie, zagrożenie lub inny fakt istotny dla stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego, który nie musi mieć znamion czynu zabronionego. (377)

Zdarzenie kryzysowe

Zdarzenie spowodowane bezprawnymi zamachami mogącymi spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi albo mienia, charakteryzujące się możliwością utraty kontroli przez podmiot odpowiedzialny za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu zdarzenia albo eskalacji zagrożenia w stopniu wymagającym użycia do ochrony bezpieczeństwa i porządku policjantów zorganizowanych w oddziały lub pododdziały zwarte. (257)

Zdarzenie o charakterze terrorystycznym

Należy przez to rozumieć sytuację, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa

o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w np. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub zagrożenie istnienia takiego przestępstwa. (321)

Zeznawanie nieprawdy

Składanie fałszywych zeznań, zwane krzywoprzysięstwem, jest jednym z przestępstw przeciwko wymiarowi sprawiedliwości. Stanowi występki, czyli przestępstwo mniejszego kalibru niż zbrodnia. Zgodnie z art. 233 Kodeksu karnego krzywoprzysięzcy grozi kara pozbawienia wolności do trzech lat. (65)

Zgłoszenie o zdarzeniu

Przekazana telefonicznie, drogą elektroniczną, pisemnie, osobiście lub za pośrednictwem innych dostępnych środków komunikacji obsadzie stanowiska kierownika informacja o zaistniałym lub mającym nastąpić zdarzeniu. (377)

Zgoda dysponenta dobrem

Jest okolicznością wyłączającą bezprawność, jeżeli dotyczy dobra, którym osoba może swobodnie dysponować, dysponent wyraził zgodę dobrowolnie, zgody udzielono przed naruszeniem dobra. (232)

Zgromadzenie

Jest to zgrupowanie osób na otwartej przestrzeni dostępnej dla nieokreślonych imiennie osób w określonym miejscu w celu odbycia wspólnych obrad lub w celu wspólnego wyrażenia stanowiska w sprawach publicznych. (333)

Zgwałcenie ze szczególnym okrucieństwem

Szczególne okrucieństwo oznacza zachowanie nieludzkie, bezlitosne, charakteryzujące się bezwzględnością, sadyzmem,

brutalnością, wywołujące u osób, na które jest nakierowane, strach, poczucie bezsilności, upokorzenia, upodlenia. (353)

Złagodzenie wymiaru kary

Na złagodzenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

- nieumyślność jego popełnienia;
- podjęcie przez policjanta starań o zmniejszenie jego skutków;
- brak należytego doświadczenia zawodowego lub dostatecznych umiejętności zawodowych;
- dobrowolne poinformowanie przełożonego dyscyplinarnego o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego. (347)

Złamanie

Pourazowe przerwanie ciągłości tkanki kostnej. Złamania można podzielić ze względu na kontakt złamanej kości z otoczeniem na złamania: otwarte, gdy dochodzi do uszkodzenia powłok ciała (kość przebija skórę lub wewnątrz rany widoczne są odłamy kostne) lub zamknięte, gdy nie dochodzi do kontaktu uszkodzonej kości ze środowiskiem zewnętrznym. Objawy złamania to: ból (nasilający się przy próbie ruchu), obrzęk, krwawienia, zniekształcenie kończyny, widoczne odłamy kostne, ruchy patologiczne, zaburzenia czucia i ukrwienia. (157)

Złośliwość

Chęć dokuczenia innej osobie. (201)

Zmuszanie

Art. 191 k.k.: § 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu

zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Zmuszanie jest przestępstwem naruszającym wolność człowieka do zachowywania się zgodnie ze swoją wolą. Przepis przewiduje dwie formy przestępczego zmuszania, tj. przemoc lub groźbę bezprawną. (34)

Znak turystyczny

Zamieszczany w odpowiednich miejscach celem zmniejszenia ryzyka związanego z działalnością w górach czy na obszarach wodnych. Podobnie jako choćby znaki drogowe mogą one pełnić różne funkcje, w tym głównie informacyjną, ostrzegawczą, zakazywać lub nakazywać określone zachowania itd. Związany ze znakiem turystycznym komunikat jest na ogół prezentowany w formie graficznej, zazwyczaj naniesionej na twarde podłoże (np. drewno, blacha, plastik, mur). Znaki takie służą do oznakowania szlaków turystycznych, baz turystycznych, nartostrad, narciarskich tras zjazdowych, tras rowerowych itd. (204)

Znaki akcyzy

Znaki, określone przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, służące do oznaczania wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania, obejmujące:

- podatkowe znaki akcyzy, które są potwierdzeniem wpłaty kwoty stanowiącej wartość podatkowych znaków akcyzy,
- legalizacyjne znaki akcyzy, które są potwierdzeniem prawa podmiotu obowiązującego do oznaczania wyrobów akcyzowych znakami akcyzy, do przeznaczenia tych wyrobów do sprzedaży. (346)

Znęcanie się fizyczne

Art 207 k.k. stanowi, iż karze podlega ten kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny. (342)

Znęcanie się psychiczne

Znęcanie psychiczne można opisać jako czynności, które mają na celu negatywne oddziaływanie na psychikę osoby pokrzywdzonej. Możemy to tej grupy zaliczyć poniżanie, wyśmiewanie, obelżywe wyzywanie. (356)

Znieważenie funkcjonariusza publicznego

Kodeks karny w art. 226 § 3 stanowi, że „kto publicznie znieważa lub poniża konstytucyjny organ Rzeczypospolitej Polskiej, podlega karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”. W § 1 tego samego artykułu stypizowano przestępstwo znieważenia funkcjonariusza publicznego, a przepis ten brzmi, że „kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawiania wolności do roku”. (57)

Zwichnięcie

Pourazowe uszkodzenie stawu z całkowitą utratą łączności powierzchni stawowych. Objawy zwichnięcia to: silny ból, brak możliwości wykonania ruchu w stawie, obrzęk, krwiaki, zniekształcenie stawu, zaburzenia czucia, zaburzenia ukrwienia i unerwienia. (157)

Zwierzęta bezdomne

To zwierzęta domowe lub gospodarskie, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawały. (330)

Zwierzęta domowe

To zwierzęta tradycyjnie przebywające wraz z człowiekiem w jego domu lub innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywane przez człowieka w charakterze jego towarzysza. (330)

Zwierzęta wolno żyjące

To zwierzęta nieudomowione żyjące w warunkach niezależnych od człowieka. (330)

Zwierzęta wykorzystywane do celów specjalnych

To zwierzęta, których profesjonalna treśćura oraz używanie odbywa się na podstawie odrębnych przepisów, regulujących szczegółowe zasady działania jednostek Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Agencji Wywiadu, Policji, Straży Granicznej i innych formacji podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Krajowej Administracji Skarbowej, ratownictwa oraz regulujących zasady szkolenia i wykorzystania psów – przewodników osób ociemniałych. (330)

Zwrot podatkowy

Rozumie się przez to zwrot różnicy podatku lub zwrot podatku naliczonego w rozumieniu przepisów o podatku od towarów i usług, a także inne formy zwrotu przewidziane w przepisach prawa podatkowego. (340)

Zwyczaj

Będzie okolicznością wyłączającą bezprawność, jeżeli sprawca nie przekroczy ogólnie przyjętych i aprobowanych przez daną społeczność norm, np. „śmigus dyngus” (nie narażać życia ani zdrowia osoby, nie spowoduje także zniszczenia odzieży), sylwester. (232)

Zwyczajne środki zaskarżenia

Przysługują od rozstrzygnięć nieprawomocnych. Należą do nich środki odwoławcze, czyli apelacja i zażalenie, sprzeciw, wniosek o przywrócenie terminu zawitego i usprawiedliwienie się osoby ukaranej karą pieniężną. (208)

Zwykłe środki ostrożności przy trzymaniu zwierząt

Wynikają z zasad wiedzy ogólnej, doświadczenia życiowego, zwyczaju i rozsądku, są one powszechnie przyjęte przy trzymaniu zwierząt w ogóle a także zwierząt danego gatunku czy rasy, środki te winny być dodatkowo uzależnione od cech osobniczych danego zwierzęcia. (202)

Ż**Źródła prawa (system źródeł prawa)**

W rozumieniu Konstytucji „źródłem prawa” jest akt ustanowiony lub uznany przez państwo jako zawierający normy postępowania wiążące ich adresatów Akt taki powstaje jako rezultat tzw. faktu prawotwórczego. W literaturze wskazuje się na cztery rodzaje faktów prawotwórczych – stanowienie, zawarcie umowy, kształtowanie się prawa zwyczajowego, precedens prawotwórczy. (210)

Źródła prawa Unii Europejskiej

Wśród źródeł prawa Unii Europejskiej wyróżnia się prawo pierwotne, prawo wtórne oraz inne źródła. (252); (283)

Ź

Żebranie

Powtarzające się zachowania polegające na proszeniu o datki. (196)

Żołnierz

Żołnierzem jest osoba pełniąca czynną służbę wojskową z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie. (11)

Żywopłot przydrożny

To z reguły ogrodzenie z drzew lub krzewów stanowiących zwarty, gęsty szereg, odpowiednio przystrzyżony i rosnący w pasie przydrożnym. (188)

Bibliografia

- (1) Ahlborn J., Teichmann K., *Leksykon broni od A do Ż*, MUZA SA, Warszawa 2006.
- (2) Aronson E., Wilson T.D., Akert R.M., *Psychologia społeczna serce i umysł*, Wyd. Zysk i S-ka, Poznań 1997.
- (3) Artymiak G., Rogalski M., Sobolewski Z., *Proces karny. Część ogólna*, Wolters Kluwer Polska sp. z o.o., Warszawa 2007.
- (4) Art. 1 Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen z 14 czerwca 1985 r.
- (5) Art. 10 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U.2018.0.1025 t.j.)
- (6) Art. 10 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (7) Art. 103 § 1 i 3 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (8) Art. 104 Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1876).
- (9) Art. 115 § 10 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (10) Art. 115 § 11 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (11) Art. 115 § 17 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (12) Art. 115 § 18 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (13) Art. 115 § 4 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (14) Art. 115 § 5 i 6 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (15) Art. 115 § 5 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (16) Art. 115 § 6 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).

- (17) Art. 115 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (18) Art. 116 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1904 z późn. zm.).
- (19) Art. 124 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2018 r. poz. 618 t.j.).
- (20) Art. 128 Ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodziny i opiekuńczy (Dz.U. 2017 poz. 682).
- (21) Art. 133 § 1 Ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodziny i opiekuńczy (Dz.U. 2017 poz. 682).
- (22) Art. 144 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 Kodeks cywilny (Dz.U. 2018 poz. 1025).
- (23) Art. 148 §1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (24) Art. 156 i 157 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (25) Art. 156, 157, 158 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (26) Art. 159 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (27) Art. 177 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (28) Art. 178a, Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U.2016.1137 tj. z późn. zm.)
- (29) Art. 178a. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (30) Art. 189 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (31) Art. 190 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (32) Art. 190 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (33) Art. 190a Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U.2016.1137 tj. z późn. zm.).
- (34) Art. 191 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (35) Art. 193 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (36) Art. 197 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).

- (37) Art. 197 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.) oraz orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 02.09.2014 r. w sprawie o sygn. Akt: WA 24/14.
- (38) Art. 199 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (39) Art. 2 i 6 § 1 i 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (40) Art. 2, pkt. 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2015.1390 t.j.).
- (41) Art. 20 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (42) Art. 202 § 1 i 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (43) Art. 202 § 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (44) Art. 202 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (45) Art. 204 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (46) Art. 207 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (47) Art. 208 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (48) Art. 217 §1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2017.1904 t.j. z późn. zm.).
- (49) Art. 219 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2017.1904 t.j. z późn. zm.)
- (50) Art. 219 § 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2017.1904 t.j. z późn. zm.).
- (51) Art. 21a Ustawy o Policji z dnia 13 października 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 2067 z późn. zm.).
- (52) Art. 220 § 1, 3 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2017.1904 t.j. z późn. zm.).
- (53) Art. 220 § 3 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2017.1904 t.j. z późn. zm.).
- (54) Art. 222 i 226 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (55) Art. 222 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (56) Art. 224a. Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).

- (57) Art. 226 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (58) Art. 228 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (59) Art. 229 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (60) Art. 23 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny Dz.U. 2018.1025 t.j. z późn. zm.).
- (61) Art. 230 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2017.1904 t.j. z późn. zm.).
- (62) Art. 231 oraz 155 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (63) Art. 233 § 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (64) Art. 233 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (65) Art. 233, 234 i 238 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (66) Art. 234 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (67) Art. 23a Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1904 z późn. zm.).
- (68) Art. 24 § 1, 3 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (69) Art. 267 i 268 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (70) Art. 270 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (71) Art. 270 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (72) Art. 271 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (73) Art. 275 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (74) Art. 276 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (75) Art. 278 i 284 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (76) Art. 278 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).

- (77) Art. 282 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (78) Art. 286 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (79) Art. 286 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (80) Art. 287 i 293 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (81) Art. 288 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (82) Art. 291 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (83) Art. 292 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (84) Art. 310 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (85) Art. 310 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U.2016.1137 tj. z późn. zm.) oraz wyrok SN z 01.02.1998 r., IIKR 7/88.
- (86) Art. 313 § 1 i 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (87) Art. 313 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (88) Art. 35 Ustawy z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2005 r. nr 1, poz. 2 z późn. zm.), Zarządzenie Prezesa Narodowego Banku Polskiego z 31 sierpnia 1989 r. w sprawie zatrzymywania fałszywych znaków pieniężnych (M.P. z 1989 r. nr 32, poz. 255), Ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (89) Art. 35.1 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r. (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 999).
- (90) Art. 36 Decyzji Rady Nr 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II).
- (91) Art. 36, zgodnie z czynnościami określonymi w art. 37 Decyzji 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r.
- (92) Art. 37 Rozporządzenia (WE) Nr 1987/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II).
- (93) Art. 39 § 1 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (94) Art. 45-51 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r., Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

- (95) Art. 49 § 1 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (96) Art. 51 Decyzji 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r.
- (97) Art. 54 § 5 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (98) Art. 54 § 6 i art. 97 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (99) Art. 54 § 6 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (100) Art. 54 § 9 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (101) Art. 58, 63 i 64 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (102) Art. 64 ust. 3. Ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483).
- (103) Art. 8 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 618 z późn. zm.).
- (104) Art. 87 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks Wykroczeń (Dz.U. 1971 Nr 12 poz. 114 tj. z późn. zm.).
- (105) Art. 92 Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen z 14 czerwca 1985 r.
- (106) Art. 94 § 1 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (107) Art. 95 § 1, 2 Ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodziny i opiekuńczy (Dz.U. 2017 poz. 682).
- (108) Art. 98 § 2 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (109) Art. 98 § 3 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (110) Art. 98 § 4 Ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (111) Artymiak G., Rogalski M., *Proces karny. Część szczególna*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2012.
- (112) Babieracki G., *Kontrola osobista*, Szkoła Policji w Słupsku, Słupsk 2010.
- (113) Bakalarczyk-Burakowska K., Lewandowski R., Siemianowski T., *Przygotowanie policjanta do wykorzystania przez policję dorobku prawnego Schengen*, Wyd. Centrum Szkolenia Policji Legionowo 2015, s. 52.
- (114) Bartecki H., Kapkowski C., *Wstęp do prawoznawstwa*, Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2013.
- (115) Beckley A., Zacny M., Filipek P., *Prawa człowieka. Poradnik dla policjantów*, Ośrodek Praw Człowieka Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002.

- (116) Biuletyn Informacyjny – Polska w Strefie Schengen, Wyd. Pełnomocnik Rządu ds. Przygotowania Organów Administracji Państwowej do Współpracy z Systemem Informacyjnym Schengen, s. 7.
- (117) Bojarski M. (red.), *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
- (118) Bojarski W. (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Lexis Nexis, Warszawa 2011.
- (119) Budzyński W., *Public relations: zarządzanie reputacją firmy*, Poltex, Warszawa 2004.
- (120) Campbell J.E., *ITLS Ratownictwo przedszpitalne w urazach*, PZWL, Kraków 2016.
- (121) Chełpa S. Witkowski T., *Psychologia konfliktów*, Oficyna Wydawnicza UNUS, Warszawa 1999.
- (122) Chlebowska A., Nalewajko P., *Stalking – zarys problemu oraz analiza rozwiązań ustawodawcy niemieckiego, austriackiego i polskiego*, Prokurator 2010/4.
- (123) Cialdini R., *Wywieranie wpływu na ludzi. Teoria i praktyka*, GWP, Gdańsk 2016.
- (124) Cieślowska D., Branka M., *Edukacja antydyskryminacyjna. Podręcznik trenerski*, Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków 2010.
- (125) Czachórski W. (red.), *Zobowiązania: zarys wykładu*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2009.
- (126) Czerw S., *Kryminalistyczne badanie miejsca zdarzeń* [w:] Kędzierski W. (red.), *Teknika kryminalistyczna*, t. 1, Szczytno 1993.
- (127) Czerw S., *Teknika kryminalistyczna*, cz. 2, Szczytno 1986.
- (128) Daniluk P., *Przestępstwa podobne w polskim prawie karnym*, C.H. Beck, Warszawa 2013.
- (129) Daszkiewicz K., *Przestępstwa z afektu w polskim prawie karnym*, Warszawa 1982 oraz 7 II AKa 149/09, Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, POSAG 2010/1/181.
- (130) Decyzja nr 12 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w sprawie realizacji i monitorowania przedsięwzięć związanych z wdrażaniem w Państwowej Straży Pożarnej „Programu Modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2017-2020” z dnia 17 lutego 2017 r. (Dz.Urz.KGPSPoż z 2017 r. poz. 4 z późn. zm.).
- (131) Decyzja nr 139 Komendanta Głównego Policji w sprawie trybu obiegu informacji przekazywanych Policji ze zbiorów informacyjnych służby więziennej, zgromadzonych w centralnej bazie danych osób pozbawionych wolności – noe.net oraz sposobu postępowania policjantów z tymi informacjami z dnia 31 marca 2014 r. (Dz.Urz.KGP z 2014 r. poz. 28 z późn. zm.).
- (132) Decyzja nr 165 Komendanta Głównego Policji w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji z dnia 25 lipca 2017 r. (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 51).
- (133) Decyzja nr 320 Komendanta Głównego Policji w sprawie wyznaczania użytkowników końcowych do dostępu do krajowego systemu informatycznego (KSI) oraz wykorzystywania danych i wyznaczania osób upoważnionych do wykorzystywania

- danych, a także prowadzenia ewidencji tych osób z dnia 5 października 2011 r. (Dz. Urz.KGP nr 8, poz. 63 z późn. zm.).
- (134) Decyzja nr 338 z dnia 12 października 2016 r. Komendanta Głównego Policji w sprawie Systemu Informacji Operacyjnych (Dz.Urz. KGP z 2016 r. poz. 65).
- (135) Decyzja Nr 412 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie procedur realizacji przedsięwzięć w ramach poszczególnych stopni alarmowych i stopni alarmowych CRP w Policji (Dz. Urz. KGP z 2017 r. poz. 3).
- (136) Decyzja nr 713 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 grudnia 2005 r. w sprawie szkolenia strzeleckiego policjantów (Dz.Urz.KGP z 2006 r. Nr 3, poz. 9 z późn. zm.).
- (137) Decyzja Rady 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Infromacyjnego Schengen drugiej generacji art. 36(2) i art. 36(3).
- (138) Decyzja Ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakuazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (2002/584/WSiSW).
- (139) Derlatka M., Społeczna szkodliwość czynu a definicja przestępstwa, Prokuratura i prawo, 6/2006.
- (140) Dukiet-Nagórska T. i in., *Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, LexisNexis, Warszawa 2008.
- (141) Duszak A., Milde M., Piasecki K., *Taktyczno-techniczne aspekty uzbrojenia oddziałów i pododdziałów Policji prewencji*, Słupsk 2012.
- (142) Dyduch L., *Środki przymusu bezpośredniego. Ich posiadanie, użycie i wykorzystanie przez policjantów*, CSP Legionowo 2016.
- (143) Dyduch L., Świerczewski K., Biedrzycki W., *Użycie lub wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego przez policjantów*, CSP Legionowo 2014.
- (144) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii Dz.U. L 198 z 28.7.2017.
- (145) Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne.
- (146) Emory Campbell J., Lee Alson R., *International Trauma Life Support, Ratownictwo przedszpitalne w urazach*, Medycyna praktyczna, Kraków 2016.
- (147) Europejska Konwencja Praw Człowieka, https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_POL.pdf (23.09.2018).
- (148) Europejska Rada Resuscytacji, *Wytyczne resuscytacji 2015*, Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2016.
- (149) Filar M., *Komentarz. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)*, LexPolonica, Warszawa 2009.
- (150) Gardocki L., *Pojęcie przestępstwa i podziały przestępstw w prawie karnym*, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio G, Ius. Vol. 60 (2013).
- (151) Gardocki L., *Prawo karne*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2017.

- (152) Gembal R., *Aikido. Edukacja ciała i umysłu*, Autonomiczna Akademia Aikido 3A 2004.
- (153) Gniewek E., *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2008, str. 299.
- (154) Gniewek E., *Kodeks cywilny. Własność i inne prawa rzeczowe*, Wyd. Zakamycze, Kraków 2001.
- (155) Golińska L., *Samokontrola emocji. Mit czy rzeczywistość*, Terapia uzależnienia i współuzależnienia 2000, Nr 6.
- (156) Gołaszewski P., *Postępowanie administracyjne i sądowno administracyjne*, C.H. Beck, Warszawa 2011.
- (157) Goniewicz M., *Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.
- (158) Górnik P., Kasprzak T., *Okazanie*, Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2012.
- (159) Grzegorzczak T., *Podstawowe założenia materialnego i procesowego prawa wykroczeń*, [w:] Grzegorzczak T. (red.), *Kodeks wykroczeń. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Przepisy wprowadzające*, Warszawa 2010.
- (160) Grzegorzczak T., Tylman J., *Polskie postępowanie karne*, LexisNexis, Warszawa 2009.
- (161) Grześkowiak A. (red.) *Prawo karne*, C.H. Beck, Warszawa 2012.
- (162) Gwizdała K., *Chemiczne środki obezwładniające i naboje specjalne*, Słupsk 1994, *Automatyczna wyrzutnia granatów łzawiących AWGŁ-3 – opis i użytkowanie oraz sposoby i zasady strzelania*, Warszawa 1988.
- (163) Adamski A., *Prawo karne komputerowe*, C.H. Beck, Warszawa 2000.
- (164) Hanausek T., *Kryminalistyka. Zarys wykładu*, Zakamycze 2005.
- (165) Helios J., Jedlecka W., *Współczesne oblicza przemyocy. Zagadnienia wybrane*, E-Wydawnictwo, Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017.
- (166) Hołyst B., *Kryminalistyka*, LexisNexis, Warszawa 2010.
- (167) Hołyst B., *Wiktymologia*, Wydawnictwo Prawnicze PWN, Warszawa 1997.
- (168) Instrukcja 26 mm Ręcznego Granatnika Zmechanizowanego wz. 1986 (RGZ-86) – opis techniczny i użytkowanie, Warszawa 1988.
- (169) Janusz-Pohl B., *Immunitety w polskim postępowaniu karnym*, Wolters Kluwer 2016.
- (170) Jastrzębski P., *Przestępstwa ze szczególnym okrucieństwem*, Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji, Warszawa 2009.
- (171) Jaworska E., Lorenc E., *Przemoc wobec kobiet w rodzinie*, Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2007.
- (172) Kamińska-Nawrot A., Pączek T., *Dowody rzeczowe w postępowaniu przygotowawczym*, Szkoła Policji w Słupsku, 2005 r., str. 7.
- (173) Karlik P., *Poręczenie majątkowe w polskim procesie karnym*, Wolters Kluwer Warszawa 2016.
- (174) Kasprzak J., Młodziejowski B., Brzęk W., Moszczyński J., *Kryminalistyka*, Warszawa 2006.
- (175) Kasprzak J., *Otoskopia kryminalistyczna. System identyfikacji. Zagadnienia dowodowe*, Olsztyn 2003.

- (176) Kędzierski W., *Ślady stóp, zwierząt i ruchu pojazdów* [w:] Kędzierski W. (red.) *Teknika kryminalistyczna*, t. 3, Szczytno 1995.
- (177) Kimera E., *Środek obezwładniający jako znamię czynności wykonawczej*, Prokuratura i Prawo 5/2011.
- (178) Knut P., *Komunikacja interpersonalna*, Szkoła Policji w Słupsku, Słupsk 2003.
- (179) Kolenda J., Sroczyńska-Skoratko I., *Prezentacje i wystąpienia publiczne w Dobry Trener NGO* – opracowanie przygotowane przez Stowarzyszenie ASTD Global Network Poland i Fundację Obserwatorium Zarządzania w ramach projektu UE, Warszawa 2008.
- (180) *Komentarz do art. 104 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Daniluk, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (181) *Komentarz do art. 106 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Daniluk, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (182) *Komentarz do art. 108 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Daniluk, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (183) *Komentarz do art. 126 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Gensikowski, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (184) *Komentarz do art. 129 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Gensikowski, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (185) *Komentarz do art. 140 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Kulesza, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (186) *Komentarz do art. 141 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Kulesza, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (187) *Komentarz do art. 142 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Kulesza, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (188) *Komentarz do art. 144 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Radecki, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Jakubowska-Hara, System Informacji Prawnej Legalis (24.08.2018).
- (189) *Komentarz do art. 145 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Jakubowska-Hara, System Informacji Prawnej Legalis (24.08.2018).
- (190) *Komentarz do art. 278 Kodeksu karnego*, [w:] Mozgawa M. (red.), *Kodeks karny. Komentarz praktyczny*, Oficyna, 2007.
- (191) *Komentarz do art. 291 k.k.*, t. II, red. Królikowski 2017, wyd. 4/Wilk, System Informacji Prawnej Legalis (27.08.2018).
- (192) *Komentarz do art. 50 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Bojarski, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (193) *Komentarz do art. 51 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Bojarski, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (194) *Komentarz do art. 52a k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Bojarski, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Budyn-Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (195) *Komentarz do art. 54 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Bojarski, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).

- (196) *Komentarz do art. 58 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Bojarski, ed. Daniluk 2016, wyd. 1/Budyn-Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (197) *Komentarz do art. 65 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Bojarski, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Budyn-Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (198) *Komentarz do art. 66 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Budyn-Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (199) *Komentarz do art. 70 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (200) *Komentarz do art. 72 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (201) *Komentarz do art. 75 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Radecki, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (202) *Komentarz do art. 77 k.w.*, red. Bojarski 2016, wyd. 7/Radecki, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (203) *Komentarz do art. 78 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Kulik, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (204) *Komentarz do art. 85 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Leciak, System Informacji Prawnej Legalis (20.08.2018).
- (205) *Komentarz do art. 86 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Leciak, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (206) *Komentarz do art. 87 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Leciak, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (207) *Komentarz do art. 91 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Leciak, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (208) *Komentarz do Zarządzenia nr 323 KGP z dnia 26 marca 2008 r. w sprawie metodyki wykonywania przez policję czynności administracyjno-porzędkowych w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców*, pod red. Izabeli Nowickiej, Szczytno 2009 r.
- (209) Konieczniak P., *Czyn jako podstawa odpowiedzialności w prawie karnym*, Kraków 2002.
- (210) *Konstytucja RP. Tom II. Komentarz do art. 87-243, Art. 87 Konstytucja RP*, red. Safjan, Bosek 2016, wyd. 1/Wiącek, System Informacji Prawnej Legalis (10.07.2018).
- (211) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- (212) Konwencja Wykonawcza do Układu Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. (Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich 22.9.2000, L 239/19).
- (213) Kopeć W., Tarnawski P., *Podręcznik metodyczny do programu walki w bliskim kontakcie dla żołnierzy sił zbrojnych rzeczy wspólnej*, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 2006.
- (214) Koper R., *Badanie świadka w aspekcie jego ochrony w procesie karnym*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.

- (215) Kordaczuk-Wąs M., Mende W., *Praktyczny podręcznik dla policjantów. Szacowanie ryzyka związanego z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa 2013.
- (216) Koźmiński L., Miś W., Szplit L., *Wybrane czynności techniczno-kryminalistyczne podczas oględzin miejsc zdarzeń bez udziału technika kryminalistyki*, Szkoła Policji w Pile, Piła 2010, s. 36.
- (217) Królikowski M., Zawłocki R. (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 1-116*, Warszawa 2017.
- (218) Krysiak M., *Przesłuchanie świadka*, WSPoL, Szczytno 2008.
- (219) Kubiak A., *Korupcja w doświadczeniu codziennym. Raport z badań*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2001.
- (220) Kudrelek J., Wojciechowska I., *Postępowanie przygotowawcze. Wybrane zagadnienia, orzecznictwo, przykłady*, WSPoL, Szczytno 2009.
- (221) Kunze E., *Kwalifikowane postacie zaboru pojazdu mechanicznego celu krótkotrwałego użycia*, Palestra 5-6/1999, s. 32-37.
- (222) Kuziak M., *Jak mówić, rozmawiać, przemawiać?*, Wyd. Park Sp. z o.o., Bielsko-Biała 2005.
- (223) *Kwartalnik Policyjny*. Czasopismo Centrum Szkolenia Policji w Legionowie nr 4(30)/2014, s. 16.
- (224) Leciak A. (red.), *Polska Karta Praw Ofiary*, Ministerstwo Sprawiedliwości, Warszawa 1999.
- (225) Lesińska-Staszczuk M., Wasil J., *Dyskryminacja, przyczyny, przejawy, sposoby zapobiegania*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2016.
- (226) Łagoda K., Częścik R., *Vademecum interwencji policyjnych*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2012 r.
- (227) Łaszczycza G., Martysz Cz., *Postępowanie administracyjne ogólne*, C.H.Beck, Warszawa 2003.
- (228) Łosiak W., *Psychologia stresu*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.
- (229) Łowicz P., *Konfrontacja, studium karnoprawne i kryminalistyczne*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2103, str. 61.
- (230) Maciejko W., *Osobowe prawo administracyjne*, C.H. Beck, Warszawa 2008.
- (231) Maj E.A., *Postępowanie administracyjne a postępowanie podatkowe. Studium porównawcze*, Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej, Bielsko-Biała 2013.
- (232) Majewski J., *Okoliczności wyłączające bezprawność czynu a znamiona subiektywne*, Wolters Kluwer 2013.
- (233) Maj-Osytek M., *Komunikacja niewerbalna, autoprezentacja, relacje, mowa ciała*, Edgard, Warszawa 2014.
- (234) Marek A., *Prawo karne*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009.
- (235) Marek A., *Prawo wykroczeń*, C.H. Beck, Warszawa 2008.

- (236) Mariański A. i in., *Ordynacja podatkowa 2017. Poradnik dla praktyków*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- (237) Marszał K., *Proces karny. Zagadnienia ogólne*, Volumen, Katowice 2013.
- (238) Martin B., *Przestępstwo przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego*, Ridero, Warszawa 2017.
- (239) Mierzwińska-Lorencka J., *Karnoprawna ochrona dziecka przed wykorzystywaniem seksualnym*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
- 240) Miłkowski J., *Encyklopedia sztuk walki*, Algo sp. z o. o., Toruń 2008.
- (241) Misiuk A., *Historia Policji w Polsce od X wieku do współczesności*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008.
- (242) Morawski L., *Wstęp do prawoznawstwa*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Toruń 2006.
- (243) Morek R., *Mediacja w kodeksie postępowania cywilnego uwagi porównawcze na tle przepisów o mediacji w postępowaniach: karnym, w sprawach nieletnich oraz przed sądami administracyjnymi*, Monitor Prawniczy nr 20/2006.
- (244) Morreale S.P., Spitzberg B.H., Barge J.K., *Komunikacja między ludźmi – motywacja, wiedza, umiejętności*, PWN, Warszawa 2015.
- (245) Mozgawa M. (red.), *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2010.
- (246) Mozgawa M., *Komentarz do art. 190a Kodeksu karnego*, [w:] *Kodeks karny. Komentarz*, Mozgawa M. (red.), Warszawa 2012.
- (247) Mozgawa M., *Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- (248) Murphy J., *Potęga podświadomości*, Świat Książki, Warszawa 1994.
- (249) Nazar-Gutowska K., *Groźba bezprawna w polskim prawie karnym*, Wolters Kluwer, Warszawa 2012.
- (250) Nelson T.D., *Psychologia uprzedzeń*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003 r.
- (251) *Nowa encyklopedia powszechna PWN*, Warszawa 2004.
- (252) Nowacki J., Salamonowicz Z., *Wstęp do prawoznawstwa*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2008.
- (253) Nowacki J., Tobor Z., *Wstęp do prawoznawstwa*, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2016.
- (254) *Nowe wyzwania dla użytkowników SIS związane z wdrożeniem SIS II* – Broszura Informacyjna – Wyd. Sekcja ds. SIRENE Wydziału Koordynacji Poszukiwań Międzynarodowych Biura Międzynarodowej Współpracy Policji KGP, Warszawa 2014.
- (255) Nowosad A., *Bójka i pobicie*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2014.
- (256) Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie kryteriów i sposobu stwierdzenia trwałego nieodwracalnego ustania czynności mózgu (M.P. z dn. 31 lipca 2007 r. Nr 46, poz. 547)
- 257) Olejnik K., Maciejewski M., *Dyżurny jednostki organizacyjnej Policji*, Słupsk 2018.

- (258) Ołężalek M., *Metodyka pracy adwokata i radcy prawnego w sprawach przestępstw oraz wykroczeń drogowych*, C.H. Beck, Warszawa 2017 oraz *Komentarz do art. 87 k.w.*, red. Daniluk 2016, wyd. 1/Leciak, System Informacji Prawnej Legalis (23.08.2018).
- (259) Orzeł M., *Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania u osób upośledzonych umysłowo*, Zeszyty Naukowe WSSP, tom 16 – 2013.
- (260) Oświadczenie rządowe z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz.U. poz. 1119 z późn. zm.).
- (261) Panas D., *Prawa człowieka w służbie policjanta*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2007.
- (262) Pawluk J., *Judo sportowe*, Wyd. Sport i Turystyka, Warszawa 1988.
- (263) Piasecki K., *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1, Warszawa 1996.
- (264) Pietrek G., *System zarządzania kryzysowego Diagnoza i kierunki doskonalenia*, Difin SA, Warszawa 2018, str. 197.
- (265) Pilch T. (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, Żak, Warszawa 2005.
- (266) *Poradnik dla słuchacza kursu specjalistycznego z zakresu taktyki i techniki interwencji*, Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2016.
- (267) *Prawo wykroczeń*, Andrzej Marek (red.), Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2006.
- (268) Pużyński S. (red.), *Leksykon psychiatrii*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 1993.
- (269) Reiman T., *Potęga mowy ciała*, Helion, Gliwice 2010.
- (270) Rozenek R., Przasnyski J., Gemza M., *Kwalifikacja zdarzeń drogowych oraz polecenia i sygnały wydawane przez policjanta na miejscu zdarzenia drogowego*, Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2015, s. 42.
- (271) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać przyrządy do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu drogowym oraz szczegółowego zakresu badań i sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych. (Dz.U. poz. 281).
- (272) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów technicznych oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz.U.2016.2022 t.j. z późn. zm.).
- (273) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu udzielania przez Policję lub Straż Graniczną pomocy lub asysty organowi egzekucyjnemu i egzekutorowi przy wykonywaniu czynności egzekucyjnych (Dz.U. Nr 101, poz. 1106).
- (274) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach

- i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz.U. poz. 638 z późn. zm.).
- (275) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie badań na zawartość alkoholu w organizmie (Dz.U. poz. 2153).
- (276) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol), zastępujące i uchylające decyzje Rady 2009/371/WSiSW, 2009/934/WSiSW, 2009/935/WSiSW, 2009/936/WSiSW i 2009/968/WSiSW.
- (277) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Dz.U. L 347 z 20.12.2013.
- 278) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 Dz.U. L 347 z 20.12.2013.
- (279) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie tachografów stosowanych w transporcie drogowym i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego (Dz.Urz. UE Nr 60 str. 1).
- (280) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999.
- (281) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz.U. poz. 1565).
- (282) Sakowicz A., Boratyńska K., *Kodeks postępowania karnego – komentarz*, Wyd. C.H.Beck, Warszawa 2018.
- (283) Salamonowicz Z., *Wstęp do prawoznawstwa*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2008.
- (284) Seligman M.E.P., Walker E.F., Rosenhan D.L., *Psychopatologia*, Zysk i S-ka, Poznań 2003.
- (285) Sitarz O., *Ochrona praw dziecka w polskim prawie karnym na tle postanowień Konwencji o prawach dziecka*, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2004.
- (286) Sitko P., *Terroryzm. Rola i miejsce Policji w jego zwalczaniu*, SP Katowice 2013, str. 12.
- (287) Skorupka J. (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2018.

- (288) Skowron A., *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia – Komentarz*, Lex a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010.
- (289) *Słownik języka polskiego PWN*, Warszawa 1996.
- (290) Sroczyńska-Skoratko I. (red.), *Prezentacje i wystąpienia publiczne w Dobry Trener NGO – opracowanie przygotowane przez Stowarzyszenie ASTD Global Network Poland i Fundację Obserwatorium Zarządzania w ramach projektu UE*, Warszawa 2008.
- (291) Starkowski D., Bieńczak K., Zwierzycki W., *Samochodowy transport drogowy i międzynarodowy. Kompendium wiedzy praktycznej. Zabezpieczenia ładunków oraz zagadnienia techniczno-eksploatacyjne w transporcie drogowym*, tom I, Systherm Technik, Poznań 2010.
- (292) Starzyk M., *Definicja pojazdu i pojazdu mechanicznego – rozważania i uwagi*, Studenckie Zeszyty Naukowe Zeszyt 24/2014.
- (293) Stechnij T., Wąsiel P., *Szkolenie strzeleckie – zbiór podstawowych materiałów pomocniczych dla słuchaczy szkolenia zawodowego podstawowego*, Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2010.
- (294) Stefański R., *Środki przymusu bezpośredniego – wybrane zagadnienia*, Słupsk 2011.
- (295) Stefański R.A., *Wykroczenia drogowe. Komentarz*, Warszawa 2011.
- (296) Sterkowicz S., *Ju-Jitsu, wybrane aspekty sztuki walki obronnej*, Studia i monografie nr 2, AWF Kraków 1998.
- (297) Stewart J., *Mosty zamiast murów – podręcznik komunikacji interpersonalnej*, Warszawa 1996.
- (298) Sujak E., *ABC psychologii komunikacji*, Wyd. WAM, Kraków 2006.
- (299) Świętochowska U., *Patologie cywilizacji współczesnej*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2001.
- (300) *Tablice do procesowego prawa wykroczeń*, Kupiński R., Gałązka M., Nowicka I., Szczyt-no 2013.
- (301) Tokarczyk D., *Podżeganie w polskim prawie karnym. Studium z zakresu teorii i praktyki prawa karnego*, C.H. Beck, Warszawa 2017.
- (302) Torecki S., *1000 słów o broni i balistyce*, Warszawa 1982.
- (303) Torecki S., *Broń i amunicja strzelecka LWP*, Warszawa 1985
- (304) Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej DZ.U.U.E C 326 z 26.10.2012 r.
- (305) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz.U 2016 r. poz. 2022 z późn. zm.), § 11 ust. 7.
- (306) Twardo A., *Policyjne izby dziecka. Zarys problematyki*, Centrum Szkolenia Policji w Legionowie, Legionowo 2016.
- (307) Tyrańska M., *Metodyka projektowania systemu motywowania pracowników*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Nr 3(939) 2015.

- (308) Umowa o międzynarodowych przewozach szybko psujących się artykułów żywnościowych i o specjalnych środkach transportu przeznaczonych do tych przewozów (Dz.U.2015.667).
- (309) Ustawa o dowodach osobistych z dnia 7 lipca 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1464 z późn. zm.).
- (310) Ustawa o działaniach antyterrorystycznych z dnia 10 czerwca 2016 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 452 z późn. zm.).
- (311) Ustawa o ewidencji ludności z dnia 29 czerwca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1382 z późn. zm.).
- (312) Ustawa o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych z dnia 9 lutego 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 424 z późn. zm.).
- (313) Ustawa o Krajowym Rejestrze Karnym z dnia 7 czerwca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1218 z późn. zm.).
- (314) Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 986 z późn. zm.).
- (315) Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U.2018.0.1030 t.j.).
- (316) Ustawa o stanie klęski żywiołowej z dnia 18 kwietnia 2002 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1897).
- (317) Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej z dnia 24 maja 2013 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1834 t.j.).
- (318) Ustawa o zarządzaniu kryzysowym z dnia 26 kwietnia 2007 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1401 t.j. z późn.zm.).
- (319) Ustawa o zmianie ustawy o ustanowieniu „Programu Modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007-2009” z dnia 2 lipca 2009 r. (Dz.U. Nr 144, poz. 1174).
- (320) Ustawa Prawo prasowe z dnia 26 stycznia 1984 r. (Dz.U.1984.5.24 z późn. zm., art. 6.)
- (321) Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz.U.2016 poz.904 z późn. zm.).
- (322) Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach (Dz.U. z 2018 r. poz. 376 z późn. zm.).
- (323) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. 2017.1221 t.j. z późn. zm.).
- (324) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 z późn. zm.).
- (325) Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U.2018.1314 t.j. z późn. zm.).
- (326) Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U.2017.1260 t. j. z późn. zm.).

- (327) Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1870 t.j.).
- (328) Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 roku o żegludze śródlądowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 2128).
- (329) Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, art. 13 ust. 1 pkt 3 (Dz.U. 2018 r. poz. 2068 z późn. zm.), art. 13 ust. 1 pkt 3.
- (330) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2017 r., poz. 1840 t.j. z późn. zm.).
- (331) Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2018.473 t.j. z późn. zm.).
- (332) Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1834 t.j.).
- (333) Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach (Dz.U. 2018 r. poz. 408, z późn. zm.).
- (334) Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 475 z późn. zm.).
- (335) Ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (t.j. Dz.U. 2016.1197).
- (336) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.2018.969 t.j.).
- (337) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r., poz. 487 t.j. z późn. zm.).
- (338) Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1767 z późn. zm.) oraz Mazowiecka L., *Prokuratura w Polsce (1918-2014)*, Wolters Kluwer, Warszawa 2015.
- (339) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2015.1390 t.j.).
- (340) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja Podatkowa (Dz.U. 2018.800 t.j. z późn. zm.).
- (341) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawie pokrewnym (Dz.U.2018.1191 t.j.).
- (342) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1600 t.j.).
- (343) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny skarbowy (Dz.U.2017.2226 t.j. z późn. zm.).
- (344) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.2017.1904 t.j. z późn.zm.).
- (345) Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2018, poz. 1307).
- (346) Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz.U.2018.1114 t.j. z późn. zm.).
- (347) Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U.2017.2067 t.j. z późn. zm.).

- (348) Ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1464 t.j. z późn. zm.).
- (349) Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (t.j. Dz.U.2016.325).
- (350) Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1446 t.j.).
- (351) Waltoś S., Hofmański P., *Proces karny. Zarys systemu*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2016.
- (352) Warylewski J., *Prawo karne: część ogólna*, Wolters Kluwer SA, Warszawa 2015.
- (353) Warylewski J., *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Rozdział XXV Kodeksu karnego. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2001.
- (354) Warylewski J., *Przestępstwa seksualne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2001.
- (355) Waszkiewicz J., *Jak Polak z Polakiem: szkice o kulturze negocjowania*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997.
- (356) Wąsek A., [w:] Wąsek A. (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Tom I. Komentarz do artykułów*, C.H. Beck, Warszawa 2006.
- (357) Wąsek A., *Pozbawienie wolności*, [w:] *System prawa karnego. O przestępstwach w szczególności*, pod red. I. Andrejewa, Zakład Narodowy Imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław 1989.
- (358) Weber M., *Gospodarka i społeczeństwo*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.
- (359) Westbrook A., Ratti O., *Aikido i Dynamiczna Sfera*, Wydawnictwo Diamond Books 2001.
- (360) Wiatrowski P., *Dyrektywy wykładni prawa karnego materialnego w judykaturze Sądu Najwyższego*, C.H. Beck, Warszawa 2013.
- (361) Widacki J., *Kryminalistyka*, C.H. Beck, Warszawa 2002.
- (362) Wieruszewski R., Wyrzykowski M., Bodnar A., Gliszczyńska-Grabias A., *Mowa nienawiści a wolność słowa*, Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., Warszawa 2010.
- (363) Woleński J., *Siedem złotych pytań w świetle filozofii nauki* [w:] Błachut J., Szewczyk M., Wójcikiewicz J. (red.), *Nauka wobec przestępczości. Księga ku czci Profesora Hanauska*, Kraków 2001.
- (364) Wróbel W., Zoll A., *Polskie prawo karne – część ogólna*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2010 r.
- (365) Wyrok SA w Szczecinie z dnia 18 lutego 2013 r., I ACa 780/12, OSASz 2013, nr 4.
- (366) Wyrok WSA w Warszawie z dnia 19 stycznia 2007 r., Sygnatura IISA/Wa1911/06, LEX nr 299577.
- (367) Wysoczyńska M., *Utrudnianie postępowania karnego. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki*, Wyd. C.H. Beck 2014.

- (368) Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (Dz.Urz.KGP nr 13, poz. 104 z późn.zm.).
- (369) Wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 września 2016 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji zadań związanych z funkcjonowaniem Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa (Dz.Urz.KGP poz. 58 z późn.zm.).
- (370) Wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie postępowania policjantów na miejscu zdarzenia drogowego (Dz.Urz.KGP nr 17, poz. 133).
- (371) Zalecenia dotyczące standardów technicznych, użytkowych oraz bezpieczeństwa, stosowanych w Policji, w zakresie informatyki i łączności l.j.-2102/13 z 23 kwietnia 2013 r.
- (372) Zalecenia dotyczące standardów technicznych, użytkowych oraz bezpieczeństwa, stosowanych w Policji, w zakresie informatyki i łączności l.j.-2102/13 z 23 kwietnia 2013 r.
- (373) Załącznik do Zarządzenia nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta” (Dz.Urz.KGP z dnia 7 stycznia 2004 r.)
- (374) Zarządzenie nr 10 z dnia 10 lutego 2012 r. Ministra Finansów w sprawie wyznaczenia jednostek odpowiedzialnych za nadzór i wymianę informacji o VAT oraz sposobu realizacji wymiany informacji o VAT (Dz.U. MF 2012.7).
- (375) Zarządzenie nr 1041 Komendanta Głównego Policji z dnia 28 września 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania komend, komisariatów i innych jednostek organizacyjnych Policji (Dz. Urz. KGP 2013 poz. 50 z późn. zm.).
- (376) Zarządzenie nr 1114 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie szyków, ugrupowań oraz przemieszczania oddziałów i pododdziałów Policji (Dz.Urz.KGP z 2007 r. nr 1, poz. 1).
- (377) Zarządzenie nr 1173 KGP z dnia 22 sierpnia 2013 r. w sprawie organizacji służby dyżurnej w jednostkach organizacyjnych Policji (Dz.Urz.KGP z 2013 r. poz. 73 tj. z późn. zm.).
- (378) Zarządzenie nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich (Dz.Urz.KGP nr 11, poz. 64)
- (379) Zarządzenie nr 19 KGP z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji (Dz.Urz.KGP 2001 nr 2 poz.15).

- (380) Zarządzenie Nr 20 Komendanta Głównego Policji w sprawie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania nieetatowych grup rozpoznania minersko-pirotechnicznego z dnia 14 lipca 2015 r. (Dz.Urz.KGP z 2015 r. poz. 53).
- (381) Zarządzenie nr 23 Komendanta Głównego Policji w sprawie metod i form przygotowania i realizacji działań Policji w związku ze zdarzeniami kryzysowymi z dnia 24 września 2014 r. (Dz.Urz.KGP z 2014 r. poz. 65, z późn. zm.).
- (382) Zarządzenie nr 27 Komendanta Głównego Policji w sprawie wykonywania przez policję zadań związanych z prowadzeniem zbiorów danych daktyloskopijnych z dnia 31 lipca 2017 r. (Dz.Urz.KGP z 2017 r. poz. 52).
- (383) Zarządzenie nr 3 Komendanta Głównego Policji w sprawie prowadzenia Policyjnego Rejestru Imprez Masowych z dnia 27 lutego 2015 r. (Dz.Urz.KGP z 2015 r. poz. 14).
- (384) Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania organizacji hierarchicznej w Policji (Dz.Urz.KGP z 2018 r. poz. 89).
- (385) Zarządzenie nr 31 Komendanta Głównego Policji w sprawie metod i form prowadzenia przez policję statystyki zdarzeń drogowych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.Urz.KGP z 2015 r. poz. 85 z późn. zm.).
- (386) Zarządzenie nr 36 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie zadań realizowanych przez Policję w sytuacjach kryzysowych (Dz.Urz. KGP z 2017 poz. 73).
- (387) Zarządzenie nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń (Dz.Urz.KGP nr 6, poz. 29 z późn. zm.).
- (388) Zarządzenie nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2002 r. w sprawie form i metod wykonywania negocjacji policyjnych (Dz.Urz.KGP.2002.5.25).
- (389) Zarządzenie nr 45 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie organizowania i prowadzenia przez Policję działań pościgowych (Dz.Urz.KGP poz. 75).
- (390) Zarządzenie nr 453 Komendanta Głównego Policji w sprawie form i metod przetwarzania informacji wspomagających kierowanie niektórymi działaniami Policji podejmowanymi w celu wykonania zadań ustawowych z dnia 22 sierpnia 2013 r. (Dz.Urz.KGP z 2013 r. poz. 74 z późn. zm.).
- (391) Zarządzenie nr 48 z dnia 28 czerwca 2018 r. Komendanta Głównego Policji w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich (Dz.Urz.KGP z 2018 r. poz. 77).
- (392) Zarządzenie nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez dzielnicowego i kierownika dzielnicowych (Dz.Urz.KGP poz. 26 z późn. zm.).
- (393) Zarządzenie nr 734 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 lipca 2007 r. w sprawie stosowania środków łączności radiowej, organizacji łączności radiowej oraz

- sposobu prowadzenia korespondencji radiowej w jednostkach organizacyjnych Policji (Dz.Urz.KGP nr 15 poz. 118 z późn. zm.).
- (394) Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym (Dz.Urz.KGP nr 15, poz. 119 z późn. zm.).
- (395) Zarządzenie nr 9 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie norm wyposażenia jednostek i komórek organizacyjnych Policji oraz policjantów w sprzęt transportowy (Dz.Urz.KGP poz. 29 z późn. zm.).
- (396) Zgoliński I., Kurowski K., *Prawo karne. Kazusy z rozwiązaniami*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2013.
- (397) Zgoliński I., Kurowski K., *Prawo karne. Kazusy z rozwiązaniami*, Wolters Kluwer Polska SA, Warszawa 2013.
- (398) Zgromadzenie Ogólne ONZ 217 A (III), Powszechna Deklaracja Praw człowieka, 10.12.1948 r.
- (399) Żylicz M. (red.), *Prawo lotnicze. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2016.
- (400) Kaszczyk M., *Szkolenie strzeleckie*, Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej, Kalisz 2006, s. 1.
- (401) *Encyklopedia PWN*, Tom V, Warszawa 2004, str. 673, Saratowski S., *Narkomania*, Wyd. CSP, Legionowo 2000, str. 6 i nast.
- (402) Torecki S., *1000 słów o broni i balistyce*, Wyd. MON, Warszawa 1982, s. 84.
- (403) Torecki S., *1000 słów o broni i balistyce*, Wyd. MON, Warszawa 1982, s. 116.
- (404) *Teoria strzału*, Inspektorat Szkolenia MON, Wyd. MON, Warszawa 1970, str. 36..
- (405) Urban A., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- (406) Szeleszt-Woźny A.M., *Korupcja. Analiza dysfunkcji państwa na przykładzie Polski (1989-2007)*, Firma Wydawniczo-Hanlowa Mado, Toruń 2012.
- (407) Decyzja nr 165 KGP z dnia 25 lipca 2017 r w sprawie funkcjonowania KSIP (Dz. Urz.KGP poz. 51)
- (408) *Podręcznik dla słuchacza szkolenia zawodowego podstawowego*, Szkoła Polisyj w Słupsku, Słupsk 2013.
- (409) Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach (Dz.Urz. poz. 64), § 29 pkt. 1 lit. c.
- (410) Wieruszewski R., Wyrzykowska M., Bodnar A., Gliszczyńska-Grabias A., *Mowa nienawiści a wolność słowa. Aspekty prawne i społeczne*, Oficyna, Warszawa 2010.
- (411) Gołębiewski J., *Praca operacyjna w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej*, Warszawa 2008.
- (412) Ura E., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2015, s. 411.
- (413) Ustawa z dnia 8 lipca 2005 r. o ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne

Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku w dniu 18 grudnia 2002 r. (Dz.U. Nr 150, poz. 1253, art. 3).

- (414) *Bezpieczeństwo wewnętrzne. Podręcznik akademicki*, (red.) Ściborek Z., Wiśniewski B., Kuc R.B., Dawidczyk A., Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2017, s. 106.
- (415) Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich, tekst jednolity Dz.U. z 2018 poz. 2179, art. 1 ust.2.
- (416) Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1984 r. art. 1 (Dz.U. z 1989 r. Nr 63, poz. 378).

„Leksykon jest zbiorem haseł odnoszących się zarówno bezpośrednio do problematyki bezpieczeństwa publicznego, jak też w sposób pośredni. Nie sposób przecenić wartości tego rodzaju inicjatyw, mając na względzie mnogość terminów z jakimi spotykają się w swojej codziennej pracy funkcjonariusze służb nie tylko policyjnych, ale i innych publicznych, a także w sektorze prywatnym, jak choćby osoby zatrudnione w SUFO (specjalistycznych uzbrojonych formacjach ochronnych).”

dr hab. Paweł Lubiewski,
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

„Leksykon zawiera kilkaset haseł, z których każde pełni rolę klucza, umożliwiającego dotarcie do poznania specjalistycznych pojęć i teorii. Opracowanie haseł ma charakter wielowymiarowy, zarówno od strony treściowej, jak i metodologicznej. Z uwagi na szerokie spektrum problematyki być może Autorzy nie wyczerpali problematyki możliwych haseł i zagadnień, ale i tak sam zamysł zasługuje na aprobatę oraz wypełnia lukę na rynku wydawniczym.”

dr Aleksandra Wentkowska,
Uniwersytet Śląski w Katowicach